BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
1 A
26

[illegible] tareth heri [illegible] ut fin[illegible] 1

pen[illegible] [illegible] et alii

institutis [illegible] ad varias secte

da[illegible] [illegible] initio

a [illegible] qua plurimi [illegible]

m[illegible] his igitur existimarunt

[illegible] hinc esse demonstrati

Aristo. testimonio et [illegible]

rationis videntur confirmasse

[illegible]

G. 114

14 H D 8

LOGICA PAVLI VENETI,

quam vir ille ſui temporis facile primus pari breuitate, ac perſpicuitate conſcripſit.

ADDIDIMVS ANNOTATIO ad marginem, tabulas, figuras, eaque omnia diligentiſſime emendauimus.

ad usū Bullatorum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS,
Apud Ioannem Bonade....
M. D. LXV.

12. I. # 26

PAVLI VENETI EREMITANI, LOGICA PARVA.

CONSPICIENS librorum quorundam magnitudinem tedium conſtituentem in animo ſtudentium, nec non & aliorum nimiam breuitatem, quibus nulla ferre eſt annexa doctrina. Ideo uolēs medium retinere utriuſq; ſapiens naturam extremi, compendium utile conſtruxi iuuenibus pluribus diuiſum tractatibus.

Quorum primus ſummularum tradit notitiam,
Secundus ſuppoſitionum declarata materiam.
Tertius conſequentiarum oſtendit doctrinam.
Quartus terminorum uim inſtruit priuatiuam.
Quintus ligandi regulam docet obligatiuam.
Sextus inſolubilia ſoluendi dat artem & uiam.
Septimus cōtra primū obiicit, ſolonē addēs rñſiuā.
Octauus tertiū fortificat ꝑ rōnem argumētatiuam.

Quia ergo doctrina quæcunq; a cōiori ut ait Phyloſophus in ꝓœmio phyſi. ſumit exordium, iō tractatus primus terminum ſic diffiniens incipit a priori.

[2. ethi. c.5. et. 5. ethi. con.6.]

De diffinitione termini, & eius diuiſione. Cap. I.

TERMINVS eſt ſignū orationis cōſtitutiuum, ut pars propinqua eiuſdē, & ly hō, ly animal notāter dicitur propinqua. quia oratio habet partes propinquas & remotas, propinqua uocatur dictio, remota uocatur litera uel ſyllaba, dictio igitur & non litera uel ſyllaba eſt terminus. Prima diuiſio eſt iſta. terminorū quidā eſt ꝑ ſe ſignificatiuus, quidā nō. Terminus per ſe ſignificatiuus, eſt ille q̃ per ſe ſumptus aliquid repreſentat, ut ly hō, ly animal. Terminus nō per ſe ſignificatiuus eſt ille qui per ſe ſumptus nihil repreſentat, ut omnis, nullus, quilibet, quicūq; alter & cōſimiles. Secūda diuiſio eſt iſta terminorū quidā ſignificāt naturaliter, & quidā ad placitū. Terminus naturaliter ſignificās eſt ille qui apud oēs eiuſdē eſt repreſentatiuus, ſicut ly hō, ly animal in mente. Terminus ad placitū ſignificās eſt ille qui non apud oēs eiuſdē eſt repreſentatiuus ſicut il-

[t.cō.4. Diffinitio ter. pro qua uide.i primo. c.i. et Boet. i.i. de di[illegible] ré.to.c.2 et in i de ſyllo.cate.]

[Secundum vero etymologiā eius uide.5. m. [illegible]25.]

[Secūda diuiſio ꝓ qua uide. i. per yer. ca. i. & ipſum Pau. in lo.ma. in i.parte. f.5.]

 le ter-

le terminus hõ in uoce uel in ſcripto,qui apud nos,ſignicat hominẽ.ſed apud alias nationes nihil ſignificat ut ſunt græci & hebræi. Tertia diuiſio eſt iſta.Terminorũ quidã eſt categorematicus,& qdã ſyncategorematicus.Terminus categorematicus, eſt ille qui tã per ſe quã cũ alio habet propriũ ſignificatũ.ut ly hõ. ſi ue.n.ponatur in oratione,ſiue extra,ſemper ſignificat hoiem. Terminus ſyncathegorematicus eſt terminus habens officiũ qui per ſe ſumptus nullus eſt ſignificatiuus.ut ſigna diſtributiua.ut omnis nullus & ſigna particularia.ut aliquis, alter,& ꝓpoſitiones, & aduerbia, coniunctiones.Signa nãq; diſtributiua hẽnt officiũ, qa determinãt diſtributiue, uniuerſalia uniuerſaliter & particularia particulariter.Præpoſitiones determinãt ſub certo caſu.Aduerbia uerbũ,& coniũctiones habent coniungere terminos uel orationes.Quarta diuiſio eſt iſta.Terminorũ quidã eſt primæ intentionis, & quidã ſecũdæ intẽtionis. Terminus primæ intẽtionis eſt terminus mẽtalis ſignificans nõ terminũ. i. rẽ q nõ eſt terminus dato quòd eſſet, ſicut ly hõ,ſignificat ſor. & Pla.quorũ nullus põt eſſe terminus.Terminus ãt ſecundæ intẽtionis eſt terminus mentalis ſignificans ſolũ modo terminũ uel propoſitionẽ.ut illi termini mẽtales,nomẽ,uerbũ,participiũ, propoſitio,oratio,& huiuſmodi.Quinta diuiſio eſt iſta.Terminorũ quidã eſt primæ impoſitionis,quidã ſecundæ.Terminus primæ impoſitionis.eſt terminus uocalis uel ſcriptus ſignificans nõ terminũ ut ly hõ, & ly animal, in uoce uel in ſcripto.terminus aũt ſecundæ impoſitionis eſt terminus uocalis uel ſcriptus ſignificãs ſolũmodo de terminũ uel ꝓpoſitionẽ.ut illi termini uocales uel ſcripti nomẽ uerbũ participium,& huiuſmodi. Sexta diuiſio eſt iſta. Terminorũ quidã ſunt incõplexi,& quidã cõplexi.Terminus incomplexus uocatur dictio, ut ly lapis,ly lignum. Sed terminus complexus eſt oratio ut homo albus,Sor.& Pla. deum eſſe & eiuſmodi.

Tertia diuiſio. De hac uide Iaius in lo.ma.fo.2. c.2.fo.58. fo.3. 4.diuiſio.3. vide pa. lo. ma.f.19 co.4.

5.diuiſio.ui de Bo. i per yer.prin.

6.diuiſio.ui de Pa. i lo. ma.f.16. co.4.

De nomine. Cap. II.

QVIA de nomine & uerbo ex quibus oratio cõponitur,

nitur,& propoſitio. logicus principaliter conſiderat, ideo de his reſtat diffinitionis aſſignare. Nomen eſt terminus ſignificatiuus ſine tempore cuius nulla pars aliquid ſignificat ſeparata, ut hō. In iſta diffinitione ponitur terminus loco generis, quia oē nomen eſt terminus, & non econuerſo. dicitur ſignificatiuus, qa termini non ſignificatiui non sūt nomina apud logicū, licet bene apud grāmaticū. ut omnis, nullus, & ſimilia, Tertio dicitur ſine tempore, ad differētiā uerbi & participii quæ ſignificant cū tempore. Quarto ponitur cuius nulla pars aliquid ſignificat, ſeparata ad differentiam orationis, cuius partes ſignificant ſeparatæ.

Diffō noīs pro qua uide primo p yer. t. c. 2.

De uerbo. Cap. III.

VERBVM eſt terminus tēporaliter ſignatiuus, & extremorum vnitiuus, cuius nulla pars aliqd ſignāt ſeparata ut currit uel diſputat. Et dicitur primo, tēporaliter ſignificatiuus, ad differentiam nominis quod ſignificat ſine tēpore. Secundo dicitur, & extremorum unitiuus: ad differentiā participii quòd ſignificat cum tēpore, ſed non unit ſuppoſitū cū oppoſito ſicut uerbū cæteræ āt particulæ ponūtur. ſicut ī diffinitionū noīs.

Diffō uerbi. uide i. peryer. t. c. 3. Diffō orationis & p hac uide I. peryhe. c. 4. Et no. q iſtæ diffinitiones non uerificātur de uirtute ſermonis, ſed intelligūt in eis q ſint apte natæ gñare pfectū ſenſū &c. p qbus uide ī lo. m. f. 10. col. I.

De oratione. Cap. IIII.

ORATIO eſt terminus ſignātiuus, cuius aliqua pars aliquid ſignificat ſeparata, ut homo albus Deum eſſe. Vltima particula ponitur ad differentiā nominis & uerbi, quorum partes non ſignificant ſeparatæ. Orationum alia perfecta, alia imperfecta. Oratio pfecta ē illa, quæ perfectū ſenſū generat in animo auditoris ut homo currit. Oratio imperfecta ē illa, quæ impfectū ſenſū generat in animo auditoris. ut homo albus, Deū eſſe. Notandum quod tres ſunt ſpecies orationis perfectæ. quia orationum perfectarū. alia indicatiua. ut homo currit. alia iperatiua, ut doce Ioannē. alia optatiua, ut utinam eſſemus bonus logicus.

De propoſitione. Cap. V.

Diffō. I. peryher. c. 5.

PROPOSITIO eſt orō indicatiua, uerū uel falſū

ſignificans ut homo currit.ponitur oratio loco generis, quia omnis propoſitio eſt oratio & non ecõuerſo. Secũdo dicitur indicatiua, quia ſola ĩdicatiua eſt propoſitio.nõ aũt imperatiua nec optatiua. Vltimo annectitur,verum uel falſum ſignificans,propter tales orationes.ſortes poteſt.Plato incipit quæ nõ ſunt propoſitiones,nõ obſtãte quod ſint indicatiuæ.quia nõ ſignificant uerum nec falſum, cũ ſint orationes imperfectæ.

De diuiſione propoſitionum. Cap. VI.

De diuiſi. Vide in lo. m. fo. 10. co.4.
Dubitatio.
Solutio.
Quid ſubiectum quod predicatũ & quid copula.

DIVISIONES ſub propoſitione cõtentas ſequitur numerare.Prima eſt iſta, propoſitionum alia categorica alia hypothetica. propoſitio categorica eſt illa quę habet ſubiectũ predicatũ & copulã tanquã principales partes ſui.ut homo eſt animal.Subiectũ eſt ly hõ,prædicatũ uero ly animal.copula illud uerbum eſt quia coniungit ſubiectũ cũ prædicato.Et ſi dicatur homo currit eſt propoſitio categorica & non habet prædicatũ.Dicitur quod habet implicitũ prędicatũ uidelicet.ly currẽs, quod patet in reſoluendo illud uerbũ currit.in ſum,es,eſt.& ſuũ participiũ. Subiectũ eſt de quo aliquid dicitur.ut hõ. Predicatũ uero qđ dicitur de altero.ut animal. Sed copula ſemper eſt uerbũ ſubſtãtiuum,ſum,es,eſt. De proportione hypothetica poſterius dicetur ad cuius differentiã ponitur illa particula,principales partes ſui.quia principales partes hypotheticę nõ ſunt ſubiectũ & prædicatũ, ſed plures categoricæ,ut infra dicetur.Secunda diuiſio eſt iſta.Propoſitionũ categoricarum.alia affirmatiua, alia negatiua.Propõ categorica affirmatiua eſt illa,in qua uerbũ principale affirmatur. ut hõ currit. Propõ categorica negatiua eſt illa, in qua uerbum prĩcipale negatur, ut hõ nõ currit. Tertia diuiſio eſt iſta. Propõnum categoricarum alia uera alia falſa.Propõ categorica uera eſt illa, cuius primarium & adequatum ſignificatum eſt uerum.ut,tu es hõ hec.n. eſt uera.tu es hõ. quia te eſſe hominẽ eſt uerum. Voco ſignificatum primariũ & adequatum propõnis:qđ eſt ſimile orationi infinitiue uel coniunctiue illius unde te eſſe hominẽ,uel quòd tu es homo,

Secunda diuiſio.
Pôt colligi ex. i. parte habet. c. 2.
Tertia diuiſio.
Diffuſiua de hac materia uide i lo. ma.a.fo. 158.uſq; ad f.167. ſecundæ partis.

hō,dicit̃ ſignificatum primarium & adæquatum illius tu es homo cætera aūt ſignificata.ut te eſſe aīal,te eſſe ſubſtantiā & hmōi,ſunt ſignificata ſecundaria , & pęnes illa non dicitur.propoſitio uera nec falſa. Propoſitio categorica falſa eſt illa cuius primarium & adæquatum ſignificatum eſt falſum,ut tu es aſinus. Quarta diuiſio. Propoſitionum categoricarum alia poſsibilis,alia impoſſibilis. Propoſitio categorica poſſibilis eſt illa,cuius primarium & adæquatū ſignificatum eſt poſſibile.ut tu curris.Propoſitio categorica impoſſibilis eſt illa, cuius primarium & adæquatum ſignificatū eſt impoſſibile,ut hō eſt aſinus.Quinta diuiſio.Propoſitionum categoricarum alia neceſſaria,alia cōtingēs. Propoſitio neceſſaria eſt illa, cuius primarium & adequatum ſignificatum eſt neceſſarium,ut Deus eſt. Propoſitio contingens eſt illæ cuius ſignificatum primarium & adæquatū eſt contingens,ut tu es homo. Et uoco ſignificatū contingens illud quod indifferēter poteſt eſſe uerū uel falſum. Sexta diuiſio. Propoſitionū categoricarū alia alicuius quātitatis,alia nullius.Propoſitio categorica alicuius quantitatis eſt illa quæ eſt uniuerſalis,particularis. indefinita,uel ſingularis. Propoſitio uniuerſalis eſt illa,in qua ſubiicitur terminus cōis ſigno uniuerſali determinatus, ut omnis hō currit. Terminum communē uoco in præſenti nomen appellatiuum & ꝓnomen pluralis numeri. Signa uniuerſalia ſunt iſta,omnis nullus,quilibet unuſquiſque uterque,neuter,quaslibet, quātuslibet,& huiuſmodi. Propoſitio particularis eſt illa,in qua ſubiicitur terminus cōmunis ſigno particulari determinatus,ut aliquis hō diſputat.Signa particularia ſunt iſta, aliquis quidam,alter,reliquus,& huiuſmodi.Propoſitio indefinita eſt illa,in qua ſubiicitur terminus cōmunis ſine aliquo ſigno,ut hō eſt animal. Propoſitio ſingularis eſt illa,ī qua ſubiicit̃ terminus diſcretus,uel terminus cōis cū pro nomine demōſtratiuo ſingularis numeri. Exemplum primi.ſor.currit.Exemplum ſecundi. ille homo diſputat.Voco autem terminum diſcretum uel ſingularem, nomen proprium,aut pronomen demonſtratiuum

4.diuiſio uide in lo. m. a f. 167. uſq; ad f. 172.

5. Diuiſio.

6. Diuiſio. uide.1.priorū cō. 2. in pri.

Idem in. 7. tr. huius in c.i. & in lo. m.f 107. col. 4.

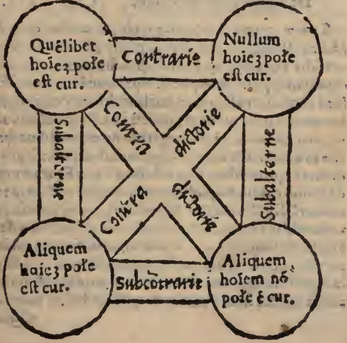
ſtratiuum ſingularis numeri.ut iſte,iſta,iſtud.Ex quibus ſequitur iam quæ eſt categorica nullius quantitatis. Et dicit quòd illa quæ non eſt uniuerſalis,nec particularis,nec indefinita, nec ſingularis, ut excluſiuæ, & exceptiuæ,& reduplicatiuæ.uidelicet tãtum homo currit,omnis homo preter ſor.mouetur, omnis homo inquantum homo eſt animal. Iuxta primam ſecundã & ultimam diuiſiones ponitur iſte uerſus. Quæ? ca, uel hy. Qualis,ne,uel af.v. Quanta,par,in,ſin. Prima pars ſic intelligitur,quòd ad interrogationem de propoſitione factam per Quæ? reſpondetur categorica, ve.hypothe.Secunda autem aſſerit quod ad interrogationem factã per Qualis? reſpondetur affirmatiua, uel negatiua.Sed in tertia denotatur quòd ad interrogationem factam per Quanta? reſpondeatur,uniuerſalis,particularis indefinita,uel ſingularis,& hoc ſecundum exigentiam propoſitionis propoſitæ.

De duabus aliis propoſitionũ diuiſionibus. Cap.VII.

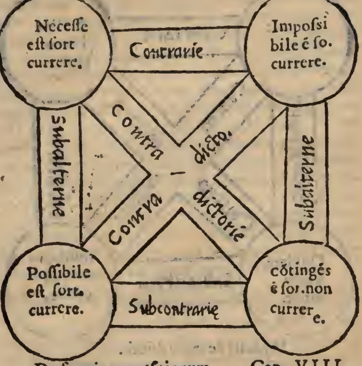
PRAETER ſupradictas diuiſiones duæ aliæ declarantur.Prima eſt iſta. Propoſitionũ categoricarũ alia de ineſſe,alia modalis.Propô categorica de ineſſe eſt illa in qua non ponitur aliquis modus ut hõ currit.Propoſitio categorica modalis eſt illa, in qua ponĩt aliquis modus, ut poſsibile eſt ſor.currere. Modi autem ſunt ſex.ſ.poſſibile. Impoſſibile neceſſarium, Secunda. contingẽs.uerũ, & falſum.Secunda diuiſio. Propônũ modaliũ,quædã eſt in ſenſu diuiſo, & quædã in ſenſu compoſito.Propô modalis in ſenſu diuiſo eſt illa, in qua modus mediat inter accuſatiuũ caſum, & uerbum infinitiui modi. ut ſortẽ poſſibile eſt currere.propoſitio modalis in ſenſu compoſito eſt illa, in qua modus totaliter præcedit.uel finaliter ſubſequitur,ut Deum eſſe eſt neceſſarium.impoſſibile eſt hominem eſſe aſinum. Ex his diuiſionibus originantur tres figuræ. Quarũ prima dicitur de ineſſe. Secunda modalis de ſenſu diuiſo,ſe habens ad modum Primæ.Tertia modalis de ſenſu compoſito,ſed a ceteris diſperata.Quarum declarationes habes in exemplo hic poſito.

Modalis de ſenſu diuiſo.

Modalis de ſenſu compoſito.

De figuris propoſitionum. Cap. VIII.

Sɪɴᴛ igitur tam primæ quàm ſecundæ figuræ hæ
Prima reg. gñales. Prima eſt iſta. Vniuerſalis affirmatiua & uni
uerſalis negatiua de cõſimilibus ſubiectis p̄dicatis &
copulis, ſupponẽtibus præciſæ pro eodẽ uel pro eiſdẽ,
ſunt cõtrariæ in figura. ut quilibet homo currit, nullus
Secunda. homo currit. Secunda regula eſt iſta. Particularis affir
matiua, & particularis negatiua de cõſimilibus ſubie
ctis prædicatis & copulis, ſupponẽtibus preciſe pro eo
dem, vel pro eiſdem ſunt ſubcõtrariẹ in figura. ut qui-
Tertia. dã homo currit, & quidã homo non currit. Tertia reg.
uniuerſalis affirmatiua & particularis negatiua, vel
vniuerſalis negatiua, & particularis affirmatiua de cõ
ſimilibus ſubiectis p̄dicatis & copulis, ſupponentibus
preciſe pro eodẽ, uel pro eiſdem, ſunt contradictoriæ
in figura: ut quilibet hõ currit, & quidam homo non
currit. nullus homo currit, & quidam homo currit.

Quarta

Quarta regula, uniuerſalis affirmatiua & particularis affirmatiua, & uniuerſalis negatiua & particularis negatiua, de cõſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis, ſupponẽtibus preciſe pro eodẽ uel pro eiſdem ſunt ſubalternę in figura, ut quilibet homo currit, & quidã homo currit. nullus homo currit, & quidam hõ non currit. Ex prædictis ſequitur quod illæ non ſunt cõtrariæ. omnis homo currit, nullus homo currit. nec iſtæ cõtradictoriæ. omnis hõ currit, quidã homo non currit, nec iſtæ ſubalternę omnis homo currit, quidã homo currit, quia termini non ſupponũt præciſæ pro eodem uel pro eiſdem. In una. n. ſubiectum ſupponit pro utroq; ſexu. In alia uero pro maſculino tantum.

Quarta) Nota ꝙ in multis exẽplaribus nõ iueni in iſtis. 4. regulis uerbũ et copulis ut communiter legitur tñ poſito et non poſito ſemper intellectualiter.

De natura propoſitionum. Cap. IX.

SICVT quatuor regulis ſituãtur propoſitiones in figura, ita quatuor alijs regulis ipſarũ cognoſcitur lex ſeu natura. quarũ prima eſt iſta. Non eſt poſſibile duo cõtraria eſſe ſimul uera, ſed ſimul falſa. Prima pars patet inductiue in omnibus, ſecũda probatur, quoniã iſta ſunt ſimul falſa, quilibet hõ eſt albus, nullus hõ eſt albus & iſta ſimiliter: oẽ animal ẽ hõ, nullũ aĩal eſt hõ. Secunda regula eſt iſta, nõ eſt poſſibile duo ſubcontraria eſſe ſimul falſa, ſed ſimul uera. Patet pars prima in ſingulis diſcurrẽdo ſecunda probatur. quoniã iſta ſunt ſimul uera, aliquis hõ eſt albus aliquis hõ nõ eſt albus. & aliquod animal eſt hõ aliqd' animal non eſt homo. Tertia regula eſt iſta. Non eſt poſſibile duo cõtradictoria eſſe ſimul uera, uel ſimul falſa. patet iſta regula diſcurrẽdo per ſingula contradictoria. Quarta regula eſt iſta. Si uniuerſalis eſt uera, ſua particularis uel idefinita ſibi ſubalterna, eſt uera, ſed non econuerſo. Vnde ſi hęc eſſet uera quilibet hõ eſt albus, hæc ſimiliter eſſet uera. aliquis hõ eſt albus, ſed nõ econuerſo: quia iam de facto hęc eſt uera, aliquis homo eſt albus, & nõ iſta, quilibet hõ eſt albus, eodem modo dico de negatiuis.

Prima regula. Pro toto hic. c. uide in lo. m. fo. 115. uſque ad fo. 122. & in m. 7. huius ca. 2. Secunda. Tertia. Quarta.

De æquipollentiis. Cap. X.

AEQVIPOLLENTIARVM tres ſunt regulæ, quarum prima eſt iſta. Negatio præpoſita facit æquipollere

Prima reg. uide ꝑ his.ī 7.tract. huius c.3.& in lo.ma.a fol. 114. uſque ad fo. 115.

lere ſuo contradictorio,unde non quilibet hō currit, æquiualet iſti.aliquis hō nō currit. Et iſta,non nullus hō currit,equiualet iſti,aliquis hō currit.

Secunda.

Secūda regula eſt iſta. Negatio poſtpoſita facit equipollere ſuo cōtrario probatur.nam iſta,quilibet hō non currit. æquipollet iſti,nullus hō currit & iſta nullus hō nō currit. eqpollet iſti quilibet hō currit.

Tertia.

Tertia regula eſt iſta. Negatio præpoſita & poſtpoſita facit equipollere ſuo ſubalterno,unde hæc non quilibet hō non currit.equipollet iſti,aliqs hō currit.Et iſta,nōnullus hō non currit æqpollet iſti,aliqs homo non currit. Vnde uerſus, Præ, contradic.poſt contra, præ poſtq; ſubalter. Hæc regula.nō ſolū deſeruit primæ uel ſecūdæ figuræ, immo & tertiæ.Et uoco ibi negationē præpoſitā quando coniungitur modo ſiue modus præcedat ſiue ſequatur. & poſtpoſitā quando coniungitur uerbo infinitiui modi.Exemplum primi.non poſſibile eſt ſor.curreret,uel ſor.currere nō eſt poſſibile. Exemplū ſecundi.poſſibile eſt ſor. non currere,uel ſor.nō currere eſt poſſibile. Hæc ergo,non neceſſe eſt ſor.currere,æqualet iſti.contingēs eſt ſor. non currere,ꝑ primam regulā,& hæc neceſſe eſt ſor.non currere, æqualet iſti, impoſſibile eſt ſor. currere,per ſecundā regulā.Et iſta non neceſſe eſt ſor.non currere,equiualet huic,poſſibile ē ſor.currere per tertiā regulā.ita dicatur & de ceteris quibuſcunq;.

De conuerſione. Cap. XI.

Diffinitio conuerſiōnis, pro hoc uide ma.7. tract. huius c.4.& in lo. ma.a fo.122

CONVERSIO eſt tranſpoſitio ſubiecti in prædicatū,& econuerſo, ut hō eſt animal, animal eſt homo. Et hæc diuiditur in conuerſionē ſimplicem,per accīs & per contrapoſitionē.Conuerſio ſimplex eſt trāſpoſitio ſubiecti in prædicatū, & ecōuerſo,manente eadē qualitate & q̄titate,ut nullū animal currit, nullū currens. eſt animal.Conuerſio per accidēs eſt trāſpoſitio ſubiecti in prædicatū & econueſo manente eadē qualitate,ſed mutata quātitate,ut oīs hō eſt animal, aliqđ aīal eſt homo. Conuerſio per contrapoſitionē eſt tranſpoſitio ſubiecti in prædicatum, & econuerſo,manente eadē qualitate & quātitate,ſed mutatis terminis finitis ī terminos infinitos, ut quoddā animal non

currit

currit quoddā non currens non eſt non animal. Vt aūt ſciatur quæ propoſitionū his conuerſionibus conuertatur, ponūtur iſti uerſus Feci, ſimpliciter conuertitur eua per acci. Aſto, per contra, ſic fit conuerſio tota. In quibus ponuntur quatuor literæ uocales, a. e. i. o. A. ſignat, uniuerſalē affirmatiuā. E uniuerſalē negatiuam I. particularē uel īdefinitā affirmatiuā O particularē vel idefinitā negatiuā. Cū ergo dicitur feci ſimpliciter. i. uſis negatiua & particularis affirmatiua conuertuntur ſimpliciter. Conuertitur eua per acci. i. uniuerſalis negatiua & uniuerſalis affirmatiua cōuertuntur per accidēs. Aſto, ꝑ contra. i. uniuerſalis affirmatiua & particularis uel indefinita negatiua cōuertuntur per contrapōnē. Harum conuerſionum ſimplex eſt utilior, qa uniuerſaliter ſi conūerſa eſt uera, conuertens eſt uera & econuerſo, ſed non eſt ita in conuerſione ꝑ accidens uel ꝑ contrapoſitionem. nam in conuerſione per accidens cōuerſa eſt falſa, ut omne animal eſt hō, & conuertens uera, uidelicet homo eſt animal. In conuerſionem uero ꝑ contrapoſitionē eſt conuerſa uera: & conuertens falſa. Nā hæc eſt uera, aliqua roſa nō eſt ſubſtātia, nulla roſa exiſtente, & tamē hęc eſt uera falſa, aliqua nō ſubſtātia nō eſt non roſa, qa ſuum contradictorium eſt uerum. uidelicet oīs non ſubſtātia non eſt non roſa. Contra id qđ dictū de conuerſione sīplici arguitur. Primo hæc eſt uera nullus homo eſt mulier. & hæc ē falſa nulla mulier eſt homo. igiī regula falſa. Secūdo hæc eſt uera. nullus cœcus uidet ens. & hæc ē falſa, nullū ens uidet cœcū, ergo &c. Tertio, hæc eſt uera nulla domus eſt ī hoīe, & hæc eſt falſa. nullus homo, eſt in domo, ergo &c. Ad primū dicitur, ꝙ illa non eſt ſua conuertens, ſed iſta, nulla mulier eſt aliqs homo, qa debet eſſe cōſimilis limitatio ī cōuertēte & ī conuerſa. Ad ſecundū dico, ꝙ non fit de ſubiecto prædicatum, qa nō eſt prędicatū ly ens, ſed ly uidens ens, & ſic conuertitur. ergo nullū uidens ens eſt cœcū. Ad tertiū dicitur ſimiliter, ꝙ illa nō eſt cōuertēs eius ſed iſta nullum ens ī hoīe eſt domus uel iſta, ī nullo homine eſt domus, quia nō debent termini mutare caſum.

De

De propoſitione hypothetica. Cap. XII.

Quid ſit propoſitio hyp.

Propositio hypotetica eſt illa q̃ habet plures categoricas coniũctas ꝑ notã conditionis, copulationis diſiũctionis, uel alicui iſtarũ æqualentem, ut tu es hõ,& tu es animal. Tres igiẽ ſunt ſpẽs hypotheticarũ non æquiualentes iq ſignificando uidelicet cõditionalis copulatiua,& diſiũctiua. Aliæ uero, ut localis, cauſalis,& tẽporalis nõ sũt hypotheticæ, ſed categoricæ. Propoſitio conditionalis eſt illa in qua coniunguñt plures categoricæ per notã conditionis, ut ſi tu es hõ, tu es animal. Propõnũ cõditionaliũ. alia affirmatiua, alia negatiua. Propoſitio cõditionalis affirmatiua eſt illa in qa affirmatur nota conditionis exẽplũ poſitum eſt. Cõditionalis negatiua eſt illa in qa nota cõditionis negatur, ut, nõ ſi tu es hõ, tu es aſinus. Et hæc ſẽper probatur per affirmatiuã. Ad veritatẽ cõditionalis affirmatiuæ requiritur & ſufficit quòd oppoſitũ cõſequẽtis repugnet añti, ut, ſi tu es hõ, tu es aĩal. Hęc uera eſt, quia iſta repugnat. tu es hõ,& tu nõ es aĩal. Antecedẽs uocatur illa propõ quæ immediate ſequitur notã conditionis. conſequẽs uero eſt alia. Ita quòd tu es hõ, eſt añs & tu es aĩal, eſt cõſequens. Ad falſitatẽ cõditionalis affirmatiuæ requiritur,& ſufficit quòd oppoſitũ cõſeq̃ntis ſtet cũ antecedẽte, ut, ſi tu es hõ tu ſedes. Hæc aũt ſtãt ſimul. tũ es hõ,& tu non ſedes. ideo iſta conditionalis eſt falſa. De ĩpoſſibilitate, poſſibilitate, neceſſitate,& contingentia eiuſdẽ nõ oportet dicere aliter, qa omnis cõditionalis uera eſt neceſſaria, & oĩs falſa eſt ĩpoſsibilis. Nulla aũt eſt quæ ſit cõtingẽs. Iſtæ regulę dictæ sũt de cõdõnali denoĩata à ly ſi, & ñ à ly niſi.

Prima reg. Pa. 16. pri. 2. du. lo.

Secunda. Pa. ſoph. 18 cor. 2. cõ. infra ſop. 472

De hypothetica copulatiua. Cap. XIII.

Copvlativa eſt illa quæ habet plures categoricas per notã copulationis ĩuicẽ coniunctas, ut tu es homo,& tu ſedes. Propoſitionũ copulatiuarũ alia affirmatiua alia negatiua. Affirmatiua eſt illa i qua nota copulationis affirmaẽ. Exẽplũ poſitũ eſt. Negatiua uero eſt illa in qua nota copulationis negatur, ut, tu non es homo & tu es aſinus. Et ſemper negatiua probatur

per

per affirmatiuam. Ad ueritatem copulatiuæ affirmatiuæ requiritur quālibet partem eſſe ueram, ut, tu es homo, & tu es animal. Et ad falſitatē copulatiuæ affirmatiuæ ſufficit unam partē eſſe falſam, ut, tu es hō, & tu curris. Ad poſsibilitatē copulatiuæ requiritur quālibet partē eſſe poſsibilē & nullā alteri incōpoſsibilē, exēplū primi, ut tu es hō, & tu curris. Sed ad impoſsibilitatē eius ſufficit unā partē eſſe īpoſsibilē, aut unā alteri incōpoſsibilē. exemplū primi, tu curris & tu es aſinus. exemplū ſecundi, tu es, & tu non es. Ad neceſsitatem copulatiuę requiritur quālibet partē eſſe neceſſariam, ut hō eſt animal, & Deus eſt. Et ad cōtingētiā ipſius ſufficit unam partē eſſe contingentē, alterā autem nō impoſsibilem, nec eidem incompoſsibilem, ut tu curris, & tu es homo, uel Deus eſt & tu curris. Prima regula. Secunda. Tertia.

De hypothetica diſiunctiua. Cap. XIIII.

Disivnctiva eſt illa in qua coniunguntur plures categoricę per notam diſiunctionis, ut tu es homo, uel tu es aſinus. Propōnū diſiunctiuarū, alia affirmatiua, alia negatiua. Diſiunctiua affirmatiua eſt illa ī qua affirmatur nota diſiūctionis, ut patuit, negatiua uero eſt illa in qua nota diſiunctionis negatur, ut tu non es hō. uel tu es capra, & hæc ſēper probatur per affirmatiuā. Nec eēt negatiua niſi præponeretur negatiō, ut tu nō es aſinus, uel tu non es capra. affirmatiua eſt, quia nulla illarū negationū tranſit in notā diſiūctionis. Ad ueritatē diſiūctiuæ affirmatiuę ſufficit unā partē eſſe ueram ut tu es homo, uel tu es aſinus. Et ad falſitatē eius requiritur quālibet partē eſſe falſam, ut tu curris, uel nullus baculus ſtat in angulo. Ad poſsibilitatē diſiunctiuæ affirmatiuæ ſufficit unā partē eē poſsibilē, ut hō eſt aſinus, uel antichriſtus eſt. Sed ad impoſsibilitatē eius requiritur quālibet partē eſſe impoſsibilē ut hō eſt aſinus, uel nullus Deus eſt. Ad neceſsitatē diſiunctiuæ affirmatiuæ ſufficit unā partē eſſe neceſſariā, uel inuicē cōtradici. Exēplū primi, Deus eſt, uel ſortes mouetur. Exēplū ſecūdi, tu es. uel tu non es. Et ad contingentiā eiuſdē requiritur quālibet partē eſſe contingentem Prima regula. Secunda. Tertia.

gentem

gentem & nullam alteri repugnare,nec etiam contra dictoria illarũ,ut antichriſtus ẽ albus, uel ipſe currit. Ponitur tertia particula,qui hæc diſiunctiua eſt neceſ ſaria,tu non es homo,uel tu es aĩal.& tñ nulla pars al teri repugnat, & quælibet eſt contingens. ſed hoc iõ quia contradictoria partium repugnat, ut tu es hõ, & non es aĩal, uel dicatur & melius, quod ad neceſſitatem diſiunctiuæ requiritur & ſufficit copulatiuam factam de partibus contradictoriis eſſe impoſſibilem. Et ad contingentiam,ꝙ copulatiua facta de partibus oppoſitis ſit contingens.hęc.n.eſt neceſſaria,tu nõ curris uel tu moueris,qa hæc copulatiua ẽ ipoſſibilis tu curris,& tu non moueris, Et hæc eſt contingẽs, tu curris uel tu moueris, quia hæc copulatiua eſt contingẽs tu non curris & tu moueris ſm regulas datas de copulat.

De prædicabilibus. Cap. XV.

Prima diuiſio prædicabilis.

Vide tr. 7. huius ĩ c. 6. De his uide in ꝑdicamẽtis ca.1.

PRAEDICABILE dupliciter ſumit̃ uidelicet cõiter, & ꝓprie Pędicabile,cõiter ſũptũ ẽ terminus aptus natus de aliquo ꝑdicari, & ſic tã termin⁹ cõis,q̃ ſingularis,tã complexus, q̃ in cõplex⁹ dicit̃ ꝑdicabile.Sed ꝓprie ſũmẽdo ſic diffinit̃.Prædicabile ẽ terminus, uniuocus aptus natus de pluribus ꝑdicari, et ſic nullus terminus ſingularis, nec tranſcendẽs aut compoſitus dicit̃ ꝑdicabile ſeu uniuerſale,qđ idẽ eſt. quia nullus talis ẽ terminus uniuocus. Vnde terminus uniuocus eſt terminus ſimplex plura ſignãs ſecundã unicã rationẽ ſicut ly homo, qđ ſignat ſortẽ & Plato. &c. omnia ſua ſignata ſecundũ hanc rationẽ aĩal, rationale.Per hoc quod dicitur terminus ſimplex excludũtur termini compoſiti, ſed ly plura ſignans excludit terminũ ſingularẽ, & ly ſecundũ unicã rationẽ, excludit terminũ tranſcendentẽ uidelicet,ens aliqd, & hmõi. Termin⁹ equocus eſt terminus ſimplex plura ſignans ſecundũ diuerſas rationes ſicut ly canis. quod ſignificat canẽ latrabilẽ,ſidus cæleſte,& piſcẽ marinũ & hoc diuerſis rõnibus.Prædicabile ſecundo mõ ſumptũ diuidit̃ in quinq; uniuerſalia,uidelicet,genus, ſpẽm differentiã,ꝓpriũ & accñs.Genus ergo eſt terminus uniuocus prædicabilis, in quid de pluribus differentibus

ſpecie,

uniuocus prædicabilis, in qd de pluribus differẽtibus ſpecie, ut animal prædicatur de homine, & de aſino, qui differunt ſpecie in eo quod quid, quia ad interrogationẽ factam per quid eſt homo uel aſinus. reſpondetur quòd eſt animal. Genus diuiditur nam quoddã eſt genus generaliſſimum.& quoddam genus ſubalternum. Genus genaraliſſimum eſt terminus qui ſic eſt genus quod non poteſt eſſe ſpẽs. Vt ſubiecta. Genus ſubalternũ eſt terminus qui ſic eſt genus quod poteſt eſſe ſpecies, ut animal: eſt enim genus reſpectu hominis, ſpecies uero reſpectu corporis. Species eſt terminus uniuocus nõ ſupremus prædicabilis i quid de pluribus, vt ly homo, prædicatur de ſorte,& Platone in eo quod quid,quia ad interrogationẽ factã per quid, eſt ſorte,vel Plato reſpondetur quòd eſt homo. Species diuiditur,quia quædã eſt ſpecialiſsima quædam ſubalterna.Species ſubalterna eſt terminus qui cum ſit ſpecies poteſt eſſe genus vt animal.Species ſpecialiſsima eſt terminus qui cum ſit ſpecies poteſt eſſe genus,vt homo,uel aliter ſic.Species ſpecialiſsima eſt terminus uniuocus prædicabilis in quod de pluribus differentibus numero ſolum. & notanter dicitur ſolum,quia ly animal,non eſt ſpecies ſpecialiſsima.& tamen eſt terminus uniuocus prædicabilis in quid de pluribus differentibus numero,quia de ſorte & Platone,ſed non ſolum de differẽtibus numero, quia etiam de differentibus ſpecie,ut de homine & leone. Differentia eſt terminus uniuocus prædicabilis de pluribus in quale de aſſentiale, ut rationale qd' prædicatur de ſorte & Platone in eo quod quale quia ad interogationem factam per qualis eſt ſortes,reſpondetur quod eſt rationalis.Proprium eſt terminus uniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale conuertibiliter,ut riſibile, quod prædicatur de ſorte, & Platone in eo quod quale,quia ad interrogationẽ factam per qualis eſt ſortes uel Plato, conuenienter reſpondetur quod riſibilis. Et tota ratio quare ſic prædicatũ de illis eſt,quia eſt propria paſsio illius termini homo,cum quo cõuertitur. Accidens eſt terminus uni-

Diffinitio generis pro qua uide ĩ prædicabilibus. ca.2. a porphyrio.

Diuiſio generis.

Diffinitio ſpeciei.

Diffinitio differẽtiæ.

De ꝓprio.

De accidẽte.

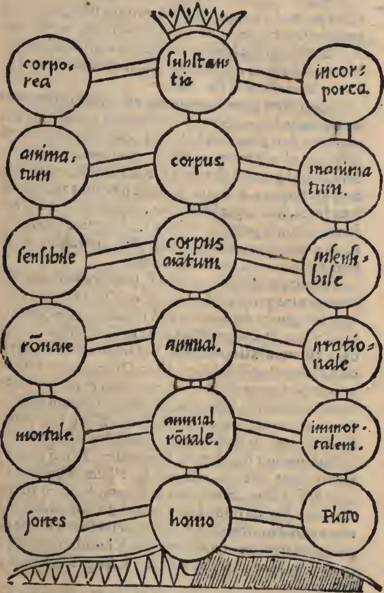
vniuocus prędicabilis de pluribus in eo quod quale accidētale nō cōuertibiliter, ſicut ly albū. quod prędicatur de homine in eo quod quale accidētale, quia ad interrogationem factam per qualis eſt homo vel aſinus poteſt conuenienter reſponderi quod albus, & hoc nō conuertibiliter. quia non conuertitur ly album, cū aliquo illorum. Sufficientia prędicabilium habetur iſto modo quia omne vniuerſale aut eſt prędicabile eſſentialiter, aut accidētaliter. Si eſſentialiter, aut in qd, aut in quale. Si in quale, illud eſt differentia. Si in quid aut de pluribus differētibus ſpecie & illud eſt genus aut de pluribus differentibus numero ſolum, & illud eſt ſpecies. Si vero eſt prędicabile accidentaliter. aut ergo in quale accidentale conuertibiliter, & illud eſt proprium, vel in quale accidentale non conuertibiliter & illud eſt accidēs. Ex prędictis poteſt intelligi quæ ſit prædicatio directa vel indirecta; eſsētialis vel accidētalis. Prædicatio directa eſt ille in qua ſuperius prædicatur de ſuo inferiori. ut hō eſt animal. Prædicatio indirecta in illa in qua inferius prædicatur de ſuo ſuperiori. vt animal eſt homo.

Sufficiētia prædicabi.

Colligitur hęc in ante prædica. ca. 4. & in prædica. cap. 3.

Prædicatio eſsētialis eſt illa in qua ſuperius prędicatur de inferiori vel econuerſo ſecundū quod dictum eſt. uel differentia de aliquo ſuo indiuiduo uel aliquo illorum. Sed prædicatio accidētalis eſt illa in qua proprium vel accidēs prædicatur de genere, ſpecie & differentia, vel ſuo indiuiduo, aut ecōuerſo. Exemplum primi, ut homo eſt riſibilis uel animal eſt album. Exēplum ſecundi, ut riſibile eſt hō, album eſt animal. & cōſimiliter de differētia & indiuiduo dicatur. uel melius dicaẽ quod prædicatio eſſentialis eſt prædicatio terminorū eiuſdē prædicaméti, ut hō eſt animal. Prædicatio autē accidentalis eſt prædicatio terminorum diuerſorum prædicamentorū, ut homo eſt albus. Terminus ſuperior ad reliquum dicitur eſſe ille qui continet illum & non econuerſo, ſicut ly animal reſpectu iſtius termini homo. quia ſignificat quicquid ille, & cū hoc aliquid ultra. Terminus inferior ad reliquū dicitur

tur eſſe ille qui continetur ab eo,& non econuerſa, ut ly ſortes,reſpectu iſtius termini homo.

De prædicamentis. Cap. XVI.

PRAEDICAMENTVM eſt coordinatio plurium

terminorum ſecundum ſub & ſupra & diuiditur in decem prædicamenta.

Præd. ſubſtantiæ. Quorum primum eſt predicamentum. ſubſtantiæ, cuius generaliſsimum eſt hic terminus ſubſtantia, ſub quo ponitur hic terminus corpus: ſub corp re viuens: ſub uiuente animal, ſub animali ſpecies ſpecialiſsima homo, uel aſinus, & ſub iſtis ſua indiuidua, ſortes & Plato, brunellus, & fauellus.

Quātitas. Secundum prædicamentum eſt prædicamentum quantitatis. Cuius generaliſsimum eſt quantitas, ſub quo ſunt duo genera ſubalterna, quorum nullum eſt ſuperius ad reliquum. uidelicet, continuum, & diſcretum. Primi generis iſtæ ſunt ſpecies, linea, ſuperficies, corpus, tempus, & locus. quarum hæc ſunt indiuidua hæc linea, hæc ſuperficies: hoc corpus, hoc tēpus, hic locus. Secundi generis infinitæ ſunt ſpecies ſcilicet binarius, trinarius, quaternarius, &c. indiuidua uerſo ſunt hic binarius, hic trinarius &c.

Qualis. Tertium prædicamentum eſt prædicamentum qualitatis, cuius generaliſsimum eſt qualitas ſub quo ſunt quatuor genera ſubalterna: nō ſe habentia ſecundum ſub & ſupra. Primum eſt habitus, uel diſpoſitio. Secundum eſt: naturalis potentia, uel impotentia. Tertiū eſt paſsio uel paſsibilis qualitas. Quartum eſt forma, uel circa aliquid cōſtans figura. Primi generis ſpecies ſunt grammatica, logica: & rhetorica: quarum indiuidua ſunt hæc grammatica: hæc logica hæc rhetorica. Secundi generis ſpecies ſunt durum, & molle, quarum indiuidua ſunt hoc durum, hoc molle. Tertij generis ſpecies ſunt dulcedo, amaritudo, album, nigrum, calidum & frigidum, humidum & ſiccum, quarum indiuidua ſunt, hæc dulcedo hæc amaritudo, hoc album hoc nigrum & huiuſmodi. Quarti generis ſpecies ſunt circulus, triangulus, quadrangulus & huiuſmodi. quarū indiuidua ſunt, hic circulus, hic triangulus, hic quadrangulus.

Quartum predicamentum eſt prædicamentum relationis. Cuius generaliſsimum eſt, relatio, uel ad aliquid, ſub quo tria genera ſubalterna non ſe habentia

ſecun-

ſecundum ſub & ſupra. Primum eſt, æquiparatio. Secũdum eſt, ſuperpoſitio. Tertium eſt, ſuppoſitio. Primi generis ſpecies ſunt: uicinus, æquale & ſimile quarũ indiuidua ſunt hic uicinus hoc æquale & hoc ſimile. Secundi generis ſpecies ſunt, pater, dominus & magiſter. quorum indiuidua ſunt, hic pater, hic dominus, & hic magiſter. Tertij generis ſpecies ſunt filius, ſeruus diſcipulus quarũ indiuidua ſunt hic filius hic ſeruus, hic diſcipulus.

Actionis. Quintum prædicamentum eſt prædicamentũ actionis, cuius genera ſubalterna ſunt ſex, quorum nullum eſt ſuperius ad reliquum. uidelicet generare, corrũpere, augere, diminuere, alterare, & ſecundum locũ mouere. Primi & ſecundi generis ſpecies ſunt generare hominem & corrumpere equum quarũ indiuidua ſunt ſic generare hominem ſic corrumpere equum. Tertij & quarti generis ſpecies ſunt, augere in lõgum diminuere in latũ. quorum indiuidua ſunt, ſic augere in lõgum, ſic diminuere in latum. Quinti generis ſpecies ſunt ſic calefacere, & frigefacere quarum indiuidua ſunt ſic calefacere, ſic frigefacere. Sexti generis ſpecies ſunt mouere ſurſum, mouere deorſum. quarum indiudua ſunt ſic mouere ſurſum, ſic mouere deorſum.

Paſſionis. Sextum prędicamentum eſt prędicamentum paſſionis cuius generaliſſimum eſt paſſio. Et habet ſimiliter ſex genera ſubalterna non ſe abentia ſecundum ſub & ſupra. uidelicet generari corrumpi augeri diminui alterari, & ſecundum locum moueri. Primi & ſecũdi generis ſpecies ſunt hominem generari, equũ corrumpi quarum indiuidua ſunt: iſtum hominem generari, iſtũ equum corrumpi, Tertij & quarti generis ſpecies ſunt augeri in longum, diminui in latum quarum indiuidua ſunt, ſic augeri in longum ſic diminui in latũ. Quinti generis ſpecies ſunt calefieri & frigefieri. quarũ idiuidua sũt, ſic calefieri ſic frigefieri. Sexti generis ſpecies ſunt, moueri ſurſum, moueri deorſum quarũ indiuidua ſunt, ſic moueri ſurſum, ſic moueri deorsũ.

Septimum prædicamentum eſt prædicamentũ ubi

cuius generaliſſimum eſt,ubi,ſub quo ſunt hæc genera ſubalterna,in loco, in ſpatio.quorum ſpecies ſunt, in domo in platea, ſub quibus ſunt indiuidua, in hac domo,in hac platea,hic,uel ibi.

Quando. Octauum prædicamentum eſt prædicamētum. quādo cuius generaliſsimum eſt, quando, ſub quod ſunt genera ſubalterna.uidelicet in tēpore,in quo,in æternitate:quorum ſpecies ſunt heri,hodie,cras.Et indiuidua.ut tunc.uel in illo die,uel in illo inſtanti.

Situs. Nonum prædicamentum eſt prædicamentum ſitus, cuius generaliſsimum eſt, ſitus, uel poſitio ſub quo ſunt ſpecies.uidelicet ſtare.iacere,ſedere,quarum indiuidua ſunt,ſic ſtare,ſic ſedere,ſic iacere.

Habitus. Decimum predicamentum eſt prædicamentum,habitus,cuius generaliſsimum eſt habitus. ſub quo ſunt ſpecies anulus, & corona armatum eſſe. calciatū eſſe quarum indiuidua ſunt,hic anulus,hæc corona, ſic armatum eſſe,ſic calciatum eſſe.

Nota. Iuxta prædicta eſt notādum quod in quocunque prædicamento ponitur concretum in eodem ponitur ſuum abſtractum, & econuerſo.Ita quod in eodem prædicamento ponitur homo,in quo humanitas,& in eodem albedo, in quo album.& econuerſo.

De ſyllogiſmis. Cap. XVII.

Diffō ſyllo. pro qua uide primo priorū. c. I. & in lo. m. fo.172.co.I. SYLLOGISMVS eſt oratio in qua quibuſdā poſitis & cōceſsis neceſſe eſt aliud euenire per ea quæ poſita ſunt & conceſſa.ut omnis homo currit, ſor.eſt homo ergo ſor.currit. Et ſciēdum eſt primo quod omnis ſyllogiſmus conſtat ex tribus terminus ſcilicet maiori extremitate: minori extremitate, & medio termino. Vnde medius terminus eſt ille qui bis ſumitur ante concluſionem & non ingreditur concluſionem, ut hō.

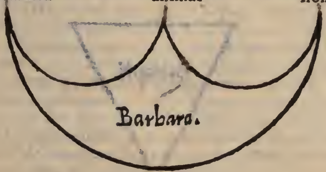
De prima fig. uide prio. 6.& 7. Maior extremitas eſt ille terminus qui ſumitur in maiori propoſitione cum medio termino. ut currens. Minor extremitas eſt ille terminus qui ſumitur in minori propoſitione cū medio termino ut ſor.

De ſecūda in.c.8.& 9. Secundo eſt notandum quod figura eſt debita diſpoſitio terminorum

norum quę diſpoſitio tripliciter fit. Nam aut illud qđ ſubiicitur in prima propoſitione, prædicatur in ſecũda, & ſic reſultat prima figura. Aut idem prædicatur utrobique & ſic ordinatur ſecũda figura. Vel idẽ ſubiicitur in utraque, & ſic habetur tertia figura. Exemplũ primæ figuræ, omne animal eſt ſubſtantia omnis homo eſt animal ergo omnis homo eſt ſubſtantia.

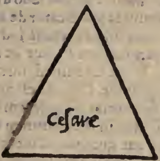
& de.3.in c. 10. & 11. eiuſdem.

Maior extre.	Medius terminus.	Minor extre.
ſubſtantia	animal	homo.

Exemplum ſecundæ figuræ, nullus lapis eſt homo, omne riſibile eſt homo. ergo nullum riſibile eſt lapis.

Exemplum ſecundæ figuræ, medius terminus homo.

Lapis	riſibile.
maior extre.	minor extre.

Exemplum tertiæ figuræ, omnis homo eſt animal, omnis homo eſt rationalis. ergo quoddam rationale eſt animal. Vnde uerſus.

Sub præ prima, bis præ ſecunda, tertia bis ſub.

Exemplum tertiæ figuræ.

Maior extre. Minor extre.

Animal Rationalis.

homo

medius terminus.

Tertio eſt notandum quod quædam eſt concluſio directa quædam indirecta. concluſio directa eſt illa in qua maior extremitas prædicatur de minori in cõcluſione exempla data ſunt concluſio indirecta eſt illa in qua minor extremitas prædicatur de maiori in cõcluſione, ut omnis homo eſt animal, ſort. eſt homo ergo aliquod animal eſt ſor. Quarto eſt notandum q̃ omnium iſtarum figurarum ſunt decem & nouem modi quibus ſyllogizatur in illis. quorum nouem pertinẽt ad primam figuram. quatuor ad ſecundam. & ſex ad tertiam. & inſeruntur in iſtis uerſibus.

Barbara, celarent, darij, ferio, baralipton.

Celantes, dabitis, fapeſmo, friſeſomorum.

Cæſare, cameſtres, feſtino, barocho, darapti.
Felapton, diſamis, datiſi, brocardo, feriſon.
Et hi omnes concludunt directe præter quinque ultimos primæ figuræ.

In his nominibus ponuntur quatuor literæ uocales. ſcilicet a, e, i, o, prima ſignificat uniuerſalem affirmatiuam, ſecunda uniuerſalem negatiuam tertia particularem indefinitam, aut ſingularem affirmatiuam. quarta particularem indefinitam, uel ſingularem negatiuā ſecundū ergo ſitum iſtarum literarum in modo debet cōſtitui ſyllogiſmus, quia ergo in barbara ter ponitur a, ideo quælibet propoſitio in modo illo erit uniuerſalis affirmatiua. Et quia in, celarēt, primo ponitur e, ſecundo a, & iterum tertio e, ideo illius modi prima propō & tertia erit uniuerſalis negatiua, ſecunda uero uniuerſalis affirmatiua. Si ergo quæratur barbara, ex quibus conſtat dicatur quòd ex duabus uniuerſalibus affirmatiuis uniuerſalem affirmatiuam directe cōcludentibus, Celarēt, uero ex uniuerſali negatiua & uniuerſali affirmatiua uniuerſalem negatiuā directe concludentibus. & ita de ſingulis dicatur.

Quinto eſt notandum quod primæ quatuor dictiones primi uerſus incipiunt ab his cōnātibus, b. c. d. f. & ſimiliter omnes dictiones ſequentes. & per hoc intelligitur ꝙ omnes modi inchoantes a. b. debent reduci ad primum primæ. & omnes modi inchoantes a c. ad ſecūdum. & per. d. ad tertium. & per f. ad quartū. Item ubicūque ponitur. ſ. in his dictionibus denotatur quod propoſitio intellecta per uocalem immediate præcedentem debet conuerti ſimpliciter, & per p. debet conuerti per accidens. & per. m. quòd fiat tranſpoſitio in præmiſſis. ita quòd maior fiat minor, & econuerſo. & per c. ꝙ reducatur per impoſſibile. Exemplū trium primorum habetur reducēdo fapeſmo ad ferio. ut omnis homo eſt animal, nullus lapis eſt homo. ergo quoddā animal non eſt lapis dicatur ergo ſic, nullus homo eſt lapis quoddam animal eſt homo. ergo quoddam animal non eſt lapis. Iſta reductio habetur conuertendo maiorem primi ſyllogiſmi per accidens, & minorem ſimpli-

Vide Paſoph. 8. in cor. ſoph. 9. 2. ſoph. 41. cō. 2. fo. 10. prin. 3. du. c. 4. cor. 1. &. 43. prin. eiuſdem.

ſimpliciter. quibus conuerſionibus factis trãſponantur præmiſſæ.& ita de aliis dicatur. Qualiter autem modus in quo ponitur. c. reducatur per impoſſibile oſtenditur. Nã in iſtis modis ſolummodo inferitur. c. uidelicet in Barocho, & in Brocardo, ideo ſolum iſti modi reducuntur ad barbara, per impoſſibile.
Exemplum primi, omnis hõ eſt animal aliquis lapis non eſt animal ergo aliquis lapis nõ eſt homo reducitur.nam quæ ad barbara,per impoſſibile ſumendo cõtradictorium concluſionis cũ maiori.& inferendo oppoſitum minoris ut omnis homo eſt animal,omnis lapis eſt hõ.ergo omnis lapis eſt animal Exemplũ ſecundi modi. ut quidam hõ non eſt lapis, omnis homo eſt animal.ergo quoddam animal nõ eſt lapis.Reducitur namque ad barbara, ſumẽdo contradictoriũ cõcluſionis cũ minori.& inferendo oppoſitũ alterius præmiſſę, ſcilicet maioris, ut omne animal eſt lapis omnis homo eſt animal ergo oĩs homo eſt lapis. Vnde uerſus.

Simpliciter uerti uult.s. p.uero per acci.
M.uult traſponi.c.per impoſſibile duci.

Ex prædictis ſequitur, ꝗ nullus ſyllogiſmus cõſtat ex omnibus particularibus, nec ex omnibus negatiuis. Et ſi altera premiſſarum fuerit particularis uel negatiua,& concluſio ſimiliter erit particularis uel negatiua.Et hæç de ſyllogiſmis dicta ſufficiant.

Explicit Primus tractatus qui ſummularũ dicitur.

Incipit Tractatus ſecundus qui ſuppoſitionum dicitur.

De diffinitione ſuppoſitionis & de diuiſione eiuſdẽ. Cap. Primum.

Vide Pa.in lo.ma.f.16. col.1.

SVPPOSITIO eſt exceptio termini in propoſitione pro aliquo uel pro aliquibus. Exemplũ primi,tu es, Exemplũ ſecũdi ego & tu ſumus, In prima ſupponit ſolũ pro aliquo, in ſecũda pro aliqbus. Et notãter dicitur in propõne quia extra ꝑpoſitionẽ nõ ſupponit terminus licet ſignificet. unde ly homo,

Ita ſignificat extra propoſitionem ſicut intra. Nunquã tamẽ ſupponit niſi exiſtat pars propoſitionis. Suppoſitio diuiditur quoniã aliqua ſuppoſitio eſt materialis, & aliqua eſt ſuppoſitio ꝑſonalis. Suppoſitio materialis, eſt acceptio termini in propoſitione pro ſuo materiali ſignificato. ut homo eſt nomen patet quòd ly hõ non ſupponit niſi ꝑ ſe uel pro ſibi conſimili quæ ſunt ſignata materialia iſtius termini homo. Suppoſitio perſonalis eſt acceptio termini in propoſitione pro ſuo formali ſignificato, ut hõ eſt animal. patet quod ly homo ſupponit pro ſor. uel pro Plat. qui ſunt ſignificata formalia iſtius termini homo. Ad euidẽtiã autẽ iſtarum diffinitionum eſt notãdum quod differentia eſt inter ſignificatũ formale & materiale alicuius termini. Nã ſignificatũ formalem alicuius termini eſt illud quod ille terminus ſignificat, & de eodem ac pro eodem eſt uerificabilis affirmatiue ſine additamento ſigni materialitatis, ſicut ſor. uel Plato eſt ſignificatũ formale iſtius termini homo, quia de ſorte & Platone uerificatur affirmatiuæ ly hõ, ſine additamento ſigni materialitatis. qa quęlibet iſtarũ eſt uera. ſort. eſt hõ & Plato eſt homo. Sed ſignificatũ materiale alicuius termini eſt illud quod iſte terminus ſignificat pro quo nõ eſt uerificabilis affirmatiuę ſine additamento ſigni materialitatis ſicut ille terminus hõ ex quilibet ſibi cõſimilis eſt ſignificatũ materiale eiuſdẽ termini hõ, quia ſeipſum ſignificat & quẽlibet ſibi cõſimilẽ, tamẽ pro nullo talis eſt uerificabilis ſine additamẽto ſigni materialitatis, qa hęc eſt falſa. ille terminus homo, eſt homo, ſed hæc eſt uera. iſte terminus homo eſt ly homo. Vel dicatur & breuius quod ſignificatũ formale alicuius termini, eſt illud de cuius pronomine demonſtrãte uerificabilis eſt talis terminus affirmatiuę ſine additamẽto ſigni materialitatis. ut ſor. eſt ſignificatũ formale illius termini homo, qa hęc eſt uera. hoc eſt homo demonſtrando ſor. Sed ſignificatum materiale alicuius termini eſt illud de cuius pronomine demonſtrante non eſt talis terminus uerificabilis affirmatiuæ niſi mediante ſigno materialitatis. ſicut terminus homo

Diuiſio ſuppoſitionis.

Notan.

homo eſt ſignificatum materiale eiuſdem qa hæcu on eſt uera. hoc eſt homo, demonſtrando illũ terminũ ho, mo, ſed hæc bene eſt uera. hoc eſt ly homo, demonſtrã do eundem. Ex quibus ſequitur primo, quòd quilibet terminus q non eſt de ſeipſo ucrificabilis niſi median te ſigni materialitatis habet duplex ſignificatum uide licet materiale, & formale, ſicut illi termini hõ animal, lapis, lignum, & huiuſmodi. Significat enim ly ho mo, ſor. formaliter, & ſeipſum aut ſibi conſimilem ma terialiter. Secundo ſequitur quod quilibet terminus qui eſt de ſeipſo ucrificabilis ſine tali ſigno habet unũ ſolum ſignificatum, & illud eſt formale, & formaliter ſe ſignificat. ſicut iſti termini ẽs, aliquid, nomẽ, termi nus, & huiuſmodi, Nã ſicut illa eſt uera ens eſt ens. ita iſta ly ens eſt ẽs. Et ſicut illa eſt uera, nomẽ, eſt nomẽ, ita iſta ly nomen eſt nomen. Tertio ſequitur ꝙ ſicut aliquis terminus primę intẽtionis uel ĩpoſitionis habet ſignificatum formale ſolummodo, & aliquis mate riale & formale ita aliquis terminus ſecundę intẽtio nis uel impoſitionis habet ſignificatũ formale ſolum modo & aliquis utrunque. Prima pars eſt oſtenſa, quo niam tam ly homo quàm ly ens eſt terminus primę in tentionis uel impoſitionis. & tamen ly homo, habet utrunque ſignificatum & ly ens formale ſolummodo. Secunda pars probatur, Nam ly nomen, & ly propoſi tio, ſunt termini ſecundę intentionis uel impoſitionis & ly nomen habet ſignificatum formale ſolummodo quia hæc eſt uera ly nomen. eſt nomen. & ly propoſitio habet utrunque quia hæc non eſt uera licet propo ſitio eſt propoſitio, ſed bene quælibet iſtarum propoſi tio affirmatiua eſt propoſitio, propoſitio, negatiua eſt propoſitio, Similiter iſtæ terminus ſyllogiſmus habet utrunque ſiunificatum quia hæc non eſt uera, ly ſyllogiſmns, eſt ſyllogiſmus, ſed bene quęlibet iſtarum. a. eſt ſyllogiſmus. & b. eſt ſyllogiſmus. dato quòd. à. ſit ſyllogiſmus primæ ſiguræ. & . b. ſecundæ. Quarto ſequitur, quòd ſicut aliquis terminus primæ intentionis uel impoſitionis potet ſupponere materialiter, & aliquis perſonaliter ita aliquis terminus ſecundæ

Primũ corrol.

Secundum corrol.

Tertium.

Quartum.

eundæ intentionis uel impoſitionis poteſt ſupponere perſonaliter,& aliquis materialiter,prima pars eſt oſtenſa & ſecunda probatur nam dicendo, nomen eſt terminus ly nomē, ſupponit perſonaliter quia pro ſuo perſonaliter ſignificato, Et ita dicēdo, propoſitio: uel ſyllogiſmus eſt oratio, ſed dicendo propoſitio eſt terminus ſimplex ſyllogiſms eſt nomen tam ly propoſitio quàm ly ſyllogiſmus ſupponit materialiter pro ſuo materialiter ſignificato &c.

De cognitione terminorum quando ſupponunt materialiter et quando perſonaliter. Cap. II.

Vt autem cognoſcatur quando termini materialiter ſupponunt & quando perſonaliter, ſpecies regulę declarantur quarum prima eſt iſta, Omnis terminus ſolum habens ſignificatum formale eſt ſolūmodo perſonaliter ſupponibilis patet quia talis nunquā ſupponit niſi pro ſuo formali ſignificato uerbi gratia de terminis primæ intentionis uel impoſitionis, ut ens, aliquid, et huiuſmodi, Exemplū de terminis ſecundę intentionis uel impoſitionis, ut terminus, nomē & huiuſmodi. Secunda regula eſt iſta. Omnis terminus utrunque habens ſignificatum ſi ſibi additur ſignum, materialitatis in propoſitione ſolūmodo materialiter ſupponit, patet quia nō ſupponit niſi pro ſuo materiali ſignificato ratione ſigni materialitatis, Exemplū de terminis primę intētionis uel impoſitionis, ut ly hō, eſt ly hō ly animal, tā ly hō, quā ly animal ſtat materialiter. Exemplum de terminis ſecūdę intentionis uel impoſitionis, ut ly propoſitio, eſt ly propoſitio, ly ſyllogiſmus eſt ly ſyllogiſmus, tam ly propoſitio, quàm ly ſyllogiſmus ſupponit materialiter, quia pro ſuo materiali ſignificato. Signa materialitatis ſunt iſta ly, iſte terminus, iſta ꝓpoſitio iſta oratio, & huiuſmodi, ſed potiſſimū eſt iſta uox ly. Tertia regula ē iſta. Cuiuſcunque propoſitionis extrema ſunt termini primæ intentionis uel impoſitionis quibus nō additur ſignum materialitatis tam ſubiectum, quàm predicatum ſupponit perſonaliter ut homo eſt animal, ſor. currit. Et notan-

Prima reg. de hoc uide in lo. m. a fo. 16. uſq; ad f. 18.

Secunda.

Tertia.

notãter dicitur ſi non additur ſignum materialitatis, qa addito illo ſupponeret ibi terminus materialiter per ſecundam regulam. Quarta regula eſt iſta. Cuiuſcunque propoſitionis extrema ſunt termini ſecundæ intentionis, uel impoſitionis, quorum ſubiectum habet ſolum ſignificatum formale & prædicatum utrunque, tam ſubiectum quam prędicatum ſupponit perſonaliter ſi prædicato non additur ſignum materialitatis uerbi gratia ſignum eſt propoſitio, terminus eſt ſyllogiſmus. Quinta regula eſt iſta. Si extrema ſunt termini ſecũdę intentionis, uel impoſitionis, & ſubiectũ habeat utrunque ſignificatum, prædicatum uero ſimiliter utrunque uel ſolum formalem non datur regula generalis. quoniã interdum ſupponit quilibet illorũ perſonaliter interdũ alter materialiter. uerbi gratia dicendo propoſitio eſt oratio ambo extrema habent utrunque ſignificatum, & ambo perſonaliter ſupponunt. Item ſi dicitur propoſitio eſt ſignum ſubiectum habet utrunque ſignificatum, & prædicatum ſolum unum. ſ. formale, & utrunque perſonaliter ſupponit. Sed ſi, dicitur propoſitio eſt nomen ſubiectum habet utrunque ſignificatum & prædicatum ſolum formale, & tamẽ ſubiectum ſupponit materialiter quia aliter non foret propoſitio uera. Idem ſi dicitur propoſitio eſt terminus incomplexus, utrunque extremum habet utrunque ſignificatum & tamen ſubiectum ſupponit materialiter, quia aliter propoſitio eſſet falſa. Sexta regula eſt iſta. Cuiuſcunque propoſitionis, prædicatum eſt terminus primæ intẽtionis uel impoſitionis, & ſubiectum ſecundæ. deducto impedimento ſigni materialitatis, tam ſubiectum quàm prędicatum ſupponit perſonaliter ut ſpecies eſt homo, aliquod genus eſt animal. Septima regula eſt iſta. Cuiuſcunque propoſitionis ſubiectum eſt terminus primæ intentionis uel impoſitionis non ſignificans formaliter, ſe & prædicatum ſecundæ deducto impedimẽto ſigni limitantis, ſubiectum ſupponit materialiter, & prædicatum perſonaliter, ut homo eſt nomen. Petrus eſt nominatiui caſus. Et notanter dicitur non ſignificans formaliter

Quarta.

Quinta.

Sexta.

Septima.

liter ſe quia ſi terminus aliquis ſignificaret ſe forma liter perſonaliter ſupponeret per primã regulam, ut ens eſt terminus tranſcendens. Item dicitur, ſine impedimento ſigni limitantis, quia ſignum uniuerſale, uel particulare eiuſdem generis limitat ad ſuppoſitionem perſonalem, ut aliquis homo eſt ſpecies, uel nullum animal eſt genus, tam ly homo, quàm ly animal, ſtat perſonaliter propter limitationem ſigni. Ex quo ſequitur quod ſubalterna illius, homo eſt ſpecies, non particularis eſt illa aliquis homo eſt ſpecies, ſed iſta aliquid homo eſt ſpecies, nec ſingularis eius eſt aliqua non eſt illa omnis homo eſt ſpecies, nec iſtarum. iſte homo eſt ſpecies, iſtæ, homo eſt ſpecies, ſed iſta, hoc homo eſt ſpecies. Item contradictorium illius homo eſt ſpecies, non eſt illud nihil quo eſt homo eſt ſpecies, aut nullus homo eſt ſpecies, quia tunc duo contradictoria forent ſimul uera, ſed iſtud nullũ homo eſt ſpecies, nec ſubcontrarium eius eſt, aliquis homo nõ eſt ſpecies ſeu aliquid quod eſt homo nõ eſt ſpecies, ſed iſtud aliquod homo non eſt ſpecies. Ratio autẽ quare aliquæ iſtarũ ſituantur in figura & aliquæ non eſt quia in aliquibus ſeruatur eadẽ ſuppoſitio, & in aliquibus nõ, unde oẽs propoſitiones exiſtentes in figura debẽt habere conſimilẽ generalẽ ſuppoſitionẽ. Et ſi dicitur quare ſuppoſitio materialis requirit ſigna neutri generis. Dicitur, quod ideo, quia omnis terminus materialiter ſupponens eſt neutri generis, & indeclinabile nomẽ ſecundum grãmaticos. Ex ultima & penultima regulis ſequitur quòd iſta non eſt bona conuerſio homo eſt ſpecies, ſpecies eſt homo, quia ly homo in prima ſupponit materialiter, in ſecunda perſonaliter. ſed ſic conuertitur ſimpliciter, ſpecies eſt ly homo, nec illa eſt bona conuerſio per accidens nullum nomen eſt homo, ergo homo non eſt nomen, ſed ſequitur, igitur aliquid quod eſt, homo non eſt nomen.

Vide. 8. tr. huius. c. 3.

Petitio Reſponſio.

Corollaria.

De

De ſuppoſitione materiali, & de diuiſionibus eiuſdem. Cap. III.

Prima diuiſio. ſuppōnis materialis.

MATERIALIS ſuppoſitio plures continet diuiſiones, quarnm prima eſt iſta. Suppoſitionum materialium, alia diſcreta, alia cōmunis. Suppoſitio materialis diſcreta ē acceptio termini materialiter ſupponentis cum pronomine demonſtratiuo, ut hoc homo eſt ſpecies, ille terminus animal eſt genus. Suppoſitio materialis communis eſt acceptio termini materialiter ſupponentis ſine pro nomine demonſtratiuo, vt homo eſt nominatiui caſus. Petrus eſt nomen proprium, unde ly Petrus, perſonaliter ſumptum, eſt terminus diſcretus, & nomen propriū, ſed materialiter eſt terminus cōmunis prædicabilis de pluribus, uidelicet de illo termino, Petrus in mēte, & de iſto in ſcripto, & de illo in uoce. Similiter dicendo, tu eſt pronomen demonſtratiuum ſubiectum huius non eſt pronomen, ſed nomen indeclinabiliter ſumptum habens ſimiliter plura ſuppoſita. Secunda diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum materialium cōmunium, alia determinata alia confuſa. Suppoſitio materialis determinata eſt acceptio termini materialiter ſupponentis ſub quo contingit deſcendere ad omnia eius ſuppoſita, diſiunctiue, ut homo eſt terminus communis & iſti ſunt omnes termini homo, ergo hoc homo, eſt terminus communis, uel hoc homo, eſt terminus cōmunis, & ſic de ſingulis. Ex quo ſequitur, quod iſta propoſitio eſt uera. Homo non eſt nominatiui caſus, ſicut iſta. Homo eſt nominatiui caſus, quia ſunt duæ indefinitæ ſubcōtrarie, in quarum prima uerificatur ſubiectū pro illo termino homo, qui eſt datiui, uel accuſatiui caſus materialiter ſumpto in alia pro ſimili, qui eſt nominatiui caſus. Et ita cōcedit, quod Amo, eſt uerbū, & quod Amo non eſt uerbū. Legens eſt participiū, & legēs nō eſt participium. Tu eſt pronomen demonſtratiuum, & Tu non eſt pronomen demonſtratiuum. Nec ſunt iſtæ contradictoriæ, ſed ſubcontrariæ, ideo non concedo, quod Amo eſt uerbum, & nullum Amo eſt uer-

Secunda.

Tu,es pronomen,& nullum tu.eſt pronomẽ,quia ſunt cõtradictoriæ.Suppoſitio materialis confuſa eſt acce ptio termini materialiter cõiter ſupponẽtis, ſub quo nõ contingit deſcendere ad omnia ſua ſupponẽtia di ſiunctiue,ut tantũ homo eſt nomẽ, & iſti ſunt omnes termini homo,ergo tantum hoc homo eſt nomen,uel tantum hoc eſt nomen , & ſic de ſingulis, quia in caſu antecedens eſt uerum,& conſequens eſt falſum . Tertia diuiſio eſt iſta.Suppoſitionũ materialium confuſa rum,quædam eſt confuſa tantum, & quædam confuſa diſtributiua . Quarta diuiſio eſt iſta . Suppoſitionum materialium confuſarum tãtum quædam eſt mobilis, & quædã immobilis.Suppoſitio materialis cõfuſa tan tum mobilis eſt acceptio termini materialiter ſuppo nentis , ſub quo contingit deſcendere ad omnia ſua ſuppoſita diſiunctim , ut tantum homo eſt nomen , & hoc ſunt omnia ly homo,ergo tantum hoc homo, uel hoc homo, & ſic de ſingulis eſt nomen.Suppoſitio ma terialis confuſa tantum immobilis eſt acceptio termini materialiter communiter ſupponentis, ſub quo non cõtingit deſcendere,ſed ſi contingeret,deſcende retur diſiunctim,ut neceſſario homo eſt ſpecies,ly ho mo,ſtat cõfuſæ tãtum immobiliter,quia non licet de ſcendere , unde non ſequitur neceſſario homo eſt ſpe cies,& iſti ſunt omnes termini homo, ergo neceſſario hoc homo,uel hoc homo,& ſic de ſingulis eſt ſpecies, antecedens enim eſt uerum,& conſequens falſum.tamen ſi cõtingeret deſcendere deſcenderetur modo dicto . Quinta diuiſio eſt iſta. Suppoſitionũ materialiũ diſtributiuarum quædam eſt mobilis,& quædã immo bilis.ſuppoſitio materialis diſtributiua mobilis eſt ac ceptio termini materialiter communiter ſupponẽtis, ſub quo cõtingit deſcẽdere ad omnia ſua ſuppoſita co pulatiuæ ut omne homo eſt terminus,& iſti ſunt omnes termini homo,ergo hoc homo eſt termin⁹, & hoc homo eſt terminus ,& ſic de ſingulis.Suppoſitio mate rialis diſtributiua imobilis eſt acceptio termini mate rialiter communiter ſupponentis ſub quo non contin

Tertia.

Quarta.

Quinta.

git deſcendere,ſed ſi contingeret, deſcenderetur copulatiuæ, ut neceſſario omne homo eſt ſpecies,ly homo,ſtat materialiter diſtributiuæ immobiliter, quia non licet deſcēdere cum non ſequatur neceſſario oē homo eſt ſpecies, & iſti ſunt omnes termini homo, ergo neceſſario hoc homo eſt ſpecies, & ſic de ſingulis antecedens enim eſt uerum,& conſequens falſum, uerum tamen ſi contingeret deſcendere deſcenderetur illo modo.

Notan. Propter prædicta eſt notandum quòd iſta coniunctio,& aliquando tenetur copulatim,& aliquando copulatiuæ, tenetur copulatim qñ copulat terminos,ut Sor. & Plat. currunt. Tenetur copulatiuæ quādo coniungit propoſitiones, ut Sor. currit & Plat. mouetur. Cōſimiliter nota diſiunctionis aliquādo tenetur diſiunctum, aliquando diſiunctiuæ. Tenetur diſiunctim quādo diſiungit terminos,ut Sor. uel Plato currit. Et tenetur diſiunctiuæ quando diſiungit propoſitiones, ut Deus eſt uel homo eſt aſinus.

De ſuppoſitione perſonali. Cap. IIII.

Diuiſio ſuppoſitionis perſonalis. Prima. diuiſio.

CONSEQVENTER ſequitur diuiſiones ponere ſuppoſitiones perſonalis materiam cōcernētes. Quarum prima eſt iſta. Suppoſitionum perſonalium alia diſcreta,alia cōmunis. Suppoſitio perſonalis diſcreta eſt acceptio termini ſingularis uel cōmunis cum pronomine demoſtratiuo ſingularis numeri perſonaliter ſupponentis,ut Sor.currit,ille homo diſputat. Ex iſta

Regula. diffinitione ſequitur iſta regula. Omnis terminus diſcretus uel communis cum pronomine demonſtatiuo ſingularis numeri exiſtēs pars propoſitionis diſcrete ſupponit ſiue præceſſerit ſignū diſtributiuum, ſiue nō unde ita ſtat diſcrete, ly tu,ī illa,nullus aſinus es tu ſicut in iſta,tu es homo. Suppoſitio perſonalis cōmunis eſt acceptio termini communis perſonaliter ſupponē-

Secunda diuiſio. tis ſine pronomine demōſtratiuo ſigularis numeri,ut homo currit. Secunda diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum

perſonalium cõmunium quædã eſt determinata quæ dã confuſa. Suppoſitio perſonalis determinata eſt ac ceptio termini perſonaliter ſupponentis ſub quo con tingit deſcẽdere ad omnia eius ſingularia diſiũctiuæ, ut homo currit,& iſti sũt omnes homines ergo ille ho mo currit,uel iſte homo currit, uel ſic de ſingulis.Iux ta quã ſuppoſitionẽ ſit hæc prima regula. Cuiuslibet particularis uel indefinitæ ſubiectũ ſupponit determi nate tam affirmatiuæ quam negatiuæ,tam in ſuppoſi tione materiali quàm perſonali. Secunda regula eſt iſta:omnis terminus communis quem nullum ſignum precedit niſi ſignũ particolare,ſupponit determinate unde huius propoſitionis homo eſt animal, tã quam predicatũ ſupponit determinate,& ſi alicui iſtorũ ade retur ſignũ particulare, non propter hoc impediretur ſuppoſitio iſta.Suppoſitio cõfuſa eſt acceptio termini cõiter perſonaliter ſupponentis ſub quo non cõtingit diſcendere diſiunctiuæ, ut tantũ homo eſt riſibilis, ly homo,ſtat confuſæ,& nõ debet diſiunctiuæ deſcendi, ut patebit. Tertia diuiſio eſt iſta.Suppoſitionũ perſo nalium confuſarum quædam eſt cõfuſa tantũ,& quæ dã cõfuſa diſtributiua.Quarta diuiſio eſt iſta. Suppõ ſitionum perſonalium cõfuſarum tantum, quædã eſt mobilis,quædã immobilis.Suppoſitio perſonalis con fuſa tantũ mobilis, eſt acceptio termini cõmunis per ſonaliter ſupponentibus:ſub quo contingit deſcende re ad omnia ſua ſuppoſita diſiunctim,ut omnis homo eſt animal: & hęc sũt omnia animalia,ergo omnis ho mo eſt hoc animal,uel hoc animal,uel ſic de ſingulis. Iuxta quam ſuppoſitionem ſit hæc prima regula.Cu iuslibet uniuerſalis affirmatiuæ prædicatum ſi fuerit terminus communis deducto omni impedimẽto ſtat confuſæ tãtũ mobiliter.ut omnis hõ eſt animal.ly ani mal ſtat confuſę tantũ mobiliter.dico ſi fuerit termi nus cõis:quia ſi fuerit terminus diſcretus ſtaret diſcre te.etiã dico ſine impedimento,ad excludendũ alia ſi gna.unde dicẽdo omnis homo eſt omne animal,ly a nimal,eſt prædicatũ uniuerſalis affirmatiuę & termi

Regula.

Tertia diuiſio.

Quarta.

Regulæ.

mns communis,& tamen non ſtat confuſæ tantum,ſed diſtributiuæ, ut patebit. Secunda regula. Cuiuſlibet excluſiue primi ordinis, cuius nota excluſionis nō negatur ſubiectum, ſi fuerit terminus cōmunis deducto omni alio impedimento ſtat confuſæ tantum mobiliter.ut tantum homo currit,tantum homo non currit. utrobique ſupponit ly homo confuſæ tantum mobiliter.Suppoſitio perſonalis confuſa tantum immobilis eſt acceptio termini perſonalis er communiter ſupponentis,ſub quo non contingit deſcendere,ſed ſi contingeret deſcēderetur diſiunctim.ut neceſſario homo eſt animal.ſupponit ly homo,iſto modo: quia cū nullo medio ſequitur ergo neceſſario,iſtæ homo uel iſte homo,& ſic de ſingulis eſt animal, quia antecedēs eſt uerum, & conſequens falſum.tamen ſi contingeret deſcendere,diſcenderetur iſto modo.Huic ſuppoſitioni annectuntur regulæ. Prima eſt iſta. Cuiuſlibet conditionalis affirmatiuæ de terminis cōmunibus deducto impedimēto alterius ſigni,quilibet illorum ſupponit confuſe tantū immobiliter.ut ſi homo eſt,animal eſt, tam ly homo, quàm ly animal,ſtat cōfuſæ tantum immobiliter. Secūda regula. Cuiuslibet reduplicatiuæ affirmatiuę prędicatum ſi fuerit capax cōcluſiones, & non habuerit aliunde impedimentū, ſtat confuſæ tantum immobiliter.ut Sor. inquantū homo,eſt animal. ly animal,ſtat illo modo. Tertia Regula.Cuiuslibet modalis in ſenſu compoſito habentis terminum communem nō diſtributum, ſupponit illi terminus confuſæ tantū immobiliter.ut neceſſario homo eſt animal. Impoſſibile eſt hominem non eſſe,quia non licet deſcēdere,ut patet. Quinta diuiſio eſt iſta. Suppoſitionū

Quinta diuiſio.

perſonaliū diſtributiuarū quædā eſt mobilis,&quædā imobilis.Suppoſitio perſonalis diſtributiua mobilis eſt acceptio termini pſonaliter cōiter ſupponētis ſub quo contingit deſcēdere ad omnia ſua ſuppoſita copulatiuæ,ut omnis homo currit, & iſti ſunt oēs homines.ergo iſte homo currit,& iſte homo currit,& ſic de ſingulis.quare concluditur quod ly homo,ſtat cōfuſe

di

ſæ diſtributiuæ mobiliter. Iſti ſuppoſitioni ſunt anne xæ iſtæ regulæ. Prima eſt iſta. Cuiuslibet propoſitio nis uniuerſalis affirmatiuæ ſubiectũ, ſtat confuſæ diſtributiuę mobiliter ut omnis homo currit, quilibet homo diſputat, quodlibet animal mouetur, tã ly homo, quàm ly animal, ſtat diſtributiuę mobiliter. Secunda regula. Cuiuslibet uniuerſalis negatiuæ de cõ ſuetudo modo loquẽdi tã ſubiectũ, quàm predicatũ, ſi fuerit terminus communis nõ impeditus. ſupponit cõfuſæ diſtributiuæ mobiliter. ut nullus homo eſt aſinus, tam ly homo, quàm ly aſinus, ſtat confuſæ diſtributiuæ mobiliter. dico de conſueto modo loquendi, quia huius uniuerſalis negatiuæ, omnis homo animal nõ eſt, nõ ſtat ly animal, quod eſt prædicatũ diſtributiuæ, ſed confuſæ tantũ. Tertia regula. Cuiuſlibet particularis, uel indifinitiuæ aut ſingularis negatiue de conſueto modo loquẽdi prædicatum ſi fuerit terminus cõmunis, deducto impediméto alterius ſigni, ſtat cõfuſæ diſtributiuæ mobiliter, ut aliquis homo nõ eſt aſinus, animal nõ eſt lapis Sortes nõ eſt capra. In his omnibus prædicata ſtãt confuſe diſtributiuæ mobiliter, adueniẽte tñ impedimẽto alterius ſigni nõ ſic ſtarẽt. Vnde dicendo Sor. non eſt omnis homo, nõ ſupponit ly homo cõfuſæ diſtributiuæ, ſed determinatæ, ut oſtendetur. Quarta regula. Cuiuſlibet excluſiuæ affirmatiuæ primi ordinis prædicatũ ſi fuerit terminus cõmunis deducto impediméto alterius ſigni, ſupponit confuſæ diſtributiuæ mobiliter. ut tãtum animal eſt homo ly homo, ſupponit illo modo. Suppoſitio perſonalis diſtributiua immobilis eſt acceptio termini cõis perſonaliter ſupponẽtis ſub quo nõ cõtingit deſcẽdere, ſed ſi contingeret, deſcendere tur copulatiuæ, ut neceſſario oĩs homo eſt animal. ly homo ſic ſupponit, quoniam non ſequitur cum debito medio: ergo neceſſario iſte homo eſt animal. & ſic de ſingulis. quia antecedens eſt uerum, & conſequens falſum. Iuxta ſuppoſitionẽ iſtam ſit prima hæc regula. cuiuſlibet cõditionalis de termino diſtributo, ſup- Regulæ.

ponit terminus cõfuſæ diſtributiuæ imobiliter,in ordine ad totã cõditionalem. ut ſi omne animal currit, omnis homo currit, tã ly homo,quàm ly animal, ſtat diſtributiuæ immobiliter,quia nõ licet deſcẽdere, & hoc in ordime ad totam cõditionalem. Secunda regula Cuiuslibet exceptiuę proprię,tã affirmatiuę quàm negatiuæ,illud a quo fit exceptio, ſtat confuſæ diſtributiuæ immobiliter. ut omnis homo præter Sor.currit, Nullum animal præter hominẽ eſt rationale,tam ly homo, quàm ly aĩal ſtat diſtributiuæ immobiliter quia non licet deſcendere. Tertia regula.Cuiuslibet modalis in ſenſu cõpoſito habentis terminum diſtributum, ſupponit terminus ille confuſæ diſtributiuæ immobiliter, ut neceſſario omnis homo eſt animal omnem hominem eſſe animal eſt ſcitũ a me,quia non licet deſcendere uerum tamen ſi aliquando poſſit deſcendi.hoc erit gratia materiæ, quia forte oppoſitum conſequentes repugnabit antecedenti.

De ſignis confundentibus. Cap. V.

Regulæ. Prima.

PRO maiori euidentia dictorum ponende ſunt aliquæ regulę terminorum uim confundendi habẽtium. Quarum prima eſt iſta. Omne ſignũ uniuerſale affirmatiuum terminum ſequentem,ſe, immediate cõfundit,cõfuſæ diſtributiuæ mobiliter, & mediate ſequentæ, ſi fuerit terminus capax ſuæ confuſionis, confundit confuſæ tantũ mobiliter deducto impedimento alterius ſigni.vt omnis homo eſt animal, aut omnis homo animal non eſt, vtrobique ſupponit ly homo, diſtributiuæ, & ly animal, confuſæ tantum. Et notanter dicitur, ſi fuerit capax confuſionis primo propter terminos ſingulares qui nõ poſſunt communiter ſupponere. Secundo propter tales propoſitiones, uidens omnẽ hominẽ eſt animal. Aſinus cuiuslibet hominis currit, vbi nec ly animal, nec ly currens, cõfunditur,quia non graditur uirtus ſigni uſque ad prædicatum ex quo eſt pars ſubiecti. Dicitur ſecundo, dedu-

Vid.pa. infra prin. 3.du.com. 3.& in le. ma.fo.118 colum. 4.

ſto impedimẽto alterius ſigni,quia in iſta propoſitio ne, non omnis homo eſt animal,non ſupponit ly homo diſtributiuæ, ſed determinatę per unam regulam pertinentem ad hac materiã.uidelicet.Quicquid mobilitat immobilitatum, immobilitat mobilitatum.i. quodlibet ſignum habens uim diſtribuẽdi aliquẽ terminum ſi ipſum reperit nõ diſtributũ facit ipſum ſtare diſtributiuæ, & ſi ipſum reperit diſtributũ facit eũ ſtare nõ diſtributiuæ.i.determinatæ uel confuſæ tantum.Exemplum primi ſubiectum huius homo currit, ſtat non diſtributiuæ,ideo adueniẽte ſigno uniuerſali ſtabit diſtributiuę dicẽdo,omnis homo currit.Et quia iam ſtat diſtributiuæ. ideo adueniente alio ſigno congrue,ſtabit non diſtributiuæ,uidelicet non omnis homo currit item notandum quod ſi duo ſigna affirmatiua cadunt ſuper eundem terminum faciunt illũ ſtare determinatę,ut tu differs ab omni homine.Et ſi unum fuerit affirmatiuum & reliquum negatiuum: iterum faciunt ipſum ſtare determinate. ut tu nõ differs ab homine nõ quilibet homo currit. etiã ſi ambo ſint negatiua & immediate cadant ſuper eundẽ faciunt illum ſtare determinate. ut non nullus homo currit.SI autẽ mediate cadãt ita quod mediet terminus diſtributus faciunt illum ſtare confuſæ tãtum.ut nullus homo non currit.patet quod ly currens: ſtat cõfuſæ tantũ.quia illa propoſitio æquiualet iſti quilibet homo currit. ubi ly currens, ſtat confuſæ tantum. Similiter dicendo nõ aliquis homo non eſt animal ſupponit ly animal,confuſę tantum ut patet per ſuam æquiualentẽ. Videlicet quilibet homo eſt animal ubi ly animal ſtat,confuſæ tantum.Secunda regula eſt iſta. Omnia ſigna negatiua nõ impedita confundunt cõfuſæ diſtributiuæ mobiliter,tã terminũ ſequentẽ mediat quàm immediate dummodo fuerit capax ſuæ confuſionis. uerbi gratia non homo currit, nullus homo diſputat, tam ſubiectum quàm prædicatum ſtat cõfuſæ diſtributiuę mobiliter.Sed i iſta aſinus nullius hominis eſt animal.ly animal non ſtat diſtributiuæ,quia non capit

Pag.23. princi.1. du.co.2. com. 3. 15. prin.2 du. 16. 16. pri. eiuſdẽ

2. regula pa.5.prin. 4 du.co.17. prin. 4. du. cor.1. 3. cõ. 49 prin.du. cor.2.cõ. 1.

confuſioné à ſigno propter limitationé factá à ſubiecto cuius eſt pars. Tertia regula eſt iſta. Omnis comparatiuus gradus & ſuperlatiuus, ita ſicut tã, & quàm differt, aliud, & non idem. & iſta uerba, careo, & indigeo; confundunt diſtributiuæ mobiliter terminũ ſequentem immediate capacem iſtius cõfuſionis, & omni alio impediméto deducto. ut tu es fortior homine, tu es fortiſſimus hominũ, tu es ita fortis ſicut aliquis homo: tu differt ab homine, tu es aliud ab homine, uel nõ idem homini. ego careo uel indigeo pecunia. In omnibus iſtis ſtat diſtributiuæ mobiliter terminus ſequẽs ſigna nominata. Sed notãdum eſt quod cõparatiuus gradus confundit confuſæ diſtributiuæ mobiliter terminũ a ſe rectum ex natura cõparationis. ablatiuũ autem rectum ex natura exceſſus confundit confuſæ tantũ. ut ego ſum maior te lõgitudine unius brachij. ſupponit ly longitudine, cõfuſæ tantum. Itẽ nullus horum terminorũ confundit diſtributiuæ niſi terminum a ſe rectum a parte poſt, unde dicendo. homine eſt fortior equus uel ab homine differt aſinus. non ſupponit ly equus. nec ly aſinus diſtributiuæ, ſed ſolum determinate. Quarta regula. Dictio excluſiua confundit confuſæ tantũ mobiliter terminũ communem immediate ſequentem ſe, & mediate ſequẽtem cõfuſæ diſtributiuæ mobiliter. ut tantũ homo eſt animal. ly homo ſupponit confuſæ tantum mobiliter & ly animal, diſtributiuæ mobiliter. Quinta regula. Dictio exceptiua cõfundit ſuum caſuale ſi eſt terminus cõmunis confuſæ tantũ mobiliter, ut nullum animal præter hominẽ currit. omne animal præter hominẽ currit. ly hominem ſtat confuſæ tantũ mobiliter. Sexta regula. Dictio reduplicatiua ſuum caſuale cõfundit confuſæ tantum mobiliter, & prædicatũ confuſæ tantum immobiliter, ut fort. inquãtum homo eſt animal, ly homo ſtat confuſæ tãtum mobiliter, & ly animal immobiliter. quia ſub primo contingit diſiunctim deſcendere & non ſub ſecundo. Septima regula. Termini concernentes actũ mentis. ut ſcire, credere, dubitare.

3. regula De cõ. uide i lo. ma. fo. 43. col. 44. uſq; ad fo. 44. de ſup. aũt. fo. 47. co. 3. De ita & ſicut fol. 42. co. i. de differt aliud & nõ idẽ fo. 31. col. 3. & fo. 42. co. 2. de ly indigeo uide 23. prin. 1. du. cõ. 4.

4. regula ſophi. 39. cõ. l.

5. regula In lo. ma. f. 9. col. i. in fine.

6. regula lo. ma. fol. 42. col.

7. regula In lo. ma. fo. 20. co. 4.

dubitare.& huiuſmodi confundunt confuſæ tantũ mo biliter. Exemplum. Ego ſcio aliquam propoſitionẽ, ly propoſitionem ſtat confuſæ tãtum mobiliter, quia bene ſequitur. Ego ſcio aliquam propoſitionem & ille ſunt omnes propoſitiones, ergo ſcio illã uel illam, & ſic de ſingulis Octaua regula. Omnia aduerbia nu merabilia, ut bis, ter, quater, & huiusmodi confundũt confuſæ tantum mobiliter terminũ ſequentem ſe, ut bis comedi panem, ter potaſti uinum; ſupponit ly panem.& ly uinum confuſæ tantum mobiliter. Nam ſicut illa uice, & illa uice cum interruptione tẽporis comedi panem.. ita illum uel illum panẽ. Nona regula. Termini modales nominaliter & aduerbialiter ſũpti in ſenſu compoſito confundunt confuſæ tantũ immobiliter omnes terminos cõmunes non diſtributos uel ſequantur uel præcedant, ut neceſſario homo eſt animal, & hominem eſſe animal eſt neceſſariũ. Decima regula. Iſta uerba incipit, & definit. cõfundunt terminum ſequentem communem non deſtributum confuſæ tantum immobiliter.& ly immediate, in eis incluſum mobiliter: ut tu incipis uel definis ſcire aliquam propoſitionẽ ly propoſitionẽ, ſtat confuſæ tãtum immobiliter, quia non licet deſcendere.& ly propoſitionem. in iſta, immediate ante hoc ſciuiſti aliquã propoſitionẽ, ſtat confuſæ tantum mobiliter. Sed hic clare intelligentur uiſo tractatu de probationibus terminorũ. Vndecima regula. Iſta uerba, promitto, debeo, obligor, confundunt. Confuſæ tantũ immobiliter, ut promitto tibi denariũ. ly denarium ſtat immobiliter, quia nõ licet deſcendere. Duodecima regula iſta. Nota cõditionis & rationis omnes ſuos terminos communes nõ diſtributos confundit confuſæ tantum immobiliter, & hoc in ordine ad hypotheticã, ut ſi homo eſt, animal eſt, homo currit, ergo animal currit. Notãdũ primo, quòd licet nullus terminus diſtributiuus habeat uim ſupra terminum præcedentem tamen bene habet uim ſupra illum terminus confuſæ ly cõfuſæ tantum, non tamẽ quilibet, ſed ſolũ ille qui indifferenter

8. regula.

9. regula.

10. regula In lo. ma. f. 61. col. 1. & f. 63. col. 2.

11. regula

12. regula. In lo. ma. f. 236. c. 1.

Notan.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ferenter ante ſe, & poſt ſe determinat cõpoſitionem uerbalem.unde illi termini oĩs & nullus,& huiuſmodi, nõ confundunt aliquem termiuum.præcedentem, quia ĩ qualibet iſtarũ aliquis homo omne animal eſt. aliquis homo nullũ animal eſt ſupponit ly homo.determinate.Similiter nec iſta uerba,ĩcipit,uel deſinit, uel promitto,quia dicendo homo incipit eſſe,aut denarium promitto,tam ly homo, quam ly denariũ ſtat determinate ſed dicẽdo, hominem eſſe animal eſt ſcitum a me aut hominem eſſe non eſt impoſſibile, vel homo eſt animal neceſſario ſupponunt omnes illi termini confuſę tãtum licet præcedant,& hoc ideo quia illi termini faciẽtes ſenſum compoſitum uel diuiſum ita determinant cõpoſitionem ante ſe,ſicut poſt ſe. & ita conſequenter dicatur de nota rationis & conditionis,quod confundunt ante ſe. Secundo notandũ quòd terminus. habens ſolum uim confundendi cõfuſæ tantum,non impedit diſtributionẽ termini,licet interdũ impediat eius deſcẽſum uerbi gratia dicendo. omnis homo eſt animal.ly homo ſtat diſtributiuæ, & ita ſtat dicẽdo neceſſario omnis homo eſt animal,ſed eſt differentia,quia in prima ſtat mobiliter,& in ſecũda immobiliter propter aduentum termini modalis. Dico igitur quod omnes termini habentes ſolam uim confundendi terminũ immobiliter impediunt deſcẽſum, & ita immobilitant,ſed alij habentes ſolã uim cõfundendi confuſæ tantum mobiliter,non impediunt deſcenſum,& ita non immobilitant,unde ſequitur.Scio omnem propoſitionem,& iſte ſunt omnes propoſitiones,ergo ſcio iſtã & ſcio illam, & ſic de ſingulis.Tertio notandum,quòd ſi duo ſigna diſtributiua cadũt ſuper aliquem terminum quorum non quodlibet per ſe ſumptum caderet diſtributiuæ ſuper eũdem terminũ, nullum illorum impedit reliquũ uerbi gratia omnis homo oẽ animal eſt, ly animal ſtat diſtributiuæ non obſtante quòd præcedant duo ſigna diſtributiua,quia primum per ſe ſumptum non diſtribueret, ly animal, ſed faceret ipſum ſtare confuſæ tãtũ. ſimiliter omnis homo

Vide in Io. ma. fol. 20. col. 4. & fo. 21.col.3.

homo non animal eſt.& ita dicēdo,a ſorte differt omnis homo ſupponit ly homo diſtributiuæ non abſtāte quòd præcedāt duo ſigna quia primum ſumptum ſine ſecundo non diſtribueret.ly homo dicēdo a ſorte differt homo.quia ly differt,nō diſtribuit niſi terminum rectum a parte poſt,ut dictum eſt. Modo conſimili dico in iſta.tu es fortio qnam homo quod ly homo, ſtat diſtributiuæ nec primum ſignum impedit,quia per ſe ſumptum nō diſtribuit aliquem rectum ut declaratū eſt ſupra:ſed dicendo nullus homo nón eſt animal tu differs ab omni hoīe, uel tu es albior omni albo, impeditur diſtributio termini ultimi,qa prȩcedunt duo ſigna,quorū quodlibet ſine altero diſtribueret termi num illlum. quare. In 3. regula

De relatiuorum ſuppoſitione. Cap. VI.

De ſuppoſitione relatiuorum ſequitur pertractare ubi quedā diuiſiones ſunt præmittēde:Prima eſt iſta: Relatiuorum,quædā ſunt relatiua ſubſtantiæ.ut qui, quæ,quod.Et quedam accidētis.ut aliquis,qualis.tantus,quantus,& ſimilia.Secūda diuiſio eſt iſta.Relatiuorum ſubſtantiæ quedā ſunt identitatis, ut qui,iſte, ille,hic,& his. Et quædam diuerſitatis.ut,alius,alter, reliquus,& huiuſmodi. Tertia diuiſio eſt iſta.Relatiuorum idētitatis quedam ſunt reciproca.ut ſui,meus, tuus,ſuus.Quædam non reciproca.ut ille,ipſe,& huiuſmodi. Quarta diuiſio eſt iſta. Relatiuorum reciprocorum quædam ſunt poſſeſſiua: ut tuus, ſuus. Et quædam non poſſeſſiua.ut ſe. Quinta diuiſio eſt iſta: Relatiuorum accidentis, quoddam eſt identitatis.ut talis,& tantus quoddā,diuerſitatis,ut aliuſmodi.His diuiſionibus præmiſſis ſit hæc prima regula.Relatiuū diuerſitatis ſubſtantiæ & relatiuū poſſeſſionis nō ſupponūt pro illo pro quo ſuum antecedens. exemplum primi. Duorum cōtradictoriorum unum eſt uerum reliquū eſt falſum, patet quod pro alio ſupponit ly unū & pro alio ly reliquum. Exemplum ſecundi aliquis homo currit &. ſuus Aſinus iacet ſupponit antecedēs pro

Prima diuiſio.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Regulæ.

Quem termini.refere relatiuũ.vi. pa.41. pri.i. du. con.i.& pro materia de relatiuis uide in lo.ma. a fo.26.uſque ad fol.31.

pro homine & relatiuum pro Aſino. Secunda regula eſt iſta. Relatiuum identitatis ſubſtantiæ nõ poſſeſſiuum, ſemper ſupponit pro eo pro quo ſuũ antecedẽs, incomparatione tamen ad alterum extremorũ. Exemplum de relatiuo identitatis ſubſtantiæ non reciproco, ut aliquis homo currit, & ille diſputat ſupponit ly ille, nõ abſolute pro aliquo homine, ſed pro aliquo homine currente, ideo non ſignificat ſecunda pars abſolute quòd aliquis homo diſputat, ſed quod aliquis homo currẽs diſputat. Similiter huius copulatiuæ aliquis homo eſt latro, & tu es ille nõ ſignificare ſecũda pars præciſæ, quòd tu es aliquis homo, quia tunc illa copulatiua eſſet vera, ſed quod tu es aliquis homo, qui eſt latro. Ex quo ſequitur quòd hæc eſt falſa aliquis homo eſt animal, & Aſinus eſt illud, quia ſecũda pars ſignificat aſſertiuæ quod Aſinus eſt animal quod eſt aliquis homo, & per idẽ hęc eſt falſa. aliquis homo eſt ſor.& Pla.eſt ille, ſed hæc eſt uera aliquis homo eſt, ſortes, & Pla. nõ eſt ille, quia Pla. eſt uera aliquis hõ eſt, qui ſortes nõ eſt. etiã iſta eſt uera, aliquis hõ non eſt ſor.& Pla.nõ eſt ille, quia Pla. Cicero nõ eſt, & Cicero eſt aliquis hõ qui nõ eſt ſor. Itẽ conceditur quod aliquis homo non eſt ſor.& Pla. eſt ille, quia Plat.eſt aliquis homo, qui nõ eſt ſor. quoniã Plat.eſt ipſemet qui non eſt ſor. Exemplũ de relatiuo identitatis ſubſtãtiæ reciproco. ut omnis homo uidet ſe. ſupponit ly ſe, pro homine non abſolute ſic intelligendo, omnis homo uidet omnem hominem, ſed referendo ſingula ſingulis. ut iſte hõ uidet ſe, & ille homo uidet ſe, & ſic de ſingulis. Similiter dicatur de illa omnis homo habens filiũ diligit illũ. Tertia regula eſt iſta. Relatiuũ identitatis accidentis ſemper ſupponit pro ſimili, uel æquali illi pro quo ſupponit ſuum antecedens uerbi gratia ſor. eſt albus, & talis eſt Plato; uel ſor. eſt albus qualis eſt Plato, ſupponit relatiuum non pro ſor. ſed pro ſimili ſor. Similiter in illa ſor. eſt bicubitus & tãtus eſt Plato. Supponit relatiuũ pro æquali ſor. Quarta regula eſt iſta. Relatiuum diuerſitatis accidentis

Vide pa. ſoph.17.to.

ſemper

ſemper ſupponit pro diſſimili illi pro quo ſupponit ſuum antecedens. ut cignus eſt albus, & aliuſmodi eſt coruus. Ex quibus duabus regulis ſequitur quinta. uidelicet quòd relatiua accidentium tam identitatis quàm diuerſitatis ſupponunt pro alio ſuppoſito ſui antecedentis. patet regula ex exemplis.

De modo ſupponendi ralatiuorum. Cap. VII.

Ex quo patuit pro quibus relatiua ſupponunt reſtat oſtendere eorundem modos ſupponendi. Sit ergo hæc prima regula. Relatiuum diuerſitatis ſubſtantiæ non ſemper ſupponit eodem modo ſicut ſuũ antecedens ſed ſecundum exigentiã ſui ſigni uel ſitus. Vnde aliquando ſupponit eodem modo. ut unus homo currit, & alius diſputat. Omnis propoſitio uera eſt neceſſaria, & omnis alia eſt impoſſibilis. In prima antecedens, & relatiuũ ſupponunt determinate, in ſecũda cõfuſæ diſtributiuæ. Aliquãdo antecedens ſupponit magis confuſæ quam ſuum relatiuum. ut omnis conditionalis uera, eſt neceſſaria, & alia eſt impoſſibilis. ſupponit antecedens diſtributiuæ relatiuum determinate. aliquando ecõuerſo, relatiuum diuerſitatis ſubſtãtiæ ſupponit confuſius quam ſuum antecedens, ut aliquis hõ eſt niger, & nullus alius eſt albus, antecedens ſupponit determinate relatiuum diſtributiuę. Similiter aliquis homo legit, & tantũ alius diſputat. relatiuum ſupponit confuſę tantum antecedens determinate. Secunda regula eſt iſta. Omne relatiuũ idẽtitatis ſubſtãtię in eadẽ categorica ſui antecedẽtis ſẽper ſupponit eodẽ modo ſicut ſuũ antecedẽs. probatur inductiue. vt omnis hõ q currit mouetur relatiuũ ſupponit cõfuſæ diſtributiuæ. & ĩ iſta, omnis hõ eſt animal quod eſt rationale, ſupponit confuſæ tãtum. & in iſta homo quid diſputat legit, ſupponit determinate, & ĩ iſta ſor. qui currit nõ ſedet ſupponit relatiuum diſcrete. Idem eſt iudicium de reciprocis tam poſſeſſiuis quam non poſſeſſiuis: vt oĩs homo uidet ſe. ly ſe, ſtat confuſæ diſtributiuæ. Et in iſta aliquis homo diligit filiũ ſuum. ly ſuum,

Prima regula pa.24. prin.3. du. to.

Pa.43.i. du. col.1 8. princ.3.du. co.1.

2. regula. Vide pa.fo. 17.to.21. prin. 2. du. col.i.cõ. 4. 43.eiuſdem co.

ſuum, ſtat determinate & in iſta. patet ſor. uocauit il-
Concluſiones. lũ, ly illũ ſtat diſcrete. Ex iſta regula ſequitur iſta cõ-
cluſio, quod aliqua eſt propoſitio vniuerſalis affirma-
tiua habens præciſæ unũ ſignũ cuius prædicatũ ſtat cõ-
fuſæ diſtributiuæ. ut quilibet homo eſt ipſemet. Secũ
da cõcluſio eſt iſta. Signum vniuerſale affirmatiuum
ita habet uim diſtribuendi a parte pdicati ſicut a par-
te ſubiecti. Tertia concluſio. Aliqui duo ſunt termini
cões ſequentes ſignum uniuerſale affirmatiuum non
impeditum per aliud ſignum, quorum remotiore di-
ſtribuit & non propinquioré: patet, ut omnis homo
eſt uidens ſe. ubi ly ſe, ſtat confuſæ diſtributiuæ. & ly
uidens, confuſæ tãtum. Et ſi contra iſtas concluſiones
adducantur regulæ quinti capituli huius tractatus,
ſcilicet pro maiori euidentia. Dicatur quod illę regu-
læ intelligantur extra materiã relatiuorum. Contra
iſtam regulam arguitur. Qm dato quod ly ſe, diſtri-
buatur in dicta propoſitione, ſequitur iſtã conſequen
tiam fore bonam. Ois homo uidet ſe. ergo oĩs homo
Solutio. uidet oẽm hoĩem. Dicitur quod ſtat diſtributiuæ non
abſolute, ſed referendo ſingula ſingulis. uidelicet iſte
homo uidet ſe. & ille homo uidet ſe & ſic de ſingulis.
Ex quo infero iſtam conſequentiam non ualere, tñ
Sort. videt ſe ergo oẽ uidens ſe eſt Sort. quia ly ſe, in
prima ſupponit diſcrete, & in ſecunda diſtributiuæ,
Tertia regula uide pa. ſoph. 28. to. ſed bene ſequitur. ergo omne uidens Sor. eſt Sor. Ter
tia regula eſt iſta omne relatiuum identitatis ſubſtan
tiæ hypotheticæ relatum ad ſuum antecedens ſuppo-
nens confuſæ tantum, non ſupponit eodem modo, ſed
determinatæ habendo reſpectum ad totam compoſi-
tionem ſui antecedentis, ut omnis homo eſt animal
& iſtud eſt rationale, relatiuum ſtat determinatæ. &
ideo ſcda pars eſt falſa, & ſignificat aſſertiuæ, ꝙ aĩal
quod eſt oĩs homo eſt rationale. quod eſt falſum. quia
nullum eſt animal quod eſt omnis homo. Similiter
iſta eſt falſa. Ego indigeo oculo ad uidendum, & illo
indigeo quia nullo oculo indigeo ad uidendum. Vbi
eſt aduertendum ꝙ ly indigeo, cum ſuo gerundio, con

fundit confuſæ tantũ.& ſine illo confundit confuſę diſtributiuæ: Quarta regula eſt iſta. Oẽ relatiuũ identitatis ſubſtantiæ hypotheticæ relatum ad ſuum antecedens ſupponens diſcretæ determinatæ: uel diſtributiuæ,ſupponit eodem modo ſicut ſuum antecedens habendo reſpectum ad totam compoſitionem ſui antecedentis uel ad alterum extremorum ideo conceditur quælibet iſtarũ,aliquis homo eſt,& tu es ille,aliquis homo eſt,& tu non es ille.ſecunda non ſignificat quod tu non es aliquis homo qui eſt. ſed quod tu aliquis homo qui eſt non es,& hoc eſt verum. Vnde non ſemper eſt licitum loco relatiui ponere ſuum antecedẽs niſi ſeruetur eadẽ ſuppoſitio. Item ſequitur quod iſta eſt falſa aliquis homo eſt, & quilibet hõ eſt ille. quia ex quo ly ille,ſtat determinatę ſecũda pars ſignificat quod aliquis homo eſt quilibet homo ſed conceditur,ꝙ quilibet hõ eſt aĩal,& idem eſt riſibilis: quia relatiuum diſtributiuum nõ refert in comparatione ad totam compoſitionem ſed ſolum ad alterũ extremorum,non diſtributum vero bene refert antecedẽs habendo reſpectum ad totam poſitionem. Ex iſta regula ſequitur primo iſta concluſio, ꝙ aliqua eſt vniuerſalis affirmatiua habẽs ſolum vnum ſignum cuius prædicatum eſt terminus cõis,& non ſtat confuſæ tm̃ ſed determinatæ patet de prædicato ſecundæ partis huius copulatiuæ, aliquis homo eſt, & quilibet homo eſt ille. Secunda concluſio. Signum vniuerſale affirmatiuum non impeditum per aliud ſignum non cõfundit cõfuſæ tm̃ terminum cõem mediate ſequentem in eadem cathegorica. Nec hoc eſt inconueniẽs. quia hoc non eſt ratione ſigni,ſed relatiui non potentis recipere confuſionem illam propter dependentiã quam habet ad ſuum antecedens.& ita nulla iſtarum concluſionum, aut præcedentium eſt contra regulas quinti capituli. quia aut impeditur ſignum, aut terminus non eſt capax confuſionis. Quinta regula eſt iſta. Relatiuum accidentis ſiue identitatis,ſiue diuerſitatis, non ſemper ſupponit eodem modo ſicut ſuum antece-

Quarta regula.

Concluſiones.

antecedens,ſed ſecundum exigentiam ſui ſigni,vel ſitus.vnde aliquādo ſupponit eodem modo; vt aliquis homo eſt albus,& talis eſt equus. omnis homo albus legit,& nullus talis diſputat. Aliquando ſupponit antecedens magis confuſæ vt omne album currit,& tale diſputat; aliquando ecōuerſo relatiuū ſupponit confuſus.ut aliqs homo eſt albus,& nullus coruus eſt talis aliquis homo eſt niger,& qlibet æthiops eſt talis, in qualibet iſtarū ſupponit antecedens determinate & relatiuū in vna diſtributiue, & in alia confuſæ tantum idē t ſt iudicium de relatiuo diuerſitatis accidentis, ſupponit enim interdum confuſus quam ſuum antecedens:vt aliquis homo eſt niger,& nō huiuſmodi, eſt coruus. Sexta & vltima regula generalis eſt iſta.

Sexta regula.

Omne relatiuum ſupponit eodem modo ſicut ſuū antecedens,intelligēdo de modo ſupponēdi uniuerſali, ita quòd ſi antecedēs ſupponit materialiter,& relatiuum ſimiliter ſi perſonaliter & relatiuū ſimiliter,uerbi gratiā,homo eſt ſpecies,& iſtud eſt nomē.tam relatiuum quàm antecedens ſupponit materialiter.ſed dicendo,homo eſt animal,& ille eſt riſibilis,tam relatiuum,quàm antecedens ſupponit perſonaliter. Regulæ ergo ſupperiores de modo ſupponēdi relatiuorum debent intelligi quo ad modos ſupponendi ſpeciales pertinentes ad ſuppoſitionem diſcretam, determinatum, confuſam tantum,aut diſtributiuam. & hæc pro materia relatiuorum dicta ſufficiant.

De ampliationibus. Cap. VIII.

Quid ſit ampliatio.

IAM de ſuppoſitione quæ ſit reſpectu diuerſorum temporum pœnes ampliationē & appellationem expedit ptractare. unde ampliatio eſt acceptio termini tēporaliter ſumpti ultra conſignificationē uerbi principalis uel participij eiuſdem. Pro cuius diffinitionis declaratione prima regula ſit hæc.

Prima regula. Paul.2. pri.2. ſoph. to.3.pr.eiuſdē. to.4. ot.

Omnis terminus ſupponēs reſpectu uerbi de pterito, uel participij ſui à parte ante,ampliatur ad ſupponendum pro eo quod eſt uel fuit,uerbi gratia album fuit nigrum,non ſupponit

ſit ly album,pro eo quod fuit album præciſe, aut ſo-
lũ pro eo quod eſt albũ,ſed diſiũctim pro eo quòd eſt
albũ,uel fuit albũ.Ex quo ſequitur ueritas iſtarũ pro-
poſitionũ. Prima.uirgo fuit prægnans patet,quia quæ
eſt aut fuit uirgo.fuit prægnans. Secũda propoſitio,
puer fuit ſenex, nõ quidẽ qñ fuit puer.ſed poſtquã fuit
puer. Tertia propoſitio, albũ fuit qñ nullam habuit al
bedinẽ.patet,quia id quod eſt vel fuit album, fuit qñ
nullam habuit albedinẽ, dato quòd nunc aliquid ſit
albũ quod continue ante hoc fuit nigrũ.Conſimiliter
eſt dicẽdũ ſi fuerit participium prædicatum reſpectu
huius uerbi eſt, vt aliquis homo eſt mortuus. patet,
quia ly,homo,ſupponit pro homine qui eſt vel fuit,&
ſignificat illa propoſitio quòd aliquis homo, qui eſt
uel fuit:eſt mortuus. Et conceditur ut prius quòd uir-
go eſt corrupta.quia iſta quæ eſt uel fuit uirgo eſt cor
rupta.Secũda regula eſt iſta. Omnis terminus ſuppo-
nens a parte ante reſpectu uerbi de futuro,uel ſui par
ticipii ſupponit pro eo quod eſt uel erit.uerbi gratia
hõ generabitur ſupponit ſubiectũ pro hoĩe,qui eſt uel
qui erit.ideo ſignificat iſta ꝓpoſitio,quòd qui eſt, uel
qui erit hõ generabitur.Ex iſta regula ſequitur ueri-
tas iſtarũ propoſitionum.Prima ſenex erit puer,patet
quia qui eſt uel qui erit ſenex.erit puer.Secunda cor-
rupta erit uirgo,quia quæ eſt,uel quæ erit corrupta,
erit uirgo.Tertia ꝓpoſitio.Decapitatus cãtabit. quia
qui eſt uel qui erit decapitatus cãtabit.Idẽ eſt iudiciũ
de ſuppoſitione reſpectu ſui participii.ut homo eſt ge
nerandus.ſignificat enim iſta propoſitio quod qui eſt
uel qui erit hõ eſt generandus. Tertia regula eſt iſta.
Oĩs terminus ſupponẽs a parte ante uel a parte poſt
reſpectu huius uerbi,cõtingit.uel ſui participii,ſuppo
nit pro eo quod eſt vel cõtingit eſſe,ut album contin-
git eſſe nigrum denotatur quòd id quod eſt uel cõtin-
git eſſe album cõtingit eſſe nigrum. & ita dicatur de
iſta ſedentem contingens eſt currere. Quarta regula
eſt iſta.Omnis terminus ſupponẽs a parte ante, uel a
parte poſt reſpectu huius verbi,poteſt, uel ſui partici-

Secunda regula.

Tertia regula.

Quarta regula.

pij,aut termini verbalis deſinētis in bilis, uel in bile, ſupponit pro eo quod eſt,vel poteſt eſſe,ut album poteſt eſſe nigrum,denotatur,q illud quod eſt uel poteſt eſſe album, poteſt eſſe nigrum.Ex iſta regula ſequuntur alique propoſitiões.Prima.Creans poteſt eſſe Deus,dato quòd Deus non crearet,quia quod eſt, uel poteſt eſſe creans,poteſt eſſe Deus. Secunda propoſitio. Calidiſſimū poteſt eſſe calidius quia quod eſt, uel poteſt eſſe calidiſſimum,poteſt eſſe calidus. Tertia propoſitio.Infimum poteſt eſſe inferius quia quod eſt,uel poteſt eſſe infimum.poteſt eſſe inferius. Idem eſt iudiciū de participiis & termino uerbali. ideo conceditur quòd genitum eſt generabile,& corruptum eſt corruptibile.prima ſignificat quòd illud quod eſt uel poteſt eſſe genitū eſt generabile,ſecūda ſignificat,quòd illud quòd eſt uel poteſt eſſe corruptum, eſt corruptibile.

5. regula. Quinta regula eſt iſta.Omnis terminus ſupponens à parte ante uel à parte poſt.reſpectu horū uerborū,incipit,uel definit,aut ſuorū participiorū.ſupponit pro eo quod eſt,aut incipit,uel definit eſſe.ut albū incipit uel definit eſſe,denotatur,quòd illud quod eſt aut incipit, uel definit,eſſe album,incipit, uel definit eē. & ita de participio dicatur.

6. regula. Sexta regula eſt iſta.Ois terminus ſupponēs a parte ante uel à parte poſt reſpectu uerbi, uel participii habentis naturā tranſeundi indifferēter ad poſſibile, & imaginabile ſupponit indifferenter pro eo quod eſt, uel poteſt eſſe imaginabile ſicut ſunt iſta uerba, cognoſco,intelligo,& huiuſmodi.Cū ergo dicitur roſam intelligo,aut cognoſco.denotatur quòd roſam quæ eſt,uel quę poteſt eſſe,uel eſt imaginabilis ego intelligo, uel cognoſco Vnde ita intelligitur,uel cognoſcitur illud quod nō poteſt eſſe ſicut illud quod poteſt eſſe. Intelligo nanque chimeram, uel montem aureum,quorum nullū poteſt eſſe. & intelligitur hæc regula de termino recto a parte poſt à uerbo actiuo, uel de recto à parte ante à uerbo paſſiuo, ſiue præponatur, uel poſtponatur. Ex prædictis regulis ſequitur

Corollaria primo.quód à tertio adiacente ad ſecundum adiacens cum

cũ prædicato participio ampliatiuo, nõ ualet argumẽ tũ, unde non ſequitur Adam eſt mortuus, ergo Adã eſt, Antichriſtus eſt futurus, ergo antichriſtus eſt. Secũdo ſequitur. quòd iſta non eſt bona conuerſio. Antichriſtus eſt futurus. ergo aliquod futurũ eſt Antichriſtus. quia in antecedẽte ſupponit ly antichriſtus, ampliatiuæ, & in conſequente nõ. ideo deberet ſic conuerti. aliquid futurũ eſt, uel erit antichriſtus. Tertio ſequitur: quòd iſte ſyllogiſmus non ualet. Oẽ futurũ eſt, Antichriſtus eſt futurus ergo antichriſtus eſt quia in cõcluſione nõ ſupponit ly antichriſtus, ampliatiuę: ut ĩ minori. ꝓpterea minor debeat eſſe talis antichriſtus eſt aliquod futurum, ubi ly futurum tenetur, nominaliter, ſicut in maiori, & non participaliter. quare, &c. Vide pa. 2. prin. 3. ſophi. com. 4.

De appellationibus. Cap. IX.

Appellatio eſt acceptio termini in propoſitione habentis reſpectũ ad naturam uerbi, uel participii eiuſdẽ ut aliquis homo eſt, ly homo. ſupponit pro homine, & nõ pro quolibet homine indifferenter, ſed ſolũ pro homine qui eſt, Vt ergo clarius intelligatur hæc diffinitio: notandum, quòd appellatio ſic diuiditur. quoniã aliqua uocatur appellatio tẽporis. aliqua ampliationis & tertia formæ. Appellatio tẽporis eſt acceptio termini ĩ propoſitione ꝓ aliquo uel pro aliquibus ſecundũ ſolã conſignificationẽ uerbi, uel participii eiuſdẽ, ut albũ fuit nigrũ. licet ly albũ, ſupponat pro eo quod eſt uel fuit albũ, tamen ly nigrũ, nõ ſupponit niſi pro eo quod fuit nigrũ, & uerbum eiuſdẽ conſignificat ſolummodo præteritiuæ ideo ly nigrum, appellat ſolum tempus præteritum. Prima regula. Omnis terminus ſopponens reſpectu uerbi de præſenti non ampliatiui, nec diſtracti per participium ampliatiuum, appellat tempus præſens: ut homo eſt animal. uel Sort. currit. quilibet illorum terminorum, tam à parte ſubiecti quàm à parte prędicati. ſupponit ſolummodo pro eo, quòd eſt. Secunda regula eſt iſta. Omnis terminus ſequens uerbum ampliatiuum præte-

Quid ſit appella. Diuiſio eius.

Appella. temporis.

rijt temporis,uel futuri appellat tempus præteritum, aut futurum,ut hoc fuit album,uel hoc erit nigrũ ſup ponit ly album,in prima propoſitione præciſæ pro eo quod fujt album, & in ſecunda præciſæ pro eo quòd erit nigrum. Appellatio ampliationis eſt acceptio termini ampliatiuæ ſumpti limitati per terminum ampliatiuum præcedentem,ut hoc poteſt eſſe album ſupponit ly album, ampliatiuę a parte poſt, ſicut a parte ante.ſed a parte ante non appellat,a parte uero poſt appellat, ſup. ampliationem.

Prima regula eſt iſta. Omnis terminus ſequens aliquod iſtorum uerborũ incipit,uel deſinit,uel aliquod ſuorũ participiorum appellat ampliationẽ. uerbi gratia, Sor. incipit eſſe albus ſupponit ly album. pro eo quod eſt uel incipit eſſe album. ſed poſitũ a parte ante nõ appellat,a parte uero poſt appellat propter limitationẽ termini ampliatiui præcedentis. Secunda regula. Omnis terminus ſequens aliquod iſtorum uerborũ poteſt cõtingi.aut aliquod ſuorum participiorũ appellat ampliationem ipſorum.ut hoc poteſt,uel cõtingit eſſe album.ampliatur ly album,ita a parte poſt ſicut a parte ante, & a parte poſt appellat ampliationẽ iſtorum uerborũ propter limitationẽ ipſorũ, quã nõ appellat a parte ante,ex quo non limitatur Appel. ampli. Appellatio formę eſt acceptio termini in propoſitione limitati per terminum præcedentẽ concernentem actum mẽtis.ut intelligo hominem. ly hominẽ appellat ſuã formã, quia ſignificat ſuum ſignificatum ſub ratione eiuſdem propter limitationẽ factam a termino cõcernẽte actum mentis. ideo per illam denotatur,quòd ego intelligo aliquid ſub ratione qua homo. Ex prædicta diffinitione ſequitur ueritas trium concluſionum.

Concluſiones. Prima concluſio eſt iſta. Partem meũ cognoſco, & tamẽ nõ cognoſco patrẽ meũ. probatur, & pono quòd Sort.ſit pater meus quẽ bene cognoſcam. neſciã tamẽ an ſit pater meus uel non immo pono quòd nõ cõſiderẽ de patre meo,utrum talem habeã uel non. Iſto poſito patrem meum cognoſco. quia illud quod eſt pater meus

meus, cognoſco, non tamen cognoſco patrem meum. quia non cognoſco aliquid ſub ratione qua pater meus. Secunda concluſio Sortem uolo uidere: & tamen nolo uidere ſorté. probatur pono quòd sort.ſit inimicus meus. ita quod nollem uidere ipſum & Pla. ſit amicus meus ſimilis Sort. exiſtenti coram me quem credam eſſe Pla. Iſto poſito, Sortem uolo uidere: quia hunc qui eſt Sor. uolo uidere: ex eo, quod puto ipſum eſſe Pla. & tamen nolo uidere ſorté, quia nolo uidere aliquid ſub ratione qua eſt Sort. Tertia cõcluſio. Propoſitionem hypotheticam ſcis & tamẽ neſcis aliquã propoſitionem hypotheticam, probatur & pono quòd credas firmiter nullam eſſe propoſitionem hypotheticam, ſit tamẽ aliqua hypothetica quam credas eſſe categoricam ſciendo, & cõſiderando de ſignificato eius. Iſto poſito, aliquam propoſitionem hypotheticã ſcis. quia illud quod eſt propoſitio hypothetica ſcis. & tamen non ſcis aliqnam propoſitionem hypotheticam, quia nõ ſcis aliquid ſub ratione qua eſt propoſitio hypothetica. Et conſequenter conceditur, quòd propoſitionem affirmatiuam credo. & tamen non credo propoſitionem affirmatiuã, & ita de infinitis, quarũ quælibet ex prioribus poteſt ucrificari.

Et ſic eſt finis Secundi Tractatus, qui ſuppoſitionum intitulatur.

Incipit Tractatus conſequentiarum qui eſt in ordine tertius. Cap. Primum.

Conſequentia eſt illatio conſequentis ex antecedente, ut homo currit. ergo animal currit. antecedens uoco propoſitionem præcedentem notam rationis. ut homo currit conſequens uero illam quæ ſequitur. ut animal currit. & notam rationis nomino, ly ergo, & ly igitur. Pro huius diffinitionis

Pro iſtò ca. uide in loc. ma. a. fol. 1. 39. uſque ad fo. 142. 1. diuiſio.

finitionis declaratione fit hæc prima diuiſio conſequentiarum alia bona, alia mala. Conſequentia bona eſt illa cuius oppoſitū conſequentis repugnat antecedenti.ut tu es homo,ergo tu es animal, nā hæc duo repugnant.tu es homo, & tu non es animal. ideo ſtat conſequentia fuit bona. Conſequentia mala eſt illa cuius contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente: ut tu es homo ergo tu ſedes. nam hæc bene ſtant ſimul,tu es homo & tu nō ſedes,ideo,illa conſe-
2. diuiſio. quentia,nō ualuit. Secunda diuiſio eſt iſta conſequentiarū bonarū alia formalis,alia materialis,conſequētia bona & formalis eſt illa cuius contradictorium cōſequentis formaliter repugnat antecedenti ut tu curris,ergo tu moueris. Voco illā formaliter repugnare. quæ nō ſunt imaginabilia ſtare ſimul abſque cōtradictione,ut tu curris,& tu non moueris. Cōſequentia bona & materialis eſt illa cuius contradictorium conſequentis materialiter repugnat antecedēti,ut tu Deus non eſt,ergo nullus homo eſt. Illa dicuntur materialiter repugnare quæ nō poſſunt ſtare ſimul, ſunt tamen imaginabilia ſtare ſimul abſque cōtradictione.ut Deus nō eſt,& aliquis homo eſt, licet iſta non poſsint ſimul ſtare propter impoſsibilitatē illius. Deus nō eſt. tamē sūt imaginabilia ſtare ſimul abſque aliqua contradictione,quia quod Deus nō ſit & aliquis homo ſit nō uidetur implicatio cōtradictionis. Iuxta iſtā diffinitionē ponūtur duæ regulæ. Prima ex impoſsibili ſequitur quodlibet. Secūda neceſſariū ſequitur ad quodlibet.& intelliguntur iſtæ duæ regulæ,quod illa cōſequētia eſt bona & materialis in qua antecedēs eſt impoſſibile uel conſequēs neceſſariū. ſubductis aliis modis quibus cōſequentia foret bona & formalis. Tertia

Vide in 8. trac. huius in prin.

3. diuiſio. diuiſio eſt iſta. Cōſequētiarū bonarū quædā eſt bona de forma quędā eſt bona de materia. cōſequētia bona de forma,eſt illa cuius quælibet cōſimilis ī forma eſt bona,ut albedo uidetur.ergo color uidetur. Ille cōſequētiæ ſunt ſimilis formæ quæ habent cōſimilē modū arguendi conſequentiæ formalis de quibus modis dicetur

cetur poſtea, & cum hoc antecedētia & conſequentia ſint ſimilia in forma. Nōtandum quod illæ cathegoricæ ſunt ſimiles formæ quæ ſic ſe habent. quod ſi una eſt affirmatiua de ſecundo adiacente uel de tertio, & alia ſimiliter. Et ſi unæ eſt particularis indefinita, uel ſingularis, & alia ſimiliter. Item ſi una eſt excluſiua, exceptiua, reduplicatiua, uel modalis in ſenſu compoſito uel diuiſo & alia ſimiliter. Item ſi unā eſt de termino ſimplici, uel compoſito, copulato diſiuncto, uel conditionato, & alia ſimiliter. Et ideo iſte non ſunt ſimiles in forma. homo uel aſinus currit, & homo currit, quia una eſt de termino ſimplici. alia de compoſito. Similiter iſte non ſunt ſimiles in forma quilibet homo currit, & aliquis aſinus mouetur: quia una eſt uniuerſalis, alia particularis. ſed ſunt iſtæ ſimiles in forma, homo eſt aſinus, & homo eſt aīal, non obſtante quod una ſit neceſſaria alia impoſſibilis. quia habent omnes conditiones aſſignatas. Ex quo ſequitur ꝙ iſtæ conſequentiæ ſunt ſimiles in forma homo currit, ergo animal currit. albedo uidet̄ ergo color uidetur. quia habent conſimilem modum arguendi conſequentiæ formalis utrobique enim arguitur ab inferiori ad ſuū ſuperius affirmatiue. Conſequentia bona de materia eſt illa quæ eſt bona & non quælibet ſibi conſimilis in forma eſt bona, ut tu non es homo, ergo tu non es animal. iſta conſequentia eſt bona, quia contradictorium conſequentis repugnat antecedēti. Ex prædictis ſequitur quod aliqua eſt conſequentia bona & formalis quæ non eſt bona de forma, ſicut prædicta & quælibet iſtarum tantum pater eſt. ergo non tantum pater eſt. tu ſcis te eſſe lapidem. ergo tu non ſcis te eſſe lapidem, & ſic de aliis. tu credis præciſæ quod aliquis homo decipitur. ergo aliquis homo decipitur.

Notan.

De regulis generalibus conſequentia formalis. Cap. 2

FORMALIS conſequentiæ quædam ſunt regulæ vniuerſales ponendæ ipſius inſinuātes notitiam, quarum prima eſt iſta. Si alicuius conſequētiç ex contra-

Pro regu. huius capi. uide pa. 20.

pri. i.du. & in lo.ma. f. 242. uſque ad fol. 47. & in. 8. trã. huius cap.i. ibi ſi alicuius, &c. Cap.2.

dictorio conſequentis ſequitur contadictorium antecedentis. iſta conſequentia eſt bona. ut iſta homo currit ergo animal currit. quia bene ſequitur nullum animal currit. ergo nullus homo currit, uel nihil qđ eſt homo currit. Ex iſta regula ſequitur alia, uidelicet ſi alicuius cõſequẽtiæ contradictoriũ conſequentis non eſt illatiuũ contradictorij antecedẽtis, illa conſequentia non ualet unde nõ ſequitur tu loqueris. ergo tu diſputas. quia non ſequitur. tu non diſputas ergo tu non loqueris. Secũda regula eſt iſta. Si alicuius conſequentię antecedens eſt uerum & conſequens ſimiliter quia ex falſis uerum ex ueris nil niſi uerum, ut dicit Ariſto. 2. Priorum. Ex iſta ſequuntur regulæ. Prima. Si alicuius conſequentię bonę conſequens eſt falſum & antecedens ſimiliter. Secunda ſi alicuius conſequentiæ antecedens eſt uerũ & conſequens falſum, iſta conſequentia non ualet. Ideo non ſequitur chimera que currit nõ mouetur. ergo chimera currit. quia antecedens eſt uerum, conſequens falſum. Tertia regula eſt iſta. Si alicuius cõſequentiæ bonę antecedẽs eſt neceſſarium, & cõſequens ſimiliter eſt neceſſariũ ex qua ſequitur quod ſi antecedens eſt neceſſarium & conſequens contingens, quod iſta conſequentia nõ ualet. ut omnis homo eſt animal, ergo tu es animal. Quarta regula eſt iſta. Si alicuius conſequentię bone antecedens eſt poſſibile, cõſequẽs ſimiliter eſt poſſibile ex qua ſequitur quòd ſi antecedens eſt poſſibile, & conſequens Impoſſibile, quod illa conſequentia nõ ualet, unde nõ ſequitur, omne currens eſt homo, ergo hoc currens eſt homo: demonſtrando aſinum, quia antecedens eſt poſſibile conſequens impoſſibile. Quinta regula eſt iſta. Si aliqua eſt cõſequentia bona, & aliquid ſequitur ad conſequens illud idem ſequitur ad antecedens. unde bene ſequitur hõ currit, ergo animal currit. ad quod ſequitur, ergo corpus currit ideo bene ſequitur ad antecedens. homo currit ergo corpus currit. Ex iſta regula ſequũtur duæ regulæ. Prima, quicquid antecedit ad antecedens antecedit ad cõſequens. unde quia hæc conſe-

Tertia regula.

Quarta regula.

Paul. 18. princ.3. du. com.4.

Quinta regula.

cōſequentia eſt bona. homo currit ergo, animal currit. & hæc tu curris, antecedit ad iſtam homo curtit. ideo antecedit ad iſtā, animal currit. Secunda regula a primo antecedente ad ultimum conſequens, quando omnes conſequentiæ intermediæ ſunt bonæ & formales, & non uariate, tunc conſequentia eſt bona & formalis uerbi gratia homo eſt, ergo animal eſt. animal eſt, ergo corpus eſt, corpus eſt. ergo ſubſtātia eſt, & ſic a primo ad ultimum ſequitur, formaliter. homo eſt, ergo ſubſtantia eſt. Conſequentiæ intermediæ non ſunt uariatæ quando conſequens primæ conſequentiæ eſt antecedens poſterioris cooſequentiæ, ſicut in exemplo. Nullum tempus eſt, ergo dies non eſt. dies non eſt, & aliqua hora eſt, ergo nox eſt, nox eſt, ergo aliquod tempus eſt, & tamen non ſequitur a primo ad ultimum, nullum tempus eſt, ergo aliquod tempus eſt. propter uariationem factam, quia primæ conſequentiæ fuit cōſequens dies non eſt & non fuit antecedens ſecundæ. ſed illa copulatiua dies non eſt, & aliqua hora eſt. Sexta regula eſt iſta. ſi aliqua eſt conſequentia boua: & aliquid ſtat cum antecedente, illud idem ſtat cum conſequente uerbi gratia ſequitur omnis homo currit ergo homo currit. & cum antecedēte ſtat quod aliquod animal currat, & quod nullus aſinus moueatur. & ſic de alijs ideo quælibet iſtarum ſtat cum conſequente. Ex iſta regula ſequitur alia. uidelicet quicquid repugnat conſequenti repugnat antecedenti patet iſta regula, diſcurrendo per oīa. Septima regula. Si aliqua eſt conſequentia bona ſcita a te eſſe bona, & antecedens eſt concedendum a te, & conſequens eiuſdem eſt concedendum a te ex qua ſequuntur duæ aliæ. Prima, Si conſequens eſt a te negandum & antecedens ſimiliter. Secunda, Si antecedens eſt concedendum a te & conſequens negandum, iſta cōſeqntia non ualet. uerbi gratia omnis homo eſt ergo antichriſtus eſt. Octaua regula. Si aliqua eſt conſequentia bona ſcita a te eſſe bona. & antecedens eſt ſcitum a te conſequens eiuſdem eſt ſcitum a te. ut tu es homo. ergo

Notan.

Sexta regula.

Septima regula.

Octaua regula.

go tu es animal & notanter dicitur ſcita a te eſſe bona. quia iſta conſequentia eſt bona brunellus eſt aſinus, ergo brunellus eſt rudibilis & antecedens eſt ſcitum ab aliquo, a quo tamen non eſt, ſcitum conſequens. quia forte neſcit conſequentiam illam eſſe bonam. quare. &c.

De regulis conſequen. for. penes ſuperius, atque inferius. Cap. III.

1. regula. Vide de his in lo. ma. a fo. 149. uſq; ad fol. 158. 19. prin. pri. du. & ĩ trac. 8. huius c. 2

NVNC ſequuntur particulares regulæ conſequentiæ formalis pœnes ſuperius & inferius materiam concernentes. Quarum prima eſt; iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius affirmatiuæ, ſine diſtributione, & ſine ſigno confuſionis impediente, eſt bona conſequentia. ut homo currit. ergo animal currit. Secunda regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius diſtributiuæ, uel confuſæ tantum immobiliter non ualet conſequentia, quia non ſequitur. omnis homo currit. ergo omne animal currit. nec ſequitur, nullus homo currit, ergo nulluum animal currit. Et notanter dicitur confuſæ tantum immobiliter, quia non ſequitur. ſi homo eſt aſinus, homo eſt rudibilis, ergo ſi homo eſt animal, homo eſt rudibilis, Sed arguendo confuſæ tantum mobiliter, eſt bonum argumentum uerbi gratia omnis homo eſt animal, ergo omnis homo eſt ſubſtantia. Tertia regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius negatione propoſita & cum debito medio, eſt bonum argumentuw uerbi gratia tu non curris, & tu es homo, ergo homo non currit. Et notanter dicitur, cum debito medio, quia ſine iſto non ualet argumentum. unde non ſequitur, tu non es animal, ergo homo non eſt animal, quia antecedens eſt poſſibile, conſequens impoſſibile.

4. regula. Quarta regula eſt iſta. A ſuperiori ad ſuum inferius affirmatiuæ & ſine diſtributione non ualet argumentum, quia non ſequitur, animal currit, ergo homo currit.

5. regula. Quinta regula eſt iſta. A ſuperiori ad ſuum inferius affirmatiuæ diſtributiuæ non ualet argumentum, niſi

cum

cum debito medio, quia non ſequitur. omne animal currit ergo omnis homo currit. Tu differs ab aſino, ergo tu differs a brunello, ſed cum debito medio eſt bonum argumentum. ut tu differs ab aſino, brunellus eſt aſinus, ergo tu differs a brunello. Sexta regula eſt iſta A ſuperiori ad ſuum inferius negatione præpoſita eſt bonum argumentum. unde bene ſequitur. nullum animal currit, ergo nullus homo currit, & intelligitur iſta regula de negatione diſtribuente ſuperius, quia ſi non diſtribueret, non ualeret argumẽtum. unde non ſequitur non nullum animal currit ergo non nullus homo currit, nec ſequitur non omne animal currit, ergo non omnis homo currit patet enim quod cuiuslibet iſtarum contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente, quare &c. 6. regula.

De regulis pœnes propoſitiones quantas. Cap. IIII.

REGVLAS aliquas tangentes quantitatem propoſitionũ ſeriatim propono. Quarum prima eſt iſta. Ab uniuerſali ad ſuam particularem uel indefinitam, quæ uocatur ſibi ſubalterna, eſt bonum argumentum. verbi gratia oẽ animal currit, ergo aliquod aĩal currit. nullum animal currit, ergo animal non currit. Secunda regula eſt iſta. A particulari uel indefinita ad ſuam uniuerſalẽ non ualet argumentũ: niſi forte gratia materiæ, unde non ſequitur. aliquis hõ currit, ergo quilibet homo currit. nec ſequitur animal non currit, ergo nullum aĩal currit, ſed aliquãdo tenet gratia materiæ, aut quia conſequẽs eſt neceſſariũ. uel impoſſibile. aut quia contradictoriũ conſequẽtis repugnat antecedenti. unde bene ſequitur. aliqs homo eſt, ergo omnis homo eſt, aliquis homo non eſt, ergo nullus homo eſt. Tertia regula eſt iſta. Ab vniuerſali affirmatiua ad omnes ſuas ſingulares tam collectiuæ quàm diuiſiuæ ſumptas, cum debito medio, eſt bonum argumentum. & econuerſo collectiuæ. verbi gratia collectiuæ omne animal currit, & hæc ſunt omnia animalia, ergo hoc animal currit, & hoc animal curtit, & ſic de ſingu-

Pro hoc ca. vide Paul. 10. princ. 4. du. & in. 8. tra. huius c. 3. 19. prin. & du. 10.

Pa. i lo. ma. f. 111. col. 1. & fol. 112. col. 1. 3. pri. 3. du.

ſingulis. Exemplum diuiſæ. omne animal currit, & hoc eſt aial, ergo hoc animal currit. Similiter ſequitur econuerſo hoc animal currit, & hoc animal currit, & ſic de ſingulis, & hæc ſunt omnia animalia, ergo omne animal currit. Et notanter dicitur cum debito medio, quia ſine illo non ualeret argumentum, niſi gratia materiæ. unde non ſequitur. omnis homo. eſt animal ergo iſte homo eſt animal & iſte homo eſt animal, & ſic de ſingulis. quia antecedens eſt neceſſarium & conſequens contingens, quia eſt una copulatiua, cuius quælibet pars eſt contingens & nulla al

6. ſoph. ibi. intellectū, eſt. teri repugnat, tamen ſequitur aliquando gratia materiæ. ut omnis homo eſt aſinus ergo iſte homo eſt aſinus, & omnis ſol lucet, ergo iſte ſol lucet, quia in prima antecedens eſt impoſſibile, & in ſecunda conſequens eſt neceſſarium. Quarta regula eſt iſta. Ab uniuerſali negatiua ad quamlibet ſuam ſingularem, eſt bona conſequentia, ſiue arguatur cum debito medio ſiue non ſed econuerſo non tenet, niſi cum debito medio uerbi gratia nullus homo currit, ergo iſte homo non currit, & iſte homo non currit, & ſic de ſingulis. ſed econuerſo non ſequitur. nec iſte homo currit, nec ille homo currit. & ſic de ſingulis, ergo nullus homo currit, quia poſt mille annos erit antecedens uerum & conſequens falſum. ſed bene ſequeretur dicendo. & iſti ſunt omnes homines maſculi. Quinta regula eſt iſta. A particulari ad ſuam indefinitam & econuerſo tam affirmatiuæ quàm negatiuæ, eſt bona conſequentia uerbi gratia animal non currit ergo aliquod animal non currit, & econuerſo. Similiter, aliquis aſinus mouetur, ergo aſinus mouetur, & econuerſo. Sexta regula eſt iſta. A particulari uel indefinita ad omnes ſuas ſingulares diſiunctiuæ ſumptas cum debito medio eſt, bonum argumentum ut homo currit, & iſti ſunt omnes homines, ergo iſte homo currit, uel iſta, homo currit, & ſic de ſingulis. Et notanter dicitur cum debito medio, quia ſine illo nō ualet argumētū. ut homo eſt animal, ergo iſte homo eſt animal, uel

iſta,

ſta, homo eſt animal, & ſic de ſingulis, quia antecedēs eſt neceſſarium, & conſequens cōtingens. quia eſt una diſiunctiua, cuius quælibet pars eſt contingens, nec una alteri repugnat, nec ſuum cōtradictorium eſt impoſſibile. quare &c.

De regulis penes propoſitiones non qnantas. Ca. V.

De propoſitionibus non quantis ſicut ſunt excluſiuæ & expectiuæ, ſit hæc prima regula. Ab excluſiua ad ſuam uniuerſalem de terminis trāſpoſitis eſt bona conſequętia, & econuerſo. ut tantum homo currit. ergo omne currens eſt homo. Similiter econuerſo. omne animal mouetur, ergo tantū quod mouetur eſt animal. Secūda regula eſt iſta. Ab exceptiua negatiua ad excluſiuam ſibi correſpondentem eſt bona conſequentia. ut nihil præter ſor. currit, ergo tantum ſor. currit. & ecōuerſo. ut tantū homo eſt riſibilis, ergo nihil præter hominem eſt riſibile. Tertia regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuū ſuperius a parte ſubiecti dictione excluſiua addita eidē, eſt bonā conſequentia. unde bene ſequitur tantum homo currit, ergo tantum animal currit, quia arguitur ab inferiori ad ſuum ſuperius confuſæ tantum mobiliter. Quarta regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuū ſuperius a parte prædicati dictione excluſis addita ſubiectis, non ualet argumentū. uide nō ſequitur. tantum homo eſt homo eſt, ergo tātū homo eſt animal, quia arguitur diſtributiuæ, ſed econuerſo bene ſequitur cum debito medio ut tātū homo eſt riſibilis, ſortes eſt homo, ergo tantum homo eſt ſortes. Quinta regula ſequēs corollarie ex prædictis eſt iſta, quod a termino ſtante confuſæ tantum, uel determinate ad eundem ſtantem confuſæ diſtributiuæ, nō ualet argumentum ut homo eſt animal, ergo tantum homo eſt animal. tu differs ab omni homine ergo tu differs ab homine. Sexta regula eſt iſta. A termino ſtante confuſæ deſtributiuæ ad eundem ſtantem determinate, eſt bonum argumentum. ut tantum homo eſt animal,

Vide in lo. ma. fol. 35 co. 4. & fol. 36. col. 3. to. 1. 2. 18. princ. 1. du. 4. eiuſdē & 42. pau. in lo. ma. f. 40. col. 4.

mal,ergo homo eſt animal tu es aliud ab animali, ergo tu es aliud ab omni animali. Septima regula eſt: A termino ſtante confuſæ tantum ad eundem ſtantē determinatæ reſpectu eiuſdem ſincategorematis uel diſtributionis,non ualet argumentum,ut tantum homo eſt animal,ergo homo eſt omne animal,omnis homo eſt animal, ergo animal eſt omnis homo.

De regulis pœnes terminos pertinentes & impertinentes. Cap. VI.

Quoniam pa. bis in hec.c.videlicet.& ī vj. regula dicat ex negatiua non ſequi affirmatiuam.uide ipſam.xxij. pr. 3.du.to. in lo. ma. f. 103. col. 3. 8.tract.huius ca.7.ſophi. 34. cō. 4. pa. xxvj. prin. 4. du. 18.eiuſdem to. ī lo.ma. fol.105.cō. 3.in lo.ma. fo. 106.col. pri. 9.prin. pri.du.ſol.ī lo. ma. fol. 107. co.pri. 29. pri. du.

PONENDAE ſunt regulæ pertinentium atque impertinentiū terminorū quarū prima eſt iſta. Ab affirmatiua unius diſperati ad negatiuam alterius,eſt bonū argumentū ut tu es homo.ergo tu nō es niger. Sed econuerſo nō ſequitur, quia ex negatiua nō ſequitur affirmatiua.Secūda regula eſt iſta. Quādocūque ſunt aliquæ duæ propōnes, quarum ſubiecta conuertuntur atque prædicata, manente conſimili denominatione, ab una ad reliquam,eſt bona conſequentia. ut tu es homo,ergo tu es animal rōnale,& econuerſo.Et notanter dicitur manente conſimili denominatione, quia ſi una eſſet affirmatiua, & alia negatiua,non conuerterentur. ut tu es homo, & tu non es homo. Item ſi una eſſet quanta una quantitate, & alia, alia quantitate uel nulla,non oporteret iſtas conuerti.ut omne animal eſt homo, aliquod animal eſt homo, & tātum animal eſt homo. Tertia regula eſt iſta. Ab uno conuertibili ad reliquum,eſt bona conſequentia ut tu es homo ergo tu es riſibilis. & econuerſo brunellus eſt rudibilis,ergo brunellus eſt aſinus.Quarta regula eſt iſta.Ab uno correlatiuorum ad reliquum,propoſitionibus exiſtentibus de ſecundo adiacente, eſt bonum argumentū.ut duplum eſt, ergo dimidium eſt,& econuerſo.Et notanter dicitur,de ſecundo adiacente.quia non ſequitur.a eſt duplum,ergo a.eſt dimidum. pater eſt barbatus, ergo filius eſt barbatus. Quinta regula eſt iſta. A termino priuatiuo ad terminum iufinitum eſt bona conſequentia. ſed non econuerſo. ut tu es iniuſtus,

iuſtus, ergo tu es non iuſtus,ſed non ſequitur econ- ſolu.pro to.
rſo.lapis eſt non iuſtus,ergo lapis eſt iniuſtus.ante iſto. c. vide
dens enim eſt uerum conſequens falſum ut patet. 8.tra.huius
uicquid eſt iniuſtum poteſt eſſe iuſtum. ſed lapis nõ in cap.6.
oteſt eſſe iuſtus,ergo nec põt eſſe iniuſtus. Sexta re-
ula. Ab affirmatiua de prædicato priuatiuo, uel in-
nito ad negatiuam de prædicato finito, eſt bona con
equentia ut tu es cæcus. ergo tu non es uidens. tu es
on homo, ergo tu non es homo. ſed econuerſo non
ualet argumentum.quia ex negatiua non ſequitur af-
irmatiua. Septima regula eſt iſta. A negatiua de præ
dicato finito, cum debito medio, ad affirmatiuam de
prædicato infinito eſt bona conſequentia.ut tu non es
aſinus, & tu es ergo tu es non aſinus.

Cap. VII.

CORRESPONDENTER ad prædicta aliæ regulæ inferũtur.quarum prima eſt iſta. ab omnibus exponentibus ſimul ſumptis ad ſuũ expoſitũ,eſt bona conſequentia. & econuerſo. Et eſt regula iſta uniuerſalis quibuſcunque propoſitionibus exponibilibus, ut uniuerſalibus, excluſiuis, exceptiuis & hmõi unde bene ſequitur homo currit & nihil eſt homo quĩ illud curat.ergo omnis homo currit & ecõuerſo.Similiter hõ currit & nihil non hõ currit. ergo tãtũ homo currit & contra. Secunda regula eſt iſta. Ab omni exponibili ad quanlibet ſuarũ exponentium eſt bona conſequentia.ſed non ecõuerſo,niſi gratia materiæ uerbi gratia omnis homo currit ergo nihil eſt homo quĩ illud curret,ſed non econuerſo quia ex negatiua non ſequitur affimatiua.Aliquando tamẽ tenet gratia materiæ, ut homo eſt aſinus ergo tantũ homo eſt aſinus.quia antecedens eſt impoſſibile.Tertia regula eſt iſta.Ex cuiuſlibet exponẽtis contradictorio ſequitur contradictoriũ expoſiti,ſed nõ econuerſo unde bene ſequitur aliquid non homo currit, ergo non tantum homo currit, ſed non econuerſo. quia ex negatiua non ſequitur

Sophi.ultĩ. cõ. 418.pri. du. cõmen. 4.col.1.

tur affirmatiua. Quarta regula eſt iſta A reſoluentibus ad reſolutum eſt conſequentia bona,ſed non ecõuerſo.ut hoc currit, & hoc eſt homo, ergo homo currit.non tamen ſequitur. homo currit,ergo hoc currit & hoc eſt homo, quia poſt mille annos erit, antecedens uerum & conſequens falſum.

Quinta regula.Ab officiantibus ab officiato eſt bona conſequentia,ſed non econuerſo.ut iſta propoſitio eſt uera,homo eſt animal,quę adequatæ ſignificat hominem eſſe animal,ergo uerum eſt hominem eſſe animal,ſed non econuerſo,quia antecedẽs foret neceſſarium,& conſequens contingens.Sexta regula eſt iſta. A deſcriptione ad deſcriptum eſt bona cõſequẽtia, & econuerſo ut intelligo aliquid ſub ratione qua homo, ergo intelligo hominem & econuerſo intelligo hominem.ergo intelligo aliquid ſub ratione qua homo.Septima regula a ſenſu compoſito ad ſenſum diuiſum, & econuerſo,non ualet argumentum ut neceſſario homo eſt animal.ergo homo neceſſario eſt animal.antecedẽs enim eſt uerum conſequens falſum.Etiã non ſequitur, albũ poſſibile eſt eſſe nigrũ, ergo poſſibile eſt album eſſe nigrũ. Octaua regula eſt iſta.Ab una cauſa ueritatis ad propoſitionem habentem illam cauſã eſt bona conſequentia,ſed non econuerſo. ut dum homo currit riſibile currit,ergo homine currẽte riſibile currit.iſta conſequẽtia eſt bona,ſed nõ ecõuerſo.hoĩe currẽte riſibile currit,riſibile currit,ergo dum hõ currit,quia poſito quòd nihil currat,eſt tunc conſequens falſum,cum aſſerat hominẽ currere.& tamen antecedens eſt uerũ, quia cõcluditur eius ueritas per aliam cauſã ueritatis,ut ſi homo currit riſibile currit, ergo homine currẽte riſibile currit.Dicatur ergo quòd propoſitio denominata ab ablatiuo conſequentiæ habet tres cauſas ueritatis.ſ.cõditionalẽ,tẽporalẽ, & caſualem, quarum qualibet ualet conſequẽtia ad propoſitionem habentem illas cauſas.ſed nõ econuerſo. Nona regula eſt iſta. Ab actiua ad ſuam paſſiuã eſt conſequẽtia bona,& econuerſo.ut Sor.amat Platonẽ, ergo Pla.

Paul. ſoph. 48. 2. pri. to 28.prin. 2. du. to.

Pla.amatur a Sor.& ccõuerſo. Decima regula eſt iſta. A tertio adiacente ad ſecũdum adiacens affirmatiue, ſine termino diſtrahente,eſt conſequẽtia bona.aut tu es homo ergo tu es.Notãter dicitur,affirmatiue. quia non ſequitur. tu non es aſinus, ergo tu non es, dicitur etiam ſine termino diſtrahente,quia non ſequitur.antichriſtus eſt futurus,ergo antichriſtus eſt.

Pau.42. prin.3.dup. to.18. prin. 1.dup.to.2. cõ. 4. in lo. ma. fo 102. col.3. & fo. 58. col.3.

De regu.pœnes propoſitiones hypotheticas. Cap. 8.

VLTIMO de propoſitionibus hypotheticis eſt dicendũm modo priori regulas aſsignando, quarum prima eſt iſta. A copulatiua affirmatiua ad alteram eius partẽ principalem eſt bona conſequentia, & nõ econuerſo, niſi gratia materiæ,ut tu curris, & tu diſputas, ergo tu diſputas ſed non ſequitur tu diſputas. ergo tu curris,& tu diſputas aliquãdo tamen tenet gratia materiæ ſiue terminorum ſcilicet quando copulatiua fit ex duabus partibus, quarum una antecedit ad aliã tũc ab iſta parte quæ antecedit,ad totã copulatiuã eſt bona conſequentia.ut tu es homo,ergo tu es homo,& tu es animal,tu curris.ergo tu curris,& tu moueris.Et notãter dixi.affirmatiua.quia copulatiua negatiua ad alteram partem nõ ualet conſequentia V.g.non tu es homo.& tu es aſinus ergo tu es aſinus. quia antecedẽs eſt uerũ conſequens falſum. Ex iſta regula ſequitur quòd à toto copulato ad alterã partem eſt conſequentia bona.ut Sor. & Plà.currunt.ergo Sor. currit.Secunda regula eſt iſta.A parte prĩcipali diſiunctiuæ affirmatiuę ad totam diſiunctiuum.eſt bonum argumentũ.ſed non econuerſo.ut tu curris,ergo tu curris uel tu aſinus: ſed econuerſo non ſequitur,quia nõ ſequitur,tu curris uel tu aſinus,ergo tu es aſinus. Aliquãdo tamen tenet gratia materiæ.ſcilicet quando diſiunctiua fit ex duabus partibus, quarum una ſequitur ad reliquã, tunc à diſiunctiua ad iſtam partem quæ ſequitur,eſt bonum argumentum ut tu es homo,uel tu es animal ergo tu es animal.tu es albus,uel tu es coloratus, ergo tu es coloratus. Ex iſta regula ſequitur quòd à parte diſiuncti

Pro to. c.uì de 18.tr.huius c.ul. & 1 lo.ma.f.130 & 131. 24. prin.pri.du. corr.2.cõ.8.

In lo.m. fo. 122.col. 2 & fol. 133. cor. 4. 45. 1.du.10. 40. pri.1.du. 10

ad totum diſiunctum eſt bona conſequentia,ut homo currit,ergo homo uel aſinus currit. Tertia regula eſt iſta. A diſiunctiua affirmatiua cũ deſtructione unius partis ad alterã partẽ,eſt bona cõſequentia, ut tu curris uel tu ſedes,ſed tu non curris,ergo tu ſedes. Quarta regula eſt iſta. A copulatiua negatiua ad diſiũctiuã affirmatiuã factã de partibus cõtradictorijs copulatiuæ affirmatiuæ,eſt bona conſequentia,ut non tu es homo & tu es aſinus,ergo tu non es homo uel tu nõ es aſinus, & econuerſo. Et nota quòd copulatiua affirmatiua habet duo cõtradictoria quorũ unũ eſt copulatiua negatiua ĩ qua præponitur negatio, & reliquũ eſt una diſiunctiua facta de partibus oppoſitis ipſius copulatiuæ, quare oportetque copultiua negatiua & diſiunctiua affirmatiua inuicẽ conuertantur. v.g. tu es hõ & tu es aſinus: habet duo contradictoria,quorũ unũ eſt hoc non tu es homo & tu es aſinus,ſecundũ uero eſt illud, tu non es homo uel tu nõ es aſinus. Quinta regula eſt iſta. A diſiunctiua negatiua ad copulatiuã affirmatiuã factã de partibus oppoſitis diſiunctiuæ affirmatiue,eſt bonũ argumentũ,& econuerſo,ut non tu curris uel tu ſedes,ergo tu nõ curris,& tu nõ ſedes & econuerſo. Et rõ qua oĩs diſiunctiua affirmatiua habet cõtradictoriũ per negatione præpoſitam toti, & per copulatiuam facta de partibus oppoſitis ut tu curris, uel tu ſedes,huic contradicit qlibet iſtarũ,nõ tu curris, uel tu ſedes, uel tu non ſedes. Sexta regula eſt iſta. A conditionali affirmatiua cũ ſuo antecedente ad cõſequens eiuſdẽ eſt bona cõſequentia,ut ſi tu es homo tu es animal,ſed tu es hõ.ergo tu es animal, Septima regula eſt iſta. A conditionali affirmatiua cũ cõtradictorio cõſequẽtis ad cõtradictoriũ antecedentis eſt bona cõſequentia,ut ſi antichriſtus eſt albus antichriſtus eſt coloratus,ſed antichriſtus nõ eſt coloratus, ergo antichriſtus non eſt albus. Et notanter dixi in ambabus regulis affirmatiua, quia de negatiua non tenet huiuſmodi regulæ.

In lo. mã. f. 134. col. 1. ſoph. 114.

In lo. mã. f. 137. col. 4. 47. prin. du. l. to.

Explicit tertius tractatus, qui cõſequentiarum intitulatur.

Incipit

Incipit quartus, qui de terminorum probationibus tractat.

De reſolubilibus. Cap. Primum.

QVALITER ꝓpoſitiones præbētur illatiuę præſenti; doctrina dignoſcitur ſatis plene,& primo à reſolutione eſt inchoādū, quia indefinitę particulas & ſingulares de ſubiecto nō pronomine demōſtratiuo, reſolubiliter īferūnt. Quęlibet ergo talis eſt taliter inferenda, aut pro antecedēte ſummātur duo demonſtratiua? in quorum primo prædicetur prædicatum reſoluēdæ, in ſecundo ſubiectū uerbi gratia homo currit, ſic reſoluitur. Hoc currit, & hoc eſt homo, ergo homo currit. Exemplum in obliquo. hominis eſt aſinus; huius eſt aſinus, & hoc eſt homo, ergo &c. Et ita ī aliis caſibus ſingularibus numeri dicatur. Exemplum in numero plurali. homines currunt hæc currunt, & hæc ſunt homines. ergo &c. Exemplum in obliquo. aliquorum contradictoriorum alterū eſt nerum. Horum alterum eſt uerum, & hæc ſunt contradictoria, ergo &c. Et ita dicatur in aliis caſibus. ita quòd ſemper prima demonſtratiua ſit eiuſdem caſus cum reſoluenda, ſecunda uero continue in recto ſumatur. Sed propoſitiones de uerbo ampliatiuo eodem modo probantur, excepto hoc, quòd ſecunda demonſtratiua debet eſſe de uerbo diſiūctiuō uerbi ſubſtātiui de præſenti, & eiuſdem de præterito uel futuro, aut alterius. v.g. hō currebat, ſic reſoluitur. Hoc currebat, & hoc eſt uel erat homo, ergo &c. Itē homo diſputabit. Hoc diſputabit, & hoc eſt uel erit hō, ergo &c. Ita ꝙ uerbum ſubſtātiuū ſumptū ſecundo loco ſit ſemper conſimilis tēporis cū uerbo reſoluendæ propoſitionis. Sed quādo propoſitionis reſoluēdæ uerbo principale eſt ly poteſt cōtingit, incipit, uel deſinit. Secūda propoſitio erit de ſecūdo uerbo cōſimiliter. ut hō poteſt eſſe albus. Hoc pōt eſſe albū, & hoc eſt uel poteſt eſſe hō, ergo &c. Itē album incipit eſſe nigrum, hoc incipit eſſe nigrum, &

Vide in loma. f. 13. col. 2. & fol. 42. col. 47. huius c. 58. pri. 3. dup. col. 2.

hoc eſt uel incipit eſſe albũ,ergo.&c.Et ita dicatur in plurali ut prius.Modus conſimilis eſt tenẽdus in propoſitionibus de extremo copulato uel diſiuncto.ut homo uel aſinus currit, ſi totum diſiunctum eſt ſubiectũ reſoluatur ſic.hoc currit,& hoc eſt homo uel aſinus.ergo &c. Si autem prima pars fuerit ſubiectum ſic reſoluitur.hoc uel aſinus currit,& hoc eſt homo , ergo &c. Et ita dicendum eſt in illis de copulato,& cõditionato ſubiecto. ut homo & aſinus currit , propoſitio ſi eſt impoſsibilis eſt falſa.Idem eſt dicendũ de particulari,& ſingulari reſolubili affirmatiua ſicut de indefinita.ut aliquis homo diſputat,Sor.currit.Sed de particularis uel indefinita negatiua habet duplicẽ modũ probãdi.Primus dictus.eſt ut hoc nõ currit, & hoc eſt homo,ergo homo nõ currit. ubi autem uideatur quod iſte modius non deſeruiat ſumatur cõtradictorium illius. ut chimera non currit hæc indefinita probari nõ poteſt per duo demõſtratiua, quia ſemper ſecunda eſſe falſa ſcilicet iſta hoc eſt chimera . ideo ad ueritatẽ uidendam iſtius ſumatur eius contradictoriũ ſcilicet omnis chimera currit.& qa hæc eſt falſa , ideo illa eſt uera.Conſimiliter eſt dicẽdum in aduerbiis ubi ſubiectum fuerit aduerbium habens terminum infra ſe . ut aliquando tu es,nunc tu es,& nunc eſt aliquando . ergo &c. Item heri tu fuiſti,tunc tu fuiſti,& tunc eſt uel fuit heri , ergo & cetera . Item ante a. tu diſputabis , tunc tu diſputabis & tunc eſt uel erit ante a. ergo &c. Item alicubi tu es,ibi tu es,& ibi eſt alicubi, ergo &c. Et ita de præterito & futuro dicatur , ut dictum eſt de præſenti . Ex prædictis infero quod etiam probande ſunt propoſitiones indefinitæ & particulares de uerbo ſubſtantiuo præſentis temporis, & prædicato participio,ſicut propoſitiones de uerbo prĩcipali illius participii uolo dicere,quòd ita probãda eſt hæc reſolubiliter.Adam eſt præteritus,ſicut illa.Adam fuit,& iſta antichriſtus eſt futurus. ſicut illa antichriſtus, erit ut hoc eſt futurum, & hoc eſt uel erit antichriſtus , ergo antichriſtus eſt futurus. Aliquis, hõ eſt interfectus.

Vide in loc. ma. fo. 13. col.3.4. pri. 2. ſoph. ſi.

hóc

hoc eſt interfectum, & hoc eſt uel fuit aliquis homo, ergo &c. Item Sor. eſt potẽs eſſe. hoc eſt potẽs eſſe, & hoc eſt uel poteſt eſſe Sor. ergo &c. Iuxta prædicta ſequitur ueritas multarum propoſitionũ. prima eſt iſta. Senex erit puer, probatur, hoc erit puer, & hoc eſt uel erit ſenex. ergo &c. demonſtrando unum qui eſt puer & erit ſenex. Secunda propoſitio, Puer fuit ſenex. probatur, hoc fuit ſenex & hoc eſt uel fuit puer. ergo demonſtrando unũ ſemẽ. Tertia propoſitio. Album fuit quando non fuit album probatur. & pono quòd tu ſis albus, & cõtinue ante hoc fueris niger. iſto poſito, hoc fuit quando non fuit album. & hoc eſt uel fuit album. ergo &c. Quarta propoſitio. Pater erit quãdo non habebit filium neque filiã probatur. hoc erit quando non habebit filium neque filiam, & hoc eſt uel erit pater. ergo &c. demonſtrando unum patrem qui remanebit poſt mortẽ filiorũ, & filiarum. Quinta propoſitio. Aliquo maiori te, & quolibet minori te tu es minor, ꝓbatur iſto tu es minor, demõſtrando unum minorem te. & hoc eſt maius te & quolibet minori te ergo &c. Sexta propoſitio. Aliquo minori te, & quolibet maiori te tu es maior. probatur, iſto tu es maior, demonſtrando unum minorem te. & hoc eſt minus te & quolibet minori te ergo &c. Septima propoſitio. Albũ poteſt eſſe nigrum. probatur. hoc poteſt eſſe nigrum demonſtrando te. & hoc eſt uel poteſt eſſe albũ. ergo &c. & ita probatur iſta. ſedentem poſſibile eſt currere. Octaua propoſitio uerum eſt quod mundus non fuit. probatur. hoc eſt quòd mundus non fuit. demonſtrãdo illam tu eſt, & hoc eſt uerum, ergo, &c. Nona propoſitio. Neceſſarium eſt quod Deus nunquam erit. probatur hoc eſt quod Deus nunquam erit. demonſtrando cęlum, & hoc eſt neceſſarium. ergo &c. Decima propoſitio. Poſſibile eſt quod nihil fuit & quod nihil erit, probatur, hoc eſt quòd nihil fuit & quòd nihil erit. demonſtrando inſtans præſens, & hoc eſt poſſibile, ergo &c. Vndecima propoſitio. Candela lucens eſt extincta probatur. hoc eſt extinctum demonſtrando candelã iam extinctam

ſoph. 43. cor. dup. poſt. 4. cõ.

 tinctam

tinctam quæ prius fuit lucens: & hoc eſt uel fuit candela lucens, ergo &c. Duodecima propoſitio. Viuum eſt mortuum, probatur, hoc eſt mortuum demonſtrando Adam. & hoc eſt uel fuit uiuum, ergo &c.

De propoſitionibus uniuerſalibus. Cap. II.

Pro toto iſto c. uide ī lo.ma.a fol. 14. uſq; ad f. 16.8.prin.3. dup. col. 1. cō. 28 prin. 4 da.cō.3.

VNIVERSALIS propoſitio affirmatiua exponibiliter probatur per ſuam præiacentem et uniuerſalē negatiuam ſibi correſpondentem, ut omnis homo currit exponitur ſic homo currit, & nihil eſt homo quin illud currat, ergo &c. Exemplum in numero plurali, omnes homines currūt. Homines currūt & nulla ſunt homines quin illæ currant, ergo &c. Conſimiliter in obliquis caſibus præter hoc, quòd in negatiua exponente ponatur ſubiectum uniuerſalis ſemper in recto, & relatiuum in obliquo conſimili cum obliquo propoſitionis exponendæ, ut cuiuslibet hominis aſinus currit, hominis aſinus currit, et nihil eſt homo quī illius aſinus currat, ergo &c. Itē omnium contradictoriū altera pars eſt uera; contradictoriorū altera pars eſt uera. & nulla ſunt cōtradictoria quī, illorum altera pars ſit uera, ergo etc. ita quòd ſemper relatiuum ſequatur ly quin; poſtremo omnis terminus q ſe tenet a parte prædicati. Et ità in aliis caſibus eſt dicēdū. Modo conſimili probantur propoſitiones uniuerſales de uerbo amplatiuo præter hoc q in ſecunda exponente ponitur verbū diſiunctū, vt in reſoluentibus: v.g. omnis homo fuit, ſic exponitur. Homo fuit & nihil eſt uel fuit hō, quin illud fuerit, ergo &c. Itē oē albū diſputabit. Albū diſputabit, & nihil eſt vel erit album quin illud diſputabit, ergo &c. Itē oē album poteſt eſſe nigrū. Albū poteſt eſſe nigrū, & nihil eſt uel poteſt eſſe albū, qn illud poſsit eſſe nigrum, ergo &c. Itē oīs hō incipit diſputare, homo incipit diſputare, & nihil eſt uel incipit eſſe homo quin illud incipiat diſputare, ergo &c. in obliquis caſibus etiam conſimiliter exponatur tenendo modum priorē de relatiuo. Conſimiliter exponuntur ꝓpoſitiones de præſenti habētes prædicatum

parti-

participiũ alicuius uerbi ampliatiui, ut omnis homo eſt præteritus, exponitur ſic homo eſt præteritus, & nihil eſt uel fuit homo quin illud ſit præteritũ, ergo &c. Item omne album eſt generandum. Album eſt generandum & nihil eſt uel erit album quin illud ſit generandum. Sed propoſitiones de ſubiecto compoſito poſſunt dupliciter exponi, ſecundum quòd ſubiectum poteſt eſſe totum compoſitũ uel pars, ut omnis homo uel aſinus eſt aſinus. Si ſubiectum eſt totũ diſiũctũ, ſic exponitur, homo uel aſinus eſt aſinus, & nihil eſt hõ uel aſinus quin illud ſit aſinus, ergo &c. Si uero præciſe prima pars eſt ſubiectum, ſecunda exponẽs erit iſta. Nihil eſt hõ quin illud uel aſinus ſit aſinus, & ſic iſta uniuerſalis erit falſa primo modo ſecũdo modo uera, & ita de alijs dicatur, cuiuſcunque compoſitionis exiſtant uel caſus. Vniuerſalis autẽ negatiua non exponitur ſed dupliciter probatur, aut per ſua ſingularia, aut per ſuum cõtradictoriũ. v. g. nullus homo eſt chimera probatur ſic primo modo nec iſte homo eſt chimera, nec ille homo eſt chimera, & ſic de ſingulis, ergo &c. Secundo mõ probatur ſic. Iſta propoſitio eſt falſa, aliquis homo eſt chimera, & iſta contradicit iſti, nullus hõ eſt chimera, ergo hæc eſt uera. Et communiter in omnibus aliis talis modus ſeruetur. Ex prædicto modo probãdi propoſitiones uniuerſales affirmatiuas infero aliquas ꝓpoſitiones. Prima eſt iſta. Omne quod fuit eſt probatur. Aliquid quod fuit eſt, & nihil eſt quod fuit quin in illud ſit, ergo &c. maior eſt manifeſta, & ſimiliter minor, quia ſuũ cõtradictoriũ eſt falsũ, uidelicet aliquid eſt quod fuit, quod nõ eſt, hoc nãque eſt implicatio cõtractionis, & ita cõceditur quod omne quod erit, & omne quod poteſt eſſe eſt & etiã omne quod eſt intelligibile, aut imaginabile eſt patet: qlibet iſtarũ ex ſuis exponentibus, in quarũ negatiua nõ debet poni uerbũ diſiũctum, quia uerbũ principale ipſius uniuerſalis eſt ſolummodo uerbũ de præſenti abſque participio ſubſequẽtiæ alicuius uerbi ampliatiui. Secunda propoſitio. Omne quod non fuit eſt

20. prin. 3. dup. to. ſcphi. com. 16

In lo. m. fol. 14. col. 1.

probatur. Aliquid quod non fuit eſt.ſicut inſtans præſens.& nihil eſt quod non fuit quin illud ſit.ergo,&c. Secunda exponens iterum eſt uera.quia ſuum contradictorium implicat contradictioné,uidelicet aliquid eſt quod non fuit quod non eſt,Et conſequenter conceditur quod omne quod non erit eſt, & omne quod nõ potuit,nec poterit eſſe,eſt.Tertia propoſitio. Quolibet maiori te,& quolibet minori te tu es minor,probat.Aliquo maiori te,& quolibet minori te tu es minor.ut probatũ eſt in alio capitulo, & nihil eſt maius te & quolibet minori quin illo tu ſis minor, ergo &c. minor patet, quia ſuũ cõtradictoriũ eſt falsũ. Quarta propoſitio. Quolibet minori te:& quolibet maiori te tu es maior.& nihil eſt minus te & quolibet maiori te tu es maior.& nihil eſt minus te & quolibet maiori te quin illo tu ſis maior, ergo,&c.patet conſequentia cũ maiori ex alio capitulo.minor probatur per ſuũ contradictoriũ,ꝙ eſt falsũ uidelicet, aliquid eſt minus te & quolibet maiori te, quo tu non es maior,quare &c.

De officialibus propoſi. Cap. III.

Vide pa. in lo.m.fol. 2. co. 2. & proto.fo. c.1. f. 73. uſque ad. f. 76. 20 pri. pri. du. 27. pri.eiuſdem.

PROPOSITIO officialis eſt illa cuius dictũ uel oratio infinita determinatur aliquo termino modali, uel cõcernẽte actũ mentis,Termini modales ſunt iſti, verum,falſum,neceſſarium contingens,poſsibile, impoſsibile. Termini uero cõcernentes actum mentis dicuntur iſti ſcio dubito,credo:uolo,nolo:intelligo,cõgnoſco,& ſimiles ac etiam ipſorum participia. Huiuſmodi autẽ termini aliquando faciũt ſenſum compoſitũ, aliquando diuiſum faciunt ſenſum compoſitũ quãdo præcedũt totaliter dictum uel orationem infinitiuam:aut finaliter ſubſequũtur,ut poſsibile eſt ſor.currere Sor.currere eſt contingens tu ſcis Deum eſſe. Deum eſſe eſt ſcitum a te.Sed,quando aliquis iſtorũ terminorum mediat inter accuſatiuũ caſum,& uerbũ infinitiui modi,tũc conſtituere dicitur ſenſum diuiſum ut Deum neceſſe eſt eſſe, hominem ſcis eſſe animal

& ita de aliis. Et huiuſmodi ꝓpoſitio de ſenſu diuiſo probanda eſt ſecundum exigentiam termiui præcedẽtis ſimpliciter,& nõ ratione termini modalis, aut ratione alicuius alterius termini concernentis actũ mẽtis uerbi gratia omnem hominẽ poſſibile eſt currere hic nõ eſt officianda ſed exponenda iuxta doctrinam traditam in ſecũdo capitulo de probatione uniuerſalium propoſitionũ iſto modo. Hominem poſſibile eſt currere, & nihil eſt uel poſſibile eſt eſſe hominẽ quin illud poſſibile ſit currere.ergo,&c.Item hæc eſt reſoluenda.a.ſcio eſſe uerum,iſto mõ.Hoc ſcio eſſe uerum, & hoc eſt.a.ergo,&c. Propoſitio uero de ſenſu compoſito officiabiliter probatur ut poſsibile eſt ſort.curre. Hæc propoſitio eſt poſsibilis,ſort. currit. quæ adequatæ ſignificat ſortem currere.ergo,&c. Item neceſſe eſt Deum eſſe. Hæc propoſitio eſt neceſſaria: Deus eſt, quæ adequatæ ſignificat Deum eſt.ergo,&c.Conſimiliter probatur iſtæ.Tu ſcis ſor.currere tu dubitas regẽ ſedere.prima nãque ſic officiatur. Hæc propoſitio eſt ſcita a te.ſor. currit,quæ adequatæ ſignificat ſor. currere.ergo,&c.Et ita cõſimiliter dicatur ad infinitas cõſimiles iuxta cõſonantiã termini facientis ſenſum cõpoſitum. Ex prædictis infero aliquas conclusiones prima eſt iſta. Album poſsibile eſt eſſe nigrũ & tamẽ impoſsibile eſt album eſſe nigrum.prima pars patet,quoniam hoc poſsibile eſt eſſe nigrum,te demonſtrato, & hoc eſt uel poſsibile eſt eſſe album.ergo,&c. patet cõſequentia a reſoluentibus ad reſolutũ,& ſecunda pars probatur.Nam hæc propoſitio eſt impoſsibilis. Albũ eſt nigrum,quæ adequatę ſignificat album eſſe nigrũ. ergo &c. patet conſequentia ab officiantibus ad officiatum. Et ita probatur iſta concluſio. ſedentẽ poſſibile eſt currere,& tamen impoſsibile eſt ſedentẽ currere. Secunda concluſio. Omnem hominem contingens eſt eſſe.& tamen neceſſe eſt omnem hominẽ eſſe. prima pars probatur.quoniam hominem cõtingẽs eſt eſſe & nihil eſt uel contingens eſt eſſe hominem.quin illud contingens ſit eſſe. ergo &c. patet conſequentia

ab exponentibus ad expoſitum, ſecũda pars probatur, nã hæc propoſitio eſt neceſſaria, omnis homo eſt quæ adequatæ ſignificat omnem hominem, ergo &c. patet conſequentia ut prius. Tertia concluſio. Tu ſcis alterum iſtorum eſſe uerum, demõſtratis iſtis cõtradictorijs, rex ſedet, nullus rex ſedet. & tamẽ nullum iſtorũ ſcis eſſe uerum, prima pars patet, quia hæc propoſitio eſt ſcita, te alterum iſtorum eſſe uerũ, quæ adequatæ ſignificat alterum iſtorum eſſe uerum, ergo ſecunda pars probatur quia nec hoc iſtorum ſcis eſſe uerũ, demonſtrando affirmatiuã, nec hoc iſtorum ſcis eſſe, uerum demonſtrando negatiuam, & non ſunt plura iſtorum, ergo &c. patet conſequentia a ſingularibus ſufficienter enumeratis ad ſuam uniuerſalem. Quarta concluſio, tu dubitas, eſſe uerum, & tamen nullum, a, dubitas eſſe uerum probatur, & pono quod omne, a, ſit illa. Deus eſt, quã ſcias eſſe ueram, ſed dubites an iſta ſit, a. ſcias tamen quod, a, ſit, aliqua propoſitio. iſto poſito prima pars patet, quoniã hæc eſt tibi dubitata, eſt uerum, quæ adequatæ ſignificat, a, eſſe uerum, ergo &c. Secunda pars probatur ſic arguendo nullã talẽ, Deus eſt, dubitas eſſe ueram, ſed omne, a, eſt aliqua talis, ergo nullum, a, dubitas eſſe uerũ patet conſequẽtia quia eſt ſyllogiſmus in ſecundo primæ figuræ, & antecedẽs eſt manifeſtum ex caſu. Quinta concluſio. Volo tibi dare equum meũ: & tamẽ nullum equum meum uolo tibi dare, probatur, & pono quod tibi promittam equũ meum quem credam eſſe in ſtabulo, ſit tamẽ corã me quem putem eſſe Platonis, ita quod non meũ ob quã cauſam iſtum equum: quem uideo nõ uelim tibi dare iſto poſito prima pars patet officiãdo & officiatur ſic. Hæc propoſitio eſt uolita a me, do tibi equũ meũ per caſũ quæ adequatæ ſignificat me dare tibi equũ meũ, ergo &c. patet conſequẽtia ab officiantibus ad officiatam, ſecũdam partem probo ſic, nullum equum quem credo eſſe Platonis uolo tibi dare, ſed omnem meum equum credo eſſe Platonis, ergo nullum equum meũ uolo tibi dare, patet conſequentia ut prius. quia eſt in ſecun-

Pa. ſoph. 48 pri. prin. com. 3.

ſecundo primæ figuræ,ergo &c. Sexta concluſio. Percipio ſor. loqui, & tamen nullum ſor. percipio loqui, probatur, & pono quod ſint a longe ſor. & Plat. ita quod neſciam diſtinguere quis ſit ſortes & Plato, loquatur tamẽ ſor. cuius uocem bene cognoſcam, quod eſt ſortis, & non loquatur Plat. iſto poſito, patet prima pars per caſum, quia ſequitur percipio uocem ſor. ergo percipio ſor. loqui, & ſecunda pars probatur, quoniam ſequitur, nullum iſtorum percipio loqui, ſed omnis ſor. eſt aliquis iſtorum, ergo nullũ ſor. percipio loqui patet conſequẽtia, quia eſt ſyllogiſmus in ſecũdo primæ figuræ. Hic eſt notandum quod iſtæ propoſitiones cõceſſæ in capitulo reſolubilium, ſcilicet uerũ eſt quod mundus nunquam fuit, & neceſſarium eſt quod Deus nũquã erit. Poſſibile eſt quod nihil fuit, & quod nihil erit nõ ſunt uere officiabiliter probãde, nec ſunt ſimiles in ſignificãdo cũ reſoluuntur & dũ officiãtur, quoniam officiabiliter tenetur ly quod, coniunctiuæ, & reſolubiliter tenetur ly quod relatiuæ, quare &c.

De propo. deſcriptibili. Cap. IIII.

PROPOSITIO deſcriptibilis eſt illa in qua terminus concernens actum mentis incomplexum determinat nullo termino præcedente mediato, ut ego cognoſco ſortẽ, hæc nãque ſic deſcribitur. Ego cognoſco aliquid ſub ratione qua ſor. Tu intelligis hominẽ tu intelligis aliquid ſub rõne qua hõ. Sed termini cõcernentes actum mentis, qui cadunt ſuper incõplexum illud neceſſaria eſt ſignificatum cõplexi, aliter ſunt deſcribendi ſicut ſcire, credere, dubitare, & hmõi. Vt tu ſcis a propoſitionẽ ſic deſcribitur, tu ſcis adequatũ ſignificatum, a, propoſitionis, quod ſcis adequatæ ſignificari per, a, propoſitionem, ergo &c. Tu credis, a, propoſitionem, tu credis adequatũ ſignificatum, a, propoſitionis quod credis adequatæ ſignificari per, a, propoſitionem, ergo &c. Item tu dubitas, a, &, b, propoſitiones tu dubitas adequata ſignificata, a, &, b, propoſi- Pro toto c. uide in loc. ma.f.70.uſque ad f.71.

poſitionum. quæ ſcis uel credis adequatæ ſignificari per. a.&. b. propoſitiones. ergo &c. Notanter dicebatur, nullo termino mediato præcedente, quia ſi præcederet aliquis terminus mediatus ratione illius deberet iſta propoſitio probari. quod patet ꝑ iſtã regulã. A primo termino mediato ſemper eſt inchoanda propoſitionis probatio, ut oĩs homo ĩtelligit ſe, hæc eſt exponẽda iſto modo, homo ĩtelligit ſe, & nihil eſt homo quin illud intelligat ſe. ergo &c. Item homines cognoſcunt futura. hæc eſt ſic reſoluenda hæc cognoſcũt futura, & hæc ſunt homines. ergo &c. Circa prædicta in hoc capi. & prioribus eſt notanda diuerſitas probationum præcedentium quarumcunq; propoſitionum. quoniam propoſitio deſcriptibilis cõuertitur cum ſua deſcriptione, & propoſitio uniuerſalis affirmatiua ſeu quęcunq; alia exponibilis ſimiliter cõuertitur cũ ſuis exponentibus ſimul ſumptis. Vnde bene ſequitur. cognoſco hominem. ergo cognoſco aliquid ſub ratione qua homo, & econuerſo. Item omnis homo currit. ergo homo currit & nihil eſt homo quin illud currat & econuerſo. Sed propoſitio reſolubilis non conuertitur cum ſuis reſoluentibus, nec officialibus cum ſuis officiantibus. Vnde licet ſequatur. Hoc eſt animal, & hoc eſt homo. ergo homo eſt animal, non tamen ſequitur econuerſo. homo eſt animal, ergo hoc eſt animal & hoc eſt homo quia antecedens eſt neceſſarium & conſequens contingens; etiam poſt mille annos erit ita, ſicut primarię & adequatæ, ſignificatur per antecedens, & tamen non erit ita ſicut primariæ & adequatę ſignificatur per conſequens. Item ſequitur. hæc propoſitio eſt neceſſaria Deus eſt, quæ adequatę ſignificat Deum eſſe. ergo neceſſe eſt Deum eſſe & tamen non ſequitur econuerſo neceſſe eſt Deum eſſe, ergo hæc propoſitio eſt neceſſaria, Deus eſt quæ adequatæ ſignificat Deum eſſe. quia antecedens eſt neceſſariũ & conſequens contigẽs. Similiter ſi nulla propoſitio foret, ita eſſet ſicut primariæ & adequatæ, ſignificatur per antecedẽs & tamen, non ita eſſet ſicut primarię & adequatę, ſignificatur

Soph. 45. corol. 2. conſe.

In lo. ma. f. 13. co. 2.

Iſtud ly primariæ & adequatæ nõ inueni in alio codice antiquo.

tur per conſequens. Ex prædictis infero aliquas cōcluſiones. Prima eſt iſta ueniente cognoſco. & tamen non cognoſco uenientem. probatur. & pono quod ſor. ſed credam ipſum non moueri, & nihil aliud cōcipiā. iſto poſito patet pars prima. quoniā hoc cognoſco, & hoc eſt ueniens, ergo &c. ſecūda pars etiam patet quia nō cognoſco aliquid ſub rōne qua ueniens. Secunda concluſio eſt iſta. Deum trinū & unum cognouit Ariſtoteles. & tamen Ariſt. non cognouit Deum trinum & unū. prima pars patet. quoniam hoc coguouit Ariſtot. demonſtrando Deum. & hoc eſt Deus trinus & unus, ergo &c. ſecūda pars etiam patet, quoniam Ariſt. non cognouit aliqd ſub ratione qua Deus trinus & unus. ergo &c. patet conſequentia a deſcriptione ad deſcriptum. Tertia concluſio. A, propoſitionē ſcio, & tamen non ſcio. a, propoſitionem probatur. & pono quod. a. ſit illa, Deus eſt. quam ſciam & credā quòd non ſit aliquod, a. in mundo. iſto poſito. ſcio, a. propoſitionē, qa hoc ſcio demōſtrādo iſtam, Deus eſt, & hoc eſt, a propoſitio, ergo, &c. & tamen non ſcio, a propoſitionem, quia non ſcio aliquid ſub ratione qua, a. propoſitio eſt quo non ſcio, a. eſſe. Quarta concluſio. Sor. percipis, & tamen non percipis ſort. probatur, & pono quod ſor. loquatur coram te, cuius uocē audias. credas tu tamen quòd non ſit aliquis ſor. in mundo, iſto poſito, ſor. percipis, quia hoc percipis, & hoc eſt ſor. ergo, &c. & tamē non percipis ſor. quia nō percipis aliquid ſub ratione qua ſor. quare, &c.

De ly neceſſario contingenter. Cap. V.

Ex prædictis patet quod neceſſariū, & contingens dupliciter ſumnntur ſcilicet reſolubiliter, officiabiliter, ſed ipſorū aduerbia ſcilicet neceſſario, & cōtingēter, exponibiliter probātur, ut neceſſario Deus eſt, ſic exponitur. Deus eſt, & non poteſt eſſe quin Deus ſit. ergo, &c. Item neceſſario mundus fuit, mundus fuit & non potuit eſſe quin mundus fuerit. Itē neceſſario aliquid

quid erit,aliquid erit,& non poterit eſſe quin aliquid erit,ergo &c. ita quòd uerbum principale ſecundæ ex ponentis ſit eiuſdem temporis cũ uerbo principali ex- ponendę. Oppoſito modo exponitur, contingenter, ut contingenter tu es,exponitur ſic,tu es,& poteſt eſſe quod tu non ſis,ergo &c.Item contingenter tu eris.tu eris,& poterit eſſe quod tu non eris,ergo &c.& ita de præterito dicatur.Hic ſunt duo notabilia.Primum eſt quod neceſſario & contingẽter , ſumuntur aliquando in ſenſu diuiſo,aliquando in ſenſu compoſito,ſicut ne ceſſarium & contingens . In ſenſu compoſito quando totaliter præcedunt, aut finaliter ſubſequuntur ut ne ceſſario homo eſt animal,tu curris contingẽter: ſed in ſenſu diuiſo quãdo mediant inter ſubiectum & uerbũ aut inter uerbum & prædicatũ.Exemplum primi, ho- mo neceſſario eſt animal.Exemplum ſecũdi,ſor.eſt cõ tingenter currẽs.Secundum notabile eſt illud.Quali- tercũque in ſenſu cõpoſito ſumatur, ſemper eodẽmo- do exponuntur ut dictum eſt. Sed quando in ſenſu di- uiſo ſumuntur præcedente alio termino mediato,non exponuntur,ſed propoſitio probanda eſt ſecundũ exi- gẽtiam termini præcedentis per regulam ſuperius aſ- ſignatam,a primo termino mediato,&c. ut hõ neceſſa rio eſt animal hæc non eſt exponẽda neque probanda ratione illius termini neceſſario, ſed reſoluenda rõ- ne iſtius termini,homo, ut hoc neceſſario eſt animal : & hoc eſt homo,ergo &c.quo facto prima reſoluẽs eſt exponenda ſic.hoc eſt animal , & hoc nõ poteſt nõ eſt animal,ergo &c.ita quòd ly poteſt,ſequatur ſubiectũ , ſicut ly neceſſario, uel cõtingẽter. Ex quo ſequitur ẽt quod iſtud uerbũ põt ſumi aliquando in ſenſu compo ſito aliquãdo in ſenſu diuiſo . In ſenſu cũpoſito quãdo præcedit totaliter,ſeu imperſonaliter tenetur,ut põt eſſe quòd tu curris.In ſenſu diuiſo quando perſonali- ter ſumitur, ut antichriſtus põt eſſe. Ex prædictis infe ro aliquas concluſiones. Prima eſt iſta.Neceſſario ali qd eſt quod cõtingenter eſt,probatur aliquid eſt quod cõtingenter eſt, & non põt eſſe quin aliquid ſit quòd

Notanda.

contin

contingenter eſt,ergo &c. Secunda concluſio. Anima tua neceſſario eſt,& tamẽ cõtingenter anima tua eſt. prima pars probatur reſolutorie,ut hoc neceſſario eſt. & hoc eſt anima tua, ergo &c. ſecũda pars probatur exponibiliter ſic anima tua eſt. & poteſt eſſe quod anima tua non ſit, ergo &c. Nam ſequitur oppoſitum, & poteſt eſſe ita ſicut adequatæ ſignificatur per antecedẽs ergo poteſt eſſe ita ſicut adequatę ſignificatur per conſequens. Tertia concluſio. Nec eſſe eſt te fuiſſe, & tamen nõ cõtingenter tu fuiſti. prima pars probatur, quoniam hæc eſt neceſſaria tu fuiſti, quę adequatæ ſignificat te fuiſſe. ergo etc. ſecũda pars probatur. nam tu fuiſti,& potuit eſſe quod nõn fuiſti. ergo contingenter tu fuiſti. Quarta concluſio. Poteſt eſſe quod antichriſtus ſit homo qui eſt, & tamẽ antichriſtus nõ poteſt eſſe homo qui eſt. prima pars probatur, quoniam hæc eſt poſſibilis, antichriſtus eſt homo qui eſt, quæ adequatę ſignificat ꝙ antichriſtus eſt homo qui eſt, ergo &c. unde ly poteſt, imperſonaliter ſumptum, eſt terminus officiabilis ſicut ly poſsibile, ſecũda pars patet, quoniã detur oppoſitũ, uidelicet antichriſtus poteſt eſſe homo qui eſt. & ex iſto ſequitur ꝙ antichriſtus poteſt eſſe homo,& ille eſt, cõſequẽs eſt falſum, ergo & antecedens. patet conſeqñtia quia ly poteſt ſumptũ perſonaliter eſt terminus immediatus & relatiuũ, qui quæ, quod eſt reſolubile generaliter in, et, & ille, illa, illud ex quo nõ impeditur per aliquod ſignũ præcedens. Hic eſt notandum quod ly neceſſario dupliciter ſumitur. Vno modo nominaliter in datiuo uel ablatiuo caſu. Alio modo aduerbialiter ut dictũ eſt primo modo nõ exponitur, ſed reſoluitur. ut neceſſario tu es, iſto tu es,& hoc eſt neceſſariũ, ergo &c. ex quo ſequitur quod neceſſario tu es homo,& tamen cõtingẽter tu es homo tenendo ly neceſſario, nominaliter in ablatiuo caſu, quia iſto tu es homo, demõſtrando Deum,& hoc eſt neceſſarium, ergo &c. ſumendo tamen ly neceſſario, aduerbialiter, foret iſta propoſitio impoſsibilis propter impoſsibilitatem exponentium.

[Margin: Nota.]

[Margin: Pa. 22. pré. 2. du. to. 8. huius ca. 3.]

Item conceditur quòd ſor.neceſſario obedit, & idem ſor. contingenter obedit ſumẽdo ly neceſſario in datiuo caſu quia ſort.huic obedit,demõſtrando Deum, & hoc eſt neceſſarium,ergo &c.ſecunda pars etiam patet exponendo ſic, ſor.obedit & poteſt non obedire, ergo contingenter ſor. obedit,quare &c.

De gradu poſitiuo comparabiliter ſumpto. Cap.VI.

Pro to.cap. uide in lo. m. a fo. 42. uſque ad f. 34.

IAM gradus comparationis reſtat exponere & primo poſitiuum cõparabiliter ſumptum,ut tu es ita fortis ſicut aliquis homo mũdi exponitur ſic,tu es fortis, & aliquis homo mundi eſt fortis,& non aliquis homo mundi eſt fortior te,ergo &c.Item tu fuiſti ita fortis, ſicut aliquis homo tu fuiſti fortis,& aliquis homo fuit fortis, & non aliquis homo fuiſti fortior te, ergo &c. & ita de futuro ſuo dicatur.Sed notandum,quòd ſi fiat comparatio reſpectu termini cõmunis a parte poſt,nõ diſtributi,nõ debet ſumi ille terminus ſub diſtributione in aliqua exponentium, ut tu es ita albus ſicut omnis homo non debet dici in ſecunda exponẽte, omnis homo eſt albus quia hæc eſt falſa & expoſita uera.Sequitur enim tu es ita albus ſicut ille homo, ergo tu es ita albus ſicut omnis homo,patet conſequentia ab inferiori ad ſuũ ſuperius affirmatiuæ ſine diſtributione & ſine ſigno impediẽte, ideo debet ſic exponi tu es albus & homo eſt albus,& nõ omnis homo eſt albior te, ergo &c. Ex prædicto modo exponendi infero aliquas concluſiones.Prima eſt iſta. Tu es ita fortis ſicut omnis homo mundi, & tamẽ nõ es ita fortis ſicut aliquis homo mundi.prima pars patet,quia tu es fortis,& homo mundi eſt fortis, & non omnis homo mũdi eſt fortior te,ergo &c. ſecũda pars ſimiliter patet, quoniam ſuum contradictoriũ eſt falſum,uidelicet tu es ita fortis ſicut aliquis homo mũdi, quia ex ipſa ſequitur tertia ſua exponens uidelicet nõ aliquis homo mũdi eſt fortior te,quod eſt falſum. Secunda concluſio. Animal quod non eſt ita forte ſicut leo eſt ita forte ſicut omne

omne animal mūdi, ꝓbatur equus eſt ita fortis ſicut omne animal mūdi,& idem equus eſt animal quod nō eſt ita forte ſicut leo,ergo &c.patet conſequētia quaſi à reſoluentibus ad reſolutum. antecedens autē patet exponendo & reſoluendo.Tertia concluſio. Ego ſum ita ſapiens. ſicut tu & Deus. & tamen ego nō ſum ita ſapiens ſicut Deus, ſecūda pars eſt de ſe manifeſta, & probatur prima nam ego ſum ſapiens,& tu & Deus eſtis ſapientes,& non tu & Deus eſtis ſapientiores me, ergo &c. patet cōſequentia ab exponentibus ad expoſitum,& prima ac ſecunda pars ſunt manifeſte, tertia uero probatur,quia ſi nō, detur oppoſitū. Tu & Deus eſtis ſapientiores me?ergo tu es ſapientior me, conſequens eſt falſum ut ego ſuppono. Quarta cōcluſio. Tu eris ita ſenex ſicut tu eris,& tamen in nullo inſtāti tu eris ita ſenex ſicut tu eris,prima pars patet per exponentes,tu eris ſenex, & nunquàm eris ſenior quàm tu eris,ergo &c.ſecūda pars probatur, quoniā quocūque inſtanti dato in quo tu eris ſenex, in iſto inſtanti non eris ita ſenex ſicut tu eris, quia poſt illud eris ſenior, ergo in nullo inſtanti tu eris ita ſenex ſicut tu eris,patet conſequentia, quia contradictorium conſequētis repugnat antecedenti, propter diſtributionem iſtius termini, ſicut ſupra uerbum ſubſtantiuum. ſoph.43.3.

De gradu comparatiuo. Cap. VII.

COMPARATIVVS gradus exponitur ſimiliter per tres exponentes, ut ſor. eſt fortior Platone, ſor. fortis & Plato eſt fortis,& Plato non eſt ita fortis ſicut ſor.ergo &c.Itē tu es fortior aliquo homine,tu es fortis & aliquis homo eſt fortis. & non aliquis hō eſt ita fortis ſicut tu,ergo &c.ſed huius,tu es albior omni homine,ſecūda exponens non debet eſſe iſta, omnis homo eſt albus, quoniam tunc expoſita eſſet uera & una exponens falſa,quod non eſt concedendum in logica,ſed debet ſic exponi iſta.Tu es albus,& homo eſt albus, & non omnis homo eſt ita albus ſicut tu, ergo &c. Vide Pa.in lo.m.fo.44. et f.47.c.2.

&c. Ex prædicto modo exponendi infero aliquas concluſiones. Prima. Tu es albior omni homine, & tamen tu non es albior aliquo homine. prima pars patet per exponentes, & ſecunda ſimiliter, quia ſuum contradictorium eſt falsū ſcilicet tu es albior aliquo homines. quia tertia eius exponens eſt falſa, uidelicet non aliquis homo eſt ita albus ſicut tu. quia tu ipſæ es ita albus ſicut tu, uel quilibet qui eſt albior te, eſt ita albus ſicut tu, licet non præciſæ. Secunda concluſio. ſor. qui non eſt melior Deo, eſt melior omni ente mundi. patet quoniā ſor. non eſt melior Deo vt ſatis liquet & tamen eſt melior omni ente mundi, quia ipſe eſt bonus & aliquod ens mundi eſt bonum. & non omne ens mundi eſt ita bonum ſicut ſor. ergo &c. Tertia cōcluſio. Ego ſum ſcientior te & Deo, & tamen non ſum ſcientior Deo. ſecunda pars patet de ſe. & prima probatur per exponentes. nā ego ſum ſciens, & tu & Deus eſtis ſcientes, & non tu & Deus eſtis ita ſcientes ſicut ego. iſta patet, quoniā detur oppoſitum, ſcilicet tu & Deus eſtis ita ſcientes ſicut ego. ergo tu es ita ſciens ſicut ego. cōſequens eſt falſum. ut ego ſuppono. Quarta concluſio. Tu eris ſenior quàm tu eris in aliquo inſtanti. & tamen in nullo inſtāti tu eris ſenior quàm tu eris in aliquo inſtanti. prima pars probatur quī tu eris ſenex & in aliquo inſtanti eris ſenex, & non in aliquo inſtanti eris ita ſenex ſicut tu eris. ergo tu eris ſenior quàm tu eris in aliquo inſtanti, conſequētia tenet ab exponētibus ad expoſitum. & tertia pars antecedētis probata eſt in alio capitulo in 4. concluſione. Sed ſecūda pars cōcluſionis probatur, quia ſi non detur oppoſitū, ſcilicet quòd in aliquo inſtāti tu eris ſenior quā tu eris in aliquo inſtāti, & ſit illud inſtās. a. & patet quod iſta eſt falſa. in. a. inſtāti tu eris ſenior quàm tu eris in aliquo inſtāti, quia una exponēs eſt falſa, ſcilicet non in aliquo inſtanti tu eris ita ſenex ſicut tu eris in. a. inſtanti. quia in. a. inſtāti tu eris ita ſenex ſicut tu eris in a. inſtāti. Et in infinitis inſtātibus ultra, quare &c. Notādum quòd quemadmodū exponitur cōparatiuus gradus:

Pa. ſophi. 43. ibi dubitatur x. prī. 3. dn. cor. a. cō. 2.

dus: ita exponitur magis & quàm. tu ego ſum magis ualens quam tu,ſic exponitur.ego ſum ualens,& tu es ualens & non tu es ita ualẽs ſicut ego.ergo &c.Conſimiles concluſiones poſſunt inferi de magis unde cõceditur, quod animal quod eſt magis debile quã ſit muſca,eſt magis forte quàm ſi oẽ animal mũdi.Et hõ qui eſt magis ſapiẽs quam omnis homo,eſt minus ſapiens quam omnis homo. & ita de infinitis aliis. quare &c.

De gradu ſuperlatiuo. Cap. VIII.

SVPERLATIVVS gradus exponitur per tres exponentes,niſi una iſtarum cum altera coïncidat.ut tu es fortiſſimus iſtorũ,poteſt dupliciter exponi.aut per comparatiuum, aut per poſitiuũ comparabiliter ſumptum. Exemplum primi,tu es fortis, & iſti ſunt fortes,& non aliquis iſtorum eſt fortior te ergo &c. Exẽplum ſecundi:tu es fortis & iſti ſunt fortes,& non aliquis iſtorum eſt ita fortis ſicut tu.ergo &c. Item tu es fortiſſimus omnium hominum ſic exponitur.tu es fortis.homines ſunt fortes,& nõ omnes homines ſunt fortiores te.ergo &c.uel non omnis homo eſt fortior te. Secundo modo ſic exponitur. tu es fortis. & homines ſunt fortes,& nõ omnes homines ſunt ita fortes ſicut tu:uel non oĩs homo eſt ita fortis ſicut tu.ergo &c. Et ita de aliis de præterito & de futuro ſuo modo dicaĩ. Ex prædictis infero aliquas cõcluſiones.Prima eſt iſta Tu es fortisſimus iſtorum & debiliſsimus iſtorũ. probatur.& pono quod tu & ſor.& Pla.ſitis æque fortes. & per ly iſtorum,demonſtro uos tres.iſto poſito,patet prima pars, quoniã tu es fortis & iſti ſunt fortes,& nõ aliquis iſtorum eſt fortior te.ergo &c. Etiam ſecunda pars eſt uera,quia tu es debilis, & iſti ſunt debiles, & non aliquis iſtorũ eſt debilior te ergo &c.Hæc tamen concluſio nõ eſſet uera exponendo eã ſecundo modo. ut puta per ly ita,ſicut,quare etc.Secunda concluſio. Tu es ſapientiſsimus omnium: et tamen tu non es ſapiẽtiſsimus aliquorum hominũ, prima pars patet per

exponentes, ut tu es ſapiens & hoĩes ſunt ſapientes & non oẽs homines ſunt ſapientiores te, ergo &c.ſecunda pars probatur quoniam ſuum contradictorium eſt falſum,uidelicet tu es ſapientiſſimus aliquorũ hoĩum propter tertiã exponentem falſam. ſ. non aliquis homo eſt ſapientior te,& hæc ſimiliter nõ aliquis homo eſt ita ſapiens ſicut tu , quia tumet es ita ſapiens ſicut tu, ergo &c. Tertia concluſio. Tu fuiſtis calidiſſimus oĩum hoĩum,& frigidiſſimus oĩum hoĩum prima pars patet,quia tu fuiſti calidus,& hoĩes fuerunt calidi , & non oĩs homo fuit calidior te , ẽt nõ oĩs homo fuit ita calidus ſicut tu, ſecunda pars ẽt eodẽ modo probatur, qm̃ tu fuiſti frigidus & homines fuerunt frigidi, & nõ omnis homo fuit frigidior te,ẽt nõn omnis homo fuit ita frigidus ſicut tu,ergo &c. Quarta concluſio . Aliquod eſt maximum iſtorũ quod non eſt maximũ iſtorũ,exponẽdo cõparabiliter probatur, & pono quòd a. ſit magnum & B.maius. C.uero maius,quàm a.& maius quàm b.iſto poſito b. eſt maximum iſtorũ quod nõ eſt maximum iſtorum. probatur , quoniam b.eſt magnum, & aliquod iſtorum quod non eſt maximũ iſtorum eſt magnum,& nullum iſtorum quod non eſt maximum iſtorum eſt maius b. ergo b.eſt maximũ iſtorum,quod non eſt maximum iſtorum,patet conſequẽtia ab exponentibus ad expoſitum, quare &c.

De ly differt. Cap. IX.

Pro to.c.ui de ĩ lo. ma. a fo. 31. uſque ad fol. 34 ſophi. 34.to.

DIFFERT, aliud,& non idem:eodem modo exponuntur per tres exponentes,ut tu differs ab homine tu es, & homo eſt,& tu non es homo,ergo &c. Item tu differs ab omni homine , tu es , & homo eſt,& tu non es omnis homo,ergo &c. Eſt tamen aliqualis diuerſitas in præterito & futuro, hæc enim,tu differs ab antichriſto non ſic exponitur , tu eris,& antichriſtus erit: & tu non eris antichriſtus , quoniam exponentes ſunt ueræ & expoſita falſa. ſequitur enim tu differs ab antichriſto, ergo ſimul eris cum antichriſto,conſequens eſt falſum, ut ſuppono: ſed ſic exponitur,tu eris & antichriſtus

tichriſtus erit,quando tu eris, & tu non eris antichriſtus ergo,&c.& ita de præterito dicatur.quare &c. Ex prædictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt illa. Tu differs ab omni homine, & tamen tu non differs ab aliquo homine, prima pars patet per exponentes,qm̃ tu es,& homo eſt, & tu nõ es omnis homo, ergo &c. ſecunda pars etiam probatur:quia ſi non,detur oppoſitum, ſcilicet tu differs ab aliquo homine, ſed hæc eſt falſa, quia tertia eius exponens eſt falſa, ſcilicet tu non es aliquis homo ergo &c.Secunda concluſio,tu differs ab omni ente quod eſt:& quòd fuit,& quod erit,& tamen tu nõ differs ab aliquo ente, quòd eſt,quod fuit,& quòd erit.prima pars patet, quoniam tu es & omne ens quod eſt, quod fuit,& quod erit, eſt: ut patuit in prima propoſitione ſecũdi capituli huius tractatus,& tu non & omne ens quod eſt,quod fuit, & quod erit, ergo &c.ſecunda pars etiam patet, quia ſuũ contradictorium eſt falſum, cum una eius exponẽs ſit falſa ſcilicet tu non es aliquid quod eſt, quod fuit, & quod erit.Tertia cõcluſiõ.Ego differo a te, & a me, & tamen non differo a me, prima pars patet per exponẽtes.Nã ego ſum,& tu,& ego ſumus, & ego non ſum tu & ego ergo &c.ſecũda uero pars patet de ſe, & ita poſſet probari. quòd tu differs ab homine, & ab aſino, & tamen nõ differs ab hoie. Quarta cõcluſio.Tu differs ab aſino,& tamẽ tu nõ differs ab homine uel ab aſino, prima pars patet per exponẽtes, & ſecunda ſimiliter; quia detur oppoſitum,tu differs ab hoię uel ab aſino, hæc eſt falſa,quia tertia eius exponẽs eſt falſa.ſ.tu nõ es homo uel aſinus quia eius contradictoriũ eſt uerũ. uidelicet tu es hõ uel aſinus. Quæcunque dicta ſunt de hoc uerbo differt, quo ad exponẽtes & concluſiones,poſſunt applicari iſtis terminis, aliud,& non idẽ.

De excluſiuis. Cap. X.

EXCLVSIVARVM quædam ſunt primi ordinis, quædã ſecũdi,& quædã tertij.Excluſiua primi ordinis eſt illa cuius dictio excluſiua, tm̃,ſolũmodo,aut præ- Pro hoc vide ĩ lo. ma. fol. 3. co. 2.

 ciſæ,

cet a fo. 34. uſque ad f. 35. 8. huius c.4. ſophi. 38.to.

ciſæ, præcedit ſubiectum. ut tantum homo currit. ſic exponitur. homo currit. & nihil non homo currit. ergo &c. ita quòd ſemper prima exponens eſt præiacens excluſiuæ. ſecunda uero eſt uniuerſalis negatiua de ſubiecto excluſiuæ infinitato. Et cõſimilis expoſitio eſt de præterito & futuro. ut tantum ſor. fuit, ſor. fuit & nihil non ſor. fuit. Item tantum antichriſtus diſputabit, ſic exponitur. antichriſtus diſputabit, & nihil nõ antichriſtus diſputabit. Notãdum quòd excluſiua primi ordinis conuertitur cũ uniuerſali de terminis tranſpoſitis. ita quòd ſi una eſt uera, & reliqua ſimiliter, & econuerſo. unde ſi hæc eſſet uera, tãtum homo eſt animal, hæc eſſet uera. omne animal eſt homo. ſed quia excluſiua eſt falſa, ideo uniuerſalis eſt falſa. Excluſiua ſecundi ordinis eſt illa in qua dictio excluſiua mediat inter ſubiectum & prædicatum ſiue præponatur, ſiue poſtponatur copule, ut ſor. tantum eſt homo, aut ſor. eſt tantum homo & exponitur quælibet iſtarum, ſic ſor. eſt homo, & ſor. nõ eſt non homo. & ita de præterito & futuro dicatur. Excluſiua tertij ordinis eſt illa cuius dictio excluſiua ponitur inter partes prædicati, ut. a propoſitio ſignificat præciſæ ſicut eſt. quę ſic exponitur. a. propoſitio ſignificat ſicut eſt. &. a. propoſitio, nõ ſignificat non ſicut eſt. ita quòd ſemper negatio infinitans cadat ſuper eundẽ terminum ſuper quẽ in expoſita cadit dictio excluſiua. ut patet i cuiuſcũq; ordinis excluſiuis. Notandũ quòd ſi dictionem excluſiuã alicuius ordinis præcedat alter terminus ꝓbabilis: nõ debet illa propoſitio probari ratiõne dictionis excluſiuæ, ſed ſecundum exigentiã termini præcedẽtis. Exemplum oĩum ordinum, neceſſario tantũ homo eſt homo. Omnis homo tãtum eſt animal. Aliqua propoſitio ſignificat præciſe ſicut eſt. prima eſt exponibilis ratione iſtius termini neceſſario ſecũda ratione illius ſigni omnis, tertia uero eſt reſolubilis, quia particularis affirmatiua. Oppoſita harũ excluſiuarũ aſsignãtur per negationẽ præpoſitã toti excluſiuæ. ut huius. Tm̃ homo currit. cõtradictorũ eſt hoc. Non tm̃ homo currit.

rit.& habet duas cāſ veritatis oppoſita exponentibus, excluſiuæ affirmatiuæ, ut nihil quod eſt homo currit, vel aliquid non homo currit. & ſi una harum cauſarū eſt vera, excluſiua negatiua eſt uera. et ſi ambę ſunt falſe, ipſa eſt falſa, ſicut excluſiua affirmatiua eſt uera, ſi ambe exponentes ſunt ueræ, & falſa, ſi una eſt falſa. Excluſiua uero negatiua in qua negatio ſequit notam excluſionis etiam exponibilis eſt. ut tantū homo non currit. ſic exponitur. hō non currit, & quodlibet nō hō currit. & ita exponit quelibet talis primi ordinis. Itē ſecūdi ordinis, ut tu tātū nō es aſinus, ſic exponitur. tu nō ē aſinus, & tu es qđlibet nō aſinus. Excluſiua uero negatiua tertii ordinis exponibilis non dat. quia licet iſta ſit negatiua. ſ. a, propoſitio non eſt præciſæ ſignificans ſicut eſt, nō tamē eſt exponibilis ſed eſt probāda per ſuum contradictoriū. quia talis negatio ſemper ſequitur uerbū principale, ſicut & dictio excluſiua ut, a, propoſitio ſignificat præciſæ ſicut nō eſt. Oppoſita harū excluſiuarū negatiuarū datur ſimiliter per negationē præcedentē totā propōnē. ut huius tātū hō nō currit. cōtradictoriū eſt illud. Nō tātū hō nō currit. quod habet duas cauſas ueritatis oppoſitas exponētibus excluſiuæ negatiuæ aſsignādas per diſiunctiuā. uidelicet oīs hō currit. uel aliqd non homo non currit, quarū ſi una eſt uera excluſiua, iſta eſt uera, ſicut prius dictū eſt de oppoſito excluſiuę affirmatiuę. Ex prędictis infero aliquas concluſiones quarū prima eſt iſta. Tātū homo eſt homo & tñ non tm̄ homo eſt aīal. prima pars patet p exponentes, & uniuerſalē de terminis tranſpoſitis. Secunda pars patet ſiſr qm̄ una ſuarum cauſarū eſt uera. ſ. aliqd non homo eſt aīal. nā hoc eſt aīal, demonſtrādo aſinum, & hoc eſt aliqd non homo, ergo &c. Secunda concluſio. Tu tm̄ es aīal, & non tātum tu es animal. prima pars patet. nam tu es animal, & tu non es animal. ergo &c. Secunda pars concluſionis patet etiā ſimiliter quia una cauſarum eſt uera. ſ. aliquid nō tu es animal. Tertia concluſio. A propoſitio eſt pciſæ ſignificans ſicut eſt. & tamē, a propoſitio non eſt ſignificans

præciſæ ſicut eſt probatur & pono, quòd a,ſit iſta, hō eſt aſinus,iſto poſito,patet prima pars,quoniā a,eſt ſignificans ſicut eſt & a,non eſt ſignificans ſicut eſt.probatur,quia detur oppoſitū ſcilicet a,eſt non ſignificās ſicut eſt,ergo a,nō eſt ſignificans ſicut eſt, conſequens falſum, immo a,eſt ſignificans ſicut eſt,quia eſt ſignificans hominē eſſe,ſecūda pars etiā patet,quia ſui contradictorii una exponens eſt falſa uidelicet,a propoſitio nō eſt ſignificās nō ſicut eſt, ex quo ſignat hominē eſſe aſinū. Quarta concluſio. A.propoſitio præciſæ ſignificat falſum & impoſsibile, & tñ,a,propoſitio pciſæ ſignificat uerū & neceſſariū,prima pars patet p exponētes. Nã,a,ſignificat falſum,& impoſsibile,& a, non eſt non ſignificans falſum & impoſsibile,probat, quia det oppoſitū. ſ.a. eſt non ſigñans falſum impoſsibile, ergo a,non eſt ſignificās falſum & impoſſibile, qđ non eſt uerā,immo,a, ſignificat falſum & impoſſibile, qa ſignificat hominem eſſe aſinum.quare &c. ſecūda pars etiam eodem modo probatur.nam,a,eſt ſignificās uerum & neceſſarium,quia ſignificat hominem eſſe,et a non eſt non ſigñans uerum et neceſſarium,probat, qa det oppoſitum,a eſt non ſignificans uerū et neceſſariū, ergo,a, non eſt ſignificans uerum et neceſſariū conſequens eſt falſum,immo,a,ſignificat uerū et neceſſariū qa ſignificat hoiem eſſe quod eſt uerum et neceſſariū patet conſequentia cum prioribus ſimilibus per iſtam regulā. Ab affirmatiua de pdicato ifinito ad negatiuā de prædicato finito eſt bona conſequentia, quare etc.

De exceptiuis. Cap. XI.

Pro hoc ca. uide pa. in Jo.ma.a. fo. 385. uſque ad f. 39. f. 40 to.8.pri. pri.dup. to.

DICTIONES exceptiuæ ſunt iſtæ præter præterque, et niſi, et differunt eo quia præter, et præterquàm indifferenter excipiunt tam in uniuerſali affirmatiua,quam negatiua,ſed niſi,non excipit niſi in uniuerſali negatiua unde ita congrue dicit nullus homo præter ſortem currit, ſicut omnis homo præter ſor.currit. non tamen congrue dicitur omnis homo

niſi

niſi ſor. currit. ubi congrue diceretur nullus homo niſi ſor. currit. Exceptiua affirmatiua exponitur ꝑ duas exponẽtes. in quarũ prima negatur prædicatum a parte extra capta. in ſecunda uero affirmatiua prædicatum uniuerſaliter de ſubiecto ſumpto cum parte extra capta infinita, ut omnis homo præter ſor. cur. ſic exponitur, ſor. non currit, et omnis homo non ſor. cur. ergo etc. Exceptiua uero negatiua ſimiliter exponitur per duas exponentes. in quarum prima affirmatur prædicatum de parte extra capta, in ſecunda uero negatur uniuerſaliter a ſubiecto ſumpto cum parte extra capta infinita ut nullus homo ꝑter ſor. cur. ſic exponitur ſor. cur. et nullus homo non ſor. cur. ergo etc. Notãdũ ꝙ aliqua eſt exceptiua ꝓpria aliqua eſt impropria, Ad exceptiuã ꝓpriã duo requirũtur principaliter. Primum quod id a quo fit exceptio ſtet cõfuſæ diſtributiuæ. Ex quo ſequitur quod iſta eſt impropria. Aliquis homo, præter ſor. cur. Secũdo quod pars extra capta ſit terminus inferior ad illud a quo fit exceptio. Ex quo ſequitur quod hæc eſt impropria. Omnis homo præter hominem currit, ſed hæc eſt ꝓpria. Omnis hõ præter, ſor. currit, quia bene habet, iſtas duas conditiones ut patet. Præter eſt notandum quod quælibet exceptiua negatiua conuertitur cũ excluſiua affirmatiua cuius ſubiectũ eſt pars extra capta, et prædicatũ eſt terminus compoſitus ex prædicato, et ſubiecto exceptiuæ ſic præciſe ſupponẽte. unde bene ſequitur, nihil preter ſor. cur. ergo tantũ ſor. currit et econuerſo. Et notãter dicitur prædicatũ eſt. terminus cõpoſitus ex prædicato et ſubiecto exceptiuæ quoniam nõ ſequitur nullum animal præter hominẽ intelligit, ergo tantum hõ intelligit, antecedẽs enim eſt uerum, conſequens falſum, ſed bene ſequitur. ergo tãtum hõ eſt animal intelligens. dicebatur etiam ſic præciſæ ſupponẽte quia nõ ſequitur nullus homo preter ſor. cur. ergo tãtum ſor. eſt homo currens, ſed ſolum ſequitur, ergo tantum ſor. eſt aliquis homo currens. Dato enim quod de ſpecie humana nõ curreret aliquis

Soph. 40. col. 4. ibi intelligendũ.

aliquis maſculus niſi ſolus ſor.ſed cum hoc multę mulieres currerent:tunc hæc eſſet uera.nullus homo præter ſor.currit,& hęc ſimiliter,tãtum ſor.eſt aliquis homo currens,ſed hæc eſſet falſa tantũ ſor. eſt homo currens. ex his infero aliquas concluſiones. quarum prima eſt iſta. Hæc conſequentia non ualet. Omnis hõ præter ſor.currit,ergo omnis homo præter hominem currit,quia antecedens eſt una exceptiua propria,conſequens nõ.Secunda concluſio Omne animal præter antichriſtũ eſt animal,et tamẽ non omne animal præter hominẽ eſt animal.prima pars patet per exponentes,quoniã antichriſtus non eſt animal,et omne animal non antichriſtus eſt animal,ergo etc.ſecũda pars etiã probatur,quia ſi non,detur oppoſitum,omne animal præter hominem eſt animal.et patet ꝙ prima exponens eſt falſa, uidelicet homo non eſt animal, et per conſequens exceptiua cuius eſt exponens eſt falſa.Ex qua concluſione ſequitur, quod non omnis exceptiua propria repugnat ſuo prælacẽti cuius oppoſitum communiter dicitur,et hoc patet,quoniam quęlibet iſtarũ eſt uera.omne animal eſt animal, et omne animal præter antichriſtum eſt animal.Tertia cõcluſio.Tu nõ differs niſi ab aſino, et tamen tu differs a capra.ſecunda pars eſt manifeſta,et prima probatꝰ.tu differs ab aſino,et non differs ab alio ab aſino,ꝙ ſic probatur.quoniã detur oppoſitũ. tu differs ab alio aſino, ergo tu non es aliud ab aſino, patet conſequentia ab expoſita ad unã ſuarum exponentium.Quarta concluſio. Tu uides omnes homines qui sũt in iſta domo præter ſor. et tamen nõ uides aliquem nec aliquos homines,probatur,et pono ſecundam partem concluſionis cum hoc quod in domo iſta ſint in decẽ homines,nouem mulieres et unus maſculus,quem non uideas,ſed bene omnes mulieres iſto poſito,patet ſecũda pars cõcluſionis, et prima ſimiliter aſsignando hanc regulã exceptiuarũ, quod omnis propoſitio affirmatiua quæ eſt in parte uera,et in parte falſa,poteſt uerificari per exceptionẽ partis falſæ,iſto præſuppoſito hæc eſt falſa.

In lo.m. fo. 31. col. 4.

ſa.tu uides omnes homines qui ſunt in iſta domo præ ciſe pro ſor. ergo poteſt uerificari per exceptioné ſor. ſic dicendo. tu uides omnes homines qui ſunt in iſta domo præter ſort.quare &c.

De reduplicatiuis. Cap. XII.

REDVPLICATIVA exponitur per tres exponé tes, in quarũ prima prædicatur affirmatiuæ terminus reduplicatus de ſubiecto in ſecunda ꝑdicatur prædicatum de eodem ſubiecto. In tertia uero prædicatur idem prędicatum conditionaliter de termino redupli cato per terminum trãſcendentem, ut ſor. inquantum homo eſt animal ſic exponitur, ſor. eſt hõ, & ſor.eſt animal. & ſi aliquid eſt hõ illud eſt animal, ergo &c. & ita cum termino uniuerſaliter, aut indefinitæ této, ut omnis homo inquãtum animal eſt ſubſtantia ſic ex ponitur. omnis hõ eſt animal, & omnis hõ eſt ſubſtã tia, & ſi aliqd eſt animal, illud eſt ſubſtãtia, ergo &c. Reduplicatiua negatiua cuius negatio ſeqtur notã re duplicationis eſt ſimiliter exponibilis. ut ſor.iquãtũ hõ non eſt aſinus. exponitur ſic, ſor.eſt homo, & ſor. non eſt aſinus, & ſi aliquid eſt homo, iſtud non eſt aſi nus, ergo &c.& ita dicatur de quibuſcũq; alijs, negatiua uero reduplicatiua, cuius negatio præcedit notã re duplicationis nõ eſt exponenda ſed probanda ꝑ ſuum contradictorium, ut ſæpe dictum eſt. Ex prædictis infe ro aliquas cõcluſiones, quarum prima eſt iſta. Aliqua inquãtum conueniunt differunt probatur. aliqua con ueniunt et aliqua differunt, & ſi aliqua cõueniũt illa differunt, ergo &c. patet conſequentia ab exponentibus ad expoſitam.& tertia pars antecedétis probatur, quoniam ſi aliqua conueniunt illa ſunt, & illa ſunt diſtincta, & ſi ſunt diſtincta, & differũt, ergo a primo ad ultimum ſi aliqua conueniunt illa differunt. Secunda concluſio. Quilibet homo inquantum homo eſt riſibilis, & tamen non quilibet homo inquantum animal eſt riſibilis. prima pars patet per exponentes, quoniam quilibet homo eſt homo & quilibet

Pro hoc uide in lo.m. 2.f. 41. uſq; ad fol. 42. ſoph.41.to.

homo eſt riſibilis & ſi aliquid eſt homo illud eſt riſibile,ergo &c.ſecunda pars etiam patet quia ſi nõ, detur oppoſitum. ſ. quod quilibet homo ĩquantũ animal eſt riſibilis, & certũ eſt quod hæc eſt falſa, quia tertia exponẽs eſt falſa ſcilicet,ſi aliqd eſt animal illud eſt riſibile. Tertia concluſio. Sor. inquantum homo eſt animal & tamen ſor.non inquantum homo eſt ſor.prima pars patet per exponentes et ſecunda ſimiliter,quia ſi non detur oppoſitum,ſcilicet ſor.inquãtum homo eſt ſor.et patet quod iſta eſt falſa,qa eius tertia exponẽs eſt falſa, ſcilicet ſi aliquid eſt hõ illud eſt ſor. Quarta concluſio. Tu inquantum homo non es aſinus, et tamen tu non inquantũ animal,nõ es aſinus. prima pars patet,quia tu es homo et tu non es aſinus,et ſi aliquid eſt homo illud non eſt aſinus,ergo etc.ſecunda pars ẽt probatur,quia ſi non,detur oppoſitum, tu inquantum animal nõ es aſinus,et patet quod tertia eius exponẽs eſt falſa.ſ.ſi aliqd eſt animal illud nõ eſt aſinus. Et ita dicatur ſi ly de quanto,et pro quanto,faceret propoſitionem reduplicatiuam.

De ly immediate. Cap. XIII.

Pro to.c. uide in lo. m. a fo.61.uſq; ad fo.63. ſophi. 35. to. 17.prin.pri. dup. to.

IMMEDIATE duas in ſe continet exponentes, quarum prima eſt præiacẽs. ſecunda negatiua ſibi correſpondens ſecundum exigentiam ſui uerbi,ut immediate ante,a, tu fuiſti.exponitur ſic,ante,a,tu fuiſti et nullum fuit inſtans ante,a,quin inter illud,et,a,tu fuiſti,ergo etc. Item immediate poſt,b tu eris,ſic exponitur.poſt,b,tu eris. et nullum erit inſtans poſt,b,quĩ inter illud et, b,tu eris,ergo etc.Modo conſimili exponitur negatiua, cuius negatio ſubſequitur ly ĩmediate, ut immediate ante hoc tu non fuiſti albus,ſic exponitur ante hoc tu non fuiſti albus.et nullum fuit inſtans ante hoc, quin inter illud, et hoc tu non fuiſti albus, ergo etc. Itẽ immediate poſt inſtãs præſens tu nõ curres,ſic exponitur, poſt inſtans præſens tu nõ curres,et nullum erit inſtans poſt inſtans præſens,quin inter il

lud

lud et inſtans præſens tu non curras,ergo etc. Oppoſi ta harum propoſitionum dantur per negationem præ cedentem ly immediate,et non probatur talis propoſitio niſi per aſſignationẽ contradictoriorum. Ex prædictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Immediate ante hoc tu fuiſti albus, et immediate ante hoc tu fuiſti niger. probatur, et pono quod in qualibet parte pari horæ præteritæ fueris albus, et in qualibet parte ĩpari fueris niger, iſto poſito arguitur ſic. ĩmediate ante hoc fuit aliqua pars par ergo immediate ante hoc tu fuiſti albus,conſequẽtia tenet et antecedens probatur. nã ante hoc fuit aliqua pars par. et nullũ fuit inſtans ante hoc,quin inter illud et hoc fuerit aliqua pars par. ergo etc. ſiīr probatur alia pars cõcluſionis. nam imediate ante hoc fuit aliqua pars impar. ergo immediate ante hoc tu fuiſti nĩger conſequẽtia patet,et antecedens ut prius probatur. nã ante hoc fuit aliqua pars impar,et nullum fuit inſtãs ante hoc, quin inter illud et hoc fuerit aliqua pars impar. ergo et cet. Eadẽ concluſio poteſt uerificari de futuro. Secunda concluſio. Duo contradictoria inter ſe cõtradicẽtia ĩmediate ante hoc fuerunt uera,et ĩmediate ante hoc fuerunt falſa,et tamen non fuerunt ſimul uera neq; ſimul falſa. probaẽ, et pono quod, a, ſit illa. tu es albus,et,b,iſta,tu non es albus iſto poſito patet, quod a,immediate ante hoc fuit uerum. Nã quandocunque fuit aliqua pars par. a,fuit uerum,ſed immediate ante hoc fuit aliqua pars par. ergo immediate ante hoc, a, fuit uerum,et immediate,ante,a,fuit falſum,quia qñcunq; fuit aliqua pars impar. a,fuit falſum,ſed ĩmediate ante hoc fuit aliqua pars impar. ergo ĩmediate ante hoc,a,fuit falſum. Eodẽ modo poteſt probari quod b,ĩmediate ante hoc fuit,uerum et falſum. Quod autẽ a,et b,nõ fuerint ſimul uera nec ſimul falſa, hoc patet quia in quocũq; inſtãti,a, fuit uerum,b, fuit falſum et econuerſo. Ex quibus ſequitur, quod immediate ante hoc fuiſti albus,et immediate ante hoc tu nõ fuiſti albus prima pars patet,et ſecũda probatur nam quãdocunq;

cunq; tu fuiſti niger, tu nõ fuiſti albus, ſed immediate ante hoc tu fuiſti niger, ergo imediate ante hoc tu nõ fuiſti albus, et ita cõceditur quod, a, propoſitio immediate ante hoc fuit uera, & imediate ante hoc, nõ fuit uera, probata eſt prima pars, ſecũda probatur nã quandocunq; a, propoſitio fuit falſa, ipſa non fuit uera, ſed immediate ante hoc, a, propoſitio fuit falſa, ergo imediate ante hoc, a, propoſitio non fuit uera. Tertia concluſio. Immediate poſt hoc erit inſtans quod non immediate poſt hoc erit, probatur. nam poſt hoc erit inſtans. quod non immediate poſt hoc erit, & nullũ erit inſtans poſt hoc quin inter illud & hoc erit inſtãs, qđ non immediate poſt hoc erit, quia quocũq; inſtãti dato quod erit poſt hoc, inter illud & hoc erunt infinita inſtãtia, quorũ nullum mediate poſt hoc erit. Ex qua concluſione ſequitur quod imediate poſt hoc erit aliquid, quod non imediate poſt hoc erit. Quarta concluſio. Poſt, a, inſtans tu curres, & nullum erit inſtãs poſt a quin ante illud tu curres, & tamẽ nõ immediate poſt a, tu curres. probatur & pono quod curres hodie, ſed non cras, & pono quod, a, erit inſtans mediũ craſtinæ diei poſt quem diẽ tu iterum curres aliquãdo. iſto poſito patet quod non immediate poſt, a, tu curres, & tamẽ poſt, aut curres, ut ponit caſus, q̃a ante, a, curres, quia iſto præſenti die, ideo nullum erit inſtãs poſt, a, quin ante illud tu curres, quicquid enim curret ante, a, curret etiam ante quodlibet inſtans quod erit poſt, a. Notãdum quòd ly, immediate dupliciter ſumitur ſcilicet aduerbialiter & nominaliter, primo modo ſum hic locutus ſcilicet aduerbialiter, ſed ſecundo modo ſumitur, ut hic immediate ſunt partes in continuo id eſt ſine medio, & ſic non ſumitur in propoſito.

Pro hoc c. uide in lo. m. a fo. 64. uſque ad f. 66.

De ly incipit & deſinit. Cap. XIIII.

INCIPIT dupliciter exponitur. Vno modo per poſitionem de præſenti & remotionem de præterito. Alio

Alio modo per remotionem de præſenti & poſitioné de futuro, uerbi gratia ſor. incipit eſſe albus. primo modo exponitur, ſic, ſor. nunc eſt albus, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit albus: ſecundo modo exponitur ſic, ſort. nunc non eſt albus & immediate poſt inſtans quod eſt præſens erit albus, ergo &c. Deſinit uero exponitur modo oppoſito etiam dupliciter. primo modo per remotionem de præſenti, & poſitionem de præterito, ut ſort. nunc nō eſt albus, & immediate ante inſtans quod eſt præſens, ſor. fuit albus, ergo ſort. deſinit eſſe albus. ſecundo modo per poſitionem de præſenti, & remotionem de futuro, ut ſort. nunc eſt albus, & non immediate poſt inſtans quod eſt præſens erit albus, ergo ſort. deſinit eſſe albus. Ex prædictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Tu incipis eſſe albus, & tamen tu non incipis eſſe coloratus. probatur & pono quod nūc tu ſcis albus, & continuè ante hoc fueris niger. iſto poſito tu nunc es albus, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens tu fuiſti albus, ergo tu incipis eſſe albus, & tamen tu non incipis eſſe coloratus, quia nunc es coloratus, & immediate ante inſtans quod eſt præſens fuiſti coloratus, & immediate poſt inſtans quod eſt præſens fuiſti coloratus, ergo non incipis eſſe coloratus. Secunda concluſio. Deus incipit eſſe in hoc inſtanti, & tamen non incipit eſſe in aliquo inſtanti prima pars probatur. Nam Deus eſt in hoc inſtanti. Deus eſt in hoc inſtanti, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit in hoc inſtanti. ergo Deus incipit eſſe in hoc inſtanti. ſecunda pars etiam patet. nam Deus eſt in aliquo inſtanti & immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit in aliquo inſtanti & immediate poſt inſtans quod eſt præſens, erit in aliquo inſtanti, ergo &c. Tertia concluſio. Incipit eſſe omne quod eſt. & tamen non incipit eſſe aliquid quod eſt prima pars probatur, quoniam nunc eſt omne quod eſt, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens, fuit omne quod eſt,

qui a

quia inſtans præſens,ergo &c. ſecunda pars probatur. nam nũc eſt aliquid ꝙ eſt, & immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit aliquid quod eſt. & immediate poſt inſtans quod eſt præſens.erit aliquid quod eſt,ergo &c. Quarta cõcluſio, Tu incipis uidere quemlibet hominem,& tamen non incipis uidere aliquem hominem,immo nullum hominẽ incipis uidere, probatur & pono quod continue ante hoc non fuerint niſi decẽ homines,quorum nouẽ uideris,uideas,& uidebis,ſed decimum nõ uideris qui iam nunc primo deſinat eſſe per remotionem de præſenti.iſto poſito tu incipis uidere quemlibet hominem,quia tu nunc uides quemlibet hominem, et nõ immediate ante inſtans quòd eſt præſens uidiſti quemlibet hominem, quia non illum decimum, ergo. Et tamen tu non incipis uidere aliquem hominem, quia tu non uides aliquem hominem, et immediate ante inſtans quòd eſt præſens uidiſti aliquem hominem, ergo etc. Etiam nullum hominem incipis uidere, quia quocunque dato quem iam uides iſtũ immediate ante hoc uidiſti,et immediate poſt hoc uidebis, ut ponit caſus, ergo etc. ex illa propoſitione ſequitur quod tu incipis ſcire decẽ propoſitiones,et tamen non incipis ſcire aliquã propoſitionem.dato quòd nunc ſcias decẽ propoſitiones et immediate ante hoc inſtans ꝙ eſt preſens non ſciebas niſi nouem. Conſimiles concluſiones cõcedũtur in materia de hoc uerbo deſinit, ut ꝙ tu deſinis currere,et tamẽ nõ deſinis moueri. dato quòd nunc mouearis,et non curras,ſed immediate ante inſtãs quod eſt præſens currebas. Secunda concluſio. Deus deſinit eſſe in hoc inſtanti præſenti, et tamen nõ deſinit eſſe inſtanti. Tertia cõcluſio. Deſinit eſſe omne quod eſt. et tamen non deſinit eſſe aliquid quod eſt. Quarta cõcluſio. Tu deſinis uidere quemlibet hominẽ et tamẽ non deſinis uidere aliquem hominẽ: immo nullũ hominẽ deſinis uidere. dato quòd cõtinuæ ante hoc inſtans quod eſt præſens uidebas omnes homines quos iam uides,et generatur nũc primo unus de nouo quẽ

non

non uideas. Et ita conceditur quòd tu deſinis ſcire decem propoſitiones, & tamē non deſinis ſcire aliquam propoſitionem, dato quòd nunc ſcias decem, & continue poſt hoc ſolummodo nouem quare &c.

De ly totus. Cap. XV.

TOTVS conuertibiliter idem eſt quòd quælibet pars, quando ſyncategorematicæ tenetur, ut totus ſor. eſt minor ſort. & tunc ſic exponitur, aliqua pars ſort. eſt minor ſor. & nulla eſt pars ſort. quin illa ſit minor ſort. &c. Sed quando categorematicæ tenetur, tunc totum idem eſt quod ens perfectum ex omnibus ſuis partibus, ut ſort. eſt totus, homo, ideſt ſor. eſt perfectus homo ex omnibus ſuis partibus. & communiter quando præcedit totam propoſitionem ſyncategorematicæ tenetur, quando uera mediat inter partes ſubiecti, aut ponitur a parte prædicati, categorematicæ tenetur. ut totus ſort. eſt aliquid hominis ly totus, tenetur ſyncategorematicæ ſed dicēdo ens totum animal mouetur, aut tu es totus homo ly totum, tenetur categorematicæ. Ex quibus infero aliquas concluſiones. quarum prima eſt iſta. Totus ſort. eſt aliquid ſort. & tamen non totus ſort. eſt minor, prima pars probatur, quia quęlibet pars ſort. eſt aliquis ſort. ſecunda etiam probatur. quia non quælibet pars ſort. eſt minor ſort. ſicut corpus totale ſorţ. aut anima eius, quæ non eſt quanta, non ſunt minora ſort. Secunda concluſio. Totus ſort. eſt pars ſort. & tamen nō totus homo eſt pars ſort. prima pars patet. quia quælibet pars ſor. eſt pars ſor. ſecunda pars etiam patet quoniam non quælibet pars hominis eſt pars ſort. nā eſt aliqua pars Plat. quę non eſt pars ſort. Tertia concluſio. In oculo tuo eſt totum quod eſt in mundo, & tamen non totum quod eſt in mūdo eſt in oculo tuo, prima pars probatur, nam in oculo tuo eſt ens perfectum ex ſuis partibus, quia pupilla oculi tui, ſecunda pars etiam patet, quia non quælibet pars mundi eſt in oculo tuo. Quarta concluſio

Vide in Ioma.a. f. 56. uſq; ad fol. 577.7.prin. 2.dub.t. 33. ſoph. to.

ſio corollaria ex priori, in burſa tua eſt tota pecunia mundi, & in anima tua eſt tota ſcientia poſſibilis, prima pars probatur, quoniam in burſa tua eſt ens perfectum ex ſuis partibus, quod eſt pecunia mundi. dato quod habeas vnum denarium in burſa tua, ſecunda pars etiam patet ex priori, eo quòd in anima tua, eſt ens perfectum ex ſuis partibus quod eſt ſcientia poſſibilis, ex quibus ſequitur, quòd hęc ꝑpoſitio eſt falſa, quæ tamen communiter conceditur, ſcilicet anima intellectiua eſt tota in toto, & tota in qualibet parte, nam ſi eſt tota ergo eſt ens habens partes, conſequens falſum, quare, &c.

De ly ſemper. Cap. XVI.

Vide in l. m. a fo. 57. uſque ad f. 58.

SEMPER conuertitur cum ly omni tempore ſecundum exiſtentiam verbi cui additur, ita quòd idē eſt dicere ſemper fuit homo, & omni tempore præterito fuit homo, & exponitur ſic, aliquādo fuit homo, & non fuit aliquando quin tūc fuerit homo, ergo, &c. Idem de futuro, ſemper erit aliquid exponitur ſic aliquando, erit aliquid, & non erit aliquando, quin tunc erit aliquid, ergo, &c. Ex prædictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Semper fuit aliquid quod non ſemper fuit, probatur, aliquando fuit aliquid quod non ſemper fuit, & non fuit aliquando. quin tunc fuerit aliquid quod non ſemper fuit ergo, &c.

Secunda concluſio. Semper erit aliquis homo, qui non ſemper erit probatur, quia aliquando erit aliquis homo, qui non ſemper erit, & non erit aliquādo, quin tunc erit aliquis homo qui non ſemper erit ergo, &c.

Tertia concluſio. Sēper eſt hoc inſtās præſens, probatur, aliquando eſt hoc inſtans præſens, & non eſt aliquando quin tunc ſit hoc inſtans præſens, ergo patet etiam ex ſua conuertibili. ſ. omni tēpore præſenti eſt hoc inſtans præſens. Ex eadē cōcluſiones ſequitur corrollariæ quòd quicquid viuit ſemper eſt, & quicquid

currit,

currit, uel mouetur ſemper ſe habet eodem modo, licet nō ſemper ſe habuerit, aut ſemper ſe habebit eodē modo. Notandum, quod non abſq; cauſa dicitur, ſemper conuerti cum ly oī tempore, ſm exigentiam ſui verbi, quia ſi abſolute conuerteretur cum ly oī tempore, hæc eſſet falſa, ſemper Deus fuit, aut mūdus ſemper erit, quia non omni tempore deus fuit, probatur, nam ſi omni tempore deus fuit & præſens tempus eſt tempus, ergo tempore præſenti deus fuit, patet conſequentia, quia in tertio primæ, ex quo ly tempore, ampliatur ad ſupponendū pro eo quod eſt uel fuit, conſequens eſt falſum, quia tempus præſens nunquam fuit. Eodem modo oſtenditur falſitas huius mundus ſemper erit, quiá non erit in tempore præſenti, uerū tñ eligat reſpondens reſponſionem ſibi magis conformem, quia harū quælibet ſuſtentabilis eſt. Ex illo ſecundo modo ſequitur, quòd aliquando deus non fuit, & aliquando cœlum non erit, quia tunc deus non fuit demonſtrando inſtans preſens, & tunc eſt vel fuit aliquā do, ergo, &c. Conſimiliter, aliquando, cœlū non erit, quia tunc non erit, demonſtrando inſtans præſens, & tunc eſt uel erit aliquando, ergo, &c.

De ly ab ęterno. Cap. XVII.

Ab æterno dupliciter ſumitur. Vno modo nominaliter cū determinatione prepoſitionis a. uel. b. e tūc reſoluitur, ut ab æterno fuit. a. ab hoc fuit, & hoc eſt uel fuit æternum, ergo ab æterno fuit. a. ita, quod ab æterno nominaliter ſumendo cōuertitur cū ly ab aliquo æterno. Aliter ſumitur ab ęterno, ſ. aduerbialiter & conuertitur cū ly ęternaliter, & ſignificat idē quod ante omne tempus finitum, aut omne inſtans, uel poſt omne tempus finitum, uel poſt omne iſtans, & exponitur ſic, ab æterno fuit deus, ante aliquod tempus finitum fuit deus vt nullum fuit tempus infinitum, quin ante illud fuerit deus, ergo, &c. similiter de futuro, vt (Pro hoc uide in lo. m. f. 58.)

ab eterno vel æternaliter erit aliquid, ſic exponitur, poſt aliquod tempus finitum erit aliquid, & non eſt vel erit tempus finitum, quī poſt illud erit aliquid, ergo &c. Vel ſic, poſt aliquod inſtans erit aliquid, & nō eſt uel erit aliquod inſtās, quin poſt illud erit aliquid ergo &c. Et notanter dico finitum, quia aliquod fuit tempus ante quod deus non fuit, ſcilicet tempus infinitum a parte ante, ſimiliter aliquod erit tempus poſt quod nihil erit, uidelicet tempus infinitum a parte poſt. Ex predictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Ab æterno tu fuiſti, & tamen non æternaliter tu fuiſti, ſecunda pars eſt de ſe manifeſta quoniam ante tempus mille annorum tu non fuiſti ſed ſecunda pars probatur, nam ab iſto tu fuiſti demonſtrando deum. Et hoc eſt uel fuit æternum ergo patet conſequentia tenendo ly ab æterno nominaliter. Secunda concluſio, Ab æterno tu eris, & tamen non ab æterno tu eris, patet iſta concluſio. ſumendo ly ab æterno, in prima parte nominaliter, in ſecunda aduerbialiter, nec ſunt contradictoria ex quo illi termini non vniformiter ſumuntur. Tertia concluſio. Ab æterno ſiue æternaliter fuit aliquid quod non ab æterno ſiue æternaliter fuit probatur, nam ante aliquod tempus finitū fuit aliquid quod non ab æterno, ſiue æternaliter fuit, & non eſt uel fuit tēpus finitum quin ante illud fuerit aliquid quod non ab æterno, ſiue æternaliter fuit, ergo, &c. Quarta concluſio. Aeternaliter ſiue ab æterno erit aliquis homo qui non erit æternaliter ſiue ab æterno probatur, nam poſt aliquod tempus finitum erit aliquis homo qui non erit æternaliter, ſiue ab æterno, & non eſt vel erit tempus finitum, quin poſt illud erit aliquis homo qui non æternaliter, ſiue ab æterno erit, ergo, &c. Quæcūq; dicta ſunt de ly ab æterno, & æternaliter poſſunt dici de iſtis terminis, perpetuo, & inæternū, quòd poſſunt dupliciter ſumi ſcilicet nominaliter, & aduerbialiter, ſicut in prioribus exemplificatum eſt.

De ly infinitum. Cap. 18.

INFINITVM dupliciter ſumitur, ſcilicet categorematicæ, & ſyncategorematicę. Categorematicæ enim idem eſt, quòd ſine fine, & ſine principio, ut a. eſt infinitum, ideſt, a, eſt ſine principio, & ſine fine, & ſic communiter ſumitur quando ponitur a parte, predicati, ut exemplificatum eſt, aut quando limitatur in ſubiecto, ut dicendo, aliquod infinitum eſt huiuſmodi autem limitatio fit quando adiectiue uel ſubſtantiuæ tenetur. Sic autē ſummēdo ly infinitū ſolet dici quòd nihil eſt infinitum, nec aliqua ſunt infinita quia nihil eſt ſine fine nec aliqua ſunt ſine fine. Sumendo autem ly infinitum, ſyncategorematicæ exponitur per duas exponentes, ſecundum exiſtentiam termini cui additur, aut ſecundam propriam naturam ſingularis uel pluralis numeri. ut infinitum corpus eſt. ſic exponitur. Aliquantum corpus eſt, & non eſt corpus finitum, quin iſto maius ſit, ergo, &c. Item, infinitum corpus fuit, ſic exponitur, aliquantum corpus fuit & non eſt, uel fuit corpus finitum quī illo maius fuerit ergo, &c. In plurali autem numero non exponitur per ly maius ſed per ly plura, ut infinita corpora ſunt, ſic. Exponitur, aliquod corpora ſunt, & non ſunt corpora finita quin plura illa ſint. ergo. &c. Item de præterito, infiniti homines fuerūt, ſit exponitur, aliquod homines fuerunt, & non ſunt de fuerunt homines infiniti quin plures illis fuerint, ergo, &c. ſimiliter de futuro, ut infinita inſtātia erūt, ſic exponitur. Aliquot inſtantia erunt & non ſunt uel erunt inſtantia finita quin illis plura erunt, ergo &c. Eſt tamen alter modus exponendi, qui communiter ſuſtinetur ſapiens quodammodo naturam ſingularium, ut infinitum corpus eſt. ſic exponitur. Aliquātum corpus eſt, & duplum ad illud, & triplum ad illud, & ſic infinitum, ergo &c. Item in plurali numero, ut infinita ſunt ſic exponitur. duo ſunt. & tria ſunt, & ſic in infinitum, ergo &c. Quilibet iſtorum

Vide in loma. fo. 58. uſq; ad f. 61.

modorum bonus eſt ad pręſens. veruntamen primus eſt formalior, licet forte ſecundus ſit intelligibilior.

Ex Prędictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Infinitum corpus deus poteſt producere, non tamen poteſt producere corpus infinitum prima pars probatur. Nam aliquantum corpus deus poteſt producere. & non eſt vel poteſt eſſe corpus finitum quin maius illo deus poſſit producere. ergo &c.

Vel aliter. Aliquantum corpus deus poteſt producere, & duplum ad illud, & triplum ad illud, & ſic in infinitum. ergo &c. ſecunda vero pars patet de ſe. quoniam deus non poteſt producere corpus, ſine fine. eo enim quòd aliquod eſt corpus, ipſum eſt figuratum. ergo. termino vel terminis clauſum & per conſequẽs finitum ergo &c. Secunda concluſio. Infinitum tempus eſt elapſum & tamẽ nullum tempus elapſum fuit infinitum. prima pars probatur quoniam aliquod tẽpus eſt elapſum. & duplum ad illud, & triplum ad illud. & ſic in infinitum. ergo &c. ſecunda pars etiam probatur ex hoc. quia nullum tempus elapſum fuit ſine fine quodlibet nãque terminabatur ad aliquod inſtans. Sed hic dubitatur. Nam in altero capitulo dictus eſt quod aliquod fuit tempus infinitum. a parte ante. ergo aliquod tempus elapſum fuit infinitum, Dicitur quod tibi loquutus ſum de infinito ſecundum quid quod non habet principium, ſed finem, ſicut tempus infinitum prӕteritum, nunc autem loquor de infinito ſimpliciter quod non habet principium neque finem.

Tertia concluſio. Infinitus numerus eſt finitus, & tamen nullus numerus infinitus. eſt finitus prima pars patet, qm̃ aliquãtus numerus eſt numerus finitus & nõ eſt numerus finitus, qui illud ſit numerus finitus. ergo &c. ſecunda pars patet quoniã nullus numerus finitus eſt ſine fine. ergo &c. Quarta concluſio. Infinita ſunt finita, & tamẽ nulla finita ſunt infinita prima pars ꝓbatur, quia duo ſunt finita, & tria ſunt finita, & ſic in infinitum. ergo ſecunda pars patet de ſe, quia nulla fi-

nita ſunt entia ſine fine. Quinta concluſio. Infinitis finita ſunt plura. & tamẽ nulla finita ſunt plura infinitis. prima pars patet, quoniam duobus finita ſunt plura, & tribus finita ſunt plura, & ſic in infinitũ. ſecunda pars patet de ſe, quia ſuum oppoſitum includit in ſe manifeſtæ contradictionem. Sexta concluſio. Infiniti erunt dies, & infiniti erunt anni, dato ſm Ariſt. ꝙ mundus ſit perpetuus & æternus, iſta cõcluſio patet qualitercunque exponantur partes. Ex qua concluſione ſequitur quòd non plures fuerũt dies quàm anni, nec erunt, quia infiniti utrobique.

Explicit Tractatus quartus de terminorum probationibus.

Incipit Tractatus quintus obligatorie artis. Cap. Primum.

OBLIGATIO eſt oratio compoſita ex ſignis obligationis & obligato. ut pono tibi iſtã. tu es romæ. tota hæc ratio uocatur obligatio ſigna autem obligationis ſunt iſtæ dictiones. pono tibi iſtã, depono tibi iſtam, obligatus uero eſt illa oratio, tu es romæ. Duæ igitur ſunt ſpecies obligationis. uidelicet poſitio & depoſitio. in quarũ prima eſt primitus inſtandũ quaſdã gñales regulas præponendo, quarum prima eſt iſta. Omne poſsibile tibi poſitum eſt a te admittendum v.g. Si pono tibi iſtam, tu es, admittẽda eſt ẽt ſi ponatur ſuum contradictorium, tu non es & ita de cæteris poſsibilibus propoſitionibus. Secunda regula. Omne tibi poſitum & a te admiſſum infra tempus obligationis propoſitum eſt a te concedendũ. v.g. pono tibi iſtam, tu es romæ. qua admiſſa, quia poſsibilis. quotienſcunque proponitur durante tempore obligationis eſt concedenda. Et notanter dicitur, durãte tem-

Vide de hoc 1 lo. m. f. 117. co. 1. In lo. m. f. 178. co. 3. & f. 179. co. 1.

te tempore obligationis qui a ipſo ceſſante non amplius obligatur reſpondens ipſa concedere. Et durat tempus obligationis ab iſtāti admiſsionis quouſque dicatur, cedat tempus obligationis, uel quouſque opponens transferat ſed ad aliam materiam uel pœnitus dimittat diſputationem. Tertia regula. omne ſequens expoſito & admiſſo per ſe aut expoſito cum conceſſo: uel cum conceſsis, infra tempus obligationis propoſitum eſt concedendum Exemplum primi. pono tibi iſtam, tu es romæ. qua admiſſa propono, tu non es Pariſiis concedenda eſt, qui a ſequens ex poſito per ſe. admiſſa propono tibi iſtam, antichriſtus eſt albus vel antichriſtus eſt niger, neganda eſt quelibet illarum, quia falſa non ſequens, deinde propono antichriſtus eſt medio colore coloratus, concedenda eſt quia ſequit̃ ex poſito & oppoſitis bene negatorũ. ut antichriſtus eſt aliquo colore coloratus & nõ eſt albus nec niger. ergo eſt medio colore coloratus. Sexta regula eſt iſta. Om̃ne repugnans poſito, & oppoſito bene negati, uel oppoſitis bene negatorum infra tẽpus obligationis propoſitum eſt negãdum ut ſi in primo exẽplo proponatur tertio loco, tu es homo, negãda eſt. quia ſuum cõtradictorium ſequitur. Similiter ſi in ſecundo exẽplo proponatur tertio loco. antichriſtus non eſt medio colore coloratus, neganda eſt propter eandem cauſam, ſcilicet quia ſuum contradictorium ſequitur. Septima regula eſt iſta. Ad omne impertinens rñdendum eſt ſecundum ſui qualitatem. i. ſi eſt uerum concedendum eſt. ſi falſum, negandum, ſi dubium, dubitandum. Impertinens uoco quod non ſequitur nec repugnat. unde quælibet iſtarum, tu es homo. tu curris, eſt impertinens iſti, omnis homo currit quia nõ ſequitur, nec repugnat ideo ſi immediate poſt iſtam, omnis homo currit, proponitur, tu es homo. concedenda eſt. quia uera & impertinens. & ſi proponitur. tu curris, neganda eſt. Pertinens eſt duplex, ſcilicet ſequens & repugnans unde cõceſſis iſtis. Omnis homo currit, tu es homo, tu curris. eſt pertinens

nens ſequens, & tu non curris, pertinens repugnans. Ex iſta regula ſequitur corollariæ quòd omne falſum non ſequens eſt negandum. & omne uerum non repugnans eſt concedendum. prima pars probatur. nam ſi illud eſt falſum non ſequens. ergo eſt impertinens uel repugnans. & per conſequens negandum ſecunda pars ſimiliter probatur. nam ſi illud eſt falſum non ſequens ergo eſt impertinens uel repugnans. & per conſequens. negandum. ſecunda pars ſimiliter probatur. nam ſi illud eſt uerum non repugnans. ergo ſequens uel impertinens. & per conſequens iuxta regulas dictas eſt concedendum. Octaua regula eſt iſta. Propter poſſibile poſitum non eſt impoſſibile concedendum, nec neceſſarium negandum. quia nullum repugnans eſt concedendum, nec aliquod ſequens negandum, ſed omne impoſſibile, ſaltem per ſe eſt repugnans cuilibet, & omne neceſſarium eſt ſequens. ergo impoſſibile non eſt concedendum; nec neceſſarium negandum, quocunque poſſibili poſito. Concludo ergo quòd infra tempus obligationis quotiéſcunque & quādocunque proponitur aliqua iſtarum, Deus eſt, homo eſt aſinus. prima eſt concedenda, ſecunda neganda. Notandum quòd duplex eſt neceſſarium, ſcilicet per ſe & per accidens. neceſſarium per ſe eſt illud cuius adæquatum ſignificatum nō poteſt nec potuit, nec poterit eſſe falſum ut deus eſt neceſſarium. per accidens eſt illud cuius ſignificatum adequatum non poteſt eſſe falſum ſed potuit eſſe falſum. ut tu fuiſti. Vnde ſolet regulariter dici, quòd omnis propoſitio uera de præterito cuius ueritas nō dependet a futuro in terminis ſimplicibus eſt neceſſaria. Similiter eſt duplex impoſſibile, uidelicet per ſe, & per accidens, impoſſibile per ſe eſt illud cuius adæquatum ſignificatum non poteſt, nec potuit eſſe uerum; nec poterit, ut nullus Deus eſt, impoſſibile uero per accidens eſt illud cuius adæquatum ſignificatum non poteſt eſſe uerum, ſed bene potuit eſſe uerū, ut tu non fuiſti. Vnde ſemper ſi unum contradicto-

rium eſt neceſſarium aliud eſt impoſſibile, & contra intelligitur igitur regula iſta de impoſſibili & neceſſario per ſe, quia aliquando propter poſſibile poſitũ, eſt concedendum impoſſibile, & negandum neceſſarium per accidens, ut pono tibi iſtam. hoc inſtans non fuit, demonſtrando inſtans præſens admittenda eſt, quia uera, qua admiſſa, certum eſt quod illud inſtans preteriti, & tamen ſi propono eandem, cõcedenda eſt, & ſuum oppoſitum negandum, non obſtante quod ſit factum impoſsibile per accidens, & ſuum oppoſitum neceſſarium ſimiliter per accidens.

Vltima regula eſt iſta. Qualibet parte copulatiuæ conceſſa concedẽda eſt copulatiua, cuius ille vel cõſimiles ſunt partes principales, & una parte diſiunctiuę conceſſa concedenda eſt diſiunctiua, cuius illa eſt pars principalis, probatur hoc nam ſicut ad ueritatẽ copulatiuæ requiritur & ſufficit quamlibet eius partem eſſe ueram, & ad ueritatem diſiunctiuæ ſufficit quòd vna ſit uera, ita ad hoc quod copulatiua ſit concedenda requiritur, & ſufficit quamlibet partem eſſe concedendam. Ex ad hoc quod diſiunctiua ſit concedenda ſufficit unam partem principalem eſſe concedendam, ver. gra. pono tibi iſtam, tu es romæ, qua admiſſa, ſi proponitur, eadem concedenda eſt. deinde tu es homo, concedenda eſt, quia uera & impertinens.

Vltimo ſi proponitᷓ iſta copulatiua, tu es romæ, & tu es homo concedenda eſt, quia partes ſunt conceſſe & ita de diſiunctiua ſuo modo dicatur.

Cap. II.

Pau. in lo. ma. fo. 181. co. prima.

VT HARVM regularum veritas intenſius innoteſcat, contra quamlibet illarum unam formabo obligationem. Contra igitur primam regulam arguitur. pono tibi omne poſsibile, ſi non admittis arguo ſic. Ego pono tibi omne poſſibile, & non admittis omne poſſibile, bene reſpondendo, ergo non omne poſſibile eſt a te admittendum, quod eſt contra regulam. Si autem

autem admittis propono ibi iſta duo, tu es. & tu non es.ſi concedis, tu concedis duo contradictoria. ergo male reſpondes.Si negas aliquam iſtarum,& qualibet iſtarum eſt tibi poſita & a te admiſſa, quia poſſibilis, ex quo poſui tibi omne poſſibile. ergo tu negas tibi poſitum & a te admiſſum, & per conſequens male reſpondes.patet conſequentia per ſecundam regulam. Reſpondetur non admittendo poſitum, & tunc ad argumentum pono tibi omne poſſibile, & non admittis omne poſſibile,ergo,non omne poſſibile eſt a te admittendum, nego argumentum, ſicut non ſequitur. pono tibi vtrum quæ iſtorum contradictoriorum, tu es, tu non es, & non admittis vtrunque iſtorum ergo non vtrunque iſtorum contradictoriorum eſt a te admittendum, ſed ſolum ſequitur quòd non eſt admittendum vtrunque iſtorum; ita in priori conſequentia ſequitur, quòd non eſt admittendum omne poſſibile, et hoc eſt verum, cum quo ſtat quòd omne poſſibile eſt admittendum.

Contra ſecundam regulam arguitur ſic,et pono tibi iſtam. Tu es romę eſt tibi poſitũ et a te admiſſum, qua admiſſa propono tibi. Tu es romę neganda eſt, quia falſa et impertinens. tunc arguitur ſic iſta propoſitio eſt a te neganda, et eadem eſt tibi poſita et a te bene admiſſa. ergo tibi poſitum et a te admiſſum eſt negandum tenet cõſequentia, quia eſt ſyllogiſmus reſolutorius,et maior eſt conceſſa, minor uero eſt poſitum. Reſpõdetur admittendo poſitũ et cũ proponit, tu es romę, negatur et tunc ad argumentũ, nego maiorẽ,ex eo ꝙ repugnat poſito, nã ſequitur,tu es romę eſt tibi poſitum & a te admiſſum, ergo tu es romę, eſt a te concedendum, quod repugnat huic, tu es romæ eſt a te negandũ. Quotienſcunq; ergo proponitur iſta negatur, et cum dicitur, iſta eſt a te neganda,iterum negatur, et conceditur quòd eſt concedenda,et ſi arguitur ſic, iſta a te concedenda, & tu negas eam. ergo male reſpondens.negatur conſequentia ſicut nõ ſequitur, tu concedis. a. propoſitionem,&. a. propoſitio eſt falſa,

Vide in lo. ma.a.f.182 co.1.

falſa, ergo tu male reſpondes. dato quòd. a. ſit vnũ falſum ſequens, ſed in qualibet illarum cõſequentiarum addendũ eſt in antecedente, tu non es obligatus, quod negatur tanquam falſum & impertinens. Contra tertiam regulam arguitur ſic, pono tibi iſtam, tu curris, & tu non curris, eſt a te concedendum, caſus eſt poſſibilis, quia poſſibile eſt quòd tu curras, & quòd iſta, tu non curris ſit tibi poſita & a te admiſſa, & conſequenter concedenda, admiſſo ergo caſu arguo ſic, tu curris, non eſt a te concedendum, & tu curris. ſequitur expoſito & admiſſo tanquã a copulatiua ad alteram partem, ergo non quodlibet ſequens ex poſito & admiſſo eſt concedendum, conſequentia tenet, & prima pars antecedentis probatur, nam tu non curris eſt a te concedendum per poſitum, ſed tu non curris contradicit iſti, tu curris, ergo tu curris non eſt a te concedendum conſequentia tenet, quia ſi unum contradictoriorum eſt concedendum reliquum eſt negandum. Reſpondetur admittendo poſitum, & tunc ad argumentum nego iſtam, tu curris, non eſt a te concedendum, & ad probationem nego minorem, uidelicet tu curris contradicit iſti, tu nõ curris, non tanquam falſam, ſed tanquam repugnantem duobus conceſſis, ſequitur enim tu curris eſt a te concedendum, & tu non curris eſt a te concedendum, ergo tu curris, & tu non curris non ſunt contradictoria. Si tamen fieret caſus iſto modo, pono tibi iſtam, tu curris, et tu non curris. eius cõtradictoriũ eſt a te concedendum admitto caſum, et concedo illam, tu curris quotieſcunq; proponitur, & nego quòd ſit a me concedenda tanquam repugnans ſecundæ parti copulatiuæ. poſitæ. nam ſequitur, tu nõ curris, contradictorium eius eſt a te cõcedendum, ergo tu curris non eſt a te concedendum, et ſi arguitur ſic, tu curris non eſt a te concedenda et concedis eam ergo male reſpondes, nego conſequentiam, ſicut non ſequitur, tu negas. a. propoſitionem, et ipſa eſt vera, ergo male reſpondes, ſed oportet addere in antecedẽte, et tu non es obligatus, et hoc negatur tanquam falſum.

Ibi ut ſupra f. 183. & ſic de re l. quis uſque a fo. 189.

ſum. Contra quartam regulam arguitur probando quòd repugnaus, poſito eſt a te concedendum, et pono tibi ſuam, nihil eſt tibi poſitum qua admiſſa quia poſſibilis propono tibi iſtam, aliquid eſt tibi poſitum ſi concedis, & bene reſpondes, ergo habeo intentum, quia illa repugnat poſito. Si negas, contra, ego poſui tibi iſtam, nihil eſt, tibi poſitum, et ipſa eſt aliquid. ergo aliquid eſt tibi poſitum. Reſpondetur negando iſtam, aliquid eſt tibi poſitum, et tunc ad argumentum, nego maiorem, uidelicet ego poſui tibi iſtam, nihil eſt tibi poſitum tanquam repugnantem, hæc enim repugnant, nihil eſt tibi poſitum, et poſui tibi iſtam. Et ſi arguitur poſitum repugnat tibi poſito, ergo aliquid eſt tibi poſitum, negetur antecedens, quia repugnans, & quælibet alia propoſitio ad quam ſequitur aliquid eſſe tibi poſitum. Conſimiliter reſpondetur ſi ponatur te non eſſe admittendo & concedendo idem, & ſi dicitur, tu concedis iſtam, vel reſpondes nego quamlibet talem, quia ad ipſam ſequitur te eſſe quod eſt oppoſitum poſiti. Contra quintam regulam arguitur, nam data veritate iſtius ſequitur quòd admiſſo quocunque contingenti falſo ſit quodlibet aliud contingens falſum concedendum. probatur, & pono tibi iſtam, tu es romæ, qua poſita & admiſſa propono tibi iſtam tu es romæ & baculus ſtat in angulo. patet quòd iſta eſt neganda quia falſa non ſequens deinde proponitur, nullus baculus ſtat in angulo. ſi negas habeo intentum contra regulam. quia ſequitur ex poſito cum oppoſito bene negati: ſequitur enim tu non es romæ, uel nullus baculus ſtat in angulo, ſed tu es romæ per poſitum. ergo nullus baculus ſtat in angulo. ſi ergo conceditur iſta, nullus baculus ſtat in angulo, habeo concluſionem principaliter probandam quia ſicut deducitur ita & quælibet alia, dummodo ſuum oppoſitũ coniungatur copulatiuæ cum poſito, quæ copulatiua immediate poſt poſitum proponatur. Reſpondetur cõcedendo concluſionem adductam immo poteſt idẽ falſum & quodcunque deduci, dummó ponatur diſiun-

ctiuæ cũ oppoſito poſiti.ver.g.pono tibi iſtã, tu curris. qua admiſſa ꝓpono tibi.tu non curris,vel baculus ſtat in angulo,aut aliquam talẽ. tu es papa uel epiſcopus, cõcedenda eſt quia uera & impertinens. deinde proponitur baculus ſtat in angulo. oportet concedere, quia ſequitur ex poſito & uno conceſſo ſequitur. n. tu non curris, uel baculus ſtat in angulo. ſed tu curris per poſitum,ergo baculus ſtat in angulo. Contra ſextã regulam arguitur ſic, pono tibi iſtam diſiunctiuã,tu curris uel rex ſedet. quia poſita & admiſſa propono iſtã, nullus rex ſedet. & patet quòd eſt dubitanda. quia dubia & impertinẽs. deinde propono tu curris,neganda eſt, quia falſa & impertinens. deinde propono iterum illam,nullus rex ſedet. ſi negas uel concedis eã & prius dubitaſti, ergo male reſpondens,tenet cõña per unã regulam obligationum, qui oẽs reſpõſiõnis infra tempus obligationis ſunt retorquendæ ad idem inſtans. ſi ergo dubitas iſtam & bene reſpondes, illa non eſt a te neganda, & tamen repugna poſito & oppoſito bene negati. Nãm bene ſequitur,tu curris uel res ſedet,ſed tu non curris ergo rex ſedet. Reſpondetur admittẽdo poſitum, & cum proponitur iſta,nullus rex ſedet, dubitatur & illa negatur,tu curris,& cum iterum proponitur, nullus rex ſedet, negatur quia repugnat poſito & oppoſito bene negati. Et cum dicitur, prius dubitaſti eam & modo negas, ergo male reſpondes, non ualet argumentum,& ad regulam, dico quòd intelligit de reſponſionibus repugnantibus, ſicut eſt concedere & negare. Item conceditur in ſimili caſu quòd aliqua propoſitio in uno loco eſt dubitãda & in alio loco eſt concedenda.ut pono tibi iſtam. tu curris uel rex ſedet qua admiſſa,propono rex ſedet,dubitanda eſt quia dubia & impertinens,deinde tu curris,neganda eſt,quia falſa & impertinẽs.Iterum propono. rex ſedet, & patet quòd eſt concedenda. quia ſequẽs ex poſito & oppoſito bene negati.ut tu curris uel rex ſedet, ſed tu nõ curris, ergo rex ſedet. Contra ſeptimam regulam arguitur probando, quòd non ad omne impertinens eſt reſpon-

reſpondendum ſecundum ſui qualitatem, & pono tibi iſtam, tu es romæ qua admiſſa & cõceſſa, propono. tu es romæ in hoc inſtanti demonſtrando inſtans præſens, ſi concedis habeo intentum. quia iſta eſt falſa & impertinens cum non ſequatur nec repugnet. ſi uero negetur. contra omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti, ſed tu es romæ. ergo tu es romæ in hoc inſtanti, maior probatur, nã omne quod eſt romæ eſt romę in inſtãti præsẽti, ſed nullũ eſt inſtãs præsẽs niſi hoc. ergo omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti.

Reſpondetur admittendo poſitum, & cum proponitur, tu es romæ in hoc inſtanti negetur. & ad eius probationem nego maiorem, quia repugnat poſito & oppoſito bene negati. nam ſequitur. tu es romæ & tu non es romæ in hoc inſtanti, ergo non omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti. Et ad probationem illius maioris, concedo, quòd omne quod eſt romæ, eſt romæ in inſtanti præſenti, & nego minorem, ſcilicet quòd nullum ſit inſtans pręſens niſi hoc, quoniam ex uno conceſſo & oppoſito bene negati, ſequitur oppoſitum illius exceptiuę, ſequitur enim, omne quod eſt romæ eſt romæ in inſtanti præſenti, & non omne quod eſt romæ, eſt romæ in hoc inſtanti, ergo aliquod eſt inſtans quod non eſt hoc, quod repugnat illi exceptiuæ. Et ſi dicitur, quod eſt illud inſtans, dicitur ꝙ ſtat quod ſit. a uel. b. nec eſt determinanda niſi diſiunctiuæ talis quæſtio. Contra octauam regulam arguitur ſic, & pono tibi iſtam, homo eſt aſinus, eſt tibi poſitum & a te admiſſum, qua admiſſa & conceſſa, quia poſſibilis, propono, homo eſt aſinus, uel concedis, uel negas. Si concedis & bene reſpondes. habeo intentum, ſcilicet quòd propter poſſibile poſitum concedendum eſt impoſſibile per ſe Si autem negas. Contra omne tibi poſitum & a te admiſſum eſt a te concedendum, ſed homo eſt aſinus eſt tibi poſitum & a te admiſſum, ergo homo eſt aſinus, eſt a te cõcedendum, tenet cõſequentia cum maiori, quia eſt regula, & minor patet, quia eſt poſitum, tunc arguitur ſic homo eſt aſinus, eſt a te

ſtiuæ cũ oppoſito poſiti.ver.g.pono tibi iſtã, tu curris. qua admiſſa ꝓpono tibi.tu non curris,vel baculus ſtat in angulo,aut aliquam talẽ. tu es papa uel epiſcopus, cõcedenda eſt quia uera & impertinens. deinde proponitur baculus ſtat in angulo. oportet concedere, quia ſequitur ex poſito & uno conceſſo ſequitur. n. tu non curris, uel baculus ſtat in angulo. ſed tu curris per poſitum,ergo baculus ſtat in angulo. Contra ſextã regulam arguitur ſic, pono tibi iſtam diſiunctiuã,tu curris uel rex ſedet. quia poſita & admiſſa propono iſtã, nullus rex ſedet. & patet quòd eſt dubitanda. quia dubia & impertinẽs. deinde propono tu curris,neganda eſt, quia falſa & impertinens. deinde propono iterum illam,nullus rex ſedet. ſi negas uel concedis eã & prius dubitaſti, ergo male reſpondens,tenet coñña per unã regulam obligationum, qui oẽs reſpõſiones infra tempus obligationis ſunt retorquendæ ad idem inſtans. ſi ergo dubitas iſtam & bene reſpondes, illa non eſt a te neganda, & tamen repugna poſito & oppoſito bene negati. Nãm bene ſequitur,tu curris uel res ſedet,ſed tu non curris ergo rex ſedet. Reſpondetur admittẽdo poſitum, & cum proponitur iſta,nullus rex ſedet, dubitatur & illa negatur,tu curris,& cum iterum proponitur, nullus rex ſedet, negatur quia repugnat poſito & oppoſito bene negati. Et cum dicitur, prius dubitaſti eam & modo negas, ergo male reſpondes, non ualet argumentum,& ad regulam, dico quòd intelligit de reſponſionibus repugnantibus, ſicut eſt concedere & negare. Item conceditur in ſimili caſu quòd aliqua propoſitio in uno loco eſt dubitãda & in alio loco eſt concedenda.ut pono tibi iſtam. tu curris uel rex ſedet qua admiſſa,propono rex ſedet,dubitanda eſt quia dubia & impertinens,deinde tu curris,neganda eſt,quia falſa & impertinẽs.Iterum propono. rex ſedet, & patet quòd eſt concedenda. quia ſequẽs ex poſito & oppoſito bene negati.ut tu curris uel rex ſedet, ſed tu nõ curris, ergo rex ſedet. Contra ſeptimam regulam arguitur probando, quòd non ad omne impertinens eſt

reſpon-

reſpondendum ſecundum ſui qualitatem; & pono tibi iſtam, tu es romæ qua admiſſa & cōceſſa, propono. tu es romæ in hoc inſtanti demonſtrando inſtans præſens, ſi concedis habeo intentum. quia iſta eſt falſa & impertinens cum non ſequatur nec repugnet. ſi uero negetur. contra omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti, ſed tu es romæ. ergo tu es romæ in hoc inſtanti, maior probatur, nā omne quod eſt romæ eſt romę in inſtāti præsēti, ſed nullū eſt inſtās præsēs niſi hoc. ergo omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti.

Reſpondetur admittendo poſitum, & cum proponitur, tu es romæ in hoc inſtanti negetur. & ad eius probationem nego maiorem, quia repugnat poſito & oppoſito bene negati. nam ſequitur. tu es romæ & tu non es romæ in hoc inſtanti, ergo non omne quod eſt romæ eſt romæ in hoc inſtanti. Et ad probationem illius maioris, concedo, quòd omne quod eſt romæ, eſt romæ in inſtanti præſenti, & nego minorem, ſcilicet quòd nullum ſit inſtans pręſens niſi hoc, quoniam ex uno conceſſo & oppoſito bene negati, ſequitur oppoſitum illius exceptiuę, ſequitur enim, omne quod eſt romæ eſt romæ in inſtanti præſenti, & non omne quod eſt romæ, eſt romæ in hoc inſtanti, ergo aliquod eſt inſtans quod non eſt hoc, quod repugnat illi exceptiuæ. Et ſi dicitur, quod eſt illud inſtans, dicitur ꝙ ſtat quod ſit. a uel. b. nec eſt determinanda niſi diſiunctiuæ talis quæſtio. Contra octauam regulam arguitur ſic, & pono tibi iſtam, homo eſt aſinus, eſt tibi poſitum & a te admiſſum, qua admiſſa & conceſſa, quia poſſibilis, propono, homo eſt aſinus, uel concedis, uel negas. Si concedis & bene reſpondes. habeo intentum, ſcilicet quòd propter poſſibile poſitum concedendum eſt impoſſibile per ſe. Si autem negas. Contra omne tibi poſitum & a te admiſſum eſt a te concedendum, ſed homo eſt aſinus eſt tibi poſitum & a te admiſſum, ergo homo eſt aſinus, eſt a te cōcedendum, tenet cōſequentia cum maiori, quia eſt regula, & minor patet, quia eſt poſitum, tunc arguitur ſic homo eſt aſinus, eſt a te

 con-

concedendum, & homo eſt aſinus eſt impoſsibile per ſe. ergo impoſsibile per ſe eſt a te concedendũ, & conſequenter neceſſarium per ſe eſt a te negandum, quia ſuũ contradictorium eſt neceſſarium per ſe, ſcilicet nihil quod eſt homo eſt aſinus. Reſpondetur admittendo poſitum, & cum proponitur homo eſt aſinus. negatur, & tunc ad argumentum, concedo ꝙ homo eſt aſinus, eſt a te concedendum, & nego quod homo eſt aſinus: ſit impoſsibilis per ſe tanquam repugnans uni cõceſſo. ſequitur. n. homo eſt aſinus, eſt a te concedendũ ergo homo eſt aſinus, non eſt, impoſsibile per ſe, & ſi arguitur ſic; hõ eſt aſinus, eſt a te concedendum & tu negas ipſam, ergo tu male reſpondes. nego argumentũ: ſed oportet addere, & tu non es obligatus. Cõtra ultimam regulam arguitur, & pono tibi iſtam, tu es romæ a qua admiſſa & conceſſa, propono tibi iſtã copulatiuam, tu es romæ. & tu es albus, hæc copulatiua eſt falſa & impertinens. ergo neganda & tamẽ quęlibet pars eius eſt concedenda. ergo non qualibet parte copulatiuæ conceſſa, eſt concedenda copulatiua, quod eſt contra regulam. ſed probatur quòd quælibet pars copulatiuæ ſit concedenda, quia prima pars eſt concedenda. quia poſita & admiſſa. & ſecunda ſimiliter, quia uera & impertinens, ergo &c. Reſpondetur admittendo poſitum, & cum proponitur copulatiua. nego eam. & nego ꝙ quælibet eius pars ſit concedenda, eo ꝙ ſecunda eſt negãda, & cum dicitur ꝙ eſt uera & impertinens concedo ꝙ eſt uera, ſed non eſt impertinens immo eſt repugnans, qa ſuũ contradictorium ſequitur ex poſito & oppoſito bene negati. nam ſequitur, tu non es romæ, uel tu non es albus, ſed tu non es romæ per poſitum ergo tu non es albus. Si aũt immediate poſt poſitum proponeretur, tu es albus, concederem eã quia uera & impertinens, conſequenter cõcederẽ iſtam copulatiuam, tu es romæ, & tu es albus, tãquam ſequentem ex ſuis partibus conceſsis. Item arguo contra eãdem regulam, & pono tibi iſtã, omnis homo eſt romæ, qua admiſſa ꝑpono tu es hõ, & tu

& tu es Romæ: hæc copulatiua eſt negāda, quia falſa & īpertinens, deinde propono, tu es homo. iſta eſt concedenda, quia uera & īpertinens. Vlterius propono alterā partē, tu es Romæ, & patet ꝙ hæc ſimiliter eſt cōcedenda, quia ſequens expoſito & vno conceſſo. v. g. Omnis homo eſt Romæ tu es homo, ergo tu es romæ, & ita habeo intentum, ꝙ copulatiua eſt neganda, & tamen quælibet eius pars eſt concedenda. Reſpondetur admittendo poſitum & negando copulatiuā, & cū proponitur, tu es homo, nego. quia repugnat. poſito cum oppoſito bene negati, quia ſuum condictorium ſequitur. Nam ſequitur, omnis homo eſt Romæ, & tu non es homo, uel tu non es Romæ, ergo tu non es homo, patet conſequentia, quia conſequens ſequitur expoſito & qualibet parte diſiunctiuę, ergo ſequitur expoſito & tota diſiunctiua, patet conſequentia, & antecedens ſimiliter patet intuenti, quare &c.

De conuertibilitate propoſitio. Cap. III.

In materia conuertibilitatis propoſitionū proponitur hoc ſophiſma, pono tibi iſtā, Deus eſt. & homo eſt aſinus, conuertuntur, quia admiſſa, quia poſſibilis, propono Deus eſt, concedatur, quia neceſſariū per ſe. deinde propono, homo eſt aſinus, uel concedis uel negas, ſi concedis. Contra cedat tempus obligationis, & oſtendo tibi quòd tu conceſſiſti impoſſibile per ſe in tempore obligationis. ergo male reſpōdes unde extra tēpus obligationis ſemper rei ueritas eſt fatēda, quia per hunc modū apparet ſi reſpōdens bene uel male reſpōdebat in tēpore obligationis. Si aūt in tēpore obligatiōis negetur illa, homo eſt aſinus. Cōtra. Deus eſt & hō eſt aſinus, conuertuntur, & hæc cōcedenda, Deus eſt, ergo hæc eſt cōcedenda, hō eſt aſinus, & tu negas eam, ergo male reſpōdes. Itē admiſſo iſto caſu propono, hæc eſt uera Deus eſt, debet concedi, quia uerū & impertinens deinde hæc eſt uera, homo eſt aſinus, hæc eſt concedenda, quia ſequens. Nā ſequitur ille cōuer-

tuntur,& prima eſt uera.ergo & ſecunda,& tūc ſic.iſta eſt uera: homo eſt aſinus,quæ adequatæ ſignificat hominē eſſe aſinū.ergo hominem eſſe aſinum eſt uerum, & per conſequens homo eſt aſinus. Ad primum reſpōdetur admittendum caſum & cū proponitur Deus eſt, concedo.& nego iſtam,homo eſt aſinus,& tunc ad argumentum,concedo q homo eſt aſinus, eſt a me concedendum, & ad argumentum improbans nego cōſequentiā, ſed oportet addere q tum non eſt obligatus, quod nego. Et ſi arguitur,homo eſt aſinus,eſt a te cōcedendum. & homo eſt aſinus, eſt per ſe impoſſibile. ergo per ſe impoſsibile eſt a te concedendum nego minorem tāquam repugnantē maiori conceſſæ. Eodē modo reſpondetur ſi primo loco proponatur iſta,homo eſt aſinus eſt a te concedendum:quòd concederetur.& conſequenter diceretur. quod iſta,Deus eſt, eſt a te neganda, & negaretur q eſſet neceſſaria per ſe, quia repugnat conceſſo.Sequitur enim Deus eſt,eſt a te neganda. ergo nō eſt neceſſaria per ſe.Ad ſecūdum concedo q illa eſt uera,homo eſt aſinus,& nego quòd ipſa ſignificet adæquatæ hominē eſſe aſinū,quia repugnat maiori cōceſſæ,ſequitur.n.illa eſt uera homo eſt aſinus ergo non ſignificat adæquatæ hominē eſſe aſinū. Vbi autē primo loco præponeretur iſta. homo eſt aſinus eſt falſa,concederetur.quia uerū & impertinēs, deinde Deus eſt, eſt falſa, conceditur. quia ſequens & negatur tanquam repugnans: quod ſignificet adæquatæ Deum eſſe.Et ſi diceretur. Qualiter adæquatę ſignificat. Nō determinatur hic aliqua talis quæſtio. Notandum q ſi poneretur cōuerti, Deus eſt.& homo eſt aſinus. ſic adæquatæ ſignificando ut prius:non debet admitti caſus,q̄a eo admiſſo ſequitur incōueniēs, uel cōtradictio.probatur nam admiſſo illo, propono, hęc eſt uera;Deus eſt,uel cōcedis,uel negas.Si negas. contra.iſta nō eſt uera,Deus eſt,quę adæquatæ ſignificat Deū eſſe.ergo Deum eſſe non eſt uerū,qđ eſt impoſſibile.Si aūt cōceditur.deinde propono,hęc eſt uera. hō eſt aſinus,oportet concedere tanquā ſequēs,tūc

argui-

arguitur ſic. iſta eſt uera, homo eſt aſinus, quę adæquatæ ſignificat hominem eſſe aſinum. ergo uerũ eſt hominem eſſe aſinum. cõſequens autem eſt impoſsibile. Pro aliquali ergo reſponſione in hac materia. pono aliquas regulas, quarum prima eſt iſta. Quandocunq; ponitur duas propoſitiones conuerti adæquatæ ſignificando, quarũ una eſt neceſſaria alia impoſsibilis nõ admittitur caſus iſte, quia tunc ex neceſſario ſequeretur impoſsibile, ut Deus eſt. ergo hõ eſt aſinus; & demonſtrato per l y, ſic adęquatæ ſignificãdo, ſignificata conſueta. Secunda regula eſt iſta. Quandocunque ponitur duas propoſitiones conuerti ſic adæquatæ ſignificando quarum una eſt poſsibilis & alia impoſsibilis non admittit̃ caſus iſte. ut ſi ponat̃ iſtas conuerti ſic adæquatæ ſignãdo. tu es hõ, & homo eſt aſinus, non admittatur. quia tũc ex poſsibili ſequitur ĩpoſsibile. ꝓbatur. & pono caſum illũ, quo admiſſo, facio iſtã cõſequẽtiã, tu es hõ ergo hõ eſt aſinus. conſequẽtia bona, antecedẽs eſt poſsibile, conſequẽs impoſsibile. nã poſsibile eſt te eſſe hoĩem, & hæc propoſitio, tu es hõ, ſic adæquatæ ſignificat: ergo ipſa eſt poſsibilis. & eſt antecedens. ergo antecedens eſt poſsibile. Similiter hoĩem eſſe aſinum eſt impoſsibile. & iſta propoſitio. homo eſt aſinus. ſic adæquatæ ſignãt. ergo ipſa eſt impoſsibilis. & eſt conſequẽs. ergo &c. Tertia regula eſt iſta. Quandocunq; proponitur duas propoſitiones cõuerti ſic adæquatæ ſignãndo, quarum una eſt neceſſaria, altera contingẽs, non admittitur iſte caſus, ut ſi ponitur iſtas conuerti, Deus eſt. & antichriſtus eſt futurus, ſic adęquatę ſignãndo, quia tunc ex neceſſario ſequeretur contingens. probatur. quia ſi non admittatur caſus iſte, facio iſtam conſequentiam. Deus eſt, ergo antichriſtus eſt futurus. iſta conſequẽtia eſt bona. quia arguitur ab uno conuertibili ad reliquũ. & antecedens eſt neceſſarium & conſequẽs cõtingens. ſed probatur ꝙ antecedens ſit neceſſarium. nã Deum eſſe eſt neceſſarium & antecedens ſic adæquatæ ſignãt. ergo antecedens eſt neceſſarium. Similiter antichriſtũ

eſſe futurum eſt contingens.& conſequens ſic adequa tę ſignificat. ergo conſequens eſt contingens. Quarta regula eſt iſta. Quandocunque ponitur duas propoſitiones contingentes conuerti ſic adæquatæ ſignificā do,quarum una cōtradictoriæ alteri repugnat nō admittatur caſus iſte. ut ſi ponaī iſtas conuerti ſic adæquatæ ſignificando, tu es & tu non es quia tūc ex uno oppoſitorum ſequitur reliquum, quorū quodlibet foret contingens, immo ſequitur quòd duo contradictoria forent ſimul uera aut ſimul falſa,quod non eſt poſſibile.Et notanter dico cōtradictoriæ,quia ſi repugnarent contrariæ deberet admitti caſus & dici quālibet iſtarum eſſe falſum.ut tu curris.& tu non moueris.hæ enim ſic adæquatæ ſignificando non poſſunt eſſe ſimul ueræ,ſed bene ſimul falſæ. Voco enim contradictoriæ illa repugnare. quę non poſſunt eſſe ſimul uera nec ſimul falſa, ſic adequatæ ſignificando. Et cōtrariæ repugnare,uoco illa quæ bene poſſunt eſſe ſimul falſa. ſed non ſimul uera. Quinta regula eſt iſta. Quandocunque ponitur duas propoſitiones cōtingentes conuerti ſic adæquato ſignificando quarum nulla alteri repugnat,admittatur caſus ille,& ad primam propoſitam reſpondeatur ſicut ad impertinens. Ad ſecundā uero ſicut ad pertinens. ſequēs.v.g.pono tibi iſtam,tu es homo.& tu curris,cōuertūtur ſic adæquatæ ſignificādo admittatur & ſi proponiī, tu es homo.concedatur tanquam uerum non repugnans.& cōſequēter quod illa eſt uera, tu curris tāquam ſequēs. Item ſi uariatur ordo,ita quod primo loco proponatur,tu curris.negatur.quia falſa & impertinens & cōſequenter neganda eſt illa, tu es homo.Et ſi dicatur, iſta eſt falſa, tu curris. concedaī,& conſequēter quòd iſta eſt falſa, tu es homo.Sexta regula eſt iſta.Quandocunq; ponitur duas propoſitiones cōuerti,ſiue ſint cōtingentes,ſiue non contingentes,non faciendo mētionem de adæquato ſignificato, admittatur caſus. & ipſis propoſitis quo ad cōcedere uel negare reſpōdeatur intus ſicut extra.ſed ſi prima conceditur eſſe uera

uel

uel neceſſaria.& ſecunda ſimiliter. Si autem falſa uel impoſſibilis. & ſecunda ſimiliter. v. g. ſi ponitur iſta. Deus eſt. & homo eſt aſinus. Rńdeatur ſicut reſponſum eſt in principio. ſed ſi pono tibi iſtã, tu es homo. & tu curris conuertunt̃ admittatur, qua admiſſa, ꝑpono, tu es homo concedatur, deindè. tu curris. negatur. Sed ſi dicitur prima eſt uera, concedatur ergo ſecũda eſt uera. concedo. ſed tunc nego ꝙ ſecunda ſignificet adæquatæ te currere tanquã repugnans uni conceſſo & oppoſito bene negati. ſequitur. n. tu non curris. & iſta tu curris eſt uera, ergo non ſignĩat adæquatæ te currere. Et ſi arguitur ſic. iſta conſequentia eſt bona, tu es hõ. ergo tu curris, & antecedẽs eſt concedendũ a te ergo & cõſequẽs cõcedo. tunc ultra. conſequens eſt concedendũ a te. & tu negas ipſum. ergo male rñdes. Rñdeo ꝙ non ualet conſequentia. ſed oportet addere in antecedente. & tu non es obligatus. Notandũ ꝙ quotieſcũq; proponitur aliqua iſtarũ conſequentiarũ in caſu conuertibilitatis, Deus eſt. ergo hõ eſt aſinus tu es hõ. ergo tu curris. ſemper neget̃ q̃libet iſtarũ. q͞a in rei ueritate q̃libet iſtarũ eſt impoſſibilis. ſed ad impoſſibile rñdendũ eſt intra tp̃s obligationis ſicut extra. tñ dicatur quãlibet illarũ eſſe bonã ſicut ſemper negatur iſta, homo eſt aſinus, & tñ aliquando conceditur iſtam eſſe ueram. unde iſta, hõ eſt aſinus eſt impoſſibilis: ſed ipſam eſſe uerã non eſt impoſsibile. Similiter q̃libet iſtarũ conſequentiarũ eſt impoſsibilis. ſed q̃libet illarũ eſſe bonã, nõ eſt impoſsibile. q̃re &c.

De ſimilibus & diſsimilibus ꝑpoſitionibus. Cap. 4.

De ſimilibus & diſſimilibus propoſitionibus eſt dicẽdũ. Sit ergo rei ueritas ꝙ ſis Pariſiis, & pono tibi iſtã. tu es Pariſijs, & tu es Romæ, ſunt ſimilia. Et intelligo ꝑ propoſitiones eſſe ſimiles, ipſas eſſe ſimiles in ueritate uel falſitate, qua admiſſa ꝑpono tibi iſtã, tu es Pariſijs, hæc eſt concedẽda. quia uera & impertinens, ut patet intuẽti. Deinde propono tu es Romæ, ſi negas & conceſsiſti alterũ ſimiliũ ergo male rñdes. Vide in lo. ma. f. 190. co. 3.

Si concedis propono tibi iſtam copulatiuam, tu es Pariſiis, & tu es Romę. Si negas eam, & conceſſiſti utranque partem, ergo male reſpondes. tenet conſequentia per regulam primi capituli. Si concedis eã, cedat tempus obligationis, & arguo quòd conceſſiſti impoſſibile. uidelicet tu es Pariſiis, & tu es Romę facta obligatione poſſibilis, ergo male reſpondiſti. Reſpõdetur admittẽdo poſitũ & cum proponitur, tu es Pariſiis, concedo & nego iſtam, tu es Romæ. Et cum dicitur, tu conceſsiſti unum ſimilium, & alterum negas ergo male reſpondens nego conſequentiam, ſicut non ſequitur. tu conceſsiſti unum conuertibilium, & alteram negas, ergo male reſpondes. Sed bene ſequitur, tu conceſsiſti unum ſimilẽ eſſe uerum, & alterum negas eſſe uerum, ergo male reſpondes, propterea ſi in principio proponitur hæc eſt uera, tu es Pariſiis, concedatur, & conſequenter quòd hæc eſt uera, tu es Romæ & quia primitus negaſſem illã. tu es Romæ. ideo nego conſequẽter quòd illa, tu es Romę, ſignificet adæquatæ te eſſe Romæ. Nam ſequitur tu non es Romæ, & iſta, tu es Romæ, eſt uera, ergo non ſignificat adequatę te eſſe Romæ. Ideo pro euidẽtia huius materiæ pono aliquas regulas. Prima eſt iſta. Quandocũqùe ponuntur duę propoſitiones eſſe ſimiles non faciẽdo mentionẽ de adæquato ſignificato reſpondeatur ad eaſdẽ cõcedendo negando, uel dubitãdo infra tẽpus obligationis ſicut extra, ut ſi ponitur iſtas eſſe ſimiles, Deus eſt, hõ eſt aſinus, tu ſedes, & tu curris, ſemper concedatur prima & negatur ſecunda. Secunda regula eſt iſta. Quãdocũque ponuntur duæ propoſitiones eẽ ſimiles nõ faciẽdo mẽtionẽ de adequato ſignificato, ad primam ꝓpoſitionẽ eẽ uerã uel falſam. Reſpondeatur intra tẽpus ſicut extra, & ad ſecundã conſequẽter. v.g. pono tibi illã tu es hõ: & antichriſtus eſt. ſunt ſimiles, ſi proponitur primo hæc eſt uera, tu es homo concedatur. & conſequenter quòd iſta eſt uera, antichriſtus eſt. Si autẽ primo proponitur. hæc eſt falſa, antichriſtus eſt, cõcedatur & cõſequẽter quòd iſta eſt falſa, tu es homo. Tertia regula

eſt

eſt iſta. Quandocunque ponuntur duæ propoſitiones eſſe ſimiles ſic adæquatæ ſignificando quarum una alteri contradictoriæ repugnat, non admittendus eſt caſus ille, ut ſi ponantur tales eſſe ſimiles. Deus eſt & homo eſt aſinus, ſic adæquatæ ſignificando, rex ſedet, & nullus rex ſedet probatur, quia ſi non admittatur, ergo caſus, & quæro, utrum illa ſit uera uel falſa. Deus eſt. Et ſi dicatur quòd illa ſit falſa. & ipſa adequatæ ſignificat Deũ eſſe ergo Deũ eſſe eſt falsũ. Si dicatur quòd ipſa ſit uera. ergo hæc eſt uera, homo eſt aſinus, & ipſa adequatæ ſignificat hominẽ eſſe aſinũ, ergo hominẽ eẽ aſinũ eſt uerũ conſequens eſt inconueniens, & ita arguitur de contradictoriis probando duo cõtradictoria eẽ ſimul uera uel falſa. Quarta regula eſt iſta: Quandocunque ponuntur duæ propoſitiones eſſe ſimiles ſic adequatæ ſignificãdo, quarũ una uel qualibet ſequitur ad cõtradictorium alterius, illæ ſunt ſimiles in ueritate, & ubicunque & quandocunque proponuntur ſunt concedendæ, ut poſito quòd ponantur tales eſſe, ſi es ſic adequatæ ſignificando tibi concluditur, & tu neſcis tibi concludi, tu nõ curris, & tu moueris ꝓbatur. Nam admiſſo iſto caſu, q̃ro utrum iſtæ ſint ſimiles ueræ, uel ſimiles falſæ. Si ueræ, habeo intentũ ſi falſæ, ergo oppoſitũ ſecundæ eſt, uerũ, uidelicet tu ſcis tibi cõcludi tũc ſic, tu ſcis tibi concludi ergo tibi concluditur. illa conſequentia eſt bona & antecedens eſt uerum. ergo & conſequentia eſt uerũ, ergo non eſt falſum cuius oppoſitũ conceſsiſti. Et ita de alijs duabus dicatur. Quinta regula eſt iſta. Quandocunque ponuntur duæ propoſitiones eſſe ſimiles ſic adequatæ ſignificando. ex quarum una ſequitur oppoſitũ alterius, illæ sũt ſimiles in falſitate, & quæcunque ſit propoſita ſemper eſt neganda, ut poſito quòd iſtæ eſſent ſimiles, ſic adequatæ ſignificando, tibi non cõcluditur, & tu ſcis tibi cõcludi. tu es albus, & tu non es coloratus quo admiſſo, propono, iſtæ ſunt falſæ ſi concedis habeo intentũ. ſi dicitur ꝙ ſint ueræ, arguo ſic. tu es albus, ergo tu es coloratus iſta conſequẽtia eſt bona, antecedẽs eſt uerum per te.

Contradictoriæ repugnat qui nõ poſſunt eſſe ſimul uera nec ſimul falſa.

ergo & conſequens, & ita duo contradictoria ſunt ſimul uera quod nõ admittit imaginatione. Sexta regula eſt iſta. Quandocũque ponuntur duæ propoſitiones eſſe ſimiles, ſic adæquatæ ſignificando, quarum quælibet eſt alteri impertinens, tunc poſſunt eſſe ſimiles in ueritate & falſitate, concedendæ & negandæ. v. g. pono quòd iſtæ ſint ſimiles ſic adæquatæ ſignificando: tu es albus & tu curris. Si primo proponitur: tu es albus, concedatur iſta & dicatur quòd eſt uera & conſequenter concedatur iſta, tu curris & dicatur ipſam eſſe, ueram. Si aũt proponitur primo loco, tu curris negatur illa, & concedatur ipſam eſſe falſam, & conſequenter eodem modo reſpondetur ad illam tu es homo, quare &c. Propoſitiones dicuntur eſſe diſſimiles quãdo una eſt uera reliqua falſa. Pro cuius materiæ declaratione ſit hæc prima regula. Quandocũque ponitur duas propoſitiones eſſe disſimiles nõ faciẽdo mẽtionẽ de aquæquato ſignificato, ad quãlibet propoſitã concedendo, uel negando, reſpondeatur intra tẽpus ſicut extra. v. g. pono quòd iſtæ ſint diſsimiles, tu es homo & tu es albus iſto poſito concedatur quælibet illarum. Secunda regula. Quandocunque ponitur duas propoſitiones eſſe diſsimiles, non faciendo mentionem de adæquato ſignificato, ad primo propoſitã eſſe uerã uel falſam, reſpõdeatur intra tempus ſicut extra. & ad aliã diſsimiliter. v. g. pono quòd iſtæ ſint diſsimiles, tu es homo, & tu es animal quo admiſſo, propono, hæc eſt uera, tu es homo, concedatur, & conſequẽter ꝙ iſta eſt falſa, tu es animal. Tertia regula. Quãdocũque ponitur duas propoſitiones eſſe diſsimiles ſic adæquatę ſigñando, quarũ qualibet cũ altera cõuertitur, nõ admittẽdus eſt caſus, ut prima cauſa eſt, & Deus eſt, uel hõ currit & riſibile currit. Nã ſi conceditur illã eſſe uerã, prima cauſa eſt, oportet cõcedere iſtã eſſe falſam. Deus eſt, & ſic ad uno cõuertibili ad reliquũ nõ ualet argumẽtũ. Quarta regula eſt iſta. Quandocunque ponuntur duæ propoſitiones eſſe diſsimiles ſic adæquatæ ſignificando, quarũ una eſt neceſſaria: altera impoſsibilis, uel cõtigẽs, tũc neceſ-

Vide in lo. ma. fo. 191 co. 1.

neceſſaria ſemper eſt concedenda,& altera negāda.ut Deus eſt,homo eſt aſinus.Deus eſt,& tu es.Quinta regula. Si ponuntur duæ propoſitiones cōtingentes eſſe disſimiles ſic adequatæ ſignificādo,quarum una antecedit ad reliquam.& non econtra antecedens ubicūq; proponitur ſemper eſt negandum, conſequens concedendum, ut tu curris & tu moueris. Si enim concederetur antecedens oporteret concedere conſequens & conſequenter dicere quālibet illarum eſſe uerā, quod eſt contra caſum. Sexta regula, ſi ponuntur duæ propoſitiones eſſe disſimiles ſic adequatæ ſignificando, quarum quęlibet eſt alteri impertinens ad primo propoſitam reſpōdeatur intra ſicut extra,& ad aliam disſimiliter,ut poſito,quod iſtę ſint disſimiles ſic adęquatæ ſignificando.tu curris.& tu es Pariſijs quæcunq; illarū præponatur primo debet negari, & alia concedi. & ita dicatur ſi ambæ extra tempus eſſent ueræ.ut homo currit, & tu uides.

De poſitionibus terminorum. Cap. V.

REGVLAS alias oppoſitæ ſpeciei,quæ depoſitio nuncupatur ſequitur asſignare.quarum prima eſt iſta, Omne depoſitū & admiſſum intra tempus obligationis propoſitum ſemper eſt negandum, ut ſi deponatur iſta,aliquis homo eſt Romę,qua admiſſa in prępoſito ſemper eſt neganda. Ex iſta regula ſequitur:quod nunquam eſt admittendum neceſſariū per ſe in depoſitione.Sed bene quodlibet impoſsibile uel contingens,unde negare impoſsibile uel contingens non eſt inconueniens.ſed inconueniens foret negare neceſſarium per ſe. Secunda regula eſt iſta . Omnes per ſe antecedēs ad depoſitum,aut cum conceſſo,uel cum conceſſis, oppoſito bene negati.uel oppoſitis bene negatorū, ſemper eſt negandū, uerbi gratia depoſita & admiſſa iſta, homo currit.ſi proponeretur.iſte homo currit neganda foret, quia antecedit ad depoſitum . Nam bene ſequitur,iſte homo currit.Item ſi deponatur & admittatur

Pro hoc uide in lo. m. a fol. 191. uſquē ad fo. 191.

tur iſta aliquis homo non currit & proponitur,tu non curris cócedatur, quia uera & impertinẽs ſed propoſita in ſecundo loco, tu es homo,neganda eſt, quia cum uno conceſſo antecedit ad depoſitũ. Nã ſequitur,tu nõ curris & tu es aliquis homo,ergo aliquis homo nõ currit. Tertia regula eſt iſta. Oẽ repugnãs depoſito, & oẽ ſequens ex illo repugnante per ſe,aut cũ conceſſo, uel cũ conceſsis oppoſito bene negati, uel oppoſitis bene negatorũ eſt concedendum.v.g. depono tibi iſtã,aliquod animal non currit,quia depoſita & admiſſa,propono eius contradictorium,ſcilicet omne animal currit,hoc eſt concedendũ, & hoc ſimiliter omne animal mouetur, quia ſequitur ex contradictorio deſinit. Deinde ſi proponitur,tu es animal concedatur,quia uerũ & impertinens,& ulterius illa,tu curris,quia ſequitur ex contradictorio depoſiti cum conceſſo, ſequitur enim omne animal currit tu es animal, ergo tu curris. Quarta regula eſt iſta. Omne repugnans contradictorio depoſiti per ſe, aut cum conceſſo, uel cũ conceſsis, cum oppoſito bene negati,uel cum oppoſitis bene negatorũ eſt negandum, ut in caſu priori. Si proponeretur iſta. aliquod animal non mouetur,aut iſta,tu non curris, negatur prima quia repugnat cõtradictorio depoſiti per ſe.ſecunda uero repugnat eidẽ cum uno conceſſo. Vltima regula eſt iſta. Ad omne ſequẽs ad depoſitum & ad omne impertinens reſpondendũ eſt ſecundũ ſui qualitatẽ, uerbi gratia depono tibi iſtã tu es albus qua admiſſa, propono,tu es coloratus, cõcedatur. quia uera & ſequens ad depoſitũ. unde nõ eſt inconueniens negare antecedens, & concedere cõſequens. Itẽ ſi proponatur iſta tu es calidus,concedẽda eſt,quia uera & impertinens,tam depoſito,quàm contradictorio depoſiti,unde proprie impertinens in hac ſpecie obligationis dicitur illud quod nõ ſequitur,nec antecedit ad depoſitum. nec eidem repugnat. nec eſt ſequens ad oppoſitum depoſiti.nec eidem repugnat per ſe,uel cum alio, uel cum aliquibus ut dictum eſt. Ideo ſi deponitur & admittitur illa, ſor. currit, & proponatur Plat.

Plat. currit. reſpódeatur intus ſicut extra. quia eſt propoſitio impertinens cum non ſe habeat aliquod dicto rũ modorum. Sophiſmata aliqua ſunt ponenda, ut de poſitionis regulæ magis pateãt. Depono ergo tibi primam iſtam, tu es homo uel tu es Romæ, qua depoſita & admiſſa propono tu es homo, ſi negas, tu negas uerũ & impertinens. ergo male, ſi concedis & illud antecedens ad depoſitum. ergo antecedens ad depoſitum eſt concedendum. Reſpondetur admittendo depoſitum. & cum proponitur, tu es homo. nego, quia antecedit ad depoſitum tanquã a parte diſiũctiue ad totam diſiunctiuam. Secundo depono tibi iſtam, aliquæ propoſitiones nõ ſunt ueræ, qua admiſſa propono. iſtæ ſunt propoſitiones, tu curris, tu non curris, concedendũ eſt qui uerũ & impertinens. Deinde propono duo contradictoria ſunt uera, ſi negatur contra omnes propoſitiones ſunt ueræ, ſed iſtæ ſunt propoſitiones. ergo iſtæ ſunt uere, & iſtæ mutuo contradicunt. ergo duo contradictoria ſunt uera. Reſpondetur negãdo quod iſta ſint cõtradictoria, quia antecedit ad depoſitum. Nam ſequitur illa ſunt contradictoria ergo aliquę propoſitiones nõ ſunt uere. Tertio depono iſtam antichriſtus non eſt albus, uel antichriſtus eſt coloratus. Si non admittis contra. illa eſt una diſiunctiua contingens, quia quælibet pars eſt contingens, & nulla alteri repugnat ergo eſt admittenda, patet conſequẽtia per primam regulam. qa admiſſa, propono tibi antichriſtus eſt coloratus. ſi concedis, tu concedis, antecedens ad depoſitum ergo male reſpondes. Nã ſequitur, antichriſtus eſt coloratus. ergo antichriſtus non eſt albus. uel antichriſtus eſt coloratus. patet conſequẽtia a parte diſiũctiuæ ad totã diſiunctiuam. Si uero negas. tu negas ſequens ex contradictoria depoſiti. ergo male reſpondes. antecedẽs probatur. Nã ſequitur, antichriſtus eſt albus, & antichriſtus non eſt coloratus. ergo antichriſtus eſt albus patet conſequẽtia a tota copulatiua ad alteram eius partem, & ultra antichriſtus eſt albus. ergo antichriſtus eſt coloratus. patet conſequentia ab inferiori

Primum ſophiſ.

Secundum ſophiſ.

Tertium ſophiſ.

inferiori ad ſuum ſuperius ſine impedimento. ergo à primo ad vltimũ antichriſtus eſt albus,& antichriſtus non eſt coloratus. ergo antichriſtus eſt coloratus. Reſpondetur non admittẽdo poſitum, quia eſt una diſiũctiua neceſſaria, eo quod ſuum contradictoriũ eſt impoſsibile, uidelicet antichriſtus eſt albus,& antichriſtus non eſt coloratus. Et tunc ad argumentum. quelibet eius pars eſt contingens, & nulla alteri repugnãt. ergo illa diſiunctiua eſt cõtingens. nego cõſequentiã, ſed oportet addere in antecedente, quod nec contradictoria illarum partium inuicem repugnant. & hoc eſt falſum, quia iſte repugnant inuicé, antichriſtus eſt albus.& antichriſtus non eſt coloratus que ſunt contradictoria partium diſiũctiuæ. Quarto depono tibi iſtã, tu es, & omne tibi depoſitum eſt a te negandum, quo admiſſo & negato, propono omne tibi depoſitum, quo te negandum. Si conceditur propono tibi illam tu es. & patet quod eſt neganda, ex quo copulatiua eſt negãda, & altera pars eſt cõcedenda. Deinde propono, nullũ tibi depoſitum eſt à te negandũ, ſi concedis tu concedis oppoſitũ regulæ,& vnius conceſſi, ergo male antecedens probatur. nam ſequitur tu non es. ergo nullũ tibi depoſitum eſt à te negandum. patet conſequentia quia contradictorium conſequens repugnat antecedẽti, ex quo aſſerit te eſſe. Reſpondetur negando, quod omne tibi depoſitum ſit a te negandũ quia antecedit. ad depoſitum. ſequitur enim omné tibi depoſitum eſt à te negandum. ergo tu es, & omne tibi depoſitum eſt à te negandum. patet cõſequentia à parte copulatiuæ ad totam copulatiuã, cuius antecedens antecedit ad alteram partem.& ſi dicitur tu negas regulam dicatur quod illa nõ eſt regula, ſed iſta. Omne depoſitum admiſſum eſt negandũ. Vel aliter dicitur, quod quælibet regula eſt cõtingens, quia ad placitum factæ ſunt illæ regulæ, ergo quælibet tali eſt deponenda & admittenda in depoſitione, uel negãda, qua negata, dicitur ꝙ illa non eſt regula non tanquam uerũ. ſed tanquã repugnãs, ſequitur enim non omne tibi depoſitum eſt à

Quartum ſophi.

te

te negandum ergo illa non eſt regula. Omne tibi depoſitum eſt a te negandum. quare &c.

Explicit Tractatus quintus obligatorie artis.

Incipit Sextus qui inſolubilium nuncupatur.

De inſolubilibus. Cap. Primum.

INSOLVBILE eſt propoſitio ſe eſſe falſam aſſertiue ſignificans. ut hoc eſt falſum ſeipſa demõſtrata. In inſolubilibus tamen eſt differentia quo ad ſignificare ſeipſum eſſe falſum quĩa aliquod inſolubile ſignificat immediate ſeipſum eſſe falſum. ut hoc eſt falſum ſe ipſa demonſtrata. Aliquod autẽ mediate, quia exigitur medium ad inferendũ ſe eſſe falſum. ut oĩs propoſitio eſt falſa, quia non ſequitur immediate. ergo iſta propoſitio eſt falſa demonſtrando illam uniuerſalem, ſed bene ſequitur cũ tali medio, & illa eſt propoſitio. Similiter dicendo, hoc non eſt uerum. iſta non aſſerit immediate ſe eſſe falſam, quia nõ ſequitur. hoc non eſt uerũ. ergo hoc eſt falſum demonſtrando antecedens, qa ex negatiua non ſequitur affirmatiua. tñ bene ſequitur cũ tali medio. & hæc eſt propoſitio. Pro declaratione prædictæ diffinitionis pono duas diuiſiones. quarum prima eſt iſta. Inſolubilium aliquod oritur ex actu noſtro. Aliquod uero ex proprietate uocis. Inſolubilia ortũ habentia ex actu noſtro ſunt iſta, ſor. dicit falſum, ego non dico uerũ. Iſte hõ intelligit falſum. Tu non intelligis uerũ. Inſolubilia uero ortũ habentia ex proprietate uocis ſunt iſta. Oĩs propoſitio eſt falſa. Nulla ꝓpoſitio eſt uera. hoc eſt falſum hoc non eſt uerũ. Secunda diuiſio eſt illa. Inſolubilium aliqđ eſt inſolubile ſimpliciter. aliqđ uero ſm quid. Inſolubile ſimpliciter eſt illud cui annectiẽ caſus, quo admiſſo ſequitur contradictio v. g. pono qđ iſta propoſitio. nulla propoſitio eſt uera, quę ſit, a, ſignificet præciſæ ſicut termini prætẽdunt, uidelicet

Quid ſit inſolubile ꝑ hoc c. uide pa. in lo. m. in cap. ulti. ſecũdæ partis. 15. prĩ. 1. dub. 41. prin. 2. du.

Diuiſio inſolu.

licet quod nulla propoſitio ſit vera, & ſit omnis ꝓpoſitio. Iſto poſito quæro, utrum,a, ſit uerũ uel falſum. Si uerum ergo ſignificat præciſæ ſicut eſt,ſed,a,ſignificat præciſæ,quod nulla propoſitio eſt uera,ergo nulla propoſitio eſt uera. ergo.a,non eſt uerum: & prius dixiſti quod erat uerum ergo cõtradictio. Si dicitur qđ a,eſt falſum.ergo,a,ſignificat aliter quam eſt,ſed,a,ſignificat præciſæ quod nulla propoſitio eſt uera.ergo nõ eſt ita,quod nulla propoſitio eſt uera. ergo aliqua propoſitio eſt uera. & a,eſt omnis propoſitio. ergo,a, eſt uerum. Et prius dixiſti quòd erat falſum.ergo cõtradictio. Inſolubile ſecundum qui eſt illud cui annectitur caſus, quo admiſſo non ſequitur contradictio, ut ponendo quod iſta propoſitio. nulla propoſitio eſt uera, ſit,a,& ſit omnis propoſitio.& ſignificet ſicut termini prætendunt, non ponendo ly præciſæ iſto poſito dicitur quod, a,eſt falſum qa ſignificat ſe eſſe falſum. Et ſi arguatur ſic, a, eſt falſum ergo,a, ſignificat aliter quam eſt,ſed,a,ſignificat quod nulla propoſitio eſt vera, ergo nõ eſt ita quod nulla ꝓpoſitio eſt uera.Nego cõſequentiã quia debuit addi in antecedẽte dictio exclusiua,uel exceptiua uidelicet a,ſignãt preciſæ quòd nulla ꝓpoſitio eſt uera uel,a, nõ ſignãt niſi qđ nulla propoſitio eſt uera,& hoc negatur tanquã repugnans. qa ſi poneretur cũ caſu nõ admitterẽ illũ caſum. His præmiſſis diuiſionibus pono aliquas regulas,quarum prima eſt iſta. Oẽ inſolubile ſingulare ſine ꝓnomine demõſtratiuo oriẽs ex actu noſtro ad hoc quod ſit inſolubile ſimpliciter exigit tres conditiones.Prima ꝙ una talis ſit oĩs talis.Secunda qđ dicat,uel intelligat talẽ propoſitionẽ,& nullã aliã.Tertia qđ illa ſignificet preciſę ſicut termini ꝓtẽdunt.v.g.ſor.dicit falſum, ſit inſolubile ſimpliciter iſto mõ ponendo qđ unus ſort.ſit oĩs ſort. qui dicat iſtã propoſitionẽ & nullam aliã. Sor.dicit falſum , quæ ſignificet ſic præciſæ quòd ſor.dicit falſum,ꝓbatur hoc,nã admiſſo caſu.Sit inſolubile, a, Et quæro utrũ,a, ſit uerũ uel falſum.ſi dicit quòd uerũ,ergo ſignificat præciſæ ſicut ẽ, ſed,a,ſignificat

ficat præciſæ q̄ ſort.dicit falſum, ergo ita eſt qđ ſor. dicit falſum ſed ſor.non dicit niſi,a,ergo,a,eſt falſum quod eſt oppoſitum conceſſi.Si dicitur quod a,ſit falſum, ergo ſignificat aliter quã eſt,ſed a,ſignificat præ ciſæ quòd ſort. dicit falſum,ergo nõ ita eſt qđ ſor. dicit falſum, & ſor.dicit ſolũ a,ergo a,non eſt falſum.ergo cõtradictio.Prima particula ponitur,quia ſi nõ poneret, ſtaret qđ eſſent duo ſor. quorũ unus diceretur, a,& alter quod homo eſt aſinus & tunc,a eſſet uerum. Secunda particula ponitur, quia aliter ſtaret qđ idẽ ſor. diceretur a,& iſtã:homo eſt aſinus, & tũc a, eſſet uerum. Sed tertia ponitur,q̃a ſi non poneretur: ſtaret quod a, ſignificaretur ſolũmodo quod hõ eſt aſinus, & ſic,a,eſſet falsũ,aut quod ſignificaret ſolũmodo quod homo eſt animal,&ſic,a,eſſet uerũ,& nullo iſtorũ modorũ eſſet inſolubile.Secunda regula eſt iſta.Oẽ inſolubile ſingulare ſine pronomine demonſtratiuo oriẽs ex actu noſtro ad hoc quòd fiat inſolubile ſecundum quid exigit eaſdẽ cõditiones, præter dictionẽ excluſiuã ut poſito quod unus ſor.ſit omnis ſor. & dicã iſtam propoſitionẽ, quæ ſit,a,ſor. dicit falſum & nullã aliã, & ſignificet ſicut termini ꝑtendũt non ponendo ꝑciſæ iſto poſito cõceditur, a.& dicitur quod eſt falſum, q̃a ſignificat copulatiuæ,ſicut & quodlibet inſolubile. uidelicet quod ſor. dicit falſum,& quod.a.eſt uerũ, non ergo dicitur.a falſum ratione primi ſignificati,ſed rõne ſecundi. Et ſi arguitur ſic,a,eſt falſum.ergo ſignãt. aliter quã eſt cõcedo cõſequẽtiã, & nego iſtã.a.ſignificat aliter q̃ eſt, ſed.a.ſignificat ꝙ ſor.dicit falſum ergo non eſt ita quòd ſor. dicit falſum quia debuit addi in ãnte dictio excluſiua uel exceptiua. Tertia regula eſt iſta.Oẽ inſolubile nõ ſingulare,ſeu ſingulare cum ꝓnoĩe demõſtratiuo,oriens ex actu noſtro,ad hoc qđ ſit inſolubile ſimpliciter: requirũtur due cõditiones ſolũmodo v. g. ad hoc ꝙ iſta propoſitio,ego dico falſum, fiat inſolubile ſimpliciter, non oportet ponere primam particulam, uidelicet quod unus ego ſit omnis ego. ſed quod ego dicam illam & nullam aliã,ſic

ſignifi-

ſignificando præciſæ & ſi debet fieri inſolubile ſecundum quid.requiruntur & ſufficiunt eedem cõditiones dempta dictione excluſiua. Exemplũ de inſolubili nõ ſingulari ut falſum dicitur, Hic non oportet ponere ſecundam particulam, uidelicet quod aliquis dicat illã & nullã aliam, ſed ſufficit ponere quod iſta ſit omnis propoſitio, quæ ſignificet precisæ ſicut termini pretẽdũt.& tunc eſt inſolubile ſimpliciter; fiet autem inſolubile ſecundum quid, remouendo dictionem excluſiuam. Quarta regula eſt iſta. Omne inſolubile oriens ex proprietate uocis exigit duas conditiones ſolũmodo, uel tantum unam, uolo dicere ꝙ inſolubile oriens ex proprietate uocis exigit duas cõditiones ſolummodo, & aliquod tantum unam.exemplum primi aliqua propoſitio eſt falſa.ad hec quòd fiat inſolubile ſimpliciter, oportet ponere quòd illa ſit omnis propoſitio, et quòd ſic ſignificet præciſæ, & remota dictione excluſiua fiet inſolubile ſecundum quid. Exemplum ſecũdi, hoc eſt falſum ſeipſo demõſtrato.ponendo ſolummodo, quod ſic ſignificet præciſæ, fit inſolubile ſimpliciter & ſecundum quid remouendo dictionem excluſiuam. Eodem modo dicitur de iſta hoc non eſt uerum, ſeipſo demõſtrato. Quinta regula eſt iſta. Omne inſolubile quod nõ eſt inſolubile ſine caſu dimiſſa aliqua cõditione requiſita eſt, penitus dubitabile.v.g. poſitis omnibus particulis præter primam huic ſor. dicit falſum, quæ ut, a, dubitatur, a, & etiam an ſit uerũ., uel, a, ſit falſum nam ſtat cum caſu quod ſit uerũ, dato quod unus ſor.diceret illam.ſ.a.& alius quod Deus eſt. Stat etiam quòd ſit falſum dato quod unus ſort. dicat, a, & quilibet alius ſort.quod Deus eſt. Eodem modo ſi dimitteretur ſecũda uel tertia particula.qua ſtaret, a, eſſe uerum, &, a, eſſe falſum, ut exẽplificatum eſt ſupra. Et notanter dixi omne inſolubile quod non eſt inſolubile ſine caſu, quia aliqd' eſt inſolubile cũ caſu, & aliquod ſine caſu. Exemplum primi. omnis propoſitio eſt falſa. nulla propoſitio eſt uera, quarũ quamlibet dico eſſe falſam, & inſolubile nullo caſu poſito. Exemplum

ſecun-

ſecũdi ſor.dicit falſum,tu intelligis falſum nulla iſta
rũ nuncupanda eſt inſolubilis ſine caſu. Ideo in caſu
inſolubiliũ deficiente aliqua particula neceſſaria,du
bitatur utrũ ſit uera,uel utrũ ſit falſa, quia cũ caſu ſta
ret quod eſſet uera,& cum eodẽ caſu ſtaret quod eſſet
falſa,ut patet intuenti.Ex prædictis regulis ſequũtur
duæ concluſiones.quarum prima eſt iſta.Nunquã ad-
mittens eſt caſus a quo trahit originẽ inſolubile ſim-
pliciter, ut ſi poneretur quod illa,omnis ꝓpoſitio eſt
falſa,eſſet omnis propoſitio ſic præciſæ ſignificãs.non
eſt admittendus caſus,quia ſequitur contradictio.ꝓ-
batur.nam ſit inſolubile,a,& quæro ſi,a,ſit uerũ,ſi di-
citur quod ſic, ergo ſignificat præciſæ ſicut eſt, ſed, a,
ſignificat prẽciſæ quod omnis propoſitio eſt falſa.er-
go ita eſt quod omnis ꝓpoſitio eſt falſa, ſed,a, eſt ꝓ-
poſitio,ergo,a,eſt falſum. Si autem conceditur quod
a,eſt falſum,ergo,a, ſignificat aliter quam eſt. Sed,a,
ſignificat præciſæ,quod omnis ꝓpoſitio eſt falſa ergo
non eſt ita quod omnis propoſitio eſt falſa, & aliqua
propoſitio eſt, ergo aliqua propoſitio eſt uera. ſed,a,
eſt oĩs propoſitio, ergo,a,eſt uerum, quod eſt contra-
dictio.Secunda concluſio.Omnis caſus ex quo origi-
natur inſolubile ſecundũ quid, eſt admittendus,& cõ
ceditur inſolubile propoſitum,dicendo ipſum eſſe fal
ſum,ut ponendo quòd illa propoſitio. hoc eſt falſum,
ſe ipſo demonſtrato ſignificet ſicut termini ꝑtendunt.
quæ ſit,a,tunc admittatur caſus,& concedatur a,& di
citur quòd,a,eſt falſum. Et ſi arguitur,a,eſt falſum.er
go ſignificat aliter quàm eſt ſed, a, non ſignificat niſi
quòd eſt falſum, ergo non eſt ita quòd hoc eſt falſum
nego minorem,et ſi dicitur. Quid ergo aliud ſignifi-
cat. Dicitur quòd ſignificat, a,eſſe uerũ,ratione cuius
a, eſt falſum unde dictum eſt quòd quodlibet inſolu-
bile ſecundũ quid, ſignificat copulatiuæ ſcilicet ſicut
termini prætendunt, et quòd ipſum eſt uerum.

De obiectionibus contra inſolubilia. Cap. II.

CONTRA prædictã obiiciã et ſoluam ut inſolu- Primum ſophiſ.
bilium

biliũ difficultates melius mẽti innoteſcãt. Pono ergo primo quòd unus ſor. ſit omnis ſor. & dicat iſtam & nullam aliam quę ſit a ſor. dicit falſum, quę ſignificat ſicut termini prætendunt, non ponẽdo præciſæ qa caſus non admitteretur iſto poſito, quæro de. a. utrum ſit uerum uel falſum. & reſponſum eſt ꝙ eſt falſum. quia ſignificat ſignificatum falſum. uidelicet ꝙ ſor. dicit falſum, & quòd. a. eſt uerum, cuius ſignificationis ſecunda pars eſt falſa, ſed probatur ꝙ ipſum. a. ſit uerum. & probo ſic, omne dicens. a. dicit falſum, ſor. dicit. a. ergo ſor. dicit. falſum, iſta conſequẽtia eſt bona. quia eſt ſyllogiſmus in tertio primæ figuræ. & añs uerum. ergo conſequens eſt uerum ſed cõſequens eſt. a. ergo. a. eſt uerũ.

Secundum. Secundo arguitur ſic. falſum dicitur, a, ſor. ergo ſor. dicit falſum. tenet conſeqũẽtia a paſſiua ad ſuam actiuã & añs eſt uerũ. ergo & conſequens eſt uerũ ſed conſequẽs eſt. a. ergo. a. eſt uerũ. ꝙ añs ſit uerum. probatur. nã hoc dicitur. a. ſor. demonſtrando. a. & hoc eſt falſum. ergo falſum. ergo falſum dicitur. a. ſor. patet. cõſequentia a reſoluentibus ad reſolutũ.

Tertium. Tertio arguitur ſic. cõtradictorium, a, eſt falſum. ergo a. eſt uerũ. tenet conſequentia antecedens ꝓbatur. Nã hoc eſt falſum ſor. nõ dicit falſum. & hoc eſt contradictoriũ a, ergo contradictorium, a, eſt falſum. tenet cõſequentia cũ minori, & maiorẽ probo. nã ſor. dicit falſum & hæc ſor. non dicit falſum ſignãt præciſæ ꝙ ſor. non dicit falſum. ergo ipſa eſt falſa. patet conſequẽtia a ſimili. Nã ſequitur. tu curris, & hæc tu non curris, ſignificat præciſæ, ꝙ tu non curris. ergo ipſa eſt falſa.

Reſponſio ad primũ. Ad primum reſpondetur cum proponitur, a, concedo, & dicitur quod eſt falſum, & tunc ad rationem, cõcedo conſequentiam & conſequens & nego, quod cõſequens ſit, a, ſed eſt unum ſimile, a. Et ſi ponitur quod conſequens ſit, a, uel conuertibile cũ, a, dico tũc, quod conſequentia non ualet, nec eſt ſyllogiſmus in tertio primæ figuræ. quia ſyllogiſmi in tertio primæ figuræ cõcluſio debet ſolummodo categoricæ ſignificare. ſed iſta concluſio ſignificat hypotheticæ. quia eſt propo-

 ſitio

ſitio inſolubilis. Ad ſecundum cum dicitur. falſum, dicitur, a, ſor. ergo ſor. dicit falſum concedo conſequentiam & conſequens, dicendo ꝙ eſt uerum, ſed nõ eſt, a, nec ſecum conuertibile, ſi tamen hoc ponatur in caſu, concedo iterum conſequentia, ſed dico quòd non ualet. & tunc ad rationem paſſiua ad ſuam actiuã ualet argumentum, dicitur quòd uerum eſt ſed iſta non eſt ſua actiua. quia paſſiua ſignat ſolummodo categoricæ, & actiua hypotheticæ. Et ſi quæratur. quæ eſt ſua actiua. dico quod iſta, ſor. dicit falſum. ꝓlata a te uel a me, quæ non eſt conuertibilis cum, a, ſed ſolum ſimilis: a. Ad tertium dicitur ꝙ contradictorium, a, eſt uerum, ſed non eſt iſtud, ſor. non dicit falſum. ſed illud non ſor. dicit falſum quod eſt uerũ, quia ſignat diſiunctiuæ. ꝙ ſor. non dicit falſum. uel quòd a, non eſt uerũ cuius ſignificati ſecunda pars eſt uera. & conſequenter totum ſignificatum diſiunctum. quare & propoſitio dicta eſt uera. cuius illud eſt ſignificatum. Et ſi dicitur, quòd in ſingularibus non refert præponere negationem uel poſtponere. dicitur ꝙ in materia inſolubilium nullum refert. & in materia quarũcunq; hypotheticæ ſignificantium. Eadem eſt retinenda ſententia in inſolubilibus ſingularibus habentibus originẽ ex proprietate uocis. ut hoc eſt falſum, hoc non eſt uerum, dicendo primi contradictoriũ nõ eſt illud hoc non eſt falſum. ſed illud non hoc eſt falſum. Nam primum inſolubile ſignificat, quòd hoc eſt falſum, & hoc eſt uerũ, demonſtrando idem inſolubile, ideo cõtradictorium ſignat diſiunctiue ꝙ hoc non eſt falſum, uel hoc non eſt uerũ. Similiter contradictoriũ ſecundi inſolubilis nõ eſt illud, hoc eſt uerũ, ſed illud nõ hoc nõ eſt uerum, ita ꝙ ſemper præponatur negatiuo ſicut cõtradictorium iſtius, tm̃ tu non es homo, non eſt illud, tm̃ tu es homo. ſed illud, non tm̃ tu non es homo.

Ad ſecundum.

Ad tertiũ.

De inſolubili particulari uel indefinito. Cap. III.

DICTO de inſolubili ſingulari, nũc de particulari uel indefinito dicendum reſtat. Pono ergo ꝙ hæc

ſit omnis propoſitio particularis, aliqua ,ppoſitio particularis eſt falſa, quę ſit a. quę ſignificet ſicut termini prætendunt, non ponendo præciſæ, quia non admitteretur caſus. iſto poſito. a. eſt falſum ut patet ex dictis. Sed cõtra hoc arguitur ſic. Omnis propoſitio particularis eſt falſa. ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa illa cõſequentia eſt bona ab uniuerſali ad ſuam ſubalternam. & antecedens eſt uerũ. ergo & cõſequẽs. ſed conſequens eſt. a. ergo. a. eſt uerũ. quod antecedens ſit uerũ probatur. Nã propoſitio particularis eſt falſa. & nulla eſt propoſitio particularis quĩ illa ſit falſa ergo omnis propoſitio particularis. eſt falſa. tenet conſequentia ab exponentibus ad expoſitum & antecedens eſt uerum, ergo & conſequens. Secundo arguitur ſic. Propoſitio particularis eſt falſa ergo aliqua ,ppoſitio particularis eſt falſa, tenet cõſequẽtia ab ĩdefinita ad ſuã particularẽ & antecedens eſt uerum. ergo & conſequẽs. Et conſequens eſt. a. ergo. a. eſt uerũ. quòd antecedẽs ſit uerum patet. quia ſuũ cõtradictoriũ eſt falſum, uidelicet nulla ,ppoſitio particularis eſt falſa. quia iã cõceſſum eſt quòd a. propoſitio particularis eſt falſa. Tertio arguitur ſic. Hoc eſt falſum demõſtrando. a. & hoc eſt aliqua propoſitio particularis. ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa cõſequentia tenet a reſoluentibus ad reſolutum. & antecedens eſt uerum. ergo & conſequens quod eſt. a. Ad primam reſpondetur cõcedendo iſtam cõſequentiã omnis propoſitio particularis eſt falſa. ergo aliqua ,ppoſitio particularis eſt falſa. quia ante caſum conceſſiſſem eam. tamẽ dico quod nõ ualet. nec arguĩt ab uniuerſalis ad ſuã ſubalternã, uel ſuã particularẽ quia uniuerſalis ſolummodo categoricę ſignãt, & particularis iſta ſignificat hypotheticæ, uidelicet quòd aliqua ,ppoſitio particularis, eſt falſa, & quòd a. eſt uerum. Et ſi diceretur quæ eſt eius particularis dicitur quòd non habet aliquã ex quo poſitũ eſt quòd illa ſit omnis particularis, uerũ tamẽ iſta eadem foret eius particularis, dato quòd non eſſet inſolubilis. Ad ſecundam rationem reſpõdeo ſimiliter

con-

concedendo conſequentiam & negando ipſam eſſe bonam,& tunc ad argumentum dico quòd iſta nõ eſt particularis iſtius indefinitæ, qa particularis eſt inſolubilis hypotheticæ ſignificans, indefinita uero non eſt huiuſmodi eiuſdẽ tamẽ foret particularis, ſi neutra harum foret inſolubilis. Ad tertiã rationem conceditur conſequentia & negatur ipſam ualere, nec arguitur a reſoluẽtibus,ad reſolutum,quia particularis uel indefinita inſolubilis,nõ eſt reſolubilis,quia ſignificat hypotheticæ.ſed probanda eſt iſto modo,ſuum principale ſignificatum eſt Verum.ergo ipſa eſt uera.·& patet quòd antecedens eſt falſum.Et ſi arguitur ſic. Iſta propoſitio particularis eſt falſa.ergo aliqua ꝓpoſitio particularis eſt falſa tenet cõſequẽtia ab inferiori ad ſuũ ſuperius affirmatiuę & ſine aliquo ſigno impediente. Dicitur quòd conſeqnentia non ualet ab inferiori ad ſuum ſuperius,niſi propoſitio inferioris & propoſitio ſuperioris uniformiter ſignificent,uidelicet categoricæ:qualiter non eſt in propoſito unde ſi hæc propoſitio, homo eſt animal: ſignificaret principaliter quòd homo eſt animal , & quòd homo eſt aſinus,tunc nõ ualeret aliqua iſtarũ conſequentiarum.hoc eſt animal , & hoc eſt homo. ergo homo eſt animal.Iſte homo eſt animal ergo homo eſt animal.& hoc ideo quia conſequens ſigñaret copulatiuæ & antecedentis nulla pars ſic ſignificaret.& ſi allegaretur aliqua dictarũ regularum,reſpõdetur ut dictũ eſt.Et dicitur etiã ut in alio capitulo quòd contradictorium iſtius. aliqua propoſitio particularis eſt falſa.nõ eſt illud,nulla propoſitio particularis eſt falſa . ſed illud non aliqua propoſitio particularis eſt falſa.Et ſi dicitur quòd illę equiualẽt propter negationẽ propoſitam.Dicitur qđ illa regula habet ueritatem in ſolis categoricis : categoricæ ſolũ modo ſignificantibus,qualiter nõ eſt in propoſito.Idẽ eſt iudiciũ de iſtis aliqua propoſitio particularis non eſt uera.Aliqua propoſitio particularis ſignificat aliter quàm eſt ac etiã ita de infinitis.ut propoſitio indefinita eſt falſa,propoſitio indefinita eſt non uera.

De inſolubili uniuerſali. Cap. IIII.

NVNC de inſolubili uniuerſali eſt dicendum, ponendo quòd hæc omnis propoſitio uniuerſalis eſt falſa, ſit oĩs propoſitio uniuerſalis, quæ ſignificet ſicut termini prætendunt, quæ ſit, a, non ponendo præciſæ, qa caſus non admitteretur. iſto propoſito dicitur ꝙ a, eſt falſum qa falſificat ſeipſum. Cõtra hoc arguitur. Aliqua ꝓpoſitio uniuerſalis eſt falſa, & nulla eſt propoſitio uniuerſalis qn illa ſit falſa. ergo omnis propoſitio uniuerſalis eſt falſa tenet conſequentia ab expo nẽtibus ad expoſitum & antecedẽs eſt uerũ. ergo & cõſequens. Secũdo arguitur tãtũ falsũ eſt propoſitio uniuerſalis ergo omnis propoſitio uniuerſalis eſt falſa. tenet cõſequentia ab excluſiua ad ſuã uniuerſalẽ de terminis tranſpoſitis, & antecedẽs eſt uerum ergo & conſequẽs, quod eſt, a, quòd antecedẽs ſit uerum. ꝓbatur. Nã falsũ eſt ꝓpoſitio uniuerſalis, & nullũ non falſum eſt ꝓpoſitio uniuerſalis, ergo tãtum falſum eſt propoſitio uniuerſalis. tenet cõſequentia ab exponentibus ad expoſitũ antecedens eſt uerum. ergo & conſequẽs. Tertio arguitur. hoc eſt falſum demonſtrato, a, & hoc eſt omnis propoſitio uniuerſalis. ergo omnis propoſitio uniuerſalis eſt falſa., iſta conſequentia eſt bona. & antecedens eſt uerũ. ergo & conſequens, quòd conſequẽtia ſit bona patet a ſimili. hoc currit, & hæc eſt oĩs hõ. ergo omnis hõ currit. Confirmatur deſtruendo primum caſum & ponendo ꝙ illæ ſint omnes propoſitiones uniuerſales. Omnis ꝓpoſitio uniuerſalis eſt falſa. & omnis hõ eſt aſinus, ſic ſignificãdo. iſto poſito arguitur ſic. Iſta propoſitio uniuerſalis eſt falſa demonſtrãdo primã, & iſtã ꝓpoſitio uniuerſalis eſt falſa. demõſtrãdo ſecundã. & iſtæ ſunt oẽs propoſitio uniuerſalis eſt falſa. tenet conſequentia a ſingularibus ſufficiẽter enumeratis ad ſuam uniuerſalẽ. & antecedens eſt uerum. ergo & cõſequẽs. Ad hec reſpõdetur. & primo ad primum. cõcedo inſolubile. & nego ipſum eſſe uerum.

& tunc ad rationé, cócedo cõſequentiã & nego ipſam eſſe bonã:& tunc ad argumentũ,ibi arguitur ab exponentibus ad expoſitũ, nego, quia a, non eſt propoſitio exponibilis,niſi ſignificaret categoricæ ſolum,unde ſi iſta, omnis homo eſt animal ſignificaret prĩcipaliter, quòd omnis homo eſt animal,& quòd tu es aſinus. tũc patet quòd iſta conſequentia nõ ualeret, homo eſt animal,& nihil eſt homo,quĩ iſtud ſit animal ergo omnis homo eſt animal, quia antecedens eſt uerum,& cõſequens falſum.Et tunc ſi allegaretur regula, oportet dicere quòd conſequens non eſt exponibile propter cauſã dictam. ſed probaretur uel improbaretur p ſuũ ſignificatũ copulatũ ſicut & ꝓpoſitio inſolubilis quęcunque. Ad ſecundum concedo conſequentiam,ſed nego ipſam eſſe bonam nec arguitur ab excluſiua ad ſuã uniuerſalem,ex quo excluſiua cãtegoricæ ſignificat & uniuerſalis hypotheticæ.Et ſi dicitur quæ eſt excluſiua?eius dicitur quòd nullam habet,unde ſi hæc omnis homo eſt animal, ſignificaret hypotheticæ uerũ & falſum,& hoc tantum animal eſt homo,modo conſueto, dicerem tunc uniuerſalem illam nõ eſſe uniuerſalem iſtius excluſiuæ,nec econuerſo ita in propoſito eſt dicendum. Ad tertium argumentũ,dico ſimiliter quòd non ualet conſequentia,& cum dicitur, quòd à ſimili bene ualet dico quòd non eſt ſimilitudo, quia conſequens unius cõſequẽtiæ ſignificat categoricę ſolũ, & aliud hypoteticæ, unde ſi hæc, omnis hõ currit, ſignificaret quòd omnis hõ currit,& quòd Deus nõ eſt, iſta cõſequẽtia tũc nõ ualeret,hoc currit,& hoc eſt omnis hõ ergo omnis hõ currit propter cauſã dictã,quia conſequens ſignificaret hypotheticę. Ad cõfirmationem admiſſo caſu ut prius,dico quòd cõſequentia nõ ualet, & ad regulã a ſingularibus ſufficienter enumeratis ad ſuã uniuerſalẽ, dico quòd nõ arguitur cum debito medio quod deberet eſſe tale,iſtæ ſunt oẽs propoſitiones uniuerſales,& a,eſt uerũ, quod certe negat. unde nec iſta cõſequẽtia ualeret.iſte homo currit,& ille homo currit,& iſti ſunt oẽs homines,ergo omnis homo currit

rit dato quòd conſequens ſignificaret hypotheticæ ut prius,ſed oportet addere alteram partē ſignificati,uidelicet & nullus Deus eſt, quo addito conſequentia eſt bona, ſed antecedens eſt falſum, & ſi quæratur de contradictoria dicitur quòd eſt hæc, non omnis propoſitio uniuerſalis eſt falſa ſignificans diſiunctiuæ modo oppoſito de a. Eodē modo eſt dicendū de iſtis uniuerſalibus. Omnis propoſitio uniuerſalis ſignificat aliter quàm eſt. Nulla propoſitio uniuerſalis eſt uera, & nulla propoſitio uniuerſalis eſt concedēda.

De excluſiuis inſolubilibus. Cap. V.

EXCLVSIVA inſolubilis conſimiles cōtinet difficultates, ut pono quòd ſor.& tu ſitis oēs loquentes, & dicat ſor. Deus eſt & tu dicas,tm̄ ſor.dicit uerū, & ſit a,& nullā aliam,& ſignificet ſicut termini prætendunt præciſe. Iſto poſito quæro,utrū a, ſit uerum uel falſum,ſi uerum,ergo ſignāt præciſæ ſicut eſt,ſed a,ſignificat præciſæ q; tm̄ ſor.dicit uerum,ergo tu nō dicis uerū,& tu dicis a,ergo a,non eſt uerum.Si dicitur q; a,eſt falſum,ergo ſignāt aliter quàm eſt,ſed a.ſignāt præciſæ quòd tm̄ ſor.dicit uerū,ergo non ita eſt tantū q̊ ſor.dicit uerū, ſed tu.& ſor.eſtis oēs loquētes ergo tu dicis uerū, & non dicis niſi a,ergo a,eſt verū,& ita habetur contradictio. R̄ndetur non admittendo caſum. quia ex eo originatur inſolubile ſimpliciter. ſi tn̄ non ponitur præciſæ, admitto caſum & dico a,eſſe falſum,& tunc ad argumentū a,ſignāt aliter quàm eſt concedo, ſed a, ſignificat præciſæ q; tm̄ ſor.dicit uerū ergo &c. nego minorem quia repugnat caſui.Et ſi dicitur quid ergo quòd aliud ſignāt. Dico q; a,ſignāt q; tm̄ ſor. dicit uerum,& quod a,eſt uerum, nec ratione primi ſignificati eſt a, falſum, quia uerum eſt tm̄ ſor. dicere falſum,ſed rōne ſecundi ſignificati,quia cōceditur a,eſſe falſum.Contra rn̄ſionem arguitur.Omne dicens uerū eſt ſortes,ergo tm̄ ſor.dicit uerū,iſta conſequentia eſt bona,ab uniuerſali ad ſuā excluſiuā de

terminis

terminis tranſpoſitis,& antecedens eſt uerum,ergo & conſequens,ſed antecedens eſt,a,ergo,a,eſt uerum,ꝙ antecedens ſit uerum.probatur nam dicens uerum eſt ſor.& nihil eſt dicens uerũ, quin illud ſit ſor.ergo omne dicens uerum eſt ſor. patet conſequentia ab exponentibus ad expoſitum. Secundo arguitur. nihil præter ſor.dicit uerum.ergo tm̃ ſor.dicit uerum, iſta conſequētia eſt bona & antecedēs eſt uerũ & conſequēs. quòd antecedens ſit uerũ patet per exponentes. Tertio arguitur.ſor.dicit uerum & nihil nō ſort.dicit uerum, ergo tantum ſor.dicit uerũ iſta conſequentia eſt bona,ab exponentibus ad expoſitum,& antecedēs eſt uerum,ergo & conſequens,ſed conſequens eſt, a,ergo a,eſt uerum. Ad hæc omnia poteſt ſimul reſponderi quòd nunquam conſequens illatum eſt,a,nec conuertibile cum, a,ſed ſolum ſimile,a,ſed ſi ponatur cũ toto caſu quod ſit, a,uel conuertibile cum, a,tunc reſpōdetur concedendo omnes conſequentias factas negando tamen illas eſſe bonas.Ad primam ergo cum dicitur quod ibi arguitur ab uniuerſali ad ſuã excluſiuã. nego,quia uniuerſalis ſignificat categoricę,& excluſiua hypotheticæ,quia eſt inſolubilis.Et ſi quæritur de ſua excluſiua dicatur quod eſt una ſimilis illi prolata à ſor. quæ non eſt inſolubilis, uidelicet tm̃ ſort. dicit uerum. Et ad aliam dicitur quòd etiam nō ualet nec illa eſt excluſiua dictæ exceptiuæ,ſed illa quã nominaui modo. Et ad tertiam dicitur,quod non arguitur ab exponentibus ad expoſitum,quia iſta excluſiua nō eſt exponibilis ex quo hypotheticæ ſignificat. unde ſi iſta.tantũ homo eſt riſibilis ſignificaret principaliter ꝙ tantum homo eſt riſibilis,& quod nullus Deus eſt, tunc non ualeret aliqua iſtarum cōſequentiarũ.Omne riſibile eſt homo ergo tantum homo eſt riſibilis. Nihil præter hominem eſt riſibile. ergo tm̃ homo eſt riſibilis. Item homo eſt riſibilis,& nihil nō homo eſt riſibile.ergo tãtum homo eſt riſibilis. Eodem modo eſt dicendum ad iſtas excluſiuas, tantũ excluſiua eſt falſa. tm̃ excluſiua non eſt uera, dato quod una iſtarum

rum ſit omnis excluſiua.ꝙ bene admittitur, quia non ponitur præciſæ,& ita reſpõdetur ut prius ad argumẽta probantia aliquam iſtarum eſſe uerã. De exceptiuis uero idem eſt iudiciũ ut in caſu priori. Nihil præter ſor.dicit uerum. Nulla propoſitio præter exceptiuam eſt falſa. Omnis exceptiua præter iſtã eſt uera, demonſtrata ſeipſa.quare &c.

De inſolubili copulatiuo. Cap. VI.

SEQVITVR dicere de inſolubili hypothetico. Et primo de copulatiua pro cuius declaratione pono aliquas regulas. Prima eſt iſta. Inſolubile copulatiuũ cuius una pars eſt neceſſaria per ſe ſi eidẽ in caſu adduntur omnes conditiones cum nota excluſionis, fit inſolubile ſimpliciter & non admittendus eſt caſus. uerbi g.pono quod illa copulatiua Deus eſt. & nulla copulatiua eſt uera,quæ ſit,a, ſit omnis copulatiua ſignificans præciſæ ſicut termini prætendunt,iſto poſito & admiſſo, quæro utrum,a,ſit uerum,ſi dicitur qđ ſic.ergo ſecunda pars eſt uera,ſed ſecunda pars ſignificat præciſe quod nulla copulatiua eſt uera. ergo nulla copulatiua eſt uera, ergo,a,non eſt uerũ. Si dicitur quod,a,eſt falſum.ergo altera pars eſt falſa,ſed nõ prima ergo ſecunda tunc ſic. ſecunda pars eſt falſa. ergo ſignificat aliter quam eſt,ſed ipſa. ſignificat præciſæ. quod nulla copulatiua eſt uera, ergo non eſt ita quod nulla copulatiua eſt uera, &,a, eſt omnis copulatiua. ergo,a,eſt uerum. Secunda regula eſt iſta. Inſolubile copulatiuum,cuius una pars eſt impoſſibilis uel cõtingens addendo eidem omnes cõditiones cum nota excluſionis fit inſolubile ſecundum quid & admittendus eſt caſus. uerbi gratia pono ꝙ iſta copulatiua tu es homo,& nulla copulatiua eſt uera,quæ ſit,a,ſit omnis propoſitio copulatiua ſignificans præciſæ ſicut termini prætendunt,iſto poſito & admiſſo,quæro utrum a.ſit uerum.ſi dicitur quod ſic. ergo ſecũda pars eſt uera:& ipſa ſignificat præciſe quod nulla copulatiua eſt

uera ergo ita eſt quod nulla copulatiua eſt uera ergo a,nõ eſt uerũ. Si dicitur qđ a,eſt falſũ.ergo altera pars eſt falſa,& non prima, ergo ſecunda tunc arguitur ſic, ſecunda pars eſt falſa ergo, ſignificat aliter quam eſt. ſed ipſa ſignificat præciſe quod nulla copulatiua eſt uera. ergo non ita eſt quod nulla copulatiua eſt uera,& a, eſt omnis copulatiua,ergo,a eſt uerum. Et ita uidetur ſequi cõtradictio in iſto caſu ſicut in priori,& per conſequens quod ſecunda regula non eſt uera. Reſpondetur admittendo poſitũ,& dicitur quod a,eſt falſum,& tunc conſequenter oportet dicere quod prima pars eſt falſa,& ſecunda uera,& ſi arguitur ſic,tu es hõ & prima pars ſic præciſæ ſignificat,ergo ipſa eſt uera, negatur prima pars antecedẽtis, quia repugnat caſui, & uni caſui conceſſo. Sequitur enim,prima pars eſt falſa, & ipſa ſignificat preciſæ te eſſe hominem, ergo tu non es homo. Eodẽ modo reſpondetur ſi una pars eſſet impoſſibilis ut homo eſt aſinus, & iſta copulatiua eſt falſa. Tertia regula eſt iſta. Omne inſolubile copulatiuum fit inſolubile ſecundum quid addendo eidem omnes conditiones præter notam excluſionis, & admittendus eſt caſus,ut pono,quod iſta ſit omnis copulatiua. Deus eſt, & nulla copulatiua eſt uera, ſignificans ſicut termini prætendunt quæ ſit a, iſto poſito,dicitur quod a eſt falſum, non quidem pro prima parte, ſed pro ſecunda,& ſi arguitur ſic, ſecunda pars eſt falſa, ergo ſignificat aliter quam eſt concedo,ſed ipſa ſignificat præciſæ quod nulla copulatiua eſt uera. ergo nõ eſt ita, quod nulla copulatiua eſt uera,nego minorẽ, ex eo, quod illa ſecunda pars ſignificat copulatiuæ, quod nulla copulatiua eſt uera, & quòd a, eſt uerũ, & ꝓpterea à,ſignificat tria ſignificata copulatiuæ, uidelicet quod Deus eſt & qđ nulla copulatiua eſt uera, & quod a, eſt uerum. Et non dicitur a, falſum propter primum ſignificatum, aut ſecundum, ſed propter tertium. Eodem modo dicitur ad illud inſolubile. tu es & iſta copulatiua nõ eſt uera, ponẽdo caſum priorem. Ex prima regula ſequitur, quod ſi ponitur

haec

hanc.Deus eſt uel quamcūq; aliam eſſe omnē propoſitionem,& ſignificare præciſæ deum eſſe, uel quodcunq; per ſe neceſſariū.& quod hoc eſt falſum,demonſtrando illam propoſitionem non admittendus eſt caſus,qua ſequitur contradictio.Ex ſecūda regula ſequitur, quod ſi ponitur iſtam,Deus eſt,uel quācunq; aliā eſſe omnem propoſitionem,& ſignificare præciſæ hominem eſſe aſinum, uel te eſſe,& quod hoc eſt falſum demonſtrādo. eandem propoſitionem admittēdus eſt caſus,& dicitur illā eſſe falſam,Deus eſt.Ex tertia regula ſequitur quod ſi ponitur iſtam,Deus eſt uel quācunq; aliam eſſe omnen propoſitionem, & ſignificare ſicut placet,& quod hoc eſt falſum, non ponendo præciſæ,admittēdus eſt caſus,& dicitur iſtam eſſe falſam. quare &c.

De inſolubili diſiunctiuo. Cap. VII.

RESTAT dicere cōſequēter de inſolubili diſiunctiuo pro cuius iſolubilis declaratione. ſit hæc prima regula.Inſolubile diſiunctiuum,cuius una pars eſt impoſſibilis per ſe ſit inſolubile ſimpliciter. ſi eidē in caſu adduntur omnes cōditiones cum nota excluſionis, verbi gratia pono quod illa diſiūctiua,quæ ſit, a, nullus Deus eſt uel nulla diſiūctiua eſt uera.ſit oīs diſiunctiua ſignificans præciſæ ſicut termini prætēdunt,iſto poſito & admiſſo, quæro utrum,a,ſit uerum. ſi dicitur quod ſic.ergo altera pars eſt uero, & non prima. ergo ſecunda:tunc arguitur ſic,ſecunda pars eſt uera ergo ſignificat præciſæ & principaliter ſicut eſt, ſed ſecunda pars ſignificat præciſæ quod nulla diſiūctiua eſt uera. ergo ita eſt quod nulla diſiunctiua eſt uera, & per conſequens,a,non eſt uerū. Si dicitur quod,a, eſt falſum. ergo ſecūda pars eſt falſa,ſed ipſa , ſignificat præciſæ, quod nulla diſiunctiua eſt uera,ergo non eſt ita, quod nulla diſiunctiua eſt uera, &, a eſt omnis diſiūctiua.ergo,a, eſt uerum.Præterea dicitur quod,a, in caſu iſto eſt inſolubile ſimpliciter,ideo nō admittendus eſt ca

ſus

ſus,quia implicat cõtradictionem.Secunda regula eſt iſta. Inſolubile diſiunctiuum apparẽs,cuius una pars eſt contingens falſa,fit inſolubile ſecundũ quid eidem addendo in caſu omnes conditiones cũ nota excluſionis.uerbi gratia pono tibi iſtã,tu non es homo,uel nulla diſiunctiua eſt uera quæ ſit, a,& ſic omnis diſiunctiua ſignificãs præciſæ ſicut termini prætendũt,iſto poſito & admiſſo quęro utrum,a,ſit uerum,ſi dicitur quòd ſic.ergo una pars eſt uera,non prima.ergo ſecũda tunc arguitur ſic. ſecũda pars eſt uera,ergo ſignificat præciſæ ſicut eſt,ſed ipſa ſignificat pręciſæ, ꝙ nulla diſiunctiua eſt uera.ergo ita eſt qđ nulla diſiunctiua eſt uera. ergo,a,non eſt uerum,Si dicitur quod,à,eſt falſum. ergo ſecunda pars eſt falſa, ſed ipſa ſignificat præciſæ qđ nulla diſiunctiua eſt uera.ergo nõ eſt ita quod nulla diſiunctiua eſt uera.ergo aliqua diſiũctiua eſt uera. &,a,eſt omnis diſiunctiua.ergo, a,eſt ũerũ,& ita ut apparet ſequitur contradictio in iſto caſu,ſicut ĩ primo. & per conſequens regula non eſt uera. Reſpondetur concedendo regulam & admittendo caſum.& dicitur quod,a, eſt ũerum, & tunc quando dicitur non prima pars eſt uera.ergo ſecũda.dico quod prima pars eſt uera,quia ipſam eſſe ueram ſequitur ex caſu, & ſecunda eſt falſa.& ex hoc non concluditur incõueniens. Veruntamen huiuſmodi diſiũctiua nõ eſt inſolubilis niſi apparẽter,ut dicebatur in regula,quia omne inſolubile eſt falſum,&,a, eſt uerum.ergo,a, nõ eſt inſolubile. Tertia regula.Omne inſolubile diſiunctiuum fit inſolubile ſecundum quid,eidem addendo in caſu omnes conditiones preter notam excluſionis,uerbi gratia poſito quod iſta diſiunctiua,homo eſt aſinus, uel iſta diſiũctiua eſt falſa quæ ſit, a ſit omnis diſiunctiua ſignificans ſicut termini prætendunt,admittitur caſus.quo admiſſo,dico quòd,a,eſt falſum & ſecũda pars ſignificat aliter.quam eſt,ſed nego,quòd ipſa ſignificet præciſæ. quòd iſta diſiũctiuo eſt falſa immo etiam ſignificat aliter.ſ.quòd,a,eſt uerum:Eodem modo diceretur ſi poneretur quod iſta, tu non es homo uel iſta diſiunctiua

ctiua non eſt uera. eſſet omnis diſiunctiua & ſignificaret ſicut termini prætendunt. Notandum quod nulla diſiũctiua eſt inſolubilis, cuius altera pars eſt uera, nec fieret inſolubilis poſitis illis conditionibus ſæpius nominatis. ut Deus eſt uel omnis diſiunctiua eſt falſa, tu es homo. uel iſta diſiunctiua eſt falſa, unde ponẽdo caſum quemcunq; nominatum, admitteretur ille. & concederetur quælibet illarũ diſiunctiuarum propter veritatem primæ partis, Contra iſtam reſponſionem arguitur ſic. Omne, a, eſt falſum, ſed omne, a, eſt iſta diſiũctiua ergo illa diſiũctiua eſt falſa, tenet conſequentia quia ſyllogiſmus in primo tertiæ figuræ. & antecedens eſt uerum. ergo & conſequens, ſed cõſequens eſt ſecunda pars diſiunctiuæ ergo ipſa eſt uera, & per conſequens, a, eſt uerum. Secundo arguitur ſic. oppoſitum a, eſt falſum. ergo, a, eſt uerum antecedens probatur. Nam hoc eſt falſum, nullus homo eſt aſinus. & iſta diſiunctiua non eſt falſa, & hoc eſt oppoſitum, a, ergo oppoſitum, a, eſt falſum conſequentia tenet cum minori maiorem probo. Nam ipſa eſt una copulatiua cuius ſecunda pars eſt falſa, quia iam conceſſum eſt q, a, eſt falſum. Ad primum dicitur concedendo cõſequentiã. & negando ipſam eſſe bonam & cum dicitur quòd eſt ſyllogiſmus in primo tertiæ figuræ, nego quia concluſio, hypotheticæ ſignificat, qualiter non contingit concluſioni alicuius boni ſyllogiſmi. Ad ſecũdum dicitur quòd oppoſitum, a, nõ eſt illud, ſed hoc nihil quod eſt homo eſt aſinus, & non iſta diſiunctiua eſt falſa, cuius ſecunda pars ſignificat duobus modis ſicut ſuum cõtradictorium. Hæc argumenta poterant applicari capitulo inſolubilium copulatiuarũ, ſed totiẽs eſt inutile replicare. Ex prima regula ſequitur, quòd ſi poneretur hanc, homo eſt aſinus, uel quamcunq; aliam propoſitionem ſignificare præciſæ, quod homo eſt aſinus, uel quod nulla propoſitio eſt uera, non eſſet admittendus caſus, quia ſequeretur contradictio. Ex ſecunda regula ſequitur quod ſi poneretur hãc, homo eſt aſinus, eſſe omnem propoſitionem & ſignificare præciſæ te non

eſſe uel quod nulla propoſitio eſt uera. admitteretur caſus, & diceretur iſtam eſſe uerum. homo eſt aſinus. Ex tertia regula ſequitur, quòd ſi poneretur iſtam, homo eſt homo eſſe omnem propoſitionē. & ſignificare hominem eſſe aſinū, uel quod nulla propoſitio eſt uera non ponendo præciſæ, deberet admitti caſus, & conſequēter dici quod iſta eſt falſa, hō eſt aſinus, quare &c.

De inſolubilibus non apparentibus. Cap. VIII.

VLTIMO quędam declaro inſolubilia, quæ inſolubilia nō apparent, ut ſor. nō habebit denarium Pla. non pertranſibit pontem. Et pono quod omne dicens uerum habebit denarium, & ſolum tale. & quod tu dicas iſtam propoſitionē, & nullam aliā quæ ſit, a, ego non habeo denarium. ſignificantē pręciſe ſicut termini prætendunt, iſto poſito, quæro utrum habebis denarium uel non. Si dicitur quod tu habebis denarium, & omnis qui habebit denarium dicit uerū, ergo tu dicis uerum, & non dicis niſi, a, ergo, a, eſt uerum, & tunc ſic a, eſt uerum, & ſignificat præciſe quod tu non habebis denarium. ergo tu non habebis denarium, quod eſt cōtradictorium prius conceſſi. Si autem dicitur, quod tu non habebis denarium. ergo tu non dicis uerum; & nō dicis niſi, a, ergo, a, non eſt uerum, tunc ſic, a, nō eſt uerum, &, a, ſignificat præciſæ quod tu non habebis denarium, ergo non erit ita quod non habebis denarium. ergo tu habebis denarium. & ita ſequitur contradictio. Similiter poteſt argui in principio quærendo, utrū, a, ſit uerum uel falſum, quemadmodum in alijs inſolubilibus quęrebatur. Propterea nō admittitur caſus, quia ex eo originem trahit inſolubile ſimpliciter. Si tamē in caſu nō ponitur dictio excluſiua, admitto caſum & dico quòd tu non habebis denarium. & quòd, a, non eſt uerum, ſed tunc ad argumentum, a, non eſt uerum, ſed a, ſignificat præciſæ quod tu non habebis denarium, ergo non eſt ita quod tu non habebis denarium nego minorem, quoniam, a, ſignificat quod tu non habebis denarium. & quòd, a, eſt uerū, & non ratione primi ſigniſi-

gnificati,a,eſt falſum, ſed ratione ſecundi. Verũtamẽ ſi fieret conſequentia nõ ponendo præciſæ in minori, negarem conſequentiam. Eodem modo reſpondetur ad caſum de ponte quod quando ponitur quod omne dicens uerum pertranſibit pontẽ, & ſolum tale,& ſor. qui ſit omnis ſor.dicat illam propoſitionem, & nullã aliam,ſort.non pertranſibit pontem ſignificantẽ præciſæ ſicut termini prætendunt. non admittitur caſus. Si tñ remoueretur dictio excluſiua admittatur,& dicatur conſequenter quod ſor.non pertranſibit pontẽ. & quòd,a,eſt falſum. Contra iſtam reſponſionem arguitur ſic.nullum dicens falſum pertranſibit pontem ſed ſor.dicit falſum. ergo ſor.non pertranſibit pontẽ. conſequẽtia eſt bona, quia eſt ſyllogiſmus,in quarto primæ figuræ & antecedens uerum. ergo conſequẽs, ſed conſequens eſt, a, ergo,a,eſt uerum. Secundo arguitur ſic. Contradictoriũ,a,eſt falſum.ergo,a,eſt uerum antecedens probatur quoniã hoc eſt falſum,ſor. pertranſibit pontem & hoc eſt contradictoriũ eius.ergo &c. prima pars antecedentis probatur. nam ſor.dicit falſum. ergo non pertrãſibit pontem.& iſta propoſitio.ſor.pertranſibit pontem ſignificat præciſæ quod ſor.pertranſibit pontem ergo eſt falſa. Ad primũ reſpondetur. concedendo conſequentiam,& negãdo ipſam eſſe bonam. nec eſt ſyllogiſmus in quarto primæ figuræ, quia cõſequens ſignificat hypotheticæ copulatiuæ,& hoc ſuppoſito quod concluſio ſit.a,uel conuertibilis cum,a. Ad ſecundum dicitur,quod aſſignatum non eſt contradictorium,a, ſed iſtud nõ ſor. non pertranſibit pontẽ, ſignificans diſiunctiuæ modo oppoſito ad,a,ſicut ſæpiſſimæ eſt recitatum. Iam arguo contra totũ fundamentum inſolubilium probando quod nõ quodlibet inſolubile ſecundum quid ſignificat copulatiuæ modo dicto, quia tũc quodlibet inſolubile foret impoſſibile ſimpl'r conſequens eſt falſum, quia inſolubile eſt concedendum in caſu.ut patuit,& nullum impoſſibile ſimpliciter eſt concedendũ infra tempus obligationis, ergo &c. Et qđ illud ſequatur probatur.

batur. Nam quodlibet tale inſolubile ſignificat copulatiuæ impoſsibile ſimpliciter. & hoc præciſæ & principaliter ergo quodlibet inſolubile ſecundū quid eſt impoſsibile ſimpliciter conſequentia tenet & antecedens probo ſumendo hoc inſolubile hoc eſt falſum. ſignificat enim quod hoc eſt falſum & quod hoc eſt uerum, ſed quod hoc ſit falſum & hoc ſit uerum eſt impoſſibile ſimpliciter. ergo &c. Hoc argumentum eſt difficile ualde. ſed tamen breuiter ſolueretur nunquā concedendo inſolubile ſicut alias nō concedebam ipſum & tunc dicebā quod quodlibet inſolubile eſt impoſſibilis ſimpliciter. & ita non procederet argumentum. Verūtamē quia conceſsi inſolubile propoſitum, & negaui ipſum eſſe uerum, non poſſem dicere bene reſpondēdo ipſum eſſe impoſsibile ſimpliciter ſed ſolum poſsibile. Et tunc ad argumentum, ſum ſignificatū principale eſt impoſsibile. ergo inſolubile eſt impoſſibile non ualet argumentum. Pro quo eſt notandum quod inſolubile habet duo ſignificatā unum adæquatum, & aliud principale. Adequatum ſignificatū eſt ſignificatum categoricum ſimile dicto inſolubilis. Vnde ſignificatum adæquatum illius ſor. dicit falſum, eſt iſtud. Sor. dicere falſum uel quod ſor. dicit falſum. Principale autem ſignificatum eſt ſignificatum hypotheticum. ut ſortem dicere falſum & iſtam propoſitionem eſſe ueram. Dico ergo quod pœnes aliud attenditur poſsibilitas inſolubilis. & pœnes aliud ſua falſitas. Poſſibilitas nāq; attendit pœnes poſſibilitatē ſignati adæquati ipſius falſitas pœnes falſitatem ſignificati principalis. hæc ergo eſt poſſibilis. Oīs ꝓpoſitio eſt falſa. qa poſſibile eſt oēm ꝓpoſitionē eſſe falſam, ſed ipſa eſt falſa, qa ſuum ſignatum principale eſt falſum .ſ. omnem propoſitionem eſſe falſam, & illam eſſe ueram. Tamen extra materiam inſolubilium, pœne idē attenditur poſſibilitas ueritas, uel falſitas propoſitiones quia pœnes ſignificatum adæquatum. Notādum, ꝙ non, quæcunque hic locutus ſum, ſeu in cæteris tractatibus, ea dixi ſecundum intentionem propriā; ſed

Notan.

 partim

partim etiam ſecundum intentionem aliorum doctorum ut iuuenes incipientes facilius introducantur.

Explicit Sextus Tractatus qui inſolubilium materiam continet.

Incipit Septimus qui eſt de obiectionibus contra primum Cap. I. Continens obiectiones contradicta in Cap. III.

Coutra diffinitionem propōnis.

VT ſummularum notitia ad memoriā reducatur ponendæ ſunt quædam obiectiones cōtra quaſdam regulas uel diffinitiones, quibus ſolutis relucentia habeatur. Primo nāque arguitur contra diffinitionem ꝓpoſitionis in qua dicebatur. Propoſitio eſt oratio indicatiua uerū uel falſum ſignans, contra q̄ diffinitionem ſic arguitur, hæc oratio antichriſtus eſſet albus, eſt propō, & tñ non eſt oratio indicatiua, ergo diffinitio propoſitionis non eſt ſufficiēs. conſequentia tenet cum minori, maiorem probo. Nā quodlibet antecedens alicuius conditionalis eſt propoſitio ſed antichriſtus eſſet albus, eſt antecedēs alicuius conditionalis, ergo eſt propoſitio, patet conſequentia, qa eſt ſyllogiſmus in tertio primæ figuræ, maior etiam patet. qa conditionalis eſt illa in qua coniunguntur plures propoſitiones categoricæ mediante nota conditionis, minorē probo. qm̄ antecedēs, huius conditionalis, ſi antichriſtus eſſet albus, antichriſtus eſſet coloratus, eſt illa oratio antichriſtus eſſet albus. Rn̄detur concedendo diffinitionem propoſitionis, & nego q, iſta oratio antichriſtus eſſet albus ſit propō, & tunc ad argumentum nego iſtā maiorē oē antecedens alicuius conditionalis eſt propō, & qn̄ hoc probatur per diffinitionem conditionalis dicendo, ꝙ conditionalis eſt illa in qua coniunguntur plures categoricæ &c. Dicitur q̄d iſta diffinitio eſt falſa de uirtute ſermonis, ſed intelligit̄ ſic, cōditionalis eſt illa ī quā coniunguntur plures categoricæ, aut plures orōnes ſe habentes per modum categoricæ, ſed iā in propoſito

non

non coniunguntur plures categoricæ in illa conditionali, ſed plures orõnes ſe habẽtes per modum categoricæ. unde iſta orõ, antichriſtus eſſet albus, non eſt categorica, ſed ſe habens ꝑ modum categoricæ, qa habet ſuas partes principales ꝑ modũ ſubiecti prædicati, & copulæ. Secundo arguitur contra regulã propõnis uniuerſalis in qua dicitur, qđ propoſitio uniuerſalis eſt illa in qua ſubiicitur terminus cõis ſigno uniuerſali determinatus. Nã iſta propõ, non qlibet homo currit, non eſt propoſitio uniuerſalis. & tñ in ea ſubiicitur terminus cõis ſigno uniuerſali determinatur. ergo regula falſa. cõſequentia tenet. & prima pars antecedẽtis probatur. qm̃ iſta, non qlibet homo currit, æquiualet iſti in figura, aliquis hõ non currit. qa negatio ꝑpoſita facit ęquipollere ſuo cõtradictorio, ſed illa, aliquis homo non currit: non eſt propõ uniuerſalis. ergo nec illa, non quilibet homo currit. ſecunda pars antecedentis probatur. Nam oẽ adiectiuũ alicuius ſubſtantiui eſt determinatio eius, ſed ly qlibet, ex adiectiuũ iſtius termini hõ. ergo ẽ determinatio eius. & ꝑ conſequens ly hõ, determinatur ſigno uniuerſali. quod erat probandũ. R ñdetur qđ argumentũ uerbaliter concludit. ſed non contra intellectũ regulæ q eſt iſtæ. Propõ uł̃is eſt illa, in qua ſubiicitur terminus cõmunis ſigno uniuerſali diſtributiuæ mobiliter determinatus. Sed iã in propoſito ſubiectum propoſitionis aſſignate determinatur ſigno uniuerſali non diſtributiuæ: ſed ſolũ adiectiuæ, & ita argumentum non procedit. Tertio arguitur contra regulam propõnis particularis, in qua dicitur. Propõ particularis eſt illa in qua ſubiicitur terminus cõis ſigno particulari determinatus. nã iſta, non aliquis homo non currit. non eſt propõ particula. & tñ in ea ſubiicitur terminus cõis ſigno particulari determinatus. ergo regula falſa, conſequentia tenet cũ maiori qa æqualet iſti in figura, qlibet hõ currit. q̃ non eſt particularis, minor probat̃. nã oẽ adiectiuũ alicuius ſubſtãtiui eſt determinatio eiuſdẽ, ſed ly aliqs, eſt adiectiuũ illius termini hõ,

Contra diffinitionem propoſitionis uniuerſalis.

Contra diffinitionem ꝑpõnis particularis.

ergo eſt determinatio ipſius. ergo ly homo, determinatur ſigno particulari, quod erat probandum. Dicitur quod non arguitur contra intellectum regulæ qa regula ſic itelligitur. Propoſitio particularis eſt illa in qua ſubijcitur terminis communis ſolo ſigno particulari determinatus, ſed iã in propoſito ſubiicitur terminus cõmunis determinatus ſigno particulari adiectiuæ & ét diſtributiuæ, & per conſequens non determinatur ſolo ſigno particulari. Quarto arguitur contra regulã propoſitionis indefinitæ quæ erat talis: ꝑpoſitio indefinita eſt illa in qua ſubiicitur terminus communis ſine ſigno. Pono.n. ꝙ a, ſit præiacens illius uniuerſalis, omnis homo currit uidelicet homo currit, & arguo ſic a, eſt propoſitio indefinita, & tamen in ea ſubijcitur terminus communis mediante ſigno ergo regula falſa, conſequentia tenet cum maiori, minorẽ ꝓbo. Nã idẽ eſt ſubiectũ a, & ſuæ vl̃is, ſed ſubiectum a, ſubiicitur mediãte ſigno, ergo ſubiectum vl̃is a, ſubijcitur mediante ſigno quod erat probandum. Dicitur quòd non arguitur cõtra intellectum regulæ quæ ſic intelligitur ꝓpoſitio indefinita eſt illa in qua ſubiicitur terminus communis ſine ſigno, qđ ſit aliqd illius modo ad ꝓpoſitũ, licet ſubiectum a, ſubijciatur mediante ſigno, non tñ mediante ſigno exiſtente aliqd illius, qm̃ ſignũ uniuerſale nõ eſt pars ſuæ præiacẽtis, ſed propoſitionis vl̃is cuius præiacens eſt pars.

Contra diffinitionem propoſitionis indefinitæ.

Contra diffinitio propoſi. ſingu.

Quinto arguitur contra regulã propoſitionis ſingularis q̃ erat iſta, propoſitis ſingularis eſt illa in qua ſubiicitur terminus diſcretus, uel terminus communis cum pronomine demonſtratiuo. Contra arguitur ſic, iſta propoſitio, omnes iſti currunt, non eſt propoſitio ſingularis, & tñ in ea ſubiicitur terminus diſcretus, ergo, conſequentia tenet cum maiori, qa fruſtra adderetur ſignum uniuerſale, & minor patet. Nam omne pro nomen demonſtratiuum eſt terminus diſcretus, ſed ſubiectum tertiæ propoſitionis aſsignatæ eſt ꝓnomen demonſtratiuum, ergo eſt terminus diſcretus. Rñdetur, quòd quælibet iſtarum. Omnes iſti currunt.

Vterque iſtorum mouetur eſt propoſitio uniuerſalis, & nego qđ ibi ſubiiciatur terminus diſcretus. Et tunc ad argumentum, oẽ pronomen demonſtratiuum ẽ ter minus diſcretus, uerũ eſt ſingularis numeri ſed nõ plu ralis, unde terminũ diſcretum uoco illum ꝗ non põt ſimul cõpetere niſi uni, ut iſte, iſta, iſtud, hic, hęc, hoc. Et terminum cõem uoco illum, ꝗ ſimul põt compete- re pluribus, ut ly homo, ly aĩal, & pronomina demon- ſtratiua pluralis numeri, uidelicet iſti, iſtorũ, & huius. Sexto arguitur contra regulas affirmatiuæ & negati- uæ propoſitionum, q̃ fuerunt iſtæ, propõ affirmatiua eſt illa in qua uerbum principale affirmatur. Et pro- põ negatiua eſt illa in qua uerbum principale negaẽ. Nã ꝓiacens illius uniuerſalis negatiuæ, nullus homo currit eſt affirmatiua, & tñ in ea uerbũ principale ne- gatur, ergo regulæ falſæ, conſequentia tenet cum ma- iori, qm̃ hæc, hõ currit, & q̃libet ſibi conſimilis eſt af- firmatiua, minorẽ ꝓbo. Nã idẽ eſt uerbum utriuſq;.ſ. uniuerſalis negatiuæ & ſuæ præiacentis, ſed uerbum principale uniuerſalis negatiuæ negatur, ergo uerbũ principalis ꝓiacentis, negatur. Dicitur ꝙ argumẽtum procedit uerbaliter contra regulã, ſed non cõtra intel lectum eius. Intelligitur nãq; ſic regula propoſitionis negatiuæ. Propoſitio negatiua eſt illa in qua uerbum principale negatur ꝑ negationẽ exiſtentem aliqđ il- lius; mõ licet illius ꝓiacentis, uerbum principale ne- getur, non tñ per negationẽ exiſtentem aliqd iſtius, homo currit ſed illius, nullus hõ currit, quare &c.

Contra regulas affirmatiuæ & negatiuæ propõnis.

Obiecta contra regula cap. 4. Cap. II.

In materia oppoſitarum ſeu propoſitionum exi- ſtentium in figura ponebantur aliquæ regulæ, quarũ prima erat iſta. Duo contraria non poſſunt ſimul eẽ uera. Contra q̃ regulã arguitur ſic. Iſta ſunt ſimul ue- ra, quilibet homo aĩal eſt, & quilibet homo aĩal non eſt, & hæc ſunt contraria, ergo duo contraria ſunt ſi- mul uera, tenet conſequentia, & ꝓbatur prima pars antecedentis. Nã iſta eſt uera, quilibet homo aĩal eſt

Contra primam regulam.

ut patet per ſuas exponentes. Et quòd altera ſit uera probatur. Iſte homo animal non eſt, & iſte homo animal non eſt & ſic de ſingulis, & iſti ſunt omnes homines maſculi. ergo quælibet hō animal non eſt, tenet cōſequentia a ſingularibus ſufficiēter enumeratis ad ſuā uniuerſalē, & quælibet ſingularis antecedētis ꝓbatᷓ iſto modo, iſte homo aſinus non eſt, & omnis aſinus eſt animal. ergo iſte homo animal nō eſt. tenet cōſequentia ab inferiori ad ſuū ſuperius negatione poſt poſita & cum debito medio. Sed ſecunda pars antecedentis probatur. Nā uniuerſalis affirmatiua & uniuerſalis negatiua de conſimilibus ſubiectis prędicatis, & copulis ſupponentibus præciſæ pro eodē uel pro eiſdē ſunt contrarię in figura, ſed iſtæ duæ uniuerſales aſſignate ſunt huiuſmodi, ergo ſunt contrariæ, tenet conſequentia cū minori & maiori eſt regula poſita ibidē. Reſpōdetur breuiter quòd quęlibet illarū eſt uera ſed nō ſunt cōtrarię, & tūc ad regulā dico quod oporteret addere in regula, qđ terminus cōis non diſtributus in una diſtribuatur in reliqua, ſed iā in ꝓpoſito in utraq; iſtarū ly animal: ſtat confuſę tantū, ideo ſtat ſunt contraria quilibet homo aīal eſt & quilibet hō nullū animal eſt, quarū ſecunda eſt falſa. Similiter iſta ſunt cōtraria quilibet hō animal non eſt, & quilibet hō omne animal eſt quarū ſecunda eſt falſa. Simili modo eſt dicendū in obliquis caſibus qđ illa non ſunt contraria. Cuiuslibet hominis aſinus currit, & cuiuslibet hominis aſinus nō currit ponēdo regulā cōmunē, quod quādo obliquus præcedit rectum obliquus eſt ſubiectum. & rectus ſe tenet a parte prædicati, ut in ꝓpoſito, ſed quando rectus precedit obliquum, qui eſt determinatio recti, uterque illorū ponitur in ſubiecto, ut omnis aſinus hominis currit, primæ ergo uniuerſalis, eſt hęc cōtraria, cuiuslibet hominis nullus aſinus currit, & ſecundæ eſt iſta, cuiuslibet hominis omnis aſinus currit. Secunda regula erat iſta. Duo contradictoria non poſſunt ſimul eſſe uera neque ſimul falſa. Contra quā regulam arguiᷓ ſic, iſta ſunt ſimul uera, quilibet homo

animal eſt,& aliquis hō aīal non eſt, & hæc ſunt duo contradictoria ergo duo contradictoria ſunt ſimul ue ra,tenet conſequentia cū minori quia uniuerſalis affirmatiua & particularis negatiua de conſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis ſupponētibus præciſe ,p eodē uel pro eiſdem ſunt cōtradictoria in figura, ſed iſta ſunt eiuſmodi,ergo &c.Maior probatur. Nā quòd illa ſit uera. quilibet hō animal eſt patet per ſuas ex ponentes, ſecunda probatur tu animal non es,& tu es aliquis hō,ergo aliquis hō animal non eſt,tenet cōſequentia ab inferiori ad ſuū ſuperius negatione poſtpo ſita cum debito medio,prima pars antecedentis proba tur,tu capra non es & omnis capra eſt animal,ergo tu animal non es,patet conſequentia per eandē regulā. Dicitur quòd quælibet illarū eſt uera,ſed nō ſunt con tradictorię & tunc argumentū dico quòd ultra prædicta intelligitur, quòd terminus nō diſtributus in una diſtribuatur in alia qualiter nō eſt in ,ppoſito,quia ly animal,in uniuerſali ſtat confuſe tātū, in particulari determinate.ideo cōtradictoriū iſtius quilibet hō animal eſt,dicit eſſe tale,aliquis hō nullū aīal eſt,& iſtius,aliquis hō animal non eſt contradictoriū eſt, quilibet homo oē animal eſt. Eodē modo dicitur ꝙ illa nō ſunt contradictoria. Cuiuslibet hominis aſinus currit,& alicuius hominis aſinus nō currit,ſed prima contradicit iſti,alicuius hominis nullus aſinus currit, ſecūda iſti cuiuslibet hominis oīs aſinus currit. Tertia regula erat illa.Duo ſub cōtraria nō poſsūt eſſe ſimul falſa,ſed bn̄ ſimul uera.Cōtra quā regulā arguitur ſic, iſta ſunt ſimul falſa, aliquis hō oē aīal eſt, & aliquis hō nullū aīal eſt, & hæc ſunt ſubcontraria, ergo duo ſubcontraria ſunt ſimul falſa,ꝙ aūt illa ſint ſimul falſa patet, quia quocunq; homine demonſtrato falſum eſt dicere,quòd ipſe oē animal eſt,aut ipſe nullū aīal eſt,ſed quòd iſte ſint ſubcontrariæ notum eſt qa particularis affirmatiua & particularis negatiua de conſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis ſupponentibus præciſe pro eodē uel pro eiſdē ſunt ſubcontrarię in figura.

Contra ſecundam regulam.

Contra tertiam regulam.

gura. ſed iſtæ ſunt huiuſmodi ergo &c. Reſpondet ꝙ iſtæ ſunt ſimul falſæ. ſed non ſunt inuicem ſub contrariæ, & tunc ad argumentum regulę dicitur, quòd ultra illud quod eſſerit intelligit ꝙ terminis cōis diſtributus in una non diſtribuatur in alia qualiter non eſt in propoſito. quia lý animal utrobiq; ſtat diſtributiuæ ideo iſtæ ſunt ſubcōtrariæ. aliqs homo omne animal eſt & aliqs homo animal non eſt. Et iſtæ ſimiliter, aliqs homo nullum animal eſt. & aliqs homo animal eſt ita ꝙ ſemp prædicatū diſſormiter ſupponat. ſ.ſi. ī una diſtributiuæ, ī alia determinate. & econuerſo de ſubiecto aūt non dicitur quia ſemp debet ſtare determinate. Idem eſt iudicium de iſtis, alicuius hominis omnis aſinus currit, & alicuius hoīs nullus aſinus currit. aut de iſtis, alicuius hominis aſinus currit, & alicuius hominis aſinus nō currit. Nā in primis ly aſinus cōtinue diſtribuitur, ī aliis nūquā. Iō ſicut primæ non ſunt ſub contrariæ nec ſecundæ, ſed iſtæ ſunt ſubcontrariæ alicuius hominis oīs aſinus currit & alicuius hoīs aſinus non currit. Itē alicuius hoīs aſinus currit. & alicuius hominis nullus aſinus currit, ſunt ſubcontrariæ.

Obiectiones contra regulas. 5. cap. Cap. III.

Contra primam regulam.

AEQVIPOLENTIARVM prima reg. erat iſta. Negatio ꝓpoſita facit æquipollere ſuo cōtradictorio. Cōtra quā regulā arguitur ſic. Iſta ꝓpō, nō aliquo homine currente tu es aſinus, nō æquiualet iſti. nullo homine currente tu es aſinus ergo regula falſa. cōſequentia tenet & antecedens probatur. Nā prima eſt uera, & ſecunda eſt falſa. ergo nulla illarū alteri æqpollet. cōſequētia tenet & antecedēs probatur. Primo quod iſta ſit uera, nō aliquo homine currente, tu es aſinus, patet quia ſuū cōtradictoriū eſt falſum. ſ. aliquo homine currēte, tu es aſinus probatur hoc, nā iſta ꝓpō habet tres cauſas ueritatis. ſ. quia aliquis hō currit, tu es aſinus, dū hō currit tu es aſinus. & ſi aliquis hō currit tu es aſinus. ſed quælibet iſtarum eſt falſa ut bene patet ergo & iſta. ſ. aliquo homine currente tu es aſinus. Secundo probatur

probatur quòd illa ſit falſa ſcilicet nullo homine currente, tu es aſinus, quia quælibet ſuarum cauſarum eſt falſa ſcilicet quia nullus homo currit,tu es aſinus, dum nullus homo currit tu es aſinus, ſi nullus homo currit tu es aſinus. Ideò reſpondetur negando primam conſequentiam, quà infertur quòd illa regula eſt falſa,ſed deberet ſic argui.non aliquo homine currente tu es aſinus, non æquiualet iſti, nullo homine currente tu es aſinus, & iſta contradicunt ſcilicet aliquo homine currẽte tu es aſinus;& nullo homine currente tu es aſinus.ergo regula falſa, & tunc nego minorem,quia ſunt duæ propoſitiones affirmatiuæ probandæ per ſuas cauſas ueritatis,quarũ nulla eſt alicuius quãtitatis.Conſimiliter non ſeqtur iſtæ non æquiualent nõ quilibet homo animal eſt, & aliquis homo animal non eſt,ergo regula falſa quia prima eſt falſa, ſecunda eſt uera, ſed oportet addere in antecedente, ꝙ iſta contradicunt:quilibet homo animal eſt, & aliquis homo animal non eſt,quod negatur ut in altero cap.patuit.Secũda regula fuit iſta.Negatio poſtpoſita facit æquipollere ſuo contrario.Contra arguitur ſic, iſta conſequentia nõ ualet,quilibet hõ oẽ animal non eſt,ergo nullus hõ animal eſt, tamen arguitur ꝑ regulam, ergo regula falſa.conſequentia tenet cũ minori, quia arguitur negatione poſtpoſita,& maiorem probo antecedens eſt uerum. & conſequens falſum ergo cõnſequentia non ualet ꝙ antecedens ſit uerũ probatum eſt ſupra,ſed ꝙ cõſequens ſit falſum ꝓbatur, qa ſuum contradictorium eſt uerum.ſ.aliqs hõ animal eſt. Reſpõdetur negãdo qđ arguatur per regulam.Et tunc ad ꝓbationẽ ibi arguitur negatione poſtpoſita, ergo arguitur ꝑ regulã, argumẽtum non ualet,ſed oportet addere in antecedente,quòd illa ſint contraria,quilibet homo oẽ animal eſt,& nullus hõ animal eſt qđ ẽ falſum, quia ꝑdicamẽtum utrobiq; diſtribuitur. Dicitur ergo ꝙ iſta ſunt contraria,qlibet homo animal eſt, & nullus homo aĩal eſt,non tamẽ negatio poſtpoſita ꝑterito facit primã cũ illa negatione ęqpollere ſecundæ ſed

Contra ſecundum regulam.

ſed oporteret negationē poſtponi ſubiecto & ꝑponi ꝑdicato dicendo, quilibet hō nullū animal eſt. ergo nullus homo animal eſt. Item ſi negatio poſtponeretur ſigno & nō arguitur per regulam dicēdo. nullus non homo eſt grammaticus. ergo quilibet hō ē grāmaticus. quia cōſequēs eſt falſum ut patet. & antecedēs eſt uerū, qa ſuum cōtradictorium eſt falſum. ſ. aliquis nō homo eſt grāmaticus, oportet ergo negationē negatiuæ teneri & poſtponi ſubiecto dicēdo, nullus hō non eſt grāmaticus. ergo qlibet homo eſt grāmaticus, tunc cōſequētia eſt bona ſed antecedēs eſt falsū ſicut & conſequens. Tertia regula erat iſta. Negatio præpoſita & poſtpoſita facit equipollere ſuo ſubalterno. Contra arguit ſic, illa conſequētia non ualet, non quælibet chimera eſt non homo ergo aliqua chimera eſt homo & tamen arguitur per regulam, ergo regula falſa conſequentia tenet cum minori. quia arguitur negatione præpoſita & poſtpoſita & maior probatur. Nam antecedens eſt uerum, & conſequens falſum, ergo conſequentia non ualet, quod conſequens ſit ſalſum manifeſtum eſt ſed quod antecedēs ſit uerum. probatur quia ſuum contradictorium eſt falſum. ſ. quælibet chimera eſt non homo quia ex iſto ſequitur quod quælibet chimera eſt. a tertio adiacente ad ſecundum adiacens. conſequēs eſt falſum ergo & antecedēs. Dicitur quod iſta conſequentia non ualet. non quelibet chimera eſt non homo. ergo aliqua chimera eſt homo, ſecundum ꝙ probatur argumentū, nec arguitur ꝑ regulā, & cū dicitur ꝙ arguitur negatione ꝑpoſita & poſtpoſita, ergo arguitur ꝑ regulā. nego conſequentiā quia non aſſerit regula quòd qualitercunq; ꝑponatur & poſtponatur negatio faciat æquipollere ſuo ſubalterno, ſed oportet qđ preponatur toti præpoſitioni. & poſtponat̄ immediate ſubiecto. ita ꝙ præcedat uerbū principale qualiter nō ſit i ꝓpoſito. qa negatio ſecūda poſtponitur copulæ ꝓpterea bene. ſeqtur, non q̄libet chimera non eſt homo. ergo aliqua chimera eſt hō. conſequētia iā bona eſt. ſed antecedens eſt falſum. qđ ſuum contradictorium

Contra tertiam regulam.

ctorium eſt uerum.ſ.quælibet chimera non eſt homo. quia nulla chimera eſt homo.quare &c.

Obiecta contra diffinitiones.6. cap. Cap. III.

Capitvlvm conuerſionum tres continet diffinitiones quarũ prima eſt iſta. Conuerſio ſimplex eſt tranſpoſitio ſubiecti in prædicatum.& econuerſo.manente eadem qualitate & quãtitate. Contra arguitur ſic.aliqua propoſitio conuertitur ſimpliciter, & tamẽ mutatur quantitas. ergo diffinitio falſa conſequẽtia tenet, & antecedens probatur. Nam hæc propoſitio. ſort. eſt animal, conuertitur ſimpliciter in iſtam aliquod animal eſt ſort. quia hæc conuerſio non eſt per accidens.cum nulla ſit uniuerſalis, nec per contrapoſitionẽ ꝑpter carentiã termini infiniti ergo eſt cõuerſio ſimplex.& tamen mutatur quantitas quoniam conuerſa eſt ſingularis,& cõuertens eſt particularis.Eadẽ difficultas poteſt fieri conuertẽdo iſtã. Homo eſt animal in iſtã.aliquod animal eſt homo,quarũ prima eſt indefinita,& altera eſt particularis.ergo mutatur quãtitas & tamen eſt conuerſio ſimplex,quia non uidetur per accidens. nec per contrapoſitionẽ. Ideo reſpondetur quòd argumentũ procedit uerbaliter contra diffinitionẽ & non contra ſanũ intellectũ regulæ, dicatur ergo quod quælibet illarum conuerſionum eſt ſimplex. & cum dicitur,quòd ibi mutatur quantitas.dicitur quòd uerum eſt ſecundum communem modum ſumendi quantitatem. ſed non ſecũdum modũ ſumendi regulæ. eo qđ capit tibi quãtitatem pro ſuppoſitione ut ita gloſetur diffinitio.conuerſio ſimplex eſt trãſpoſitio ſubiecti ĩ prædicatũ.& econuerſo, manente eadẽ quantitate in ſuppoſitione ita quòd ſi in conuerſa aliquis terminus ſupponeret diſtributiuæ, determinate uel diſcrete eodem modo in conuertente ſupponit.Et ſi dicitur: quod exempla quæ ibi aſſignatur ſonant quod quantitas, ſumatur pro uniuerſali indefinita uel ſingulari, dicitur ſecundum quòd ait Ariſtoteles

Contra diffinitionem cõuerſionis ſimplicis.

Cap. 40. ſtoteles primo Priorũ. Exempla ponimus non ut ita ſit, ſed ut cõſentiant adiſcẽtes. Secũda diffinitio fuit

Contra diffinitionem conuer. per accidens.

iſta. Conuerſio per accidens eſt tranſpoſitio ſubiecti in ꝑdicatum, & ecõuerſo manente eadẽ qualitate, ſed mutata quantitate. Contra arguitur ſic. Iſta cõuerſio eſt per accidens. oĩs homo eſt riſibilis. ergo omne riſibile eſt homo, & tñ non mutatur quantitas. ergo diffinitio inſufficiẽs, tenet conſequentia cum minori, qa quælibet iſtarum eſt uniuerſalis. & maior probatur. nã iſta eſt conuerſio, quia fit de ſubiecto ꝑdicatum, & econuerſo, & non eſt conuerſio ſimplex, quia uniuerſalis affirmatiua non conuertitur ſimpliciter, nec per contrapoſitionem propter carentiam terminorum infinitorum. ergo eſt conuerſio per accidens. Reſpondetur quod conuerſio ꝑdicta eſt per accidens. Et cum dicitur ꝙ non mutatur quantitas nego ſumẽdo quantitatem pro ſuppoſitione, unde id conuerſa ſupponit ly homo, diſtributiuæ & ly riſibilis. ſ. confuſæ tñ, in conuertente autem econuerſo ly riſibile, di driſtutiuæ. & ly homo, confuſæ tantum. Gloſetur ergo ſic diffinitio. Conuerſio per accidens eſt tranſpoſitio extremorum manente eadem qualitate, ſed mutata quãtitate. i. ſuppoſitione. Ex iſta regula ſequitur primo, quòd illa eſt conuerſio per accidens homo eſt riſibilis: ergo oẽ riſibile eſt homo. quia eſt conuerſio non ſimplex nec per contrapoſitionem. ergo per accidens. Secundo ſeqtur qđ iſte uerſus Feci ſimpľr &c. non ponitur ratione ueritatis ſed magis ratione exẽpli. ex eo quod non ſolum uniuerſalis poteſt conuerti ꝑ accidens, immo indefinita & particularis. Tertio ſequitur. quod ſicut in conuerſione ꝑ accidens, conuerſa eſt falſa & conuertẽs uera. ita ſimiliter econuerſo, probatur. & facio duas conuerſiones per antecedens. Prima eſt iſta. Omne animal eſt homo. ergo homo eſt animal. Secunda homo eſt animal, ergo omne animal eſt homo patet qđ in prima conuerſa eſt falſa, conuertens uera. in ſecunda conuerſa eſt uera, & conuertens falſa. Tertia diffinitio erat illa. Conuerſio ꝑ contrapoſitio

poſitionem eſt tranſpoſitio ſubiecti in prædicatum.& econuerſo manente eadem quãtitate & qualitate ſed mutatis terminis finitis ĩ terminos infinitos. Contra arguit ſic, ipſa ĩplicat contradictionem ergo ipſa eſt impoſſibilis, tenet conſequentia & antecedens probatur. Nam ſi in conuerſa ſubiectum & prædicatum ſunt termini finiti, & in conuertente ſubiectum & prædicatum ſunt termini infiniti. ſequitur qđ nulla ſit conuerſio, conſequentia tenet quia terminus finitus non poteſt eſſe terminus infinitus, nec conuerſo. uerbi gratiã omnis homo eſt animal, habet pro ſubiecto ly homo, & p̃ p̃dicato ly animal, ſed illa omne non animal eſt non homo non habet pro ſubiecto neq; pro prædicato aliquem illorum terminorũ nec ſibi ſimiliũ. ergo nulla eſt conuerſio ſecundæ cum prima. Reſpondetur negando quod prædicta diffinitio implicet contradictionem & tũc ad argumentũ negatur conſequentia quia non dicitur in diffinitione quod ſubiectum fiat prædicatum, aut econuerſo, ſed quòd fiat tranſpoſitio terminorum uel extremorum, unde poteſt tranſponi ſubiectum in prædicatum abſq; hoc quod fiat prædicatum. & prædicatum poteſt tranſponi ĩ ſubiectum abſq; hoc quod fiat ſubiectum. unde ad hoc quod ſubiectum trãſponatur in prædicatum. ſufficit quod fiat prædicatum aut pars p̃dicati, modo debito & regulari, qualiter fit in propoſito. Ex prædictis ſequitur quòd nulla conuerſio eſt uniuerſaliter conſequentia formalis preter conuerſionem ſimplicem probatur, qa non conuerſio per accidens, quia aliquando conuertens eſt uera, & conuerſa falſa, & econtrario, ut oſtenſum eſt, nec etiã conuerſio per contrapoſitionem, quia aliquando conuertens eſt uera & conuerſa falſa & econuerſo. quod probatur ſic. Illa eſt uera chimera non eſt animal, & ſua conuertẽs eſt falſa. ſ. aliquid non animal non eſt non chimera, quia ſuum contradictorium eſt uerum. ſ. omne non animal eſt non chimera. ut patet per exponentes, Similiter iſta eſt falſa. omnis chimera ẽ animal & tamen ſua conuertens eſt uera. ſ. omne non animal eſt

Contra diffinitionem conuerſio. per contrapoſitionẽ.

non

non chimera,ut patet per ſuas exponētes, ſcilicet aliquid non animal eſt non chimera & nihil eſt non animal,quin illud ſit non chimera. ergo omne non animal eſt non chimera.quare &c.

Obiecta contra regulas 7. cap. Cap. V.

In materia hypotheticarum inferebantur aliquæ regulæ.quarum prima erat iſta. Ad ueritatē conditionalis affirmatiuæ requiritur quod contradictoriū conſequētis repugnet antecedenti. ex qua inferebat̄ alia, quòd ad falſitatem eius requiritur .& ſufficit quod cōtradictorium conſequentis ſtet cum antecedente.Cōtra quas regulas arguitur ſic.Aliqua eſt cōditionalis uera affirmatiua cuius contradictoriū conſequens ſtat cum antecedente,ergo regulæ falſæ, conſequentia tenet & antecedēs probatur. Cuiuſcunq; conditionalis affirmatiuę antecedens eſt uerū & conſequens falſum contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente; ſed aliqua eſt cōditionalis affirmatiua uera, cuius antecedens eſt uerum & conſequens falſum. ergo aliqua eſt conditionalis affirmatiua uera,cuius contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente.tenet conſequētia quia eſt ſyllogiſmus in tertio primę figurę probatur maior,quoniam ſi antecedēs illius conditionalis eſt uerum & conſequens falſum. tunc contradictorium conſequētis eſt uerū & antecedens ſimiliter eſt uerum,ſed omnia uera ſtant ſimul. ergo cuiuſcunq; talia conditionalis contradictoriū conſequentis ſtabit cum antecedente,minorem ego probo. Nam hæc conditionalis eſt affirmatiua.niſi tu es animal tu nō es homo.patet quod antecedens eſt uerū ſcilicet tu es animal.& conſequens falſum.ſ.tu es homo.Reſpondetur quod regulæ date de ueritate & falſitate cōditionalis reſpiciunt ſolummodo conditionalem denominatā à ly ſi,& non à ly niſi.Ideo bene probatur, quod aliqua eſt conditionalis uera & affirmatiua,cuius cōtradictorium conſequens ſtat cum antecedente ſcilicet conditionalis denominata a ly niſi,ſed de tali nō eſt mētio

Contra regulas cōditionalium.

ibi-

ibidem,immò de ſola cõditionali denominata à ly ſi. Secunda regula erat iſta. Ad ueritatem copulatiuæ affirmatiuæ requiritur quòd quilibet pars prĩcipalis ſit uera. Ex qua inferebatur.quod ad falſitatem eius ſufficit unam partẽ eſſe falſam. Contra quas arguitur ſic. Aliqua eſt copulatiua affirmatiua uera cuius una pars principalis eſt falſa.ergo regula falſa, tenet cõſequentia & antecedens probatur.iſta eſt copulatiua uera & affirmatiua.aliquòd animal ẽ & ſi tu es illud, tu es aſinus,& ſecunda pars principalis eſt falſa.ergo &c. conſequentia tenet probatur prima pars antecedẽtis. hoc animal eſt & ſi tu es illud,tu es aſinus demõſtrãdo brunellũ & hoc eſt aliquod animal.ergo aliquod animal eſt,& ſi tu es illud, tu es aſinus.cõſequentia patet,quia non uidetur alius modus probandi illã copulatiuam. ſecunda pars antecedẽtis etiã probatur. Nam iſta propoſitio,ſi tu es illud tu es aſinus,nõ uidetur aſſertiuæ ſignificare aliud quã, quòd ſi tu es animal tu es aſinus, ſed hoc ſignificatũ eſt falſum.quòd tu es animal tu ſis aſinus,ergo ſecunda pars principalis eſt falſa. Dicitur quòd iſta copulatiua eſt uera.& ſecunda pars eſt uera, ſicut & prima, ſed nego quod ſignificet modo dicto.ſ. quod ſi tu es animal,tu es aſinus, quia tũc relatiuũ ſtaret confuſæ tantum.& antecedens determinate, cuius oppoſitum dictum eſt in materia relatiuorũ, Dictum eſt etiã,qua licitum eſt loco relatiuorũ ponere antecedẽs.ubi ſeruetur eadẽ ſuppoſitio,ſed ly animal.ĩ prima parte ſtat determinate,& poſitũ locũ relatiui ſtat confuſæ tantũ.ideo inepte aſſignatur ſignificatũ ſecundæ partis,dicendo ipſam ſignificare. quod ſi tu es aĩal, tu es aſinus, debet ergo conuerti relatiuum ĩ ſuũ antecedens ſtans determinate.dicendo ſecundam partẽ ſignificate quod aliquod animal ſi tu es, tu es aſinus. & hoc eſt uerum,quia hoc ſi tu es: demõſtrando aſinum, tu es aſinus. & hoc eſt aliquod animal,ergo aliqd' animal ſi tu es.tu es aſinus tenet cõſequẽtia reſolubiliter. Tertia regula erat iſta. Ad poſſibilitatẽ copulatiuę requiritur quãlibet partẽ eſſe poſſibilẽ.& nullam alteri

Contra primas regulas copulatiuarum.

incompoſſibilem. Ex qua inferebatur quod ad impoſſibilitatem eius requiritur & ſufficit nam partem eſſe impoſsibilem, uel unam alteri incompoſsibilē. Contra quas regulas ſic arguitur. Aliqua eſt copulatiua affirmatiua impoſsibilis, cuius quælibet pars eſt poſsibilis, & nulla alteri repugnat. ergo ambæ regulæ falſæ. conſequentia tenet & antecedens probatur. Nam iſta cōpulatiua eſt impoſſibilis, omnis homo currit, & tu es homo, & tu non curris, qa ex duabus primis partibus ſequiť contradictorium tertię, in tertio primæ figuræ, ut bene patet intuenti. & tñ quælibet eius pars eſt poſsibilis, ut patet & probať quod quælibet cuilibet eſt compoſsibilis. Nam iſtæ duę ſunt compoſsibiles, omnis homo currit, & tu es homo, & iſte ſunt compoſſibiles, tu es homo, & tu non curris, ac etiā iſte tu non curris, & omnis homo currit. ergo quælibet cuilibet eſt compoſsibilis. Ideo dicit, quod iſtæ duæ regulæ datē non reſpiciunt niſi copulatiuā factam ex duabus partibus, qualiter non eſt in propoſito, quia aſsignať copulatiua facta de tribus partibus. Si ergo quæratur regula generalis poſsibilitatis copulatiuæ dicitur, quod ad poſsibilitatē copulatiuę requiritur quod quælibet pars ſit poſsibilis, & qđ nulla alteri uel alijs ſic incompoſsibilis, qualiter non eſt in propoſito, quia licet iſtius copulatiuæ, quælibet pars cuilibet ſit compoſſibilis, non tamen quibuslibet unde iſta. omnis homo currit nō eſt compoſsibilis iſtis. tu es homo. & tu non curris, ſimiliter iſta. tu non curris non eſt compoſſibilis iſtis, tu es homo & omnis homo currit, qa ex illis duabus ſingulatibus ſequitur contradictoriū uniuerſalis. nam ſequitur tu non curris, & tu es homo. ergo non omnis homo currit. Quarta regula erat iſta. Ad neceſsitatem copulatiuę requiritur quālibet partem eſſe neceſſariam. ex qua inferebatur. quod ad contingentiā ipſius ſufficit unam partem eſſe contingentem, & nullam alteri incompoſsibilem. Contra ſecundam regulam procedit argumentum factum iam, Sed contra primam ſic arguitur, aliqua copulatiua eſt neceſſaria

Contra ſecūdas regulas copu.

Contra tertias regulas copu.

ceſſaria cuius una pars eſt contingens.ergo regula fal ſa conſequentia tenet,antecedens probatur. Et capio iſtã copulatiuam non nullus Deus eſt, & tu es hõ iſta eſt neceſſaria. quia ſuum oppoſitũ eſt impoſſibile. uidelicet. nullus Deus eſt & tu es homo,quia nõ uerius datur contradictorium quam præponendo negationẽ toti. quod aũt altera pars ſit cõtingens patet de iſta. tu es homo, quæ eſt ſecunda par eius. Rñdetur quod iſta regula ſicut & qualibet alia data intelligitur de copulatiua affirmatiua & non de negatiua.ſecundum ꝙ in illo ca.eſt expreſſum.Quinta regula fuit iſta. Ad ueritatẽ diſiunctiuæ affirmatiuæ ſufficit unam partẽ eſſe ueram. Ex qua inferebat quod ad falſitatem eius requiritur quamlibet partem eſſe falſam. Cõtra quas regulas arguitur ſic. Aliqua diſiunctiua eſt falſa,& tamen una eius pars eſt uera, ergo ambæ regulæ falſæ. conſequentia tenet antecedens probatur. iſta eſt una diſiunctiua falſa.omnes homines ſunt aſini,uel homines & aſini ſunt aſini, & tamen una eius pars eſt uera. ergo regula falſa. conſequentia tenet antecedens ꝓbatur. & primo quòd iſta ſit una diſiunctiua. patet quia in ea coniunguntur plures categoricæ per notã diſiunctionis.quod autem ipſa ſit falſa probatur. Nã quælibet eius pars principalis eſt falſa ergo ipſa eſt falſa. conſequentia tenet,antecedens probatur. quod iſta eſt falſa.Oẽs hoĩes ſunt aſini,& iſta ſimiliter,homines,& aſini ſunt aſini, & iſtæ ſunt partes principales. ut patet intuenti.ergo &c. quod aũt una eius pars ſit uera probatur,quælibet iſtarum eſt uera.oẽs homines ſunt aſini, uel homines, quæ eſt una eius pars. & ſimiliter iſta aſini ſunt aſini ergo una eius pars eſt uera. Reſpondetur cum præponitur. omnes hoĩes ſunt aſini uel homines & aſini ſunt aſini, utrum opponens uelit eãm habere pro copulatiua, uel diſiunctiua? Si pro copulatiua uera eſt. qa ambæ partes principales ſunt ueræ. & tunc ad argumentum dicitur,qđ non eſt ad propoſitũ. Si uero habeatur pro diſiunctiua,negaẽ iſta qa ambæ partes principales ſunt falſæ ſicut pro-

Cap.de cõditionalibus.

Contra primas regulas diſiunctiuarum.

batum eſt. Et cũ dicitur una eius pars eſt uera concedo nulla tamẽ pars principalis eſt uera de qua intelligit regula, conceditur ergo concluſio quod aliqua diſiunctiua eſt falſa. & tamen una eius pars eſt uera. ſed hoc non eſt cõtra regulam, quia intelligit de principali, qualiter nõ eſt in argumento aſſumpto. Sexta regula fuit iſta. Ad poſſibilitatem diſiunctiuæ ſufficit unã partem eſſe poſſibilem, & ad impoſſibilitatẽ eius, requiritur quamlibet eius partẽ eſſe impoſſibilem. Cõtra ambas regulas arguitur ſic aliqua eſt diſiunctiua affirmatiua impoſſibilis, cuius quælibet pars principalis eſt poſſibilis ergo ambæ regulæ falſa conſequẽtia tenet, antecedens probatur. Nam contingenter tu es, uel tu non es ſuppoſito quod aduerbium determinet totum, & tamen quælibet eius pars principalis eſt poſſibilis, ergo &c. cõſequentia tenet, prima pars antecedens probatur quia ſuum oppoſitum eſt neceſſarium, uidelicet neceſſario tu es uel tu non es, ſecunda pars etiam patet quia quælibet iſtarum eſt poſſibilis, tu es, & tu non es. Ideo reſpondetur quod regula intelligitur de diſiunctiua affirmatiua hypotheticæ probãda, & non categoricæ, qualiter non eſt in propoſito. eo quod quælibet iſtarum contingenter tu es, uel tu non es, neceſſario rex ſedet, uel nullus rex ſedet exponibiliter probanda ſicut, iſte, contingẽte tu es, neceſſario Deus eſt. Septima regula erat iſta. Ad neceſſitatem diſiunctiuæ affirmatiuę ſufficit unam partem eſſe neceſſariam, uel omnes inuicẽ contradici. Ex qua ſequebatur quòd ad contingentiam eiuſdem requiritur quamlibet partem eſſe contingentem, & nullam alteri repugnare. Cõtra iſtas regulas arguitur. Aliqua eſt diſiunctiua neceſſaria, cuius quælibet pars eſt contingẽs, & nulla alteri repugnat, ergo ambæ regulæ falſę, conſcientia tenet antecedens probatur. Nam iſta diſiunctiua eſt neceſſaria, antichriſtus non eſt albus, uel antichriſtus eſt coloratus, & quælibet eius pars eſt contingens & nulla alteri repugnat ergo &c. antecedens pro qualibet parte, & primo quod iſta ſit neceſſaria

Contra ſecundas regulas diſiũcti.

Contra tertias regulas diſiun.

ceſſaria quia ſuũ oppoſitum eſt impoſſibile, uidelicet antichriſtus eſt albus, & antichriſtus non eſt coloratus, ſecuuda pars patet ſcilicet qđ quælibet eius pars ſit contingens q̄a in differenter poteſt eſſe uera & falſa, ut bene patet. Tertia etiã pars patet. ſ. quod nulla illarum partiũ alteri repugnat quia poſſibile eſt qđ antichriſtus ſit niger, quo poſito hæ forẽt ſimul ueræ antichriſtus non eſt albus, & antichriſtus eſt coloratus, ergo non inuicem repugnat. Reſpondetur quod diminutæ recitata eſt regula cõtingentiæ diſiũctiuæ. Sed oportet plus addere. ſ. qđ cõtradictoria partium non repugnent. Nunc ad propoſitũ diſiunctiua propoſita eſt neceſſaria, & quælibet eius pars eſt contingẽs, & nulla alteri repugnat, ſed oppoſita illarum partiũ repugnant, uidelicet antichriſtus eſt albus, antichriſtus non eſt coloratus, quare nihil contra regulã. Notandum quod contra quamlibet iſtarum regularũ cõtentarum in materia hypotheticarum poteſt argui ex aſſignatione hypotheticæ negatiuæ uel partis non principalis, ubi ergo tales obiectiones procederẽt dicatur regulas hypotheticarum in negatiuis non tenere, neque etiam de partibus non principalibus. Notan.

Obiectiones contradicta in cap. 5. de prædicabilibus. Cap. VI.

MATERIA prædicabiliũ quaſdã continet diffinitiones quarum prima erat iſta. Genus eſt terminus uniuocus ꝑdicabilis in qd de pluribus differẽtibus ſpecie, ut aĩal. Cõtra iſtã diffinitionẽ arguit̃ ſic. ly corpus aĩatum eſt genus, tñ non eſt terminus uniuocus, ergo diffinitio inſufficiẽs, tenet cõſequentia cũ maiori minorẽ probo. Nam oĩs terminus uniuocus eſt terminus ſimplex, ſed ly corpus aĩatũ, nõ eſt terminus ſimplex, ergo non eſt terminus uniuocus. Dicitur ꝙ ly corpus aĩatum non eſt genus, nec ly aĩal rõnale, q̄a quodlibet genus debet eſſe terminus ſimplex. Etſi allegat̃ Porphyrius ponens terminum iſtum pro genere, dicitur quòd

Contra diffinitionem generis.

In prędicabili. cap. 2.

quod poſuit, non quod ita eſſet, ſed gratia exēpli, aut quia caruit termino ſimplici loco ergo iſtius termini, corpus animatum, debet poni unus iſtorū ſimplicium uiuens. vel viuum, medians inter ly animal & ly corpus. vnde omne animal eſt uiuens, ſed non econuerſo. ſimiliter omne uiuens eſt corpus, & non econuerſo, loquendo de uiuente compoſito ex materia & forma. ly animal rationale. ergo fruſtra poſitum eſt pro genere. qa eſt diffinitio hominis, ſed ideo poſuit Porphyrius. quia ſequebatur opinionem Platonis ponentis cœlū eſſe animal rationale, cuius opinionē negamus ad pſens. Secunda diffinitio erat iſta. Genus generaliſſimū eſt, quòd cum ſit genus, non poteſt eſſe ſpecies. Ex qua inferebatur alia quod genus ſubalternū eſt illud quod cum ſit genus poteſt eſſe ſpecies. Contra iſtas diffinitiones ſic arguitur. ly ſubſtantia eſt genus generaliſſimum, & poteſt eſſe ſpecies. ergo diffinitionis inſufficientes. tenet conſequentia cum maiori, minorē probo. Nam ly ſubſtantia poteſt conuerti cum iſto termino homo. ergo poteſt eſſe ſpecies conſequentia. tenet, & antecedens ſimiliter per nonam impoſitionē. Rñdetur, quod argumentū uerbaliter procedit & non contra intellectum diffinitionum, prima nanq; ſic intelligitur genus generaliſſimum eſt illud quod cū ſit genus non poteſt eſſe ſpecies, ſic adæquatæ ſignificando. Nunc ad propoſitum ly ſubſtantia: poteſt eſſe ſpecies, ſed non ſic adæquatæ ſignificando ſcilicet ſubſtā tiam. Tertia diffinitio principalis fuit iſta. Species eſt terminus uniuocus non ſupremus prædicabilis in qd de pluribus. Contra arguitur ſic ly ſubiecta eſt terminus uniuocus non ſupremus pdicabilis in quid de pluribus, & tamen non eſt ſpecies ergo diffinitio in ſufficiens tenet conſequentia cum minori, maior probat. Nanque ly ſubſtantia prædicetur de pluribus. in quid patet, & quod ſit terminus nō ſupremus probatur. Nā aliquis terminus eſt ſupra eum, ergo nō eſt ſupremus, conſequentia tenet antecedēs probatur de iſto termino ens qui eſt ſupra iſtū terminū ſubſtātia qa omnis

Contra dif. gñis gñaliſſimi, & ſubalterni.

Contra diffinitionem ſpeciei.

ſubſtantia eſt ens.& non econtra. Reſpondetur quod quemadmodũ ly ſubſtantia,eſt genus generaliſſimus. ita eſt terminus ſupremus, & cum dicitur ly ens eſt ſupra eum,nego quia ſuperioritas & inferioritas non reperitur niſi in prædicamento.ly ens, nõ eſt in predicamento. ergo non eſt ſupra nec infra. Et cum dicitur. omnis ſubſtantia eſt ens quod non econuerſo. ergo ly ens,eſt terminis ſuperior, non ualet conſequẽtia ſed bene ſequitur. ergo eſt terminus cõior, uel prior,ſicut nõ ſequitur, omnis ſubſtantia eſt homo uel nõ homo. & non econuerſo ergo ly homo, uel non homo.eſt terminus ſuperiori nullus enim terminus cõpoſitus eſt ſupra uel infra aliquẽ terminũ predicamentalẽ. Quarta diffinitio fuit iſta. Species ſpecialiſſima eſt terminus qui cum ſit ſpecies non poteſt eſſe genus. Ex qua inferebatur quòd ſpecies ſubalterna eſt terminus.qui cum ſit ſpecies poteſt eſſe genus. Contra arguitur ſic, iſte terminus homo,eſt ſpecies ſpecialiſſima & poteſt eſſe genus,ergo neutra diffinitio ſufficiens,conſequentia tenet cũ maiori,minor probatur, quia poteſt conuerti cũ illo termino animal.Dicitur quòd argumentũ nõ procedit contra intellectum regulę qui eſt iſtæ, ſpecies ſpecialiſſima eſt terminus qui cum ſit ſpecies non poteſt eſſe genus, ſic adequatæ ſignificando,ſicut ly homo, ſed iam in propoſito, ſi ly homo conuerteretur cum ly animal non adæquatæ ſignificaret hominẽ. Quinta diffinitio fuit. Differẽtia eſt terminus uniuocus prædicabilis in quale eſſentiale. Contra arguitur ſic ly rationale eſt differentia, & tamen non eſt terminus uniuocus, ergo diffinitio ſufficiens: tenet conſequentia antecedens probatur. nam ſignificat hominem ſub ratione quæ ſenſitiuum & intellectiuum, ſignificat angelũ ſub ratione qua intellectiuum ſolum modo, ergo diuerſis rationibus.Reſpondetur quod ly rationale,quod diuidit animal,quãdo dicitur animalium aliud rationale,aliud irrationale,non ſignificat niſi hominẽ,quia eſt ſignificat niſi animal rationale, ſed nullus angelus eſt animal rationale.ergo nõ ſigni-

Contra diffinitionem ſpecialiſſime,& ſubalterne.

Contra diffinitionem differẽtiæ.

ficat angelum:& ita unum aſſumptum fuit falſum. Sexta diffinitio fuit iſta. Propriũ eſt terminus uniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidẽtale conuertibiliter, ut riſibile quod prædicatur de ſor.& Plat. accidentaliter conuertibiliter. Contra iſtã diffinitionem arguitur ſic ly riſibile, eſt proprium.& tamẽ non prædicatur de pluribus conuertibiliter. ergo diffinitio inſufficiens. tenet cõſequentia cũ maiori, minor probatur. nam ly riſibile, prædicatur de ſor. & Pla.& nõ conuertibiliter, quia ſor.& riſibile non conuertuntur. unde non ſequitur riſibile currit. ergo ſort. currit. ergo &c. Dicendũ qđ ly cõuertibiliter in diffinitione non reſpicit ly pluribus, ſed illud rõne cuius dẽ talibus prædicatur. uide licet ſubiectum. qđ eſt iſte terminus hõ, cũ quo cõuertiẽ iſte termin9 riſibile. unde iſta conſequẽtia non ualet ly riſibile, prædicatur de ſor. et Pla.& nõ conuertiẽ cũ illis ergo nõ conuertiẽ. arguiẽ .n. ab inferiori ad ſuũ ſuperius negatione præpoſita.

Contra diff. ꝓprii.

Septima diffinitio erat iſta. accidẽs eſt terminus uniuocus ꝑdicabilis de pluribus in quale accidẽtale non conuertibiliter. Contra iſtã diffinitionẽ arguiẽ ſic, nã iſte terminus hic albedo eſt accidẽs quia eſt terminus accidẽtalis,& tñ nõ eſt prædicabilis de pluribus, quia eſt terminus diſcretus. ergo diffinitio inſufficiens. Soluitur hoc argumentũ per diſtinctionẽ dicẽdo, quod accidens poteſt ſumi large pro omni termino accidẽtali communi uel diſcreto. & ſic nõ ſumiẽ in propoſito. Alio modo pro termino accidentali cõi,& ſic diffinitur ad præſens.& ſecundum iſtum modum patet quod iſte terminus hic albedo, non eſt terminus accidẽtalis nec eſt pluribus competens accidẽtaliter.

Contra diff. accidẽtis.

Octaua diffinitio erat iſta. Prædicatio directa eſt illa, in quo ſuperius ꝑdicatur de ſuo inferiori. Indirecta autem ecõuerſo. Cõtra iſtas diffinitiones arguitur ſic. quia ex illis ſequiẽ quod aliqua eſt prædicatio quæ nec eſt directa nec idirecta. vt homo eſt homo, animal eſt aĩal quia nec ſuperius, nec inferius prædicatur. Ideo reſpõdetur concedendo concluſionem. Vltima diffinitio fuit

Contra diff. prædicationis directæ & indirectæ.

fuit iſta. Prædicatio eſſentialis eſt illa ĩ qua ſuperius ꝓdícatur de ſuo inferiori uel differẽtia de aliquo iſtorum aut econuerſo. Contra iſtam diffinitionem arguitur ſic. homo non eſt animal, non eſt prædicatio eſſentialis, & tamẽ ſuperius prædicatur de ſuo inferiori. ergo diffinitio inſufficiens tenet conſequentia cum minori. maiorem probo. quia iſta prædicatio eſt impoſſibilis. Reſpõdetur quòd aliqua prædicatio eſſentialis eſt impoſsibilis. Similiter aliqua prædicatio contingens eſt prædicatio eſſentialis. ut tu es homo, & antichriſtus eſt animal. Itẽ aliqua prædicatio neceſſaria eſt prædicatio accidentalis. vt hõ eſt riſibilis, animal eſt quantum, aut coloratum.

Contra diffi. prædicationis eſſentialis.

Obiectionis contra cap. ultimi. In materia ſyllogiſmorum. Cap. VII.

IN materia ſyllogiſmorũ eſt aliqualiter obiiciẽdũ ut quod nõ expreſſe eſt prolatum ad lucem reducatur. De primo arguitur probando inſufficientiam figuratũ ſic. quatuor ſunt figuræ. ergo diminute tres aſſignãtur conſequentia tenet. antecedens probatur. nam iſte eſt optimus ſyllogiſmus. omnis homo eſt animal, oẽ aĩal eſt ſubſtantia. ergo omnis hõ eſt ſubſtantia. ergo eſt ſyllogiſmus alicuius figuræ. non primæ quia quod ſubiicitur in prima nõ prędicatur in ſecũda, nec eſt ſecũdæ figuræ, quia non prædicatur idẽ in utraque. nec tertiæ quia non ſubiicitur idem in utraque. ergo oportet darę quartam figuram, ĩ qua illud quod prædicatur in prima ſubiiciatur in ſecũda. Reſpõdetur quòd nõ ſunt plures figuræ quã tres, nec ſyllogiſmus propoſitus cõſtituit quartam figurã, quia eſt in prima figura & ĩ primo modo, nec dictum eſt, quod nõ conſtituat primam figuram. quia eſt in prima figura alius ſyllogiſmus quàm ille cuius ſubiectum primę ꝓpoſitionis eſt prędicatum ſecundæ, ſed dicebatur, ſi ſubiectum primę eſt prædicatum ſecundæ, ſic reſultat prima figura. Dicatur ergo quòd ille ſyllogiſmus cõſtituit primã figu-

Contra ſufficientiã figurarum.

Contra ſufficiẽtia modorum primæ figuræ.

ram,cuius ſubiectum unius præmiſſæ eſt prædicatũ alterius. Secũdo arguitur inſufficientia modorũ primæ figuræ ſic ſyllogizãdo,nullũ animal eſt lapis quilibet homo eſt animal, ergo aliquis hõ nõ eſt lapis iſte eſt ſyllogiſmus primæ, figurę, & tamẽ nõ eſt ĩ aliquo illorũ nouẽ modorũ,ut patet diſcurrendo per omnes,ergo plures ſunt quàm nouem.Item ſyllogizatur ſic. omne animal eſt ſubſtãtia,omnis homo eſt animal,ergo homo eſt ſubſtantia,iſte ſyllogiſmus eſt primæ figurę & tamen non eſt in aliquo illorum nouem modorum,ut patet intuenti niſi forte diceretur quod eſſet in baralipoton,nec hoc euadit.quia baralipoton cõcludit indirecte,& prædictus ſyllogiſmus concludit directe ergo &c. Dicitur quod primus ſyllogiſmus eſt in celarent: nõ immediate, ſed mediate quia ex primis præmiſſis concluditur in celarent,nullus homo eſt lapis.ex qua ſequiẽ formaliter,quod aliquis homo non eſt lapis in figura de ineſſe. Conſimiliter eſt dicẽdũ ad ſecundum ſyllogiſmũ quod eſt in primo primæ figurę non immediate,ſed mediate concludendo.iſtam concluſionẽ in figura de ineſſe ex propria cõcluſione · unde iſte ſyllogiſmus eſt ĩmediate in primo primę omne animal eſt ſubiecta,quilibet homo eſt animal,ergo qlibet homo eſt ſubiecta quia nõ exigitur aliquod medium ad hoc quod ſit in primo primæ figuræ,ſed alius ſyllogiſmus eſt mediate.quia non ſequitur concluſio iſta, niſi mediate iſta ſubintellecta.ſ.qlibet hõ eſt ſubiecta,tãquã ab uniuerſali ad ſuã ſubalternã.Et ſi ex his cõcluderetur quod barbara, uel celarẽt concludit indirecte,uel indefinite,uel particulariter,cõcedo nõ ĩmediate, ſed mediate.

Contra ſuffi. modorũ ſecundæ figuræ.

Tertio oſtendo iſufficientiã modorũ ſecũdæ figurę ſic arguẽdo.nullus lapis eſt animal,quilibet homo eſt animal,ergo aliquis hõ non eſt lapis.Vel ſic,qlibet hõ eſt animal,nullus lapis ẽ animal,ergo nullus homo eſt lapis,quilibet iſtorum ſyllogiſmorum eſt in ſecunda figura,& nõ in aliquo illorum quatuor modorum ut patet diſcurrendo per ſingulos.Nã primus ſyllogiſmus iſtorũ duorum,cõſtat ex duabus uniuerſalibus

bus concludit indirecte, qualiter non reperitur in ali quo illorũ quatuor modorũ. Reſpondetur ut primus, eſt mediate in Cæſare, quia ex propria & immediate concluſione eius ſequitur concluſio adducta formaliter, ſecundus uero eſt in cameſtres etiã mediate, quia ex propria & immediata concluſione eius, ſequitur cõcluſio illius ſyllogiſmi per cõuerſionẽ ſimplicẽ. Quarto oſtendo inſufficientiã modorum tertiæ figurę ſic arguẽdo. Omnis homo eſt ſubiecta, omnis homo eſt animal, ergo quædã ſubiecta eſt animal, uel ſic, q̃libet hõ eſt riſibilis, aliquis homo eſt unus homo, ergo aliquod riſibile eſt unus hõ iſti ſunt optimi ſyllogiſmi ĩ tertia figura, & non in aliquo modo quia omnes modi tertiæ figuræ concludunt directe, & prædicti ſyllogiſmi concludunt indirecte, ergo &c. Ideo dicitur ut prius, quòd primus eſt in darapti, ſecundus in datiſi non immediate ſed mediate, per conuerſionem ſimplicem immediate concluſionis, & ita non eſt inconueniens quòd modi tertiæ figuræ concludant indirecte, non immediate, ſed mediate ſolum.

Contra ſuffi. modorũ tertiæ figu.

Obiecta ad dictum ult. cap. contra modos figuratum. Cap. VIII.

ARGVITVR communiter contra figurarum modos probãdo ſyllogiſmos factos in illis aliqualiter nõ tenere. Et primo contra primum modũ primæ figuræ nam iſte ſyllogiſmus non ualet, omnis homo uel aſinus eſt aſinus, omne riſibile eſt homo uel aſinus, ergo omne riſiibile eſt aſinus. Et ponitur in primo primæ figuræ, ergo modus iſte inſufficiens, conſequentia tenet cum maiori, quia omnia requiſita ad primum primæ ſufficienter exprimuntur, quòd autem iſte ſyllogiſmus non ualeat. probatur, conſequens eſt falſum & antecedens eſt uerum, probatur. Nam minor eſt uera, ut patet ex ſuis exponentibus, & maiorem probo inductiue. Iſte homo uel aſinus, & ille homo uel aſinus eſt aſinus, & ſic de ſingulis, & iſti ſunt omnes homines: ergo omnis homo uel aſinus eſt aſidus, patet cõſequẽtia

Contra primum modorum primæ figuræ.

tia à ſingularibus ſufficienter enumeratis ad ſuam uniuerſalem. Reſpondetur quærendo de ſubiecto diſtributionis illius uniuerſalis, omnis hō uel aſinus eſt aſinus quid diſtribuitur. utrum totum diſiunctum, uel prima pars ſolummodo, ſi totum diſiunctum, nego maiorem & ad probationem adductam, dico quòd quelibet ſingularis ī qua demōſtratur homo, eſt falſa. ideo iſta eſt falſa, iſte homo uel aſinus eſt aſinus, demonſtrādo hominem quia ſignificat quòd hoc quod eſt homo eſt aſinus. & hoc eſt falſum. Si autem ſolummodo prima pars diſtribuitur. nego conſequentiam, quia plus prædicatur in minori quam fuerit diſtributum in maiori. Vnde non oportet quòd ſubiectum totius propoſitionis maioris prędicetur in minori, ſed ſufficit quòd ſubiectum diſtributionis, ita quòd ſecūdum iſtam reſponſionem, uniuerſalis quæ eſt maior habet ſubiectum diſtributionis, qđ eſt prima pars diſiunctim. & habet ſubiectum propoſitionis quod eſt totū diſiūctū. primum ſubiectum expedit prædicari in minori & nō ſecundū. nec de tali intelligitur regula primæ figurę. Cōtra ſecundum modum arguitur ſic. iſte ſyllogiſmus non ualet, nulla concluſio eſt uera, ſed omnis concluſio facta in celarent eſt concluſio. ergo nulla concluſio facta in celarent eſt uera. & tamen iſte ſyllogiſmus eſt in celarēt. ergo &c. Minor patet, quia ſunt omnia requiſita. maior probatur ponendo quòd ſyllogiſmus factus ſit omnis ſyllogiſmus. quod poſito antecedēs illius ſyllogiſmi eſt uerum pro qualibet parte, & conſequens falſum quia falſificat ſe. Ideo dicitur ut in materia inſolubilium, quòd dictus ſyllogiſmus nō eſt in tertio primę, quia concluſio eſt propoſitio inſolubilis hypotheticæ ſignificans qualis nō eſt aliqua præmiſſarum. Cōtra tertium primæ figurę arguitur ſic iſte ſyllogiſmus nō ualet. cuiuslibet hominis aſinus currit, brunellus ē hoīs aſinus. ergo brunellus currit. & tamen arguitur ſecundū tertium modū. ergo modus inſufficiēs. conſequentia tenet cō minori, maiorē probo. Et pono quod quilibet homo habeat duos aſinos quorū unus currat, alius

Contra ſecundū modum primæ figuræ.

Contra tertiū modū.

alius non de quorũ numero non currentiũ ſit brunellus iſto poſito antecedẽs eſt uerũ. ut patet. conſequẽs contra caſum. Ideo dicitur quod argumentum non ualet. quia plus prædicatur in minori quam fuerit diſtributum in maiori. Nam diſtributũ in maiori fuit ꝓciſæ ly hoĩs.& prædicatum minoris erat hoc totũ,hominis aſinus. Sed forte dicitur quod adhuc ſtat argumẽtum ſic arguendo. Cuiuslibet hoĩs aſinus currit, brunellus eſt hominis. ergo brunellus currit. Dicitur qđ nondum eſt ſyllogiſmus in tertio primæ,quia in obliquis caſibus,oportet ſubiectũ maioris prędicari in minori in recto ſic dicendo, brunellus eſt homo. & hoc negatur propterea bene ſequitur, cuiuslibet hoĩs aſinus currit,ſor.eſt homo.ergo ſor.aſinus currit. Notandum circa illũ modum quod ſi aliqua ꝓmiſſarum non fuerit quanta, non arguitur tunc ſecundũ iſtum modũ ut neceſſario omnis homo eſt animal, ſort. eſt homo. ergo neceſſario ſor. eſt animal. Item omnis homo eſt animal:ſed tantum riſibile eſt homo.ergo tantum riſibile eſt animal.in qualibet enim harum conſequentiarum eſt antecedens uerum, & conſequens falſum. non eſt ergo aliquis iſtorum paralogiſmorum ſyllogiſmus in darii.quia in primo maior non eſt alicuius quantitatis, quia eſt modalis de ſenſu compoſito, in ſecundo minor non eſt alicuius quantitatis, quia eſt excluſiua primi ordinis. Contra quartum primæ arguitur ſic,iſte ſyllogiſmus nõ ualet. Omne aĩal ſi eſt rudibile, nõ eſt homo,ſed tu es animal ſi es rudibilis. ergo tu non es homo, & tamen arguitur ſecundũ iſtũ modum. ergo eſt ſufficiens.conſequentia tenet, antecedens probatur.nam conſequens eſt falſum,ut patet. & quælibet præmiſſarum eſt uera ſcilicet tam ſecũda quam prima. ut patet per exponentes. Nam aliquod animal ſi eſt rudibile non eſt homo,& nullum eſt animal,quin illud ſi eſt rudibile.non ſit homo.patet etiã ex omnibus ſuis ſingularibus,quarum quælibet eſt uera. Reſpondetur ut in primo quod ſi totum conditionatum diſtribuitur, negatur maior. & tunc ad argumentum

cõtra quartum modũ.

mentum.dico quod non bene exponitur. Primo, quia eſt uniuerſalis negatiua quę non exponitur. Secundo quia non debitæ aſſignatur ſecunda exponẽs, quæ deberet eſſe iſta. & nihil eſt aĩal ſi eſt rudibile q̄n iſtud nõ ſit homo quòd eſt falſum, quia aliquod eſt animal ſi eſt rudibile, quod eſt homo. Nam hoc eſt homo, demonſtrando hominẽ. & hoc eſt animal ſi eſt rudibile. ergo &c. Item multæ ſingulares ſunt falſæ, ut hoc animal. ſi eſt rudibile non eſt homo demonſtrando hominem. quia debet ſic reſolui hoc nõ eſt homo & hoc eſt animal ſi eſt rudibile, quarum prima eſt falſa. Si autẽ dicitur in principio quod diſtribuiť ſolũ prima pars conditionati tunc patet quòd conſequentia non ualet quia plus prædicatur in minori qua fuerit diſtributũ in maiori. Ideo debuit ſic argui. Omne animal ſi eſt rudibile nõ eſt homo, ſed tu es animal. ergo tu ſi es rudibilis non es homo. conceditur conſequentia & conſequens. Notandum tamen quòd in prædictis & in cæteris modis, oportet medium terminũ ſemper ſupponere præciſæ pro eodem uel pro eiſdem. ideo nõ ualet iſte ſyllogiſmus, nullus homo eſt mulier. berta eſt homo. ergo berta non eſt mulier, quia minor debuit eſſe talis, berta eſt aliquis homo quæ negatur. Contra cæteros modos primę figuræ non arguo, quia ex prædictis poſſunt elici obiectiones contra alios modos ſufficienter.

Contra primum modũ ſecundæ figuræ.

Contra primum ſecundæ figuræ arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet, omnis Deus ſubſtãtia nõ eſt omnis prima cauſa ſubſtãtia eſt ergo omnis prima cauſa Deus non eſt, quia antecedens eſt uerum conſequens falſum & tamen eſt ſyllogiſmus in primo ſecundæ. Reſpondetur quod talis ſyllogiſmus non eſt in primo ſecundæ, quia talis debet fieri ex negatiuis de conſueto modo loquendi, & non dę inconſueto, qualiter fit in propoſito, quia omnes negatiuæ ſunt de incõſueto modo loquendi, ex quo prædicatũ præcedit negationem, ſed bene ſequeretur, omnis Deus nulla ſubſtãtia eſt. omnis prima cauſa ſubſtãtia eſt, ergo omnis prima cauſa Deus non eſt, ſed maior eſt falſa, ſicut &

conclu-

concluſio. hoc argumētum poteſt reduci ad oēs alios modos iſtius figuræ per trāſpoſitionem premiſſarum, aut per mutationē quantitatis. Cōtra primum modū tertiæ figuræ arguitur. Iſte ſyllogiſmus non ualet cuiuslibet hominis aſinus currit, cuiuslibet hominis aſinus quieſcit ergo aſinus quieſcens eſt aſinus currens, quia in caſu ſuperiori eſt antecedens uerū conſequēs falſum. & tamen eſt in primo tertiæ figuræ. Dicitur φ non eſt in darapti, quia ſicut premiſſæ fiunt ex recto & obliquo ita concluſio debet fieri. ideo debet ſic cōcludi. ergo aſinus quieſcens eſt alicuius, cuius eſt aſinus currens. unde ly aſinus, non eſt pars ſubiecti in pmiſſis, ſed pars pdicati, ideo debet poni in concluſione. Contra ſecundum modum tertiæ figuræ arguitur. Iſte ſyllogiſmus non ualet, oīs homo uel aſinus nō eſt homo, oīs homo uel aſinus eſt riſibilis. ergo riſibile non eſt homo, quia antecedens eſt uerum, ut patet ex ſuis exponētibus. uel ſingularibus, & cōſequēs eſt falſum. Rndetur quod ſi in qualibet præmiſſarum diſiūctum totum diſtribuitur quilibet illarum eſt falſa. & habet multas ſingulares falſas. Nam primo vl'is quælibet ſingularis eſt falſa, in qua demonſtratur homo & ſecūdæ quælibet ſingularis eſt falſa in qua demonſtratur aſinus ut patet ex ſuis reſoluentibus. Si aūt non diſtribuitur totū diſiunctum, ſed prima pars ſolūmodo non arguitur tūc in ſecūdo tertiæ, quia in tali modo oportet totū ſubiectū propoſitionis diſtribui qualiter non ſit in propoſito. Contra alios modos huius figuræ ſpecialiter non arguo. Primo qa hæ due obiectiones ad oēs alios mō pñt reduci. Secūdo ut uitē prolixitatem ſcripturæ facientis tediū in aīo. Secundo ut uitē prolixitatē ſcripturæ facientis tedium in aīo ſtudentis.

Contra primum modum primæ figuræ.

Contra ſecundū modum.

Et ſic eſt finis obiectionum contra ſummulas.

Et incipit ultimus tract. huius operis qui de obiectionibus contra conſequentiarum regulas intitulatur eas fortificando.

Obie-

Obiecta contra regulas cõſequentiarum primi & ſecundi cap. Cap. Primnm.

Contra regu. de conſequentia bona & mala.

POST ſummularum obiectionum declaratam notitiã, ſequitur ultimo ut in initio eſt præmiſſum, conſequẽtiarum rationibus fortificare materiam. Arguo igitur cõtra primam & principalem regulam quæ fuit iſta. Conſequentia bona eſt illa cuius contradictoriũ conſequentis repugnat antecedẽti, ex qua inferebatur alia, quod conſequẽtia mala eſt illa cuius contradictorium conſequẽtis ſtat cum antecedente. Contra arguitur ſic. aliqua eſt conſequentia bona: & tamen contradictorium conſequentis ſtat cum antecedẽte. ergo ambæ regulæ falſę. conſequentia tenet antecedens probatur. iſta conſequẽtia eſt bona. Tu credis præciſæ quòd aliquis homo decipitur. ergo aliquis homo decipitur, & tamen contradictoriũ conſequẽtis ſtat cum antecedente. ergo prima pars antecedẽtis probatur, quoniam ſequitur tu credis præciſæ quod aliquis homo decipitur. ergo tu credis præciſæ uerum, uel tu credis præciſæ falſum. Si tu credis præciſæ uerum, & tu credis præciſæ quòd aliquis homo decipitur, ergo aliqs hõ decipitur. Si tu credis præciſæ falſum. ergo tu deciperis. & tu es aliquis homo ergo aliquis homo decipitur. Secũda pars antecedentis probatur. & pono antecedens in caſu. cum hic quod nullus alius à te decipiatur. Iſto poſito. tu credis præciſæ quod aliquid homo decipitur & nullus homo decipitur ergo contradictoriũ conſequẽtis ſtat cum antecedente primam partẽ conſequentis ponit caſus, ſecũdã probo. Nam nullus alius à te decipitur per caſũ, nec tu deciperis. ergo nullus homo decipitur. minorem probo, quia ſi non detur oppoſitum. & arguitur ſic tu credis præciſæ ſicut eſt. ergo tu non deciperis. conſequentia tenet & antecedens probatur. nã tu credis preciſæ quod aliquis homo decipitur per caſum. & ita eſt quod. aliquis hõ decipiẽ quia tu deciperis per reſponſionẽ. ergo tu credis præciſæ ſicut eſt. Reſpondetur quòd iſta conſequẽtia eſt bona, & quod

oppoſitum conſequentis non ſtat cum antecedéte, im mo repugnat. Et admiſſo caſu concedo iſtā tu credis præciſæ quod aliquis homo decipitur,& nego iſtā nullus homo decipitur.quia concedo qd' tu deciperis tanquam ſequēs. ſequitur enim aliqs homo decipitur & nullus alius à te decipit & tu es homo ergo tu deciperis. Vlterius ad argumentum nego, iſtam tu credis præciſæ ſicut eſt. Et ad eius probationem nego conſequentiam iſtam, ſcilicet tu credis præciſæ quod aliquis homo decipitur. & ita eſt quod aliquis homo decipitur. ergo tu credis præciſæ ſicut eſt. ſicut non ſequitur tu credis præciſæ quòd aliquis homo currit, & ita eſt quod aliquis homo currit. ergo tu credis præciſæ ſicut eſt, vt poſito quòd ſort. currat. & Plato non currat. & credas præciſæ Platonem currere, iſto poſito eſt antecedens uerum, conſequens falſum,ſed bene ſequitur,tu credis præciſæ quod aliquis homo currit,& ita eſt quod ille quem præciſæ credis currere currit.ergo tu credis præciſæ ſicut eſt, ſed minor eſt falſa in iſto caſu. Ita ſequitur in propoſito, tu credis præciſæ quod aliquis homo decipitur. & ita eſt quod ille quem credis decipi decipitur.ergo tu credis præciſæ ſicut eſt,conſequentia eſt bona,ſed minor eſt falſa quia in caſu iſto. tu credis alium à te decipi. Notandum quod ſub ſecunda regula ponebātur duæ aliæ regulæ,uidelicet. Ex īpoſſibili ſequitur quodlibet.Et neceſſarium ſequitur ad quodlibet. Contra quas regulas arguitur ſic,quia non ſequitur,aliquis homo eſt aſinus ergo nullus homo eſt aſinus & arguitur ſecundum ambas regulas. ergo ambæ regulæ falſæ.tenet cōſequētia cū minori.& maior probatur. Primo qa ex uno oppoſitorum non ſequitur reliquū. Secundo quia cōtradictorium conſequētis ſtat cum antecedente, eo quod conuertitur cū ipſo. Ideo reſpondetur quod iſta conſequentia eſt materialis bona & nō eſt inconueniens ex uno oppoſitorum aliud inferri,dummodo ipſum ſit impoſſibile. nego tamen quod oppoſitum conſequentis ſtet cum antecedente. Et nego illam conſequentiam

Contra regu.cōſequētiæ bonæ materialis.

oppo-

oppoſitnm, conſequens cõuertitur cum antecedente. ergo ſtat cum ipſo. unde dico quod quælibet propoſitio mundi ſequitur ex illa, tu es aſinus,& quęlibet eidem repugnat, immo repugnat ſibijpſi, quia infert oppoſitum ſuijpſius. Prima regula formalis conſequentiæ erat iſta. Si alicuius conſequentiæ ex contradictorio cõſequentis ſequitur contradictorium antecedentis,illa conſequentia eſt bona. Ex qua inferebatur, quod ſi alicuius conſequentiæ contradictorium conſequentis non eſt illatiuum cõtradictorij antecedentis,illa conſequentia non ualet.Cõtra ambas regulas arguitur ſic. Aliqua cõſequẽtia eſt bona & tamen ex contradictorio conſequẽtis non ſequitur contradictorium antecedẽtis.ergo iſtæ regulæ falſæ antecedentis probatur iſta conſequẽtia eſt bonã, tu credis præciſæ, quòd omnis homo decipitur. ergo tu deciperis.& ex contradictorio conſequẽtis non ſequitur contradictorium antecedẽtis.ergo &c. prima pars antecedentis probatur,quia ſequitur,tu credis præciſæ quòd omnis homo decipitur, ergo tu credis uerũ uel falsũ. Si credis falſum.ergo tu deciperis. ſi uerũ. & tu credis præciſæ, quod omnis hõ decipitur. ergo ita eſt quòd omnis homo decipitur. ergo tu deciperis.iſta cõſequẽtia eſt bona,& ſecũda pars antecedẽtis principalis probatur,quia non ſequitur tu non deciperis.ergo tu non crederis præciſę quod omnis hõ decipitur.probatur.& pono quod tu credas præciſæ quod omnis hõ decipiatur iſto poſito conſequẽs eſt falſum per caſum, & antecedens uerum.probatur,ſi nõ detur oppoſitum, & arguitur ſic, tu credis præciſæ quod omnis hõ decipitur & ita eſt quod omnis homo decipitur,quia omnis homo non tu decipitur per caſum,& tu deciperis per reſponſionẽ.ergo tu credis præciſæ ſicut eſt.ergo tu non deciperis, quod erat probandum. Reſpondendum eſt non admittendo caſum,quia non eſt poſſibile quod tu credis præciſæ,quod omnis homo decipitur.nã ſic ſequitur quòd tu deciperis.ut eſt oſtenſum uel ergo deciperis in credẽdo omnem hominẽ decipi,uel aliquid

aliud

aliud & per conſequens tu non credis præciſæ, quod omnis homo decipitur, quod eſt oppoſitum unius particule & caſus. Ea eodem ſequitur quod non eſt poſsibile, quod tu credas præciſæ teipſum decipi, probaf. nam ſi credis præciſæ teipſum decipi. ergo deciperis, uel ī credēdo teipſum decipi,uel aliquid aliud,nō primũ, quia teipſum decipi eſt uerũ,ergo aliquid aliud; & per conſequens tu non credis præciſæ teipſum decipi. Secunda regula erat iſta. Si alicuius conſequentiæ bonæ antecedens eſt uerum & conſequens eſt uerum, & ſi antecedens eſt uerum & conſequens falſum iſta conſequentia nō ualet. Contra arguitur ſic. Poſsibile eſt quod aliqua conſequentia ſit bona, & antecedens ſit uerum conſequens falſum ergo regula falſa, conſequentia tenet, antecedens probatur. Et pono quod iſta conſequentia, tu es homo. ergo tu non es homo, conuertatur cum bona conſequentia antecedente & conſequente ſignificantibus ut prius, caſus eſt posſibilis, quia conſequētia diſtinguitur ab antecedente, & conſequente ſimul ſumptis, quia eiſdem ſuperaddit notam conſequentiæ admiſſo ergo caſu, iſta conſequentia eſt bona, tu es homo. ergo tu non es homo. quia conuertitur cum bona conſequentia, & antecedens eſt uerum. & conſequens falſum, quia ſignificat omnimode ſicut prius ex caſu, ergo &c. Ideo dicitur quod argumentum uerbaliter procedit contra regulas. Et nō contra intellectum iſtarum intelligitur ſit nanque prima, ſi alicuius cōſequentiæ bonæ ſignificantis. præciſæ iuxta compoſitionem ſuarum partium antecedens eſt uerum, & conſequens falſum. conſequentia non ualet ſed iam in caſu. iſta conſequentia propoſita eſt bona non tamen ſignificat iuxta compoſitionem ſuarum partium: quia ponitur ipſam conuerti cum bona conſequentia antecedente & conſequente ſignificantibus ut prius omnimode, ut ergo arguatur contra regulam, debet ſumi hoc antecedens poſſibile eſt quod aliqua conſequentia ſit bona, ſignificans præciſæ iuxta compoſitionem ſuarum partium

Contra ſecundā reg.

& quod antecedens ſit uerum, & conſequens falſum. Et hoc negatur tanquam impoſſibile. Iſtum modum intelligendi de ſignificatione partium & ſi non explicite. tamē implicite aſſerit quæcunque regula conſequentiarum contra quarum quælibet poteſt uerbaliter argui illo uel conſimili argumento, niſi gloſa prædicta cæteræ regulæ uerificentur. Tertia regula fuit

Contra 3. reg.

iſta. Si alicuius conſequentiæ bonæ antecedens eſt neceſſarium, & conſequens ſimiliter eſt neceſſarium ex qua inferebatur, quòd ſi antecedens eſt neceſſariū & conſequens eſt contingens conſequentia non ualet. Contra iſtas regulas arguitur ſic.aliqua conſequentia eſt bona,& antecedens eſt neceſſarium,& conſequens contingēs.ergo regulæ falſæ,conſequentia tenet antecedens probatur.Nā iſta conſequentia eſt bona:Deus eſt.ergo hic eſt uera,Deus eſt.& antecedens eſt neceſſarium. & conſequens contingens,ergo &c.quod antecedens ſit neceſſariū manifeſtum. & quod conſequens ſit contingens probatur. Nā iſta, Deus eſt,poteſt eſſe falſa, & ipſa uera ergo ipſam eſſe ueram eſt contingens,conſequentia eſt nota cum minori, maior probatur ex hoc quòd poteſt conuerti cum falſo. Ideo probatur principalem conſequentiam eſſe bonā. quia ſi non, ſtet ergo oppoſitum conſequentis cum antecedente,& arguitur ſic.hæc non eſt uera Deus eſt & ipſa ſignificat adæquatæ Deus eſſe, ergo Deum eſſe nō eſt uerum, & per conſequens Deus non eſt, quod eſt oppoſitum alterius partis. Reſpondetur quod iſta conſequentia non ualet Deus eſt.ergo hæc eſt uera.Deus eſt, niſi adderetur iſta minor & hæc Deus eſt.ſignificat adæquatæ Deum eſſe quæ eſt contingens, & concedo quod oppoſitum conſequentis ſtat cum antecedente,tunc cum ponitur cum antecedente admitto,& concedo iſtam, Deus eſt & hæc non eſt uera, Deus eſt, & tunc ad argumentum hæc non eſt uera, Deus eſt & ipſa adæquatæ ſignificat Deum eſſe ergo Deum eſſe non eſt uerum nego minorem, quia repugnat duobus, conceſſis ſequitur enim Deus eſt, & hæc non

eſt uera, Deus eſt ergo ipſa non ſignificat ad æquatæ Deum eſſe, unde in hoc argumento eſt obligatio, & non apparet, cum enim dicitur, ſtet oppoſitum conſequenti cum antecedente, hæc eſt una poſitio implicite, ac ſi dicerem, pono tibi iſtam Deus eſt, & hæc non eſt uera, Deus eſt, quæ admittenda eſt, & conſequenter reſpondendum eſt, ut prius. Quarta regula fuit iſta. Si alicuius conſequentiæ bonæ antecedens eſt poſſibile, & conſequens ſimiliter. Ex qua eſt illatum, quod ſi alicuius conſequentię antecedens eſt poſſibile, & conſequens impoſſibile, conſequentia iſta non ualet. Contra iſtas regulas arguitur ſic. iſta conſequentia non eſt bona, omnis propoſitio, eſt affirmatiua, ergo nulla propoſitio eſt negatiua, antecedens eſt poſſibile, & conſequens impoſſibile, ergo regulæ falſæ, conſequentia tenet, & antecedens probatur pro prima parte. Nam oppoſitum conſequentis repugnat antecedenti, ergo conſequentia bona, antecedens patet. Nam iſta repugnat, omnis propoſitio eſt affirmatiua, & aliqua propoſitio eſt negatiua, quod autem antecedẽs ſit poſſibile patet. quia poſſibile eſt quòd hæc tu es ſit omnis propoſitio, ſed nunc probatur quòd conſequens ſit impoſſibile: quia ipſum non poteſt eſſe uerum, ſic ſignificando, probatur, nam ſi poteſt eſſe uerum uel ergo ipſo exiſtente, uel ipſo nõ exiſtente, non ipſo exiſtente, quia ſi iſta propoſitio nõ eſſet, nulla propoſitio eſt negatiua, & ſic ipſa non eſſet uera nec falſa, nec etiam ipſa exiſtente, quia quandiu iſta propoſitio eſt, aliqua propoſitio negatiua eſt, & per cõſequens ſemper eſt falſum, nullam negatiuam eſſe. Dicendum, quod iſta conſequentia eſt bona. Omnis ꝓpoſitio eſt affirmatiua. ergo nulla eſt negatiua, & conſequens eſt poſſibile ſicut antecedẽs, & tunc ad argumentum conſequens non poteſt eſſe uerum ſic ſignificando ergo ipſum eſt impoſſibile, nego conſequentiam, unde multæ propoſitiones ſunt poſſibile quæ non poſſunt eſſe ueræ, ut omnis propoſitio eſt falſa, nulla propoſitio eſt uera, hoc eſt fal-

Contra 4. regu.

ſum, hoc non eſt uerum ſeipſo demõſtrato, ut determinatum eſt in materia inſolubilium. Etiã extra materiam inſolubilium habent hæc dicta locum, ut hic non eſt Deus eſt in mente aut hoc non eſt demonſtrando ſubiectum eiuſdem propoſitionis ad cuius deſitionem deſineret eſſe propoſitio illa, quelibet enim illarum eſt poſſibilis & nulla ipſarum ſic ſignificans poteſt eſſe uera, Quinta regula fuit iſta. Quicquid ſequitur ad antecedens ſequitur ad conſequens. Ex qua inferebatur aliæ duæ. Prima, quicquid antecedit ad antecedens, antecedit ad conſequens. Secunda a primo ad ultimum quando omnes conſequentiæ intermediæ ſunt bonæ & formales & non uariate, cõſequentia eſt bona & formalis. Cõtra iſtas regulas arguitur ſic. aliqua eſt conſequentia bona, & aliquid ſequitur ad conſequens ipſius, quod non ſequitur ad antecedens ipſius, ergo iſtæ tres regulæ falſæ, cõſequentia tenet antecedens probatur, nam iſta conſequentia eſt bona quaternarius eſt, ergo binarius eſt, & aliquid ſequitur ad conſequens, quod non ſequitur ad antecedens ergo. &c. cõſequentia tenet, quia contradictoriũ conſequentis formaliter repugnat antecedentis. minorem probo. Nã ſequitur binarius eſt, ergo eius medietas eſt præciſæ, unitas, & tamen non ſequitur a primo ad ultimum, quaternarius eſt, ergo medietas eius præciſæ eſt unitas, quia medietas quaternarii non eſt unitas, ſed binarius ſimile argumentũ fit, quadrupedale eſt, ergo bipedale eſt, bipedale eſt, ergo eius medietas eſt præciſe pedale, & tamen non ſequitur quadrupedale eſt, ergo medietas eius eſt præciſæ pedale, qa medietas quadrupedalis non eſt pedale, ſed bipedale. Dicitur quod regulæ iſtæ tenent extra materiam relatiuorum, & hoc propter mutationem ſignificati ultimi conſequentis ratione relatiui quod uariat ſignificatum ad uariationem antecedentis, unde aliud ſignificat iſta propoſitio illius medietas eſt unitas, coniuncta cum hac propoſitione, binarius eſt, & aliud ſignificat cum iſta, quaternarius eſt. Cũ prima.n.ſignificat

Cõtra quintã reg. ca. 2.

gnificat quòd medietas binarii eſt vnitas,quod eſt verum.cum ſecunda ſignificat,quod medietas quaternarii eſt vnitas,quod eſt falſum. intelligitur ergo ſic prima regula.quicquid ſequitur ad conſequens, ſequitur ad antecedens manēte prima ſignificatione.& quia vltimum conſequens ratione relatiui non poteſt retinere primam ſignificationem.Ideo non eſt mirum ſi non ſequitur ex primo antecedēte. loco ergo eius ponatur vna propoſitio ſignificans idē cōuertibiliter ſic arguēdo.quaternarius ē.ergo binari⁹ ē. binarius ē ergo eius medietas ē vnitas. ergo a primo ad vltimū quaternarius eſt.ergo medietas binarii eſt vnitas,& ita in ſecūdo argumento debuit inferri quadrupedale eſt. ergo medietas bipedalis ē pedale.& hoc eſt uerum, & regula vera. Sexta regula fuit iſta.Si aliqua conſequentia eſt bona.& aliquid ſtat cū antecedente. Ex quia ſequitur alia.ſ.quicquid repugnat cōſequēti,repugnat antecedenti.Contra iſtas reg. arguitur ſic.Iſta cōſequētia eſt bona,lignū corrumpebatur. ergo impoſſibile eſt illud eſſe.& tamē hæc,animal eſt.ſtat cum antecedēte. & eadem non ſtat cum conſequente.ergo regulæ falſe conſequentia tenet. & antecedens probatur.Nā quod illa conſequētia ſit bona.patet quia quod ſemel ē corruptum amplius eſſe nō pōt.quod aūt iſta,aīal eſt.ſtet cum antecedēte patet.quoniā hæc ſimul ſtant,lignum corrūpebatur,& aīal eſt.qūia quælibet illarū eſt vera. ſed iam probatur,quòd illa,aīal eſt nō ſtat cum conſequēte,quia iſta copulatiua eſt impoſſibilis, animal ē, & impoſſibile eſt illud eſſe. Reſpondetur,quod iſta cōſequentia eſt bona,lignum corrūpebatur.ergo impoſſibile eſt illud eſſe.& ſicut iſta,animal eſt,ſtat cū antecedente,ita ſtat cū cōſequente. Et cum dicitur,iſta copulatiua eſt impoſſibilis animal eſt,& impoſſibile eſt illud eſſe uerū eſt.ergo iſta, animal eſt.nō ſtat cū conſequente.nego conſequentiā. quia ſecūda pars huius copulatiuæ nō eſt conſequens primæ cōſequentię.nec ſecū cōuertibile,qa relatiuū hēt aliud & aliud ſignificatū propter mutationē antecedentis.Et ſi dicitur,quo-

Contra 6. reg. 2.ca.

modo ergo ſtat iſta aial eſt cũ conſequente. diciturq́; non oportet cõiungere ipſam copulatiuæ, ſed ſufficit, quod quælibet iſtarũ ſit uera, unde iſta ſtant ſimul, tu es hõ. tu es albus, licet ex eis non fiat copulatiua. & ſi opponens uelit oino unam copulatiuã detur iſta, aial eſt & lignũ corrumpebat. & impoſſibile eſt illud eſſe, referendo ſemper ly illud, ad ly lignũ illa copulatiua eſt uera. ergo prima pars ſtat cum ultima. Septima regu. fuit iſta. Si aliqua conſequentia eſt bona, ſcit a te eſſe bona, & antecedẽs eſt a te concedendũ. conſequẽs eſt a te cõcedendũ. Ex qua inferebatur, q ſi antecedẽs eſt concedendũ & conſequens negandũ, non ualet cõſequentia. Contra iſtas reg. arguitur ſic. & pono quod iſtius conſequentiæ hõ currit, ergo riſibile currit. antecedens ſit tibi poſitum & a te admiſſum. conſequens uero ſit tibi depoſitum, & a te admiſſum. iſto poſito arguitur ſic. iſta conſequentia eſt bona, ſcita a te eſſe bona. homo currit, ergo riſibile currit. quia ſcis, quòd arguitur ab uno conuertibili ad reliquum. & antecedens eſt concedendum a te, quia tibi eſt poſitum & a te admiſſum. & conſequens negandum. quia eſt tibi depoſitum, & a te admiſſum. ergo regulæ falſæ. Ideo dicitur admittendo caſum. & concedo quòd iſtius cõſequentiæ antecedens eſt concedendum & conſequẽs negandum propter argumentum factum, ſed nego, q iſta conſequentia ſit bona ſcita a me eſſe bona. qm̃ ex duobus conceſſis ſequitur oppoſitum illius. ſequitur .n. antecedens eſt concedendum a te & conſequẽs negandum. ergo iſta conſequentia non eſt ſcita a te eſſe bona. Vltima reg. fuit iſta. Si aliqua eſt conſequentia bona ſcita a te eſſe bona. & antecedẽs eſt ſcitũ a te. & cõſequens eiuſdẽ eſt ſcitum a te. Ex qua ſequebatur, q ſi antecedens eſt ſcitum a te, & conſequens non eſt ſcitum. non ſcitur conſequentiam eſſe bonam. Contra illas regulas arguit ſic. hæc conſequentia eſt ſcita a te eſſe bona. hoc eſt neſcitum a te. ergo hoc eſt neſcitum a te demonſtrando conſequens per utrũque hoc antecedens eſt ſcitum a te & conſequens nõ: ergo regulæ

Contra 7. reg. 2. c.

Contra 8. reg.

gulæ falſæ.conſequentia tenet. probatur prima pars antecedentis.nam tu ſcis, ꝙ ibi arguitur ab uno cõuertibili ad reliquum. & quod oppoſitum conſequentis repugnat antecedenti. ergo tu ſcis conſequentiã illã eſſe bonã.ſecunda pars antecedentis probatur.nã conſequens eſt neſcitum a te, & antecedens ſcis ſignare adæquatæ, ꝙ ipſum conſequens eſt neſcitũ a te. ergo antecedens eſt ſcitum a te. & conſequens neſcitum. patet conſequentia. nã uel conſequens eſt ſcitũ a te, uel neſcitum ſi eſt neſcitum habeo intentum.ſi ſcitũ. & ipſum adæquatæ ſignificat quòd hoc eſt neſcitum a te demonſtrando idem conſequens. ergo illud conſequens non eſt ſcitum a te. Rñdetur ꝙ iſta conſequentia non ualet.hoc eſt neſcitum a te. ergo hoc eſt neſcitũ a te.nec arguitur ab uno conuertibili ad reliquum. nec oppoſitum conſequentis repugnat antecedenti. qa antecedens nõ eſt inſolubile.ſed conſequẽs eſt inſolubile ſignans hypotheticæ copulatiuæ, ꝙ hoc eſt neſcitũ a te. & ꝙ hoc eſt ſcitũ a te,cuius cõtradictoriũ nõ eſt illud.hoc non eſt ſcitũ a te.aut illud hoc eſt ſcitũ a te ſed illud, non hoc eſt ſcitũ a te,ſignans diſiunctiuæ ꝙ hoc eſt ſcitũ a te,uel ꝙ non eſt ſcitũ a te,quod eſt uerũ rõne ſecundæ partis. Eodẽ mõ dicitur ad rõnem uel conſequentiã pdictã,ſicut ad iſtam, hoc eſt falſum,ergo hoc eſt falſum, demonſtrando conſequẽs ſemper, concedendo tales conſequentias. & dico eas non ualere, quia conſequens eſt inſolubile falſum. & antecedens eſt propõ uera non inſolubilis. quare. &c.

Obiecta contra regul.cap.3. Cap. II.

REGVLARVM particularũ prima erat iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius affirmatiuæ, & ſine diſtributione,& ſine ſigno confuſionis impediente eſt cõſequentia bona.Contra iſtã regulã arguitur ſic,iſta conſequẽtia non ualet.tu es apparẽs aſinus. ergo tu es aliqualis aſinus, & tñ arguitur per regulam. ergo regula falſa.conſequẽtia patet cum minori.quia ly apparẽs Contra 1. reg.3.c.1. tracta.3.

eſt terminus inferior ad ly aliquale,maior patet,quia antecedēs eſt poſſibile.& cōſequens impoſſibile.Nam poſſibile eſt quod tu appareas aſinus. ſed non eſt poſſibile,eſt quod tu ſis aliquali aſinus ſicut non eſt poſſibile quod tu aſinus. Reſpondetur quod non arguitur ſecundū intellectum regulæ qui eſt iſte. Ab inferiori ad ſuū ſuperius, ratione totius extremi ſine impedimēto præcedente eſt bonum argumentum.ſed non arguitur in propoſito ratione totius extremi ſed patris ſolūmodo,quia ly apparēs aſinus,nō eſt terminus inferiori ad ly aliqualis aſinus ſed bene ad ly aliqualis apparēs aſinus ſicut ly apparēs,ad ly aliquale.vnde bene ſequitur te es apparens.ergo tu es aliqualis ita bene ſeqtur, tu es apparens aſinus.ergo tu es aliqualis apparēs aſinus. unde conſimiles conſequentiæ in cæteris non ualēt.ut tu es pater ſor.ergo tu es aliquod ſor. tu es domi.Pla. ergo tu es aliquid Pla. Secūda regula erat iſta. Ab īferiori ad ſuum ſuperius diſtributiuę,non ualet argumētum.Cōtra iſtam regulam arguitur ſic.iſta conſequentiā eſt bona. nullus binarius ē.ergo nullus numerus ē. & arguitur per regulam.ergo regula falſa,tenet conſequentia cum maiori. qui oppoſitum cōſequentis repugnat antecedēti.ſ.nullus binarius eſt, & aliquis numerus eſt, non enim datur aliquis numerus, quin iſte ſit binarius,uel includens binarium.Eodem modo pōt argui ī ſimili.ut nulla propoſitio uera ſcitur. ergo nulla propoſitio ſcitur,conſequentia eſt bona.quia oppoſitum conſequentis repugnat antecedēti,& tamē arguitur diſtributiuę ab īferiori ad ſuū ſuperius.quia ly propoſitio uera.eſt terminus inferior ad ly propoſito. cū omnis propoſitio uera ſit propoſitio.& nō econuerſo. ſicut omnis binarius eſt numerus.& econuerſo.Ideo dicitur quòd regula nō dicit nunquam ualere cōſequentiā ab inferiori ad ſuū ſuperius diſtributiuæ:ſed quòd plurimum non ualet formaliter,& nunquam predictę conſequētiæ ſunt formales de forma.ſunt enim formales quia, cuiuslibet earum oppoſitum conſequētis formaliter repugnat antecedenti. ſed non ſunt bonæ de forma.

Contra ſecundā reg. (margin, beside "ergo tu es aliquid Pla. Secūda regula…")

forma.quia conſimiles in forma non ualent,quia non ſequitur nullus numerus trinarius eſt,ergo nullus numerus eſt,'nec ſequitur nulla propoſitio uera uidetur uel intelligitur,ergo nnlla propoſitio uidetur uel ītelligitur.Si ergo conſequentiæ iſtæ bonę ſunt.hoc eſt ſolũ gratia materię.unde prima eſt bona gratia materię quia impoſſibile eſt numerum eſſe,& non eſſe binariũ. ſecunda ſimiliter tenet gratia materiæ uel terminorũ quia nihil ſcitur niſi uerũ, nec eſt poſſibile aliquā propoſitionem falſam ſciri.Tertia regula fuit iſta.Ab inferiori ad ſuum ſuperius negatione poſtpoſita,& cũ debito medio,eſt bonum argumentum. Contra arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet,ſciens propoſitionem non eſt aliquid demonſtrando iſtam.homo eſt aſinus. & iſta propoſitio eſt aliqua propoſitio. ergo ſciens aliquam propoſitionem nō eſt aliquid,& tamen arguitur per regulam.ergo regula falſa.conſequētia tenet cum minori,maior probatur nam antecedens eſt uerum,& conſequens falſum.ergo iſta conſequentia non valet. quòd antecedens ſit uerum patet pro ſecunda parte,& pro prima ſimiliter. quia ſuum cōtradictorium eſt falſum.ſ.oē ſciens iſtā propoſitionē eſt aliquid.Reſpōdetur,quod iſta conſequentia non ualet.nec arguitur cũ debito medio.qa ſubiectũ primę propoſitionis debuit eſſe ſubiectũ ſecũdæ,ſic arguendo.ſciēs iſtā nō eſt aliquid.& ſciens iſtā eſt ſciēs aliquā propoſitionem.ergo &c. & tunc concedo conſequentiā.ſed negatur minor. Notādũ circa hanc regulā,quòd ſi argueretur ab inferiori ad ſuũ ſuperius diſtributiuæ negatione poſtpoſita.nō argueretur ſecũdũ regulā.ut patet ī exēplo iſto. oīs hō non currit.oīs hō eſt animal.ergo oē animal nō currit intelligitur.n.ſic regula ab inferiori ad ſuũ ſuperius nō diſtributum negatione poſtpoſita . eſt bona cōſequentia.Quarta regula erat iſta.A ſuperiori ad ſuũ inferius affirmatiue, & ſine diſtributionē,nō ualet argumentum.Contra iſtam regulam procedunt argumēta facta contra ſecundam regulam præcedētem, arguēdo ex oppoſito conſequentis ad oppoſitum conſequentiæ

Contra tertiā reg.

Nota.

Contra 4. regu.

tis.vt aliquis numerus eſt.ergo binarius ē.aliqua propoſitio ſcitur.ergo propoſitio vera ſcitur.ſed arguitur ſpecialiter ſic. iſta cōſequentia eſt bona.tu es animal. ergo tu es hō,& tamē arguitur a ſuperiori ad ſuum inferius affirmatiue ſine diſtributione.ergo &c. tenet cōſequentia, & antecedēs probatur.quia ſeqtur.tu es animal, ergo tu es,a tertio adiacēte ad ſecūdū adiacēs. tunc ultra tu es,ergo tu es tu.patet conſequentia.quia oppoſitū conſequētis formaliter repugnat antecedēti & tunc ultra.tu es tu,ergo tu es homo.tenet cōſequentia per primā regulā. Ab inferiori ad ſuū ſuperius affirmatiue,& ſine īpedimēto.ergo a primo ad ultimū. ſequitur.tu es animal,ergo tu es homo. Ad hoc dicitur ut primus quòd quælibet iſtarū cōſequētiarū eſt bona & formalis. non tamē arguitur contra regulā implicite aſſerentē quòd, nulla talis ſit bona de forma. unde conſimiles in forma nō tamen qa nō ſequitur. aliquis numerus ē ergo trinarius eſt, aliqua propoſitio itelligitur.ergo propoſitio uera ītelligit, nec ſequitur hoc eſt animal demonſtrando aſinū. ergo hoc eſt homo. Quinta regula fuit iſta. A ſuperiori ad ſuū inferius diſtributiuæ,affirmatiuæ non ualet conſequētia, niſi cū debito medio.

Contra 5. reg.

Contra arguitur ſic iſta cōſequētia eſt bona omne animal currit. ergo omnis homo currit. & tamen arguitur a ſuperiori ad ſuū inferius diſtributiuæ affirmatiue ſine debitò medio.ergo regula falſa.cōſequentia tenet cum minori maiorem probo contradictorum conſequentis repugnat antecedēti ergo conſequentia bona antecedens probatur, quoniam hæc repugnat oē animal currit.& homo non currit. quia ex ipſis ſequitur impoſſibile:uidelicet homo.nō eſt aīal,in quarto mō ſecundæ figuræ. Dicendū quòd illa conſequentia eſt bona non quòd formalis,nec de forma.Nō formalis quia oppoſitum cōſequentis eſt imaginabile cum antecedente abſque contradictione.neque etiam de forma.quia aliqua ſibi cōſimilis in forma nō ualet. ut omne animal currit.ergo quilibet homo currit,ſed eſt bona materialis:ſeu gratia materiæ,quia impoſſi-

bile

bile eſt hominem non eſſe, tenet enim per hoc mediū neceſſarium omnis homo eſt animal. Similiter ſequitur gratia materiæ. omne animal ē, ergo omnis homo eſt quia conſequens eſt neceſſarium. ſequitur etiā omnis homo eſt aſinus. ergo tu non es aſinus, quia antecedens eſt impoſſibile ſimpliciter, unde nō eſt aliqua regula contra quam non procedit argumentū gratia materię, aut quia antecedēs eſt impoſſibile, aut quia cōſequēs eſt neceſſariū, uel gratia alicuius alterius medij neceſſarij, & ineuitabilis. ut in prioribus conſequētis dictū eſt. Sexta regula fuit iſta. A ſuperiori ad ſuū inferius negatione præpoſita diſtribuente ſuperius eſt bonum argumentum. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet. non contingenter homo eſt animal. ergo non contingenter tu es animal. & tamen arguitur per regulā, ergo regula falſa. conſequētia tenet, & probatur prima pars antecedētis, quia antecedens eſt uerū, conſequens falſum ut patet aſſignādo ſuum contradictoriū. hæc enim falſa eſt cōtingēter homo eſt animal, & hæc eſt uera. contingēter tu es animal, & ſecunda pars antecedentis probatur nam quod hic arguatur à ſuperiori ad ſuū inferius patet. & quod negatione diſtribuēte manifeſtum eſt, quia remota negatione ly homo, nō ſtaret diſtributiuæ, ergo per aduētum eius ſtat diſtributiuæ. patet conſequentia per iſtā regulā. Quicquid mobilitat īmobilitatum immobilitat mobilitatum. Reſpondetur quod terminus aliquādo ſtat diſtributiuæ immobiliter, quādo ipſum nō precedit niſi unū ſignum diſtributiuę. ut omnis homo eſt. Aliquando ſtat diſtributiuæ immobiliter, quādo ipſū pręcedunt duo ſigna, quorū unum habet uim diſtribuēdi, reliquum cōfundendi confuſæ tātum immobiliter. quapropter dico quod nō arguitur cōtra intellectum regulæ, qui eſt iſte. A ſuperiori ad ſuum inferius negatione præpoſita diſtributiuæ mobiliter eſt bona conſequentia, ſed iam in propoſito nō diſtribuitur ſuperius mobiliter propter impedimentum iſtius termini, contingenter, quia non licet deſcendere, ut argumentum

Contra 6. regu.

Contr... [illegible]

tum

tum apertè oſtendit, propter eandem cauſam non ſequitur tu nõ incipis eſſe coloratus. ergo tu nõ incipis eſſe albus, quia ex oppoſito non ſequitur oppoſitum, ut in capitulo inceptionis patuit, & tamẽ arguitur diſtributiuæ negatiuæ. Si ergo quæritur. quid impedit? dico quòd illud uerbum, incipit, quia immobilitat eũdem terminum quem diſtribuit præcedens negatio.

Obiecta contra regulas.4.cap. Cap. III.

Contra pri mam regulam.4. cap. huius tertii tract.

CONTRA regulas quarti cap. ſufficienter eſt argumentum in materia inſolubiliũ. ſpecialioribus tamen mediis arguo contra eaſdẽ, quarũ prima fuit iſta ab uniuerſali ſuam particularem indefinitã, uel ſubalternam, eſt bona conſequentia. Contra quam regulã arguitur ſic. Iſta conſequentia non ualet. Incipit omne ens eſſe. ergo incipit aliquod ens eſſe. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa, tenet conſequẽtia & prima pars antecedentis probatur. nã antecedẽs eſt uerum, conſequens falſum. ergo conſequentia non ualet, ꝙ antecedens ſit uerum, probatur. nam omne ens eſt & non immediate ante inſtans quod eſt pſens omne ens fuit, quia nunquam inſtãs præſens fuit. ergo incipit omne ens eſſe patet conſequentia ab exponentibus ad expoſitum. quod autem conſequẽs ſit falſum patet, quia nunc in inſtanti præſenti aliquid eſt, & immediate ante inſtans quod eſt præſens aliquid fuit & immediate poſt inſtans quod eſt præſens aliqd erit. ergo falſum eſt quod iã incipiat aliqd eſſe, ſeu aliqđ ens eſſe, quod idẽ eſt, ſed ſecunda pars principalis antecedentis arguitur. nam hæc eſt uniuerſalis. incipit oẽ ens eſſe, quia in ea ſubiicitur terminus communis ſigno uniuerſali determinatus diſtributiuæ, & hæc eſt ſua particularis incipit aliqđ ens eſſe, qa in ea ſubiicitur terminus communis ſigno particulari determinatus. ergo arguitur per regulam. Dicendũ breuiter, quod non arguitur per regulam quoniam nec antecedens nec conſequentia eſt alicuius quantitatis, & tũc

ad

ad probationem in iſta ꝓpoſitione incipit omne ens eſſe ſubiicitur terminus communis ſigno uniuerſali diſtributiuæ determinatus. ergo eſt uniuerſalis, nego conſequentiam, & ſi allegaretur regula dico ꝙ intelligitur diſtributione mobili, & nõ immobili, ſed iam ly ens diſtribuitur immobiliter. ꝓpterea ſic gloſetur regula. Propoſitio uniuerſalis eſt illa in qua ſubiicit̃ terminus cõis ſigno uniuerſali diſtributiuæ mobiliter determinatus exiſtente aliquid ipſius, qđ dico ꝓpter præiacens iſtius. oĩs homo eſt aĩal in qua ſubiicitur terminus communis ſigno uniuerſali diſtributiuæ mobiliter determinatus, illud ſignũ non eſt pars præiacentis, licet ſit pars uniuerſalis. De particulari autẽ non procedit argumentũ, quia in regula additur ſolo ſigno particulari determinatus: ſed iam ultra ſignum determinatus ly ens, hoc uerbo incipit. ex quo ſtat cõfuſæ tm̃. ideo ſit hæc regula. Propoſitio particularis eſt illa in qua ſubiicitur terminus cõmunis ſolo ſigno particulari determinatus, exiſtente aliquid iſtius, qđ dico ſimiliter propter præiacens propoſitionis particularis. Secunda reg. fuit iſta. A particulari, uel indefinita, ad ſuam uniuerſalem non ualet argumentũ. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequẽtia eſt bona animal eſt homo. ergo omne animal eſt homo, & per conſequens q̃libet alia ualet ab indefinita ad ſuã uniuerſalem conſequentia tenet. antecedens probat̃. hæc propoſitio. animal eſt homo. ſignificat omne animal eſſe hominem ſed omnis propoſitio ſignat quicquid ſequitur ad eam. igitur iſta conſequentia eſt bona conſequentia tenet cum minori, quia eſt regula. maiorem probo ſubiectũ iſtius propõnis aĩal eſt homo ſignat omne animal. & prædicatum hominem & copula eſſe, & tota propoſitio ſignat iuxta compoſitionem ſuorum terminorum, ergo iſta propõ ſignificat omne animal eſſe hoĩem conſequentia patet, qa iſto modo inueſtigatur ſignificatum propoſitionis. Rñdetur negando ſecundam conſequentiã, & ad probationem concedo quod iſta, aĩal eſt homo, ſignificat

Contra ſecundã reg.

cat

cat omne animal eſſe hominem non adequatæ prima riæ neq; ſecundariæ,ſed aſſertiuæ , & ad argumẽtum, nego iſtam conſequentiam iſta propoſitio,animal eſt homo ſignificat omne animal eſſe hominẽ . & omnis propoſitio ſignificat qcquid ſequitur ad eã , ergo iſta conſequentia eſt bona: quia licet omnis propoſitio ſignificet quicquid ſequitur ad eam , non tamẽ qcquid propoſitio ſignificat,ſequitur ad eam,quia triplex eſt propoſitionis ſignificatum primarium & adequatum. quod eſt ſimile orõni coniunctiuæ uel infinitiuæ ſuæ. Secundarium quod eſt ſignificatum primariũ propoſitionis ſequẽtis ad eam ſi non ſit ſecum ſynonyma. & repræſentatiuum , qđ ex terminis ſuæ compoſitionis repræſentatur.iuxta quod ſolet magiſtraliter dici ꝙ quælibet propoſitio mũdi ſignãt infinitas falſitates . Veruntamen bene ſequit̃,iſte animal eſt homo.ſignificat adequatæ omne animal eſſe hoiem.ergo iſta conſequentia fuit bona,ſed negatur antecedens, quia nulla propoſitio mũdi ſignificat adequatæ omne animal eſſe hominem , niſi aliqua talis.omne aĩal eſt homo. Tertia reg.fuit iſta. Ab uniuerſali affirmatiuã ad omnes ſuas ſingulares, tã collectiuæ quãm diuiſiuæ ſumptas eſt bonũ argumentũ, cum debito medio & econuerſo collectiuæ. Contra iſtam regu.arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet neceſſario omnis homo eſt aĩal: & iſti ſunt omnes homines . ergo neceſſario iſte homo eſt aĩal. & neceſſario iſte homo eſt animal , & ſic de ſingulis, & tamen arguitur per regulam.ergo regula falſa, conſequentia tenet cũ minori & maior patet per exponentes iſtius termini neceſſario.Ex eodẽ medio arguitur quod non ualet argumentũ ab uniuerſali ad ſuam ſingularem cum debito medio.ſic arguẽdo.neceſſario oĩs homo eſt , ſed tu es homo . ergo neceſſario tu es. antecedens.n.eſt uerum conſequens falſum. Ex eodem etiam fundamento arguitur , qđ non ualet argumentum a ſingularibus ſufficienter enumeratis cum debito medio ad ſuum uniuerſalem , quia non ſequit̃ contingenter iſte homo eſt.& contingenter

Contra 3. reg.

ter iſte homo eſt. & ſic de ſingulis, & iſti ſunt oẽs homines ergo cõtingenter omnis homo eſt. patet per expoſitionẽ iſtius termini contingenter, quod antecedẽs eſt uerum conſequens falſum, & per cõſequens conſequentia nõ ualet, Ideo breuiter reſpondeo, & dico ꝙ nullo modo arguitur per regulã quia nulla iſtarũ eſt alicuius quãtitatis. ſ. neceſſario omnis homo eſt animal. contingenter omnis homo eſt animal, neceſſario iſte. homo eſt animal cõtingẽter iſte homo ẽ animal. primæ duæ non ſunt uniuerſales, quia ipſarum ſubiecta immobiliter diſtribuũtur. aliæ duæ non ſunt ſingulares, quia ſubijcitur terminus cõmunis determinatus non ſolummodo pronomine demõſtratiuo, immo alio termino probabili, uidelicet termino modali. Ideo ſic intelligiẽ diffinitio propoſitionis ſingularis. Propoſitio ſingularis eſt illa ĩ qua ſubijcitur terminus diſcretus, aut terminus communis cũ ꝓnomine demonſtratiuo, nullo ſigno probabili præcedente, Ex quã diffinitione ſequiẽ. qđ ſi pronomen pluralis numeri eſt terminus diſcretus iſta non eſt ſingularis. omne iſti currunt, quia ſubijcitur terminus communis ſigno probabili præcedẽte. Quarta reg. fuit iſta. Ab uniuerſali negatiua ad quamlibet ſuarũ ſingularium eſt bonum argumentũ. Contra arguitur ſic, iſta cõſequẽtia non ualet nulla chimera quæ currit mouetur. ergo iſta chimera quæ currit non mouetur. & tamen arguitur per regulam ergo regula falſa. cõſequentia tenet cum minori: maior probatur. antecedẽs enim eſt uerum, ut patet, & conſequens falſum. ergo conſequentia nõ ualet, quod conſequens ſit falſum probatur. nã ſequitur iſta chimera quę currit nõ mouetur. ergo iſta chimera currit, & illa mouetur. conſequentia tenet, quia relatiuũ reſoluitur in, &, &, ille, illa, illud. ſed cõſequens eſt falſum, quia eſt una copulatiua affirmatiua cuius prima pars eſt falſa. ergo antecedens eſt falsũ. quod erat probandum. Reſpondetur concedendo conſequentiam prædictam, & cum dicitur. antecedens eſt uerum, & conſequens falſum, nego quod conſequens ſit falſum,

Contra 4. reg.

ſum.quia ſuum contradictoriũ eſt falſum.ſ.iſta chimera quæ currit mouetur. Et tũc ad probationem falſantis, nego iſtam cõſequentiam iſta chimera quę currit non mouetus,ergo iſta chimera currit & iſta non mouetur,& tũc ad regulam relatiuum,qui,quæ,quod,reſoluitur in coniunctionem copulatiuam, & pronomẽ demõſtratiuum uerum eſt in affirmatiuis ſed non in negatiuis propterea bene ſequitur, iſta chimera quæ currit mouetur,ergo iſta chimera currit,& ipſa mouetur.quia ergo ly quæ,in affirmatiua reſoluitur in coniunctionem copulatiuam, & pronomen demonſtratiuum,ideo in negatiua cõtradictoria debet reſolui in coniunctionem diſiunctiuã & pronomen demonſtratiuum,ſic dicendo, iſta chimera currit uel ipſa nõ mouetur,quia quicquid ſignificat unum contradictorium copulatiuæ ſignificat aliud diſiũctiuæ. Notandum circa iſtam regulam,quod ſi ſubiectum ſingularis ſupponit pro aliquo pro quo non ſupponit ſubiectum uniuerſalis arguendo,tunc ab uniuerſalis ad ſuã ſingularem non arguitur per regulam, quia iſta non eſt eius ſingularis, uerbi gratia. nullus homo currit, ergo iſta homo non currit,nulla homo eſt aliquis homo, ergo iſte homo nõ eſt aliquis homo.Prima.n. ſingularis nõ eſt ſingularis.huius nullus homo non currit.ſed illius nulla homo currit. Secunda ſingularis non eſt iſtius, nulla homo eſt aliquis homo ſed iſtius. nullus homo eſt aliquis hõ. Quinta regula fuit iſta. A particulari. ad ſuam indefinitam & econuerſo, nam affirmatiuæ quam negatiuæ, eſt bona conſequentia.Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet.animal eſt genus ergo aliquod animal eſt genus, tamẽ arguitur per regulam ergo regula falſa conſequentia tenet.antecedens probatur, nam antecedens eſt uerum, ut patet,& conſequens falſum, ergo cõſequentia non ualet, quod conſequens ſit falſum probatur. quia ſuũ contradictorium eſt uerum uidelicet nullum animal eſt genus.quia nec hoc animal eſt genus, nec hoc animal eſt genus, & ſic de ſingulis.ergo &c.ſecunda pars probatur

Cõtra quintam regu.

probatur, uidelicet quod arguitur ꝑ regulã quia animal ſtat utrobiq; materialiter, ꝓbatur.nã ſi in aliqua iſtarum ſtaret ꝑſonaliter, hoc eſſet propter limitationẽ iſtius ſigni, aliquod, ſed illud ſignum aliquod in aliis nõ limitat ad ſuppoſitionem ꝑſonalem, ergo nec in iſta, cõſequentia tenet cum maiori, minorẽ probo. nam in qualibet iſtarum aliquod hõ eſt ſpecies, aliquod homo eſt nomẽ, ſupponit ly hõ, materialiter, ergo & in iſta, aliquod animal eſt genus. patet conſequentia, quia ſicut ly animal, eſt neutri generis, ita ly homo, materialiter ſumptum. Reſpondetur quod nõ arguitur ꝑ regulã quia in iſta. aliquod animal eſt genus ly animal, ſupponit ꝑſonaliter propter limitationẽ ſigni particularis, & cũ dicitur in iſta. aliquod homo eſt ſpecies, non limitat ad ſuppoſitionem ꝑſonalem ergo nec in iſta non ualet argumentũ, quia ly homo perſonaliter ſumptum nõ eſt neutri generis, & ly aliqđ eſt neutri generis, ideo ſibi additum nõ poteſt limitare ad ſuppoſitionem perſonalẽ, ſicut ſi adderetur aliquod ſignũ eiuſdẽ generis, ut aliquis homo eſt ſpecies, aliqua homo non eſt nomen, ſed ly aĩal, perſonaliter ſumptum eſt neutri generis, ideo ſibi additũ ſignum neutri generis limitat ipſum ad ſuppõnem perſonalem, dicendo, aliquod animal eſt genus, aut nullum aĩal eſt genus. Si ergo q̃ritur indefinita iſtius particularis, aliquod animal eſt genus quæ eſt? dicatur, quod eſt iſta. aĩal uiuens eſt genus, & iſtius indefinitæ animal eſt genus hic eſt particularis, aliqđ ly animal eſt genus. Notandum eſt quod oportet quod termini ſupponat præciſæ pro eodem, quare illius homo currit, non eſt hic particularis, aliquis homo currit ſed eſt iſta, aliquod ꝙ eſt homo currit, & iſti, aliqs homo currit, eſt hic indefinita. homo maſculus currit, & ita proportionabiliter ĩ negatiua dicatur. Sexta regula fuit iſta. A particulari uel indefinita ad oẽs ſuas ſingulares diuiſiuę ſumptas cum debito medio, eſt bonum argumentũ Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequẽtia non ualet. neceſſario homo eſt, & iſti

Nota.

Contra 6. regu.

ſunt omnes homines, ergo neceſſario iſte homo eſt, uel neceſſario iſte homo eſt.& ſic de ſingulis,& tamen arguitur per regulam,ergo regula falſa.conſequentia tenet cum maiori, quia antecedens eſt uerum, & conſequens falſum minor ꝓbatur, nam iſta neceſſario homo eſt,eſt propoſitio & non hypothetica.ergo categorica, & per conſequens quanta, cum ergo non ſit uniuerſalis,particularis,uel ſingularis, ergo eſt idefinita cuius ſingulares non uidentur eſſe aliæ quam prædictæ.Ideo dicitur,quod non arguitur per regulam, quoniam iſta non eſt indefinita, neceſſario homo eſt animal ex quo ſubiicitur terminus cõmunis mediante ſigno, & tunc ad argumentum iſta eſt categorica, ergo quanta,nego conſequentiam.Et ſi aliquis quo ad hoc allegaretur probando iſtam conſequentiam eſſe bonam, reſpõdeo quod ego ſimiliter aſſerui oppoſitum. quare &c.

Obiecta contra reg.5.ca.huius tertii tract. Cap.4.

QVINTVM capit. quaſdã regulas proponebat quarũ prima fuit iſta. Ab excluſiua ad ſuã uniuerſalẽ de terminis tranſpoſitis,& cõuerſo,eſt bona conſequentia.Contra iſtam regulam arguitur ſic iſta conſequentia non ualet,tantum aſinus eſt hominis,ergo cuiuſlibet hominis aſinus,& arguitur per regulam.ergo regula falſa,tenet cõſequentia cũ minori,maior probatur,ponendo quod non ſit aliqua poſſeſsio hominis niſi aſinus, tamen ſit aliquis homo qui non habeat aſinum in poſſeſsione. iſto poſito conſequens eſt falſum ut patet, & antecedẽs eſt uerum. quia aſinus eſt hominis & nihil non aſinus eſt hominis,ergo &c. Secundo arguitur contra ſecundam partem regulæ ſic. iſta conſequẽtia nõ ualet cuiuſlibet hominis eſt aſinus, ergo tantum aſinus eſt hominis, & tamen arguitur per regulam,ergo regula falſa.conſequẽtia.tenet cum minori. maior probatur, ponendo quod qui habet homo habet aſinum, & equum, quo poſito antecedens eſt

Contra 1. reg.5.c.

eſt uerum per caſum,& conſequens falſum, nam ali-
quid nõ aſinus eſt hominis, ergo nõ tantum aſinus eſt
hominis tenet conſequentia ab una cauſa ueritatis ad
propoſitionem habentem illam. Ad primum dicitur
quod non arguitur per regulã,quia nõ eſt uniuerſalis
iſtius excluſiuæ, ſc iſta,omne ens hominis eſt aſinus,
& ratio,quia in iſta tantum aſinus eſt hominis non di
ſtribuitur ly hominis, pro omni homine,ſed ſolũ pro
homine habente:aliquid. Ad ſecundum dicitur ſimili
ter qđ iſta nõ eſt excluſiua iſtius uniuerſalis, ſed iſta
tantũ habens aſinum eſt homo,quia iſta propoſitio cu
iuslibet hominis eſt aſinus, æquiualet iſti, omnis hõ
eſt habens aſinum ueruntamen, quia paucas & groſſas
habẽtes conſiderationes, ut ſe expedirent dicerent re
gulas iſtas in obliquis non tenere. Ideo in recto ar-
guam, primo contra primã, iſta conſequentia non ua
let.tantũ ens neceſſario eſt ſubſtantia, ergo omnis ſub
ſtantia neceſſarium eſt ens,& tamẽ arguitur per regu-
lã,ergo regula falſa,conſequentia tenet cũ minori, &
maior probatur.nã antecedens eſt uerũ,cõſequens fal
ſum ut patet per exponentes.ergo cõſequentia nõ ua-
let.Secundo arguitur contra ſecundam regulam, iſta
conſequentia nõ ualet,omnes Apoſtoli Dei ſunt, duo
decim.ergo tãtũ duodecim ſunt Apoſtoli Dei tenẽdo
ly omnes collectiuæ,ergo regula falſa. cõſequentia te
net,& antecedens probatur, antecedens enim eſt ue-
rum,& ſupponitur, & conſequens falſum,quia ſecun-
da exponẽs eſt falſa, ſcilicet nulla nõ duodecim ſunt
Apoſtoli Dei, quia Petrus & Paulus ſunt Apoſtoli
Dei,& Petrus & Paulus ſunt aliqua nõ duodecim, er
go aliqua nõ duodecim ſunt Apoſtoli Dei. Ad primũ
dicitur, quod iſta non eſt uniuerſalis iſtius excluſiuæ.
ſed iſta omne ens neceſſario ſubſtantia.eſt ens, quia ſi
cut in excluſiua ly neceſſario, nõ determinauit iſtum
terminũ ens, ſed ſolum ly ſubſtantia, ita ĩ uniuerſali
debet eſſe. Ad ſecũdum dicitur quãdo ly omnes,tene
tur collectiuæ,ſed excluſiua non exponitur per nega-
tionem infinitatẽ. ſed per notam pluralitatis iſto mo

 do,

do,duodecim ſunt Apoſtoli Dei,& nõ plures quã duo decim,& iſta eſt uera,& excluſiua ſimiliter, quãdo au tem ly omnes, tenetur diuiſiuæ & tunc eidem correſpondet dicta excluſiui exponibilis per negationẽ in finitatem,& tunc tã uniuerſalis quã excluſiua eſſet im poſſibilis,propter implicationem contradictionis ſua rum exponentiũ.Secunda regula fuit iſta. Ab excepti ua negatiua ad ſuam excluſiuã affirmatiuam eſt bona conſequentia.Contra iſtã regulam arguitur ſic,iſta cõ ſequentia non ualet, nullus homo præter Sort.currit. ergo tãtum Sort.currit.& arguitur per regulam, ergo regula falſa,conſequentia tenet cum minori.quia non uidetur alia excluſiua aſſignari. & maior probatur, quia caſu poſſibili poſito.eſt antecedens uerum,& con ſequens falſum probatur. & pono quod Sort. currat,& nullus alius maſculus, tamen multæ mulieres,iſto po ſito antecedens eſt uerum per exponentes, & conſequens falſum, quia aliquid non Sort.currit. ergo non tantum Sort. currit. Reſpondetur quod iſta excluſiua non eſt illius exceptiuæ. ſed iſta, tantũ Sort. eſt ali quis homo currens ſecundum quod paruit in probationibus terminorum, capit.de exceptiuis.ubi hic regula declaratur. Tertia regula fuit iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius a parte ſubiecti, dictione excluſiua addita eiſdem, eſt bona conſequentia.Contra quã regulam arguirur ſic.iſta conſequentia nõ eſt bona, tã tũ ſubſtantia non eſt accidens ergo tãtũ aliquid non eſt accidens,& tamen arguitur per regulam,ergo regu la falſa conſequentia tenet cum ſecunda parte antece dentis,& probatur prima,nam antecedens eſt uerũ, & conſequens falſum,ergo conſequentia nõ ualet, quod antecedens ſit uerum, probatur,quia ſubſtania nõ eſt accidens, & quodlibet non ſubſtantia eſt accidẽs,ergo tantũ ſubſtantia non eſt accidens,quod cõnſequens ſit falſum,patet,quia ſecunda expõnens eſt impoſſibilis, ſcilicet quodlibet non aliud eſt accidens, quia prima exponẽs huius eſt impoſſibilis, ſcilicet aliquid nõ ali quid eſt accidẽs,ut bene patet per ſuas reſoluentes.Iõ dicitur

Contra ſecundã reg.

Contra tertiã reg.

dicitur quod non arguitur per regulam. neque arguitur ab inferiori ad ſuum ſuperius, quia primitus eſt declaratum, quod terminus tranſcendens non eſt ſuperius, nec inferior ad aliquid. ex quo non eſt in prædicamento, niſi improprie ſumendo ſuperius pro priori, aut communiori, qualiter non accipit regula contra quam eſt argutum. Aliter tamen dicitur & melius. quod regula intelligitur affirmatiuæ, nõ negatiuæ. unde non ſequitur tantum corpus nõ eſt indiuiſibile. ergo tantum ſubſtantia non eſt indiuiſibilis. antecedẽs enim eſt uerũ, quia corpus nõ eſt ĩdiuiſibile, & quod licet non corpus eſt indiuiſibile. & tamẽ conſequens eſt falſum propter ſecundã exponentem falſam, ſcilicet quodlibet non ſubſtantia eſt indiuiſibile, nam albedo in pariete eſt non ſubſtantia. & tamen non eſt indiuiſibilis. quia eſt extẽſa ad extenſionem parietis. Quarta regula fuit iſta. Ab ĩferiori ad ſuum ſuperius a parte prædicati dictione excluſiua addita ſubiectis nõ ualet conſequentia, ſed econuerſo cum debito medio.

Contra quam arguitur ſic uniuerſaliter ſeqtur aliquid tantum homo eſt animal. aliquid tantum Sor. eſt homo. ergo aliquid tantum Sor. eſt animal, quia oppoſitum conſequentis non ſtat cum antecedente. & tamẽ arguitur per regulam. ergo regula falſa. conſequentia tenet cũ minori, quia dictio excluſiua additur in iſta propoſitione. Et non copulæ, nec prædicato. ergo ſubiecto. Secundo arguo quod econuerſo. non ualet argumentum, cum debito medio, quia non ſequitur. tantum homo eſt riſibilis. antichriſtus eſt riſibilis. ergo tantum homo eſt antichriſtus. & tamẽ arguitur per regulam. ergo regula falſa tenet conſequẽtia cum minori. & maior probatur. nam antecedens eſt uerũ. & cõſequens falſum. ergo conſequentia non ualet. quod aũt conſequens ſit falſum, manifeſtum eſt. ſed probatur antecedens. nam omne riſibile eſt homo. ergo tãtum homo eſt riſibilis. tenet cõſequẽtia ab uniuerſali ad ſuã excluſiuam. ſecunda uero pars probatur. nam antichriſtus poteſt ridere ergo ãtichriſtus eſt riſibilis. patet cõ

Cõtra quartam regu.

ſequentia ab vno conuertibili ad reliquũm. Ab primã rationem dico quod dicto excluſiua nõ additur ſubiecto, ſed parti ſolſimodo. quia ex ipſa, & alio termino fit unũ ſubiectum, ſed bene additur ſubiecto dicendo, tantum homo currit ly homo, eſt ſubiectũ. & non pars ſubiecti negatur ergo iſta conſequentia. dictio excluſiua ponitur in illa propoſitione. & non additur copulę neque prædicato. ergo additur ſubiecto. ſufficit enim quod additur parti ſubiecti, uel prædicati, Ad ſecundam rationem dicitur quod ly riſibile, dupliciter ſumitur ſcilicet ampliatiuæ, & non ampliatiuæ. primo modo non conuertitur cum ly homo, ſed ſecundo modo ſumendo. ergo primo modo tam in minori quã in maiori negatur conſequentia; quia in antecedente ampliatur tam ly homo, quã ly antichriſtus, & non in conſequente ideo bene ſequitur. ergo tantum homo poteſt eſſe antichriſtus. Si autem ſumatur ſecũdo modo concedo maiorem, cui correſpõdet dicta uniuerſalis, & nego minorem, & tunc ad argumentum. antichriſtus poteſt ridere ergo antichriſtus eſt riſibilis, nõ ualet argumentum. nec arguitur ab uno conuertibili ad reliquum quia dictum eſt quod ly riſibile, non tenetur ampliatiuæ. Contra alias tres regulas non arguo. quia ex prioribus ſolummodo inferuntur. quare. &c.

Obiecta contra regulas. 6. cap. Cap. V.

Contra 1. reg. 6. c. huius 1. tract.

PERTINENTIVM, atque impertinẽtium terminorum prima regula fuit iſta. Ab affirmatiua unius diſperati ad negatiuam alterius, eſt bona conſequentia. Contra quam arguitur ſit. iſta conſequentia non ualet, brunellus eſt aſinus ergo brunellus non eſt riſibilis, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori, quia aſinus & riſibile, ſunt termini diſperati ſicut hõ, & aſinus probatur maior. nam antecedens eſt uerum, & conſequens falſum. ergo & cetera. probatur. & facio iſtam conſequentiam, brunellus eſt hoĩs. ergo brunellus eſt riſibilis. cõſequẽ

tia

tia tenet ab uno cōuertibili ad reliquū ātecedēs eſt ue
rum.ut ſuppono . ergo & conſequens . ſed conſequens
eſt contradictorium primi conſequentis.ergo principa
le conſequens eſt falſum,quod erat probandum. Dici
tur dubitando iſtam conſequentiam, brunellus eſt aſi
nus.ergo brunellus nō eſt riſibilis.quia dubitatur qua
liter teneatur ly riſibilis, nūquid in nominatiuo caſu,
an in genitiuo? Si primo modo conceditur conſequen
tia.& conſequens.& tunc ad probationem nego illam
conſequentiam,brunellus eſt hominis.ergo brunellus
eſt riſibilis.quia licet ly homo,& ly riſibile,conuertan
tur,ac etiam hominis, & riſibilis,in obliquo,nō tamē
hic quoniam difformiter ſumūtur unum.ſ.in recto,al-
terum in obliquo.Si autē ſumuntur ly riſibilis.ī geniti
uo caſu nego illam cōſequētiam, brunellus eſt aſinus.
ergo brunellus non eſt riſibilis, quia non arguitur per
regula,licet .n. aſinus & riſibile,ſint termini diſpara-
ti non tamen aſinus & riſibilis in obliquo. Ideo conce
do,iſta duo ſtare ſimul quilibet aſinus eſt riſibilis, nul
lus aſinus eſt riſibilis ; tenēdo ly riſibilis in prima ī ge
nitiuo ,& ī ſecunda in nominatiuo , nec ſunt cōtraria,
uel alterius oppoſitionis. Secūda regula fuit iſta. Quā
docunque ſunt duæ propoſitiones,quarum ſubſtantia
conuertuntur atq; prædicata. manente cōſimili deno
minatione. ab,una ad reliquam eſt bona cōſequentia.
Contra iſtam regulam arguitur ſic. Iſta cōſequētia Contra 1. reg.
nō ualet,quilibet homo ē unus homo.ergo omnis ho-
mo eſt unus homo.& tamē arguitur per regulam.ergo
regula falſa.cōſequentia tenet cū minori, quia prędi
cata & ſubiecta conuertuntur manente cōſimili deno
minatione,prima pars antecedētis probatur.ex eo qđ
antecedens ſit uerum.ut patet per exponētes, & conſe
quens eſt falſum : quia aliquid eſt homo,quod non eſt
unus homo. Reſpondetur quod ſubſtantia non conuer
tuntur licet ſint ſimilia.nō enim ſequitur ly homo. &
ly homo,conuertuntur.ergo ſubſtantia conuertuntur,
quia licet ly homo, & ly homo cōuertuntur etiā ly ho
mo,& ly homo,non conuertuntur.unde ſubiecta iſta-

rum non conuertuntur homo currit. & homo eſt ſpēs, nō obſtante quod ſint ſimilia. quia ly homo in prima ſupponit perſonaliter. ī ſecūda materialiter, ita ī propoſito ſubſtantia iſtarum non conuertuntur. quilibet homo eſt unus homo, omnis homo ē unus homo. quia licet ſint ſimilia & perſonaliter ſupponant, non tamē ſupponūt præciſæ pro eiſdem ſed in prima pro maſcu lino ſexu ſolū modo, in ſecūda pro utroque ſexu. ſed tunc conuertuntur ly homo, & ly homo, quādo ſuppo nunt eodem modo & præciſę pro eiſdem, ut omnis ho mo eſt rationalis, & omnis homo eſt riſibilis. eodem modo dicitur de ly homo, & ly riſibile, quia aliquando conuertuntur, aliquando non. Tertia regula fuit iſta. Ab uno conuertibili ad reliquum eſt bona conſequentia. Contra quam arguitur ſic. Iſta conſequentia non ualet. Sort. ſcis eſſe hominem: ergo ſor. ſcis eſſe riſibilem, & tamen arguitur per regulam: ergo regula falſa cōſequentia tenet cum minori quia homo & riſibilis conuertuntur maior probatur nā caſu poſsibili poſito. antecedens eſt uerum & cōſequens falſum ergo conſequentia non ualet, antecedens probo. & pono quod ſcias Sort. eſſe hominem. neſcias tamen quæ ſit ppria paſsio hominis, ſed credas quod riſibile ſi propria paſsio aſini. iſto poſito antecedens eſt uerum, & cōſequens falſum, quia Sort. credis firmiter non eſſe riſibilem. ſicut credis ipſum non eſſe aſinum. ergo Sor. non ſcis eſſe riſibilem, Ideo dicitur, quod ab uno cōuertibili ad reliquum. ratione totius extremi, eſt bonum argumentum, ratione autē partis fallit cōſequentia, ſicut in propoſito quia ly hominem, & ly riſibilem, non ſunt prædicata. ſed iſta, ſciens eſſe hominem, & ſciens eſſe riſibilem. qua inuicem non conuertuntur, exemplum patet in aliis terminis. unde cōtra dictorii contradictorium, & contradictorium inuicē conuertuntur, quia, ſi contradictorium eſt uerum uel falſum. tunc contradictorium cōtradictorii eſt huiuſmodi. & tamen non ſequitur contradictorium. a. eſt uerum, ergo contradictoriū contradictorii. a. eſt uerum

Contra 3. reg.

rum poſito quod omne.a.ſit iſta, homo eſt aſinus,tunc eſt antecedens uerum & conſequens falſum. Si enim contradictorium contradictorii.a. eſt uerum,omne.a. eſt contradictorium cõradictorii.a. ergo. a.eſt uerum. quod eſt falſum. Defectus ergo ſtat in hoc.quia nõ arguitur ratione totius extremi.ſed ratione partis licet enim contradictorium & contradictorium cõtradictorii conuertantur. non tamen contradictorium.a. & cõtradictoriũ contradictorii.a. Quarta regula fuit iſta. Ab uno correlatiuorum ad reliquum propoſitionibus exiſtentibus de ſecundo adiacente eſt bonum argumentum. Contra quam ſic arguitur. Iſta conſequentia non ualet pater eſt.ergo filius eſt. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa, tenet conſequẽtia cum minori,& maiorẽ probo. Nam caſu poſſibili poſito antecedens eſt uerum, & conſequens falſum, ergo conſequentia non ualet. antecedens probatur. Nam dato quod cis pater habet filiam,& nõ filium, tunc eſt antecedens uerum & conſequens falſum. Dicendum quod non arguitur per regulam quia pater & filius nõ ſunt correlatiua,ſicut nec mater & filia. ſtat enim patrem eſſe & non habere filium, ſicut ſtat matrem eſſe, & non habere filiã,ſed iſta diſiunctiua ſunt correlatiua, uidelicet pater uel mater, filius uel filia. Quinta regula fuit iſta. A termino priuato ad terminum ĩfinitum, eſt bona conſequentia. Contra iſtam regulam arguitur ſic. Iſta conſequentia non ualet.a fuit infinitum,ergo.a.fuit non finitum,& tamen arguitur per regulam ergo regula falſa.conſequentia tenet cum minori,maiorem probo.ponẽdo quod.a.fuit totum tempus infinitum præteritũ terminatũ ad primum inſtans horæ præteritæ.iſto poſito.a fuit infinitum.quia a parte ante,& tamen fuit finitum a parte poſt.ergo falſum eſt quod fuit non finitum.quia ex iſto conſequente ſequitur quod non fuit finitũ. Eodem modo arguitur linea eſt indiuiſibilis,ergo linea eſt nõ diuiſibilis.nõ ſequitur quia antecedẽs eſt uerum.ut patet.quia non latitudinem neque profunditatem habet.& tamẽ conſequens

Cõtra quartam reg.

Cõtra quintã reg.

quens eſt falſum, qa linea eſt diuiſibilis ſecũdum lon gitudinem. dicẽdum quod infinitũ, & indiuiſibile non ſunt termini priuati, quia non dicunt defectum, ut patet, quia cõueniunt Deo, quare non mirum ſi nulla illarum cõſequẽtiarũ ualet. quia non arguitur per regulam. ſed bene arguitur per regulam iſto modo, tu es iniuſtus. ergo tu es non iuſtus, Sort. eſt cæcus. ergo Sort. eſt nõ uidens, quia cæcus, & iniuſtus, ſunt termini priuatiui dicentes defectum in illis quibus conueniũt.

Contra 6. regu. Sexta regula fuit iſta. Ab affirmatiua de prædicato infinito ad negatiuam de prædicato finito. eſt bonum argumentum, Contra quam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet, tu fuiſti non albus, ergo tu nõ fuiſti albus. tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa. tenet cõſequentia cum minori. & maiorem probo. nam caſu poſſibili poſito. antecedens eſt uerum & conſequens falſum. ergo conſequentia nõ ualet. antecedẽs probatur. & pono quod hæri fueris albus. & pridiæ niger. iſto poſito antecedens eſt uerum, quia quandocunque fuiſti niger, fuiſti nõ albus. & cõſequẽs falsũ quia ſuum contradictorium poſitum eſt in caſu. Reſpondetur quod nõ bene infertur propoſito negatiua de prædicato finito. deberet ergo ſic argui. tu fuiſti nõ albus. ergo aliquãdo tu fuiſti nõ albus, tu eris nõ currẽs ergo aliquando tu non eris currens. Notandũ quod in terminis obliqs nõ tenet regula dicta. unde nõ ſequitur, aſinus eſt non Sort. ergo aſinus nõ eſt ſor. poſito quod omnis aſinus ſit tam Sor. quam Pla. tũc eſt antecedẽs uerum, & conſequens falſum. Similiter non ſequitur, Sort. eſt non aſinus, ergo Sort. nõ eſt aſinus. Septima regula erat iſta. A negatiua de prædicato finito, cũ debito medio ad affirmatiuã de prædicato infinito, eſt bona conſequentia.

Contra 7. reg. Cõtra iſtam regulam arguitur ſic: iſtã conſequentia non ualet. a. non eſt uerum, cuius contradictorium eſt falſum. & a. eſt. ergo. a. ẽ uerum, cuius cõtradictoriũ eſt falſum & tamẽ arguitur per regulã, ergo regula falſa conſequentia tenet cũ minori, & maiore probo, dato. quod. a. ſit iſta homo eſt aſinus. antecedens

dens eſt uerum,& cõſequens falſum. ergo conſequentia non ualet, quod antecedens ſit uerum probatur ſecũda pars eſt uera,ut patet.& prima ſimiliter quia ſuũ cõtradictorium eſt falſum ſcilicet, a, eſt uerum. cuius contradictorium eſt falſum quod autem conſequẽs ſit falſum arguitur ſic,& facio tibi iſtam conſequentiam, a,eſt non uerum, cuius contradictorium eſt falſum ergo,a, eſt falſum cuius contradictorium eſt falſum conſequentia tenet,quia falſum , & non uerum conuertũtur,conſequens eſt impoſſibile ergo & antecedens.Reſpondetur concedendo regulam , & conſequentiã factam contra illam & nego quod cõſequens ſit falſum. & tunc ad argumentum,a,eſt non uerum, cuius cõtradictorium eſt falſum.ergo,a, eſt falſum. cuius contradictorium eſt falſum.nego conſequentiam, & quando dicitur non uerũ , & falſum conuertuntur,concedo.ergo iſta conſequentia eſt bona.nego argumentũ, quia nõ arguitur ab uno conuertibili ad reliquum ratione totius extremi,ſed partis.Vnde licet, nõ uerum,& falſum,conuertantur tamen non uerum, cuius contradictorium eſt falſum,& falſum cuius cõtradictorium eſt falſum non conuertuntur. Notandum circa debitum medium. quod non ſequitur ſor. non eſt aſinus,& ſor. eſt. ergo ſort. eſt non aſinus,quia antecedẽs eſt uerum & conſequens falſum.dato quod ſor.nihil habeat,nec arguitur per regulam,quia illud non eſt debitum medium, ſed illud ſor.eſt aliquid.& non ſequitur, aſinus non eſt ſor. & aſinus eſt, ergo aſinus eſt non ſort. dato quod nullus aſinus ſit alicuius eſt tunc antecedẽs uerum & conſequens falſum.non tamen arguitur per regulam quia illud non eſt debitum medium , ſed hoc, aſinus eſt alicuius quod eſt falſum,quare &c.

Obiecta contra regula ſeptimi capituli huius tertij tracta. Cap. VI.

SEPTIMI capituli prima regula fuit iſta.Ab oĩbus exponentibus ſimul ſumptis ad ſuum expoſitum eſt, bona Contra 1. regu.

Contra primam regu. bona conſequentia. Contra quã regulam arguitur ſic, iſta conſequentia nõ ualet. Aliqualis homo currit,& nõ eſt aliqualis homo,quin talis currat, ergo qualislibet homo currit,& tamẽ arguitur per regulam. ergo regula falſa,conſequentia tenet & prima pars antecedentis probatur & pono quod non ſint in mundo niſi homines albi. quorum aliqui currãt, & aliqui ſedeãt. iſto poſito conſequens eſt falſum,ut patet, & tamẽ antecedens eſt uerum,quia aliqualis homo currit, & nõ eſt aliqualis,q̃n talis qualis ipſe eſt,currat. Eodẽ modo arguitur in alijs terminis, ut aliquantus hõ currit, & non eſt aliquantus homo, quin tantus currat, ergo quantuslibet homo currit,poſito enim quod quilibet homo eſſet tripedalis quantitatis & quod aliqui current & aliqui ſederent, tunc eſſet antecedens uerũ & conſequens falſum,unde relatiuum accidentis nõ neceſſitatur ſupponere pro oĩ eo pro quo ſitũ antecedẽs. Ideo dicitur quod nulla illarum conſequentiarũ ualet,quia non arguitur per regulam,ex eo quod non recte aſſignatur ſecunda exponens.Nam huius uniuerſalis,qualislibet homo currit. ſecunda exponẽs eſt iſta, nihil eſt aliqualis homo, quin illud currat. Iſtius uero quantuslibet homo currit. ſecunda exponentes eſt iſta.nõ eſt aliquantus homo quin ipſe currat, ſed iſta, nulla eſt aliquantus homo quin illud currat.Secunda reg.fuit iſta. Ab omni exponibili ad quamlibet ſuarũ exponentiũ, eſt bona conſequentia. Contra quam regulam arguitur ſic,iſta conſequentia non ualet,tu incipis eſſe albus.ergo tu es albus,& non immediate ante inſtans quod eſt præſens fuiſti albus. & tñ arguitur per regulam.ergo regula falſa,conſequẽtia tenet cum minori, quia incipit,exponitur uno modo per poſitionem de præſenti,& remotionẽ de præterito.ergo conſequens eſt una eius exponentiũ maiorem probo, q̃a caſui poſſibili poſito antecedens eſt uerũ & conſequẽs falſum,ergo conſequentia non ualet antecedens probo,& pono quod tu non ſis albus: ſed immediate poſt inſtans quod eſt præſens eris albus, iſto poſito, ſequitur

Contra ſecundã reg.

tur

tur quod tu incipis eſſe albus, tanquam ex ſuis exponentibus,& tñ non es albus,per caſum,quod eſt oppoſitum primæ partis conſequentis. Reſpondetur quod iſta conſequentia non ualet,tu incipis eſſe albus,ergo tu es albus, & non inmediate ante inſtans quod eſt p̃ſens fuiſti albus,nec arguitur ab expoſito ad aliquam ſuarum exponentium, & dicitur quod hæc uerba incipit,& deſinit.non proprie exponuntur,ſed habẽt cauſas ueritatis,unde copulatiua,cuius una pars eſt affirmatiua de præſenti,& alia negatiua de præterito.dicitur una cauſa ueritatis,& copulatiua,cuius una pars ẽ negatiua,& ſecunda affirmatiua de futuro uocat̃ alia cauſa ueritatis,& a qualibet illarum copulatiuarũ ad propõnem inceptionis eſt bonum argumentum,econuerſo autem nõ ualet, ut eiuſdẽ capitula una aſſeruit regula. Eodem modo de deſinit,eſt dicendũ.Et ſi aliquando dixi illa uerba debere exponi,non ſum locutus proprie de expoſitione,ſed ſecundum communem modum loquendi ſumendo expoſitioẽ communiter pro omni probatione terminorum.Ideo iam arguitur magis ſtricte ſic.iſta conſequentia non ualet, tm̃ non omnis homo eſt animal.ergo nõ omnis homo eſt animal:& tamẽ arguitur per regulam. ergo regula falſa, conſequentia tenet,& prima pars antecedentis probatur.antecedens enim eſt uerum, & cõſequens falſum. ergo conſequentia non ualet quod conſequens ſit falſum manifeſtum eſt. & probatur antecedens ſic,omne animal eſt nõ omnis homo. ergo tãtum omnis homo eſt animal tenet conſequẽtia ab uniuerſali affirmatiua ad ſuam excluſiuam,antecedens eſt uerũ,ut patet. ergo & conſequens, & ſecunda pars antecedentis probatur.nã prima exponens excluſiuæ eſt præiacẽs eius, ſed ly non omnis homo eſt animal,eſt præiacẽs illius excluſiuæ, quia eſt illud quod remanet dẽpta ditione excluſiua ergo eſt exponẽs eius quod erat probandũ. Reſpondetur concedendo conſequentiã, & negando antecedens.Et ad probationem nego conſequentiam, quia iſta nõ eſt excluſiua illus uniuerſalis ſed hæc tãtum

tum non ens omnis homo eſt animal, que eſt uera. Et ſi dicitur quę eſt uniuerſalis illius excluſiuæ, tantum, non omnis homo eſt animal, dicitur quod non habet uniuerſalem, quia eſt excluſiua negatiua. Tertia regula fuit iſta. Ex cuiuslibet exponentis contradictorio ſequitur contradictoriũ expoſiti. Contra iſtam regulam arguitur ſic. Iſta conſequētia non ualet, tu es animal. ergo tu non differs ab animali, & arguitur per regulam. ergo regula falſa conſequentia tenet cũ minori, maiorem pro antecedens eſt uerum, ut patet, & cõſequens falſum. ex eo quod ſuum contradictorium eſt uerum. uidelicet tu differs ab animali. probatur ſic. tu differs ab animali qđ eſt aſinus. ergo tu differs ab animali, & illud eſt aſinus. conſequentia tenet per reſolutionem relatiui in coniunctionem copulatiuã & pronomen demonſtratiuũ. & antecedens eſt uerum, ut patet per exponentes. ergo & conſequens, tunc ſic. tu differs ab animali. & illud ē aſinus. ergo tu differs ab animali, conſequentia tenet a copulatiua ad alterã eius partem. Reſpondetur concedendo conſequentiam, & negando iſtam propoſitionem, tu differs ab aĩali. tunc ad rationem, tu differs ab aĩali, qđ eſt aſinus. ergo &c. negatur conſequentia: neque relatiuum determinatum per terminum confuſiuum eſt ſic reſolubile ſemper. unde non ſequitur, tu es omnis homo qui eſt in. a. domo ergo tu es omnis homo, & ille eſt in, a, domo. Omnis homo currit mouetur. ergo omnis homo currit, & ille mouetur. Exiſtens tñ relatiuum in propoſitione ſine ſigno ſic haberet reſolui: unde bene ſequitur, ſor. qui currit mouetur ergo ſor. currit, & iſte mouetur antichriſtus erit homo qui eſt, ergo antichriſtus erit homo, & ille eſt. Quarta regula fuit iſta. A reſoluentibus ad reſolutum eſt bona conſequentia. Cõtra quã reg. arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet: hoc non eſt homo demonſtrando aſinum, & hoc eſt aĩal ſi eſt riſibile. ergo animal ſi eſt riſibile non eſt homo, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa: conſequentia tenet cum minori. & maior probatur. Nã ante-

Contra 3. reg.

Contra 4. reg.

tecedens eſt uerum ut patet, & conſequens falſum ergo conſequentia non ualet, quod conſequens ſit falſum probatur, quia ſuum contradictorium eſt uerum ſcilicet omne animal ſi eſt riſibile eſt hō ut patet per exponentes ſcilicet: aliquod animal ſi eſt riſibile eſt homo, & nullū eſt animal, quin illud ſi eſt riſibile ſit homo, ergo &c. Dicitur quod conſequentia eſt bona, & conſequens eſt uerum ſicut & antecedēs, & cum dicitur quòd ſuum contradictorium eſt uerum, ſcilicet omne animal ſi eſt riſibile eſt homo, dico quòd ſecunda exponens non eſt ſufficienter aſſignata quoniā, ita eſt ſecunda exponēs. ſ. nihil eſt aīal ſi eſt riſibile, quin illud ſit homo quæ eſt falſa, quia ſuum contradictorium eſt uerum, ſcilicet aliquod eſt animal ſi eſt riſibile quod non eſt homo, probatur. hoc non eſt homo, demonſtrando aſinum. & hoc eſt aliquod animal ſi eſt riſibile, ergo &c. Quinta regula fuit iſta. Ab officiantibus ad officiatum eſt bona conſequentia. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet, hæc propoſitio eſt neceſſaria. animal eſt homo, quæ adæquatæ ſignificat animal eſſe hominē ergo animal eſſe hominem eſt neceſſarium. & tamen arguitur per regulam, ergo regula falſa, conſequentia tenet cum ſecunda parte antecedentis, primam probo, quia antecedens eſt uerum, & conſequens falſum, quod antecedens ſit uerum patet, quod conſequens falſum probatur. nam animal eſſe hominem eſt impoſſibile. ergo falſum eſt quod animal eſſe hominem ſit neceſſarium. conſequentia bona, & antecedens probatur. hoc eſſe hominem eſt impoſſibile demonſtrando aſinum, & hoc eſt animal, ergo animal eſſe hominem eſt impoſſibile. conſequentia tenet ab inferiori ad ſuum ſuperius affirmatiuæ ſine impedimento. Reſpondetur concedendo primam conſequentiam & antecedens, & conſequens eiuſdem negando quod animal eſſe hominē ſit impoſſibile, & ad probationem nego conſequentiam, & tūc ad illam regulam reſpōdeo dupliciter. & primo quod

Contra 5. reg.

non

non arguitur ratione totius extremi, ſecundum quod intelligit regula ſecundo quod arguitur cum impedimẽto, quia ly impoſsibile immobilitat iſtum terminũ animal, & dictum eſt in una regula conſequentiarum, quod ab inferiori ad ſuum ſuperius immobilitatum nõ ualet conſequentia. Si autem uellet quis fortificare illud argumentũ dicens. quod arguitur a reſoluentibus ad reſolutam, hoc negõ, quia iſta, animal eſſe hominem eſt impoſsibile, non eſt reſolubilis, ſed officiabiliter probabilis, ut in probationibus terminorũ patuit. Sexta regu. fuit iſta. A deſcriptione ad deſcriptũ eſt bona conſequentia & econuerſo. Contra quam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet, tu intelligis hominem. ergo tu intelligis aliquid ſub ratione qua homo, & tamen arguitur per regulam ergo regula falſa conſequentia tenet cum minori, maior probatur. Et pono quod tu nullã habeas intellectionem niſi ſimplicem intellectionem hominis. Iſto poſito tu intelligis hominem & tamẽ tu non intelligis aliquid ſub rationem qua hõ, quia hominis ratio hominis eſt diffinitio, ſed tu nõ intelligis aliquid ſub aliqua diffinitione, quia nullam habes diffinitionem in mẽte, ut ſuppono in caſu ergo tu non intelligis aliquid ſub ratione qua homo. Dicendum quod conſequẽtia prima fuit bona, cuius conceditur antecedens & conſequens in caſu iſto, & cum arguitur omnis ratio hominis eſt diffinitio ipſius, nego, qm̃ ratio hominis eſt denominatio ipſius ly homo, nanque ab humanitate denominatur homo. ideo humanitas dicitur ratio ipſius, & hæc eſt illa ratio ſub qua tu intelligis hoc, demonſtrã do hominem. Septima regula fuit iſta. A ſenſu diuiſo ad ſenſum compoſitum, aut econuerſo, non ualet argumentum. Contra iſtam regulã arguitur ſic. Iſta conſequentia eſt bona tu potes tu currere, ergo poſſibile eſt te currere poſſibile eſt antichriſtum eſſe ergo antichriſtus poteſt eſſe & econuerſo. dicitur quod in terminis ſimplicibus & diſcretis, ſine impedimento alicuius ſigni eſt bona cõſequentia, ſed cum limitatione ſigni

Contra ſextã reg.

Contra 7. regu.

ſigni non ualet conſequentia,ut omne animal eſſe eſt neceſſarium, ergo omne animal neceſſarium eſt eſſe, anima tua neceſſario eſt, ergo neceſſario anima tua eſt. album poteſt eſſe nigrum. ergo poſſibile eſt album eſſe nigrum. Contra iſtam reſponſionem arguitur ultimam conſequentiam ualere, nam ſequitur, album poteſt eſſe nigrum, ergo album eſt potens eſſe nigrum, patet conſequentia reſoluendo iſtud uerbum, poteſt, in ſum, es, eſt, & ſuum participium tunc ultra. album eſt potens eſſe nigrum, ergo album eſt ens nigrum, patet conſequentia ab uno conuertibili ad reliquum quia potens eſſe, & ens conuertuntur quia omne ens eſt potens eſſe, & omne ergo omne potens eſſe eſt ens, patet conſequentia, & potens eſſe eſt ens, quia omne potens eſſe eſt, antecedens ſimiliter per ſuas exponentes ulterius album eſt ens nigrum,ergo album eſt nigrum patet conſequentia, quia omne ens nigrum eſt nigrum,& ultra album eſt nigrum,ergo poſſibile eſt album eſſe nigrũ, patet conſequentia, quia quælibet de præſenti infert unam de poſſibili de sẽſu compoſito. ergo a primo ad ultimum,album poteſt eſſe nigrum ergo poſſibile eſt album eſſe nigrum. Ideo reſpondetur breuiter quod iſta conſequentia non ualet. album eſt potens eſſe nigrum,ergo album eſt ens nigrum,& ad probationem, ibi arguitur ab uno conuertibili ad reliquum,nego,& cum dicitur ly potens eſſe, & ly ens conuertuntur concedo, & etiam ly potens eſſe, & ens, non conuertuntur,unde ly potens eſſe,nominaliter ſumptum conuertitur cum ly ens, ſed participaliter ſumptũ nõ conuertitur cum illo quia nõ ſequitur antichriſtus eſt potens eſſe, ergo antichriſtus eſt ens, & ita in propoſito ſumitur ly potens eſſe,participaliter quare argumentum non procedit. Octaua regula fuit iſta. Ab una cauſa ueritatis ad propoſitionem habẽtem illam cauſam, eſt bona cõſequentia. Contra quam regulam arguitur ſic, iſta conſequentia non ualet, a propoſitio eſt uera, & immediate ante inſtãs quod eſt præſẽs nõ fuit uera

Cõtra octauam regu.

bi denariū, ergo denarius tibi promittitur a me, & tā men arguitur per regulam, ergo regula falſa, cōſequētia tenet eum minori, maior probatur. Nam caſu poſſibili poſito eſt antecedens uerum, & conſequens falſum ergo conſequentia non ualet, antecedens probatur, & pono quod tibi promittam denarium in confuſo, nullum tamen denarium tibi promittendo, iſto poſito antecedens eſt uerum, & conſequens falſum per caſum ergo, & cætera. Conſimiliter, ergo quod non ſequitur, a, quilibet homo uidet aliquem hominem, arguitur aliquis homo uidetur a quolibet homine. poſito namque quod quilibet homo uideat præciſæ ſeipſum, eſt antecedens uerum & conſequens falſum. Reſpōdetur quod iſtarum conſequentiarum nulla eſt bona, nec arguitur per regulam, quia termini debent ſemper ſupponere eodem modo Sed in actiua ſupponit ly denarium, & ly hominem, confuſæ tantum. & in paſſiua determinate. Ideo non debite aſſignatur earum paſſiuæ. huic ergo promitto tibi denarium, correſpondet hic paſſiua a me promittitur denarius, & iſti quilibet homo uidet aliquem hominem, correſpondet hæc paſſiua a quolibet homine uidetur aliquis homo. Decima regula fuit iſta. A tertio adiacente. ad ſecundum adiacens affirmatiuæ, & ſine termino diſtrahente, eſt bona conſequentia. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet. tantum homo eſt riſibilis. ergo tantum homo eſt. & tamen arguitur per regulam, quia affirmatiuæ, & ſinè termino diſtrahente, ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori, ſuppoſitio quod ly riſibilis, non ſit terminus ampliatiuus, prima pars antecedentis eſt manifeſtà, eo quod antecedens eſt uerum, & conſequens falſum, ut patet cuilibet. Ideo reſpondetur etiam quod non tenet regula iſta in excluſiuis primi ordinis, ratio, quia arguitur implicite ab inferiori ad ſuum ſuperius diſtributiuæ, nam cum dicitur tantum homo eſt. includitur ly ens, ſuum particularium, ſtans confuſæ diſtributiuæ ratione dictionis excluſiuæ.

Contra. 9. regulam.

Contra decimā regulam.

Contra etiam iſtam gloſam arguitur,quia non ſequitur, chimera eſt terminus, ergo chimera eſt.& tamen arguitur affirmatiuæ, & ſine termino diſtrahente, & ſine dictione excluſiua. Dicitur quod iſta non eſt ſua correſpōdens de ſecundo adiacente ſed iſta ly chimera eſt, quia termini debent eodem modo ſupponere.

Obiecta contra regulas. 8. capit. Cap. VII.

Contra primam regulam. 8. cap. primi tra.

OCTAVVM & ultimum capitu. regulas notificauit hypotheticarum. Quarum prima fuit iſta. A copulatiua affirmatiua ad alteram eius partem principalē, & bona conſequentia. Contra quam regulam arguitur ſic,iſta conſequentia non ualet. Aliquantū uidet Sort. & tantum Plato. uidet, ergo tantum Plato. uidet, & tm̄ arg.per regulam, ergo regula falſa, conſequentia tenet cum minori & maior probatur. Caſu poſſibili poſito antecedens eſt uerum & conſequēs falſum,ergo conſequentia nō ualet.probatur antecedēs, & pono quod tam Sort.quam Plato.uideat unū pedale iſto poſito antecedēs eſt uerum. Nam pedale uidet Sor.& pedale uidet Plato.ergo aliquantū uidet Sort. & tantum uidet Plato.Sed quod conſequēs ſit falſum manifeſtum eſt, eo quod ſecunda exponens eſt falſa, ſcilicet nihil non Plato.uidet immo eſt cōtra caſum, quia ſort.uidet.& Sort.eſt aliquid non Plato.ergo aliquid non Plato.uidet.quod eſt oppoſitū ſecundæ partis. Dicendum quod iſta dictio. tm̄ poteſt teneri excluſiuæ & relatiuæ. Si excluſiuæ tam in antecedente quam in conſequente,conſequētia eſt optima,ſed negatur ſecunda pars copulatiuæ, tunc ad probationem negatur conſequentia. Si autem utrobique relatiuæ. Iterum concedo conſequentiam,& conſequens, & ad eius improbationē, dico quod nō habet exponi,ſed ſignificat conuertibiliter, quod tantum quantum Sort. uidet Plato. uidet. quod eſt uerum,ubi autē uellet opponens quod ly tm̄. teneretur in antecedente relatiuæ

uæ, & in conſequente excluſiuæ,patet, tunc quod non arguitur per regulam. Ex illa regula illarum eſt corollariæ.quod a toto copulato ad alteram partem eſt bona conſequentia. Contra quam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet. Sor.& Plato. ſunt numerus binarius ergo Sort.eſt numerus binarius, quia antecedens eſt uerum & conſequens falſum. nec ſequitur. Sor.& Plato.de per ſe fuerũt lapidẽ.ergo ſort. de per ſe fert.lapidẽ. quia dato quod,a, portaretur ab ambabus ſimul.& a nullo per ſe poſſet portari.tũc antecedens eſſet uerum. & conſequens falſum. Similiter non ſequitur tu differs ab homine & ab aſino, ergo tu differs ab homine.quoniam antecedens eſt uerũ, & conſequens falſum. ut patet per exponentes. nulla ergo illorum conſequentiarum ualet.& tamen arguitur per regulam ut patet. ergo regula falſa. Reſpondetur quod cõiunctio copulatiua ſumpta copulatiuæ poteſt dupliciter teneri,id eſt collectiuæ uel diuiſiuæ.Collectiuę tenetur quod alterum extremorum ineſt ambobus copulatis ſimul,& non diuiſim aut per ſignum confuſiuum determinatur. Sumebatur primo modo tam in primo quam in ſecundo exemplo.& ſecundo modo in tertio exemplo. Collectiuæ ergo ſumendo non oportet quod a toto copulato ad alteram partem ſit bona conſequentia. Diuiſiuæ autem tenetur quando non limitatur per ſignum confuſiuum. & cuilibet copulatorum ineſt alterum extremum. ſicut toti, ut Sort. & Plato. ſunt homines, Sort. & Plato. currunt uel uident,& ſic ſumendo habet regulam ueritatem. Secunda regula fuit iſta. A parte principali diſiunctiuæ affirmatiuæ ad ipſam diſiunctiuam eſt bona conſequentia. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet. contingenter tu es, ergo contingenter tu es, uel tu non es. ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori. & maior probatur. Nam antecedens eſt uerum, ut patet. & conſequens falſum. ergo conſequentia non

Contra coroll. 1. reg.

Contra ſecundam regulam.

ualet probatur quod conſequens ſit falſum, quia tu es uel tu tu non es:& non poteſt eſſe quin tu ſis uel tu nõ ſis ergo neceſſario tu es uel tu non es,quod eſt oppoſitum conſequentis. Ideo dicitur , quòd ſi ly contigẽter,determinat in conſequente totam diſiunctiuã.tũc non arguitur per regulã.quia ſic ſumendo nõ eſt pars primæ, nec ſecundę categoricę. Si autem determinat partem ſolummodo. concedo conſequentiam, & conſequens. & nego illam neceſſario tu es, uel tu non es. determinando ly neceſſario,conſimiliter, id eſt unam partem. ubi autem totum determinet iterum cõcedo conſequentiam . ſed tunc non ſunt oppoſita , ex quo modi difformiter ſumũtur.Ex iſta regula inferebatur alia regula corollariæ,quod a parte diſiũcti ad totum diſiunctum,eſt bona conſequentia.contra iſtam regulam arguitur ſic.iſta cõſequentia non ualet.tu differs ab aſino,ergo tu differs ab homine uel aſino,quia antecedens eſt uerum,& conſequens falſum,ut patet per exponentes. Etiam nõ ſequitur. aſinus eſt aſinus.ergo iſte homo uel aſinus eſt aſinus.Dicitur ut prius, quod coniũctio diſiunctiua ſumpta diſiũctim capitur dupliciter,ſcilicet collectiuæ . & diuiſiuæ collectiuæ ſumitur quando determinatur per ſignum confuſiuum, uel diſcretum, uel relatiuum exẽplum primi, ut tu differs a te uel a me. exemplũ ſecũdi . iſte homo uel aſinus eſt aſinus.uolendo quod ly iſte cadat ſupra totum diſiunctum . Exemplum tertii.Sor.qui eſt hõ, uel aſinus eſt riſibilis.Diuiſiuæ autem ſumitur quando nullo illorũ modorum ſumitur,ut homo,uel aſinus currit.tu es homo uel aſinus . Dicatur ergo, quod a parte diſiuncti ad totum diſiunctum ſumptum diuiſiuæ eſt bona cõſequentia, & iſte eſt intellectus regulæ,ſed a parte diſiũcti ad totũ diſiunctum ſumptum collectiuæ non ualet argumentum, ſicut in oppoſitum eſt argumentum contra intentionẽ regulæ . Tertia regula fuit iſta. A tota diſiunctiua cum deſtructione unius partis ad alteram partem eſt bona conſequentia . Contra quã regulam arguitur

arguitur. ſic iſta conſequentia non ualet, tu es aſinus, uel tu non es aſinus, ſed tu non es aſinus. ergo tu es aſinus quia antecedens eſt uerum. & conſequẽs falſum. ut patet. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa. Reſpondetur, quod non arguitur per regulam quia in ſecunda parte antecedentis ſumitur contradictorium primæ partis diſiunctiuæ, uel ſumitur ſecũda pars diſiunctiuæ, ſi ſumitur oppoſitum primæ partis. patet, quod non arguitur per regulam, quia non infertur alia pars, uidelicet tu nõ es aſinus, qua illata cõceditur cõſequentia, & conſequens. Si autẽ dicitur quod pro ſecũda parte antecedentis ſumitur in ſecũda pars diſiunctiuæ inferendo aliam iterum. Dicitur quod nõ arguitur ꝑ regulã. deberet.n. ſumi contradictoriũ eius iſto modo. tu es aſinus, uel tu nõ es aſinus. ſed tu es aſinus ergo tu nõ es aſinus, ſed negatur minor. Quarta regula fuit iſta. A copulatiua negatiua ad diſiunctiuã affirmatiuam factam ex partibus cõtradictoriis copulatiuæ affirmatiuæ, eſt bonum argumentum, & conuerſo. Ex qua inferebatur quinta, quod a diſiũctiua negatiua ad copulatiuã affirmatiuam factam ex partibus contradicẽtibus copulatiuæ affirmatiuæ, eſt conſequẽtia bona. Cõtra iſtas regulas poſſet argui. ex nulla negatiua ſequitur affirmatiua. ergo quælibet iſtarum regularũ eſt falſa. Et quia reſpõdetur quod iſta regula nõ tenet in hypotheticis, ſed in categoricis. Ideo ſpecialius arguo ſic, oppoſitũ diſiunctiuæ affirmatiue aſſignatum per negationem præpoſitam toti non cõuertitur cum oppoſito eiuſdem aſſignato per copulatiuã factam de partibus oppoſitis diſiũctiuæ, ergo ambæ regulæ falſe. conſequentia tenet, antecedens probatur, & capio iſtam diſiunctiuam neceſſario tu es, uel tu ſedes. patet quod iſta eſt falſa, ergo hæc eſt uera, non neceſſario tu es uel tu ſedes. & tamen hæc eſt falſa ∴ neceſſario tu non es, & tu non ſedes. arguitur ergo ſic. iſta diſiũctiua negatiua eſt uera. & hæc copulatiua eſt falſa. ergo non conuertuntur, patet conſequentia, quia uerum non conuertitur cum falſo. Ideo breui-

Contra tertiam reg.

Cõtra quartam & 5. reg.

ter reſpondetur: quod ſi diſiunctiua affirmatiua habet huiuſmodi duo oppoſita, quod iſta inuicem conuertuntur ſed non ſemper habet copulatiuam pro oppoſito factam de partibus oppoſitis diſiunctiuæ. ut argumentum clare oſtendit & hoc contingit. quando diſiunctiua eſt categoricæ probabilis, ſicut in propoſito ratione iſtius termini neceſſario. Infallibiliter tamen, & regulariter teneatur. quod tam diſiunctiuæ affirmatiuæ, quam copulatiuæ, datur contradictorium per negationem præpoſitam toti. Idem eſt iudicium de copulatiua affirmatiua. hæc enim eſt falſa, neceſſario tu es homo. & tu es albus. ut patet, & conſimiliter quælibet iſtarum neceſſario tu non es homo, uel tu non es albus. contingenter tu non es homo, uel tu non es albus, quia ex qualibet iſtarum ſequit̃. hæc diſiunctiua, tu non es homo, uel tu non es albus. quæ eſt falſa, cum quælibet pars eiuſdem ſit falſa. Sexta regula fuit iſta. A cōditionali affirmatiua cum ſuo antecedente, ad conſequens eiuſdem eſt bona cōſequentia. Contra quam regulam arguitur ſic, iſta conſequētia non ualet, neceſſario tum animal es, ſi tu es homo: ſi tu es homo. ergo neceſſario tu es animal. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori, maior probatur. Nam conſequens eſt falſum, ut patet, & antecedens eſt uerum. ergo & cætera probatur pro prima parte, quia pro ſecunda non expedit quoniam tu es animal, ſi tu es homo. & non poteſt eſſe, quin tu es animal ſi tu es homo. ergo neceſſario tu es animal, ſi tu es homo. Dicendum quod ly neceſſario duo poteſt determinare, aut præciſæ conſequens dictæ conditionalis, aut ipſam totam: primo modo concedo conſequentiam. & nego primā partem antecedentis, uidelicet neceſſario tu es animal, ſi tu es homo, quia æquiualet iſti, ſi tu es homo. neceſſario tu es animal quæ eſt falſa. Ad probationem nego conſequentiam. quia illa conditionalis non eſt in caſu categoricæ probabilis. ſi autem ly neceſſario. determinat totam cōditionalem, nego conſequen-

Valet ab expoſitæ ad exponente.
Contra ſextam reg.

ſequentiam, neque arguitur per regulam. quia infertur iſta. neceſſario tu es animal., quæ non eſt conſequens; ſed iſta ſolummodo, tu es animal. quia modus ſic ſumptus non eſt pars conſequentis, nec antecedentis. ſicut neque nota conditionis. ſed pars totius conditionalis. Ideo debuit ſic argui. neceſſario tu es homo, ſed tu es homo, ergo tu es animal. unde conditionalis ſine modo, neceſſario conuertitur cum ſeipſa habente modum iſtum. unde ſequitur. ſi tu es homo, tu es animal. ergo neceſſario ſi tu es homo, tu es animal, & econuerſo. Vltima regula fuit iſta. A conditionali aſſirmatiua cũ contradictorio conſequẽtis ſequitur contradictorium antecedentis. Contra iſtam regulam arguitur ſicut prius. neceſſario ſi antichriſtus eſt albus, antichriſtus eſt coloratus. ſed antichriſtus non eſt coloratus. ergo neceſſario ipſe non eſt albus. patet bene quod antecedens eſt uerum, & conſequens falſum. Tamen arguitur ſpecialius ſic. iſta conſequentia non ualet. ſi tu es homo, neceſſario tu es animal, ſed non neceſſario tu es animal. ergo tu non es homo. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa conſequentia tenet cum minori. maior probatur. nam antecedens eſt uerum, & conſequens falſum. ergo conſequentia non ualet. quod conſequens ſit falſum patet. & probatur quod antecedens, ut uerum. Nam hęc eſt uera, non neceſſario tu es animal. quia ſuum oppoſitum eſt falſum. ſed altera pars probatur, nam ſi tu es homo, neceſſario tu es animal, nam tu es animal., ſi tu es homo neceſſario. ergo ſi tu es homo neceſſario, tu eſt animal. tenet conſequentia ab uno conuertibili ad reliquum: u[illegible] idem eſt dicere animal currit, ſi homo currit [illegible] ſi homo currit, animal currit. Ideo reſpondetur ad argumentum primum, ſicut ad argumentũ alterius regulę, quod non arguitur per regulam. quia debet ſolummodo concludi iſta, antichriſtus non eſt albus, ex quo ly neceſſario, non eſt pars antecedentis nec conſequẽtis. Ex ad argumentum ſecundum, dubitatur nunquid iſta

Contra. 7. reg.

iſta conſequentia ſit bona, ſi tu es homo neceſſario tu es animal,ſed non neceſſario tu es animal.ergo tu nō es homo,quia dubito de ly neceſſario.an ſit pars antecedentis uel conſequentis, ſi autem ly neceſſario eſt pars antecedentis,nego conſequentiam. nec arguitur per regulam, quia non ſumitur oppoſitum conſequentis,ſed deberet ſic argui tu non es animal.ergo tu non eſt homo neceſſario, & iſto modo conceditur conſequentia, & negatur minor. ſi autem ly neceſſario eſt pars conſequentis, concedo conſequentiam, & nego conditionalem, quia tunc æquiualet huic conditionali,ſi tu es homo tu es animal neceſſario, & tunc ad argumentum,tu es animal ſi tu es homo neceſſario. ergo ſi tu es homo neceſſario tu es animal. nego conſequentiā,nec arguitur ab uno conuertibili ad reliquū, nec exemplum eſt ad propoſitum, quia in antecedente ly neceſſario, eſt pars antecedentis conditionalis. & in conſequente eſt pars conſequentis alterius conditionalis, quare &c.

Finis Logicæ Pauli Veneti. Ad laudem omnipotentis Dei.

TABVLA OMNIVM capitulorum huius Logicæ Pauli Veneti, in octo Tractatu diuiſa.

TRACTATVS PRIMVS EST De ſummulis qui continet 17. cap.

CAPITVLVM primum de terminis. Car. 2
2 De nomine. 2
3 De uerbo. 3
4 De oratione. 3
5 De propoſitione. 3
6 De diuiſione propoſitionum. 3
7 De duabus aliis diuiſionibus propoſitionum. 4
8 De figuris propõnum. 5
9 De natura propõnum. 6
10 De æquipollentis. 6
11 De conuerſione 6
12 De propoſitione hypothetica 7
13 De propoſitione hypothetica copu. 7
14 De propoſitione hypotheti. diſiuncti. 8
15 De prædicabilibus 8
16 De decẽ ꝑdicamẽtis. 10
17 De ſyllogiſmis. 11

Tractatus ſecundus eſt de ſuppoſitionibus cõtinẽs. Cap. 9.

CAP. primum de diffinitione ſuppoſitionis, & de diuiſione eiuſdẽ. car. 13
2 De cognitione terminorum, quando ſupponunt materialiter, & quando perſonaliter 15
3 De ſuppoſitione materiali, & de diuiſione eiuſdem 16
4 De ſuppõne pſonali. 17
5 De ſignis confundentibus 19
6 De relatiuis pro quibus ſupponunt 22
7 De modo ſupponendi relatiuorum 23
8 De ampliationibus 24
9 De appellationibus. 26.

Tract. tertius de conſequẽtis continens. cap.

CAP. primum de diffinitione conſequentiæ, & eorũ diuiſionibus. car. 27
2 De regulis generalibus conſequẽtiæ formalis. 28
3 De regulis con. formæ. pœnes

pænes ſuperius atq; inferius. 29
4 De regulis pænes propoſitiones quantas 30
5 De regulis pænes propoſitiones non quãtas. 31
6 De regulis pænes terminos pertinentes & impertinentes 31
7 De decẽ aliis regulis. 32
8 De regul. pænes propoſitiones hypotheticas. 33.

Tractatus quartus de probationibus terminorum continens. *Cap.* 18.

Cap. primum de reſolubilibus car. 34
2 De propoſitionibus uniuerſalibus 35
3 De officialibus ꝓpoſi. 36
4 De hypot. deſcriptib. 38
5 De ly neceſſario, & contingenter 39
6 De gradu poſitiuo comparabiliter ſumpto 40
7 De gradu cõparatiuo 41
8 De gradu ſuperlatiuo. 42
9 De ly differt 42
10 De excluſiuis 43
11 De ex[illegible]ptiuis 44
12 De reduplicatiuis 46
13 De ly immediate 46
14 De ly ĩcipit, & deſinit. 47
15 De ly totus 49
16 De ly ſemper 49
17 De ly ab eterno 50
18 De ly infinitum 50.

Tractatus quintus eſt obligatorie artis, continens. *Cap.* 5.

Cap. Primum de diffinitione obligationis, & de regul. eius 51
2 De obiectionibus contra dictas regulas 53
3 De conuertibilitate propoſitionum 57
4 De ſimilibus, & diſſimilibus propoſitionibus 59
5 De propoſitionibus terminorum 61

Tract. ſextus eſt de inſolubilibus. 8. cap. habens.

Cap. primum de diffinitione inſolubil[illegible], & diuiſione eiuſdẽ. car. 63
2 De obiectionibus contra inſolubilia 65
3 De inſolubili particulari, uel indefinito 66
4 De inſolubili uniuerſali 67
5 De excluſiuis inſolubilibus 68
6 De inſolu. copulatiuo. 69
7 De inſolubili diſiunct. 70
8 De inſolubilibus non apparentibus 72.

Tractatus ſeptimus eſt de obiectionibus contra primum tracta. continens. *Cap.* 8.

Cap.

I N D E X.

CAP. primum. Obiectiones contradicta in cap. 2. huius primi trac. 73
2 Obiectiones contra regulas cap. [illegible] primi tract. continet 75
3 Obiectiones contra regulas 5. cap. huius primi tractat. 76
4 Obiectiones contra diffinitiones 6. capit. huius primi tract. 88
5 Obiectiones contra regulas ca. 7. huius primi tractat. 79
6 Obiectiones contradicta in ca. 8. huius primi trac. d[illegible]
7 Obiecti[illegible] cap. ultim[illegible] in mater[illegible] rum [illegible]
8 Obiectiones ad ultim[illegible] cap. contra modos figurarum. 85

Tract. Octauus est de obiectionibus factis contra 3. tract. continens. Cap. 7.

CAP. primum. De obiectionibus factis contra regulas primo & 2. cap. tertij tractat. in materia consequentiarũ. car. 87
2 De obiectis contra regu. ca. 3. huius tertij trac. 92
3 Obiecta contra regul. 4. cap. huius tertij tract. 49.
4 Obiecta cõtra regulas. 5. cap. huius tertij tract. 97
5 Obiecta cõtra regulas. 6. cap. huius tertij tract. 99.
6 Obiecta contra regul. 7. ca. huius tertij trac. 102.
7 Obiecta cõtra regulas. 8. ca. huius tertij trac. 206.

F I N I S.

BIBLIOT[illegible] NAC[illegible]

... hac determinatione analogia facta
finis ultimus. Ut ad quod omnia re... spectant
et in his actionibus nostris referuntur [eademque] eodem [illegible]
ratione constat ... fine ultimo esse consul...
... ipse ... propositis ... ex his lo=
cat medicus inquit non consultat an sit sa
nandi sed [totis viribus] conatur quam [pristinam] salutem restituere
orator item nunquam deliberat an ... persua:
dendum debeat sed totis viribus conatur persua
dere Reip. item gubernator nunquam dubitat
an resp. bene regi [illegible] ...da sit, sed
quia potest ratione [illegible] conatur
illud efficere. ad ... [illegible] dicendum est
finis vocem variam et multiplicem esse ita
... significationes primum explican...
... decursu disputationis homoni...
... [illegible] imponat. explicabitur ...
... beatus ... propositi ... ...
... est igitur finis unius ...
... ultimus ut ... arte
... intermedius esse potest
... demonstrationis [illegible] ... eadem

112

... efficacia omnia ... et habi-
possunt, nos vero ultimus desiderare
nobis in eadem arte ... constituere
finis unus interius est alter ...
ut finis interius ...
contemplationi ... est ...
tatis ... intellectus
affectio, aut hominis in deo similitudo
potente esse, ... et postrema ...
est ... alter vero
... figuras ...
longe loqui ... vero ...
ille ... simplicius
loqui. a nobis vero disputa-
tur de fine ultimo ...

acceriam

PANDIMIGLIO
21 DIC. 197[illegible]
LEGATORIA - ROMA